

tromjesečno izvješće

bilten

hrvatska
narodna
banka

godina vii.
lipanj 2003.

broj 83

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4922-070, 4922-077
Telefaks: 4873-623

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNICI mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Slavko Križnjak
Božidar Bengez

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Kerschoffset d.o.o., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web stranicama Međunarodnog monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331-6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2003.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
BDP ^a (u mil. USD, tekuće cijene)	14.585	18.811	19.872	20.109	21.628	19.906	18.427	19.536	22.436
BDP – godišnje stope promjene ^a (u %, stalne cijene)	5,9	6,8	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	3,8	5,2
BDP po stanovniku ^{a,b} (u USD)	3.137	4.029	4.422	4.398	4.805	4.371	4.206	4.403	5.057
Stopa inflacije (u %, na kraju razdoblja)	-3,0	3,7	3,4	3,8	5,4	4,4	7,4	2,6	2,3
Broj stanovnika ^b (u mil.)	4,6	4,7	4,5	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4	4,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	49,8	37,1	40,1	39,9	39,5	40,8	47,0	49,3	47,0
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	47,4	48,7	49,7	56,6	48,7	49,2	52,1	55,3	56,6
Tekući račun platne bilance ^c (u % BDP-a)	4,9	-7,5	-4,8	-12,5	-6,7	-7,0	-2,5	-3,7	-7,1*
Inozemni dug ^c (u mil. USD, na kraju razdoblja)	3.020	3.809	5.308	7.452	9.683	9.878	11.055	11.317	15.337*
Inozemni dug ^c (u % BDP-a)	20,7	20,2	26,7	37,1	44,8	50,1	60,0	57,9	68,4*
Inozemni dug ^c (u % izvoza robe i usluga)	41,6	54,6	66,6	92,9	113,3	122,9	127,6	117,5	145,4*
Otplaćeni inozemni dug ^{c,d} (u % izvoza robe i usluga)	9,0	10,1	9,0	9,9	12,5	20,8	23,3	24,4	25,9
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mil. USD, na kraju razdoblja)	1.405	1.895	2.314	2.539	2.816	3.025	3.525	4.704	5.886
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	2,4	2,5	2,8	2,7	3,2	3,7	4,4	5,2	5,6
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	5,6287	5,3161	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	5,9953	5,2300	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391	7,8637

^a Podatak za 2001. godinu je privremen.

^b Podaci o broju stanovnika za 2000. i 2001. godinu prema rezultatima Popisa 2001.

^c Prema revidiranim podacima HNB-a o inozemnom dugu.

^d Obuhvaća otplate glavnice po dugoročnom dugu bez otplate glavnice s osnove trgovinskih kredita i izravnih ulaganja te ukupnu otplatu kamata bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

Izvori: Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 4

Inozemna potražnja / 4

Domaća potražnja / 5

Osobna potrošnja / 5

Investicijska potrošnja / 6

Državna potrošnja / 7

Proizvodnja / 7

Industrija / 8

Trgovina / 9

Građevinarstvo / 9

Turizam / 10

Prijevoz i veze / 11

Tržište rada / 11

Nezaposlenost i zapošljavanje / 11

Plaće i troškovi rada / 14

Cijene / 15

Tečaj / 17

Monetarna politika i instrumenti / 19

Monetarno okružje / 19

Korištenje instrumenata monetarne politike / 19

Primarni novac i međunarodne pričuve / 21

Monetarna kretanja / 23

Kreditni / 23

Depozitni novac / 24

Gotov novac / 24

Novčana masa / 24

Nemonetarni kumski depoziti / 24

Devizni depoziti / 24

Ukupna likvidna sredstva (M4) / 24

Država / 25

Tržište novca / 25

Kamatne stope na tržištu novca / 25

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica / 26

Kamatne stope poslovnih banaka / 27

Tržište kapitala / 29

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 29

Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 30

Okvir 1. Razvoj ostalih financijskih institucija / 32

Međunarodne transakcije / 34

Račun tekućih transakcija / 34

Robna razmjena / 35

Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 37

Inozemni dug / 38

Okvir 2. Novi zakon o deviznom poslovanju proširio ovlasti HNB-a / 39

Državne financije / 41

Obilježja proračuna u 2003. / 41

Ostvarenje državnog proračuna / 41

Manjak proračuna opće države i konsolidirane središnje države / 41

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države / 42

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države / 42

Okvir 3. Usklađivanje podataka o poreznim prihodima državnog proračuna / 42

Financiranje / 43

Unutarnji dug središnje države / 43

Inozemni dug središnje države / 43

Privatizacija / 44

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 48

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 49

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 50

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 51

D. Poslovne banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka / 53

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka / 54

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države / 55

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora / 55

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 56

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka / 56

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka / 57

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka / 57

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 58

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka / 58

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka / 59

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka / 59

Slika D1: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 60

Slika D2: Distribucija depozita kod poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 60

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 61

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 62

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 63

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka / 64

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka / 65

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 66

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 67

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 68

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite / 69

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja / 71

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 72

Tablica H2: Platna bilanca – Roba i usluge / 73

Tablica H3: Platna bilanca – Dohodak i tekući transferi / 74

Tablica H4: Platna bilanca – Ostale investicije / 75

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica / 76

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka / 77

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 78

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 80

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 80

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 81

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima / 82

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima / 83

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate / 84

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 85

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 86

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 86

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 87

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 88

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 89

Tablica I3: Dug središnje države / 90

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeks cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 91

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo / 91

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 92

Popis banaka i štedionica / 93

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 95

Kratice i znakovi / 96

Tromjesečno izvješće

Uvod

Prema tromjesečnom obračunu, rast BDP-a u 2002. godini u odnosu prema 2001. iznosio je 5,2%. Ubrzanje gospodarskog rasta u drugoj polovini 2002. godine dovelo je do boljeg ostvarenja od očekivanog za tu godinu. Najznačajnije doprinose gospodarskom rastu dali su porast osobne potrošnje i investicija, dok je doprinos inozemne potražnje bio negativan zbog ekspanzije neto uvoza potaknutog rastućom domaćom potražnjom i stagnacijom dohotka u zemljama EU, najvažnijim trgovinskim partnerima Hrvatske. Pokazatelji gospodarske aktivnosti za prvo tromjesečje ove godine imaju međusobno različit smjer; naime, neki od glavnih izvora rasta ukazuju na usporavanje gospodarskog rasta, a istodobno slabi negativan doprinos drugih izvora. Tako je, s jedne strane, zabilježeno usporavanje rasta prometa u trgovini na malo, koje navješćuje niže stope rasta osobne potrošnje, dok se zbog rasta građevinskih radova i uvoza kapitalne opreme čini da investicijska aktivnost i dalje raste. Preliminarni podaci o ostvarenju platne bilance pokazuju da je deficit na tekućem računu, izražen postotkom BDP-a, u prvom tromjesečju znatno manji nego u istom prošlogodišnjem razdoblju, zbog čega će doprinos inozemne potražnje rastu BDP-a u tom razdoblju vjerojatno biti neutralan. Ako se navedeni čimbenici uzmu u obzir, dinamika rasta BDP-a u prvom tromjesečju ove godine mogla bi se blago usporiti u odnosu prema kraju prošle godine.

Tijekom prvog tromjesečja ove godine nastavljen je trend smanjivanja inflacije, unatoč značajnom poskupljenju sirove nafte na svjetskom i domaćem tržištu. Stopa rasta cijena na malo smanjena je sa 2,3% krajem prošle godine na 1,7% u ožujku ove godine, te na 0,9% u travnju nakon smirivanja cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Na smanjenje stope inflacije utjecao je pad temeljne inflacije, koja se krajem prvog tromjesečja 2003. spustila na 0,2%, ali i sporiji rast administrativno reguliranih cijena. Ostvarenju tako niskih stopa inflacije pridonose tečajem usidrena niska inflacijska očekivanja, smanjenje carina zbog vanjskotrgovinske liberalizacije, izražena aprecijacija kune prema američkom dolaru te značajan porast konkurencije u trgovini na malo, do kojeg je došlo širenjem domaćih trgovačkih lanaca te otvaranjem brojnih hipermarketa u stranom vlasništvu.

Prema revidiranim podacima o ostvarenju platne bilance za 2002. godinu, deficit na tekućem računu, koji je zbog njegove povezanosti s rastom inozemnog zaduživanja u protekloj godini bio identificiran kao glavna gospodarska slabost u svjetlu povoljnih kretanja BDP-a i inflacije, sada iznosi 7,1% BDP-a, što je za 0,2 postotna boda više od prethodno objavljenih podataka. Međunarodne trgovinske transakcije Hrvatske u prvom tromjesečju ove godine obilježava dinamičan robni izvoz i izuzetno veliki prihodi od pruženih usluga u turizmu. Ipak, nastavak rasta robnog uvoza neutralizirao je spomenute pozitivne trendove, tako da je deficit u razmjeni robe i usluga u prvom tromjesečju 2003. godine održan na razini ostvarenja iz istog razdoblja lani.

Porast razine inozemnog duga Republike Hrvatske, koji je naličje kreditne ekspanzije, tijekom prvog je tromjesečja iz-

nosio 1.691 mil. USD, ili 11% u odnosu prema kraju 2002. godine. Pri tome je na osnovi neto transakcija (tj. razlike između novoprimitih inozemnih sredstava i otplaćenih dospjelih glavnica) ukupni inozemni dug povećan za 1,4 mlrd. USD, dok je 0,3 mlrd. USD posljedica usklađivanja s međuvlaskim promjenama. Iako se na zaduživanje države odnosi najveći dio porasta (od svih pojedinačnih sektora) ukupnoga inozemnog duga, značajan rast zabilježili su i drugi sektori. Tako je porast inozemnog zaduživanja banaka činio otprilike četvrtinu rasta ukupnog zaduživanja, a podjednak je bio i rast zaduživanja ostalih sektora, tj. poduzeća (od čega je većina otpadala na poduzeća koja se bave financijskim najmom), pa su ta dva sektora zajedno utjecala na više od polovine ukupnog rasta zaduživanja. Ograničavanju rasta inozemnog zaduživanja u ovoj bi godini trebalo pridonijeti i planirano financiranje proračunskog manjka iz privatizacijskih prihoda uz pomicanje fokusa državnog zaduživanja na domaće tržište.

O učincima mjera Hrvatske narodne banke na ograničavanje rasta kredita i inozemnog zaduživanja još je uvijek rano govoriti s obzirom na kratko vrijeme koje je proteklo od početka njihove primjene. Ipak, budući da je, kao što se vidi iz navedenih pokazatelja, kreditna ekspanzija financirana iz inozemnih izvora nastavljena i u prvom tromjesečju ove godine, njezino obuzdavanje će u idućim tromjesečjima biti jedan od glavnih izazova za monetarnu politiku. U međuvremenu je odluka kojom se propisuje obvezan upis blagajničkih zapisa u slučaju prekomjernog rasta kredita izmijenjena, tako da će se u obzir uzimati i prenošenje potraživanja na treće osobe, što su banke koristile pri restrukturiranju svoje aktive u prvom tromjesečju, pa će se učinak te odluke vjerojatno snažnije osjetiti u idućim tromjesečjima. Čini se kako je jedna od nuspojava mjera Hrvatske narodne banke usmjerenih na ograničavanje rasta kredita i inozemnog zaduživanja prenošenje kreditnih poslova na poduzeća koja se bave financijskim lizingom, a koja su u vlasništvu banaka ili njihovih banaka majki. Inozemni dug tih poduzeća povećao se sa 0,6 mlrd. USD na 1,0 mlrd. USD tijekom prva četiri mjeseca ove godine, što se odrazilo i na snažan rast njihovih plasmana.

Početak 2003. obilježile su uobičajene sezonske oscilacije tečaja kune prema euru. Nakon što je tečaj lagano deprecirao tijekom cijeloga prvog tromjesečja, izgubivši pritom 3,4% svoje vrijednosti prema euru, početkom travnja vrijednost kune naglo je porasla, a lagana aprecijacija nastavljena je i u svibnju. Osim sezonskog viška potražnje za devizama, deprecijacijski pritisci na početku ove godine bili su dodatno pojačani odlukom države da devize dobivene izdanjem euroobveznica položi kod HNB-a, umjesto kod poslovnih banaka kao što je bilo uobičajeno prijašnjih godina. Osim izostanka deviza od države, bankovni je sustav bio dodatno pogođen većom potražnjom za devizama koja je posljedica regulative središnje banke iz siječnja ove godine, koja utvrđuje obvezu banaka da održavaju 35%-tnu minimalnu deviznu likvidnost do kraja ožujka 2004. godine.

Budući da se deviznim intervencijama povlačila kunska likvidnost, u prvom je tromjesečju ove godine nastavljeno smanjivanje upisa blagajničkih zapisa HNB-a, koje traje od listopada prošle godine. Tijekom prvog tromjesečja, razina

upisanih blagajničkih zapisa smanjena je za 1,1 mlrd. kuna, te za dodatnu milijardu kuna tijekom travnja 2003., čime je razina upisanih kunskih blagajničkih zapisa u 2003. godini gotovo prepolovljena. Pri tome kamatna stopa na blagajničke zapise, koja je bila tek nešto viša od 2%, u drugom tromjesečju blago raste.

Ako mjere kojima je cilj ograničavanje rasta kredita i inozemnog zaduživanja ne poluče očekivane rezultate, Hrvatska narodna banka mogla bi posegnuti za dodatnim instrumentarijem za usporevanje rasta inozemnog zaduživanja. Upravo takvu mogućnost pruža nedavno doneseni Zakon o deviznom poslovanju. Njime se, u skladu sa smjernicama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, postupno liberaliziraju neki dijelovi kapitalnog računa platne bilance. Ipak, u njegove je zaštitne odredbe ugrađena mogućnost da Hrvatska narodna banka pribjegne restrikcijama koje se odnose na transakcije po kapitalnom računu, ako to ocijeni potrebnim. Između ostaloga, takve mjere uključuju i mogućnost ograničavanja kreditnih poslova između rezidenata i nerezidenata, odnosno uvođenje obveze rezidenata da izdvajaju depozite po kreditima koje su im odobrili nerezidenti.

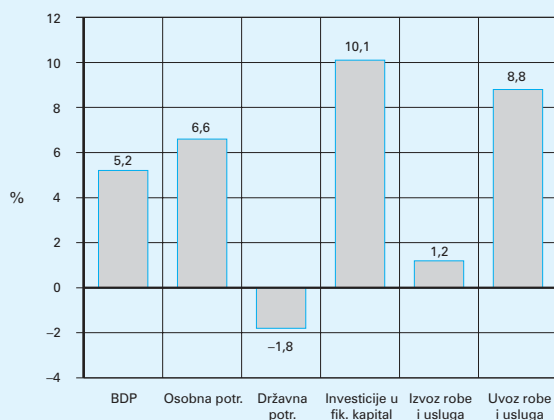
U svibnju ove godine obavljeno je prvo preispitivanje ispunjenja kriterija iz sporazuma s Međunarodnim monetarnim fondom i definirani su kriteriji za drugu polovinu 2003. godine. Pritom je posebna pažnja posvećena problemu deficita na tekućem računu platne bilance, snažnog rasta domaćih kredita i inozemnog zaduživanja te su razmotrene dodatne mjere za rješavanje tih problema.

Potražnja

Realni godišnji rast bruto domaćeg proizvoda u 2002. godini, prema tromjesečnom obračunu BDP-a, iznosi 5,2%, pri čemu je snažniji rast zabilježen u drugoj polovici godine. Ovim je uzlazni trend gospodarskog rasta, započet 2000. godine nakon zaustavljanja pada proizvodnje u 1999. godini, nastavljen još snažnije nego u prethodnim godinama. Izvor je

Slika 1.

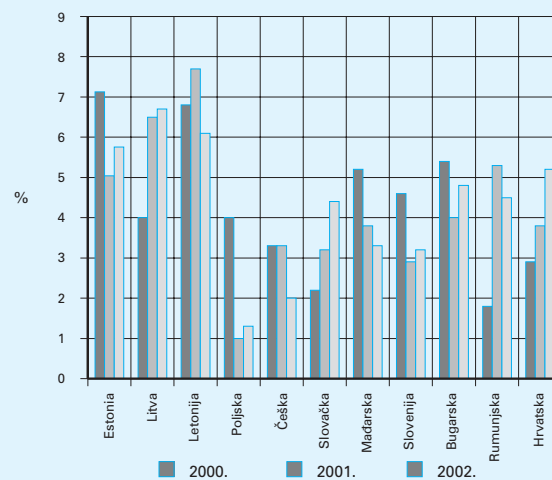
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD
kumulativna godišnja stopa rasta BDP-a i
komponentata potrošnje u trećem tromjesečju
2002. godine, originalni, nedesezonirani podaci

Izvor: DZS

Slika 2.

**REALNA GODIŠNJA STOPA RASTA BDP-a
U ODABRANIM TRANZICIJSKIM ZEMLJAMA**

Izvori: DZS, Eurostat, nacionalni statistički uredi

gospodarskog rasta u 2002. godini izrazito snažna domaća potražnja, potaknuta većom potrošnjom stanovništva i rastućom investicijskom potrošnjom. Ova pozitivna kretanja domaće potražnje nadomjestila su izostalu inozemnu potražnju, prouzročenu usporenim rastom gospodarstava zemalja Europske unije i ostalih značajnijih trgovinskih partnera Hrvatske.

Gospodarski rast u susjednim zemljama bio je blaži nego u Hrvatskoj. I većina je ostalih tranzicijskih zemalja koje će 2004. godine postati članice Europske unije, osjetila posljedice usporevanja gospodarskog rasta u zemljama EU. Tako je u situaciji oslabljene inozemne potražnje njihov gospodarski rast u potpunosti ovisio o jačini domaće potražnje. Najslabiji je gospodarski rast zabilježen u Poljskoj (1,3%) i Češkoj (2,0%), dok je rast u Sloveniji i Mađarskoj procijenjen na nešto malo više od 3%. Istodobno su sve tri baltičke zemlje (Estonija, Letonija, Litva), baš kao i prethodnih godina, zabilježile višu stopu gospodarskog rasta od ostalih tranzicijskih zemalja. Prosječna stopa realnog gospodarskog rasta te tri zemlje u 2002. je godini iznosila 6,2%. U Rumunjskoj i Bugarskoj, koje se trenutno nalaze u drugom krugu zemalja za pristupanje EU, zabilježen je realan rast između 4% i 5%. Pri tome treba napomenuti da je zbog snažnih negativnih ekonomskih kretanja u prvih deset godina tranzicije, razina ostvarenog BDP-a u te dvije zemlje još daleko ispod razine zabilježene 1989. godine.

Inozemna potražnja

Osnovno obilježje kretanja agregatne potražnje u 2002. godini jest izrazito negativan utjecaj neto inozemne potražnje na gospodarski rast, i to osobito u drugoj polovici godine. Ta su kretanja odraz snažne domaće potražnje koja nije u potpunosti mogla biti zadovoljena iz domaće proizvodnje te je utjecala na značajno povećanje uvoza. Uz to, ostvareni rezultati izvoza robe i usluga bili su slabiji od očekivanih. Početkom 2003. godine počinje preokret tih negativnih kretanja jer, uz nastavak potražnje za uvozom, jača i izvoz.

Obično se u trećem tromjesečju svake godine, zbog velikog udjela usluga u ukupnoj razmjeni robe i usluga s inozemstvom, bilježi pozitivan utjecaj neto inozemne potražnje na gospodarski rast. No, u 2002. godini to je sezonsko obilježje izostalo, i to prvi put od početka izrade tromjesečnog obračuna BDP-a (od 1997. godine). Negativan utjecaj neto inozemne potražnje na gospodarski rast u trećem tromjesečju 2002. bio je rezultat pada realnog izvoza robe i usluga uz istodobno snažno povećanje uvoza. Kretanja u četvrtom tromjesečju prošle godine bila su slična onima u trećem tromjesečju: zabilježena je stagnacija izvoza uz snažan rast uvoza. Trend pada realnog izvoza robe je nastavljen, uz neznatan rast izvoza usluga, koji u posljednjem tromjesečju obično nije značajna komponenta izvoza. S druge strane, i uvoz robe i uvoz usluga značajno su povećani, te je i u četvrtom tromjesečju doprinos inozemne potražnje rastu BDP-a bio izuzetno negativan (-6,0 postotnih bodova).

Pad izvoza robe u drugoj polovici 2002. godine posebno je bio izražen kod izvoza u zemlje Europske unije, pri čemu je u četvrtom tromjesečju značajno smanjen izvoz u Njemačku i Italiju. Izvoz u zemlje EU čini gotovo polovinu ukupnoga robnog izvoza iz Hrvatske i njegova su kretanja pod značajnim utjecajem gospodarskih kretanja u tim zemljama. U protekle dvije godine značajno je usporen gospodarski rast u zemljama EU, a usporavanje rasta počelo je u drugom tromjesečju 2001. godine. Nakon negativnih kretanja u preostalom dijelu 2001. godine, u prva tri tromjesečja 2002. zabilježen je lagani oporavak, uz ostvarene tromjesečne stope rasta BDP-a od 0,4%. No, u četvrtom tromjesečju 2002. godine ponovno je zabilježeno usporavanje, uz tromjesečnu stopu rasta od samo 0,1%. Stagnacija je nastavljena i na početku 2003., te je u prvom tromjesečju BDP u zemljama EU ostao na razini ostvarenoj u prethodnom razdoblju. Kao i na području petnaest zemalja Europske unije, jednaka su kretanja zabilježena i u dvanaest zemalja članica EMU-a. Prema prvim procjenama pad gospodarske aktivnosti u prvom tromjesečju 2003. zabilježen je u Nizozemskoj (-0,3% u odnosu prema prethodnom tromjesečju), Njemačkoj (-0,2%) i Italiji (-0,1%).

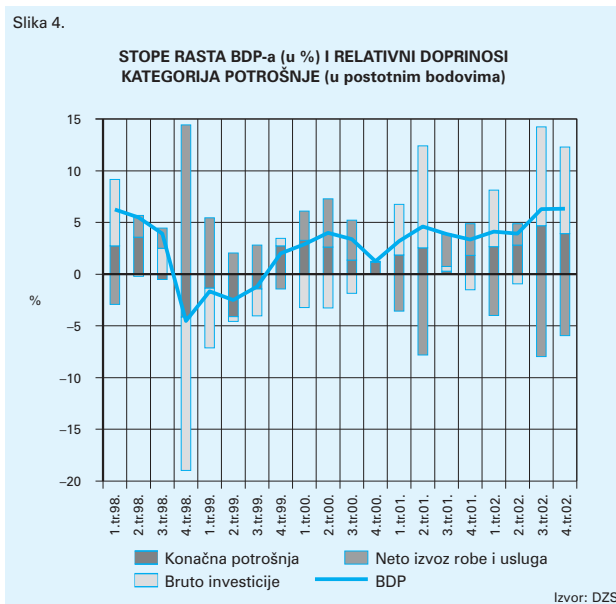
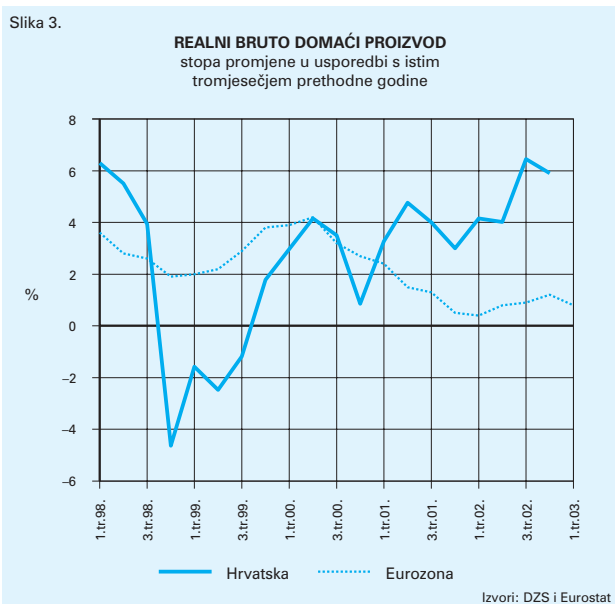
Iako je u prvom tromjesečju 2003. godine zabilježena stagnacija gospodarske aktivnosti u zemljama EU, to se nije odrazilo na kretanja hrvatskog izvoza. Robni izvoz u zemlje EU povećan je za 13,8% u odnosu prema istom razdoblju prošle godine, izražen u kunama, dok je ukupan izvoz rastao nešto snažnije. Prema preliminarnim podacima iz platne bilance u prvom tromjesečju 2003. ostvarena su i pozitivna kretanja u izvozu usluga. Istodobno je nastavljen rast uvoza, no ipak slabijim intenzitetom od rasta izvoza. Stoga se može ocijeniti da neto inozemna potražnja u prvom tromjesečju 2003. godine nije imala negativan utjecaj na gospodarski rast.

Domaća potražnja

Jačanje domaće potražnje bilo je prisutno tijekom cijele 2002. godine, a izuzetno visok rast ostvaren je u drugoj polovici godine. Tada je domaća potražnja imala značajan utjecaj na ostvarenje snažnoga gospodarskog rasta, te je u godišnjoj stopi rasta BDP-a od 6,3% u drugoj polovici godine sudjelovala s doprinosom od 13,0 postotnih bodova. Konačna domaća potrošnja je u navedenom razdoblju imala dvostruko manji utjecaj na rast BDP-a od ukupne investicijske potrošnje. To je rezultat smanjivanja državne potrošnje, pa ni unatoč snažnom rastu osobne potrošnje nije ostvaren značajniji doprinos konačne potrošnje rastu BDP-a. Na kretanje investicijske potrošnje je, osim izuzetnog rasta investicija u fiksni kapital, snažno utjecalo i povećanje zaliha. Pri tome su pozitivna kretanja u trećem tromjesečju bila malo snažnija nego u četvrtom tromjesečju 2002. godine.

Osobna potrošnja

Od svih komponenata rashodne metode obračuna BDP-a, osobna je potrošnja u 2002. godini najviše utjecala na visok rast BDP-a, što se podudara s kretanjima zabilježenim i u prethodne dvije godine. Uz godišnju stopu rasta osobne potrošnje od 6,6% u 2002. godini, njezin doprinos stopi rasta BDP-a od 5,2% iznosio je 4,0 postotna boda. Najsnažnije po-

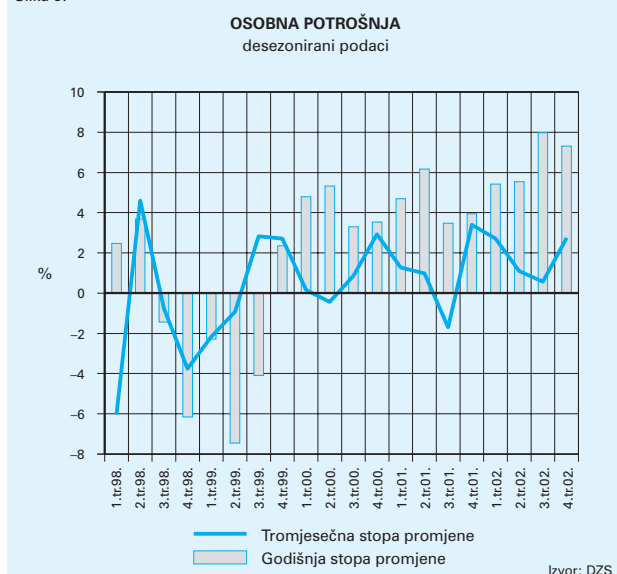

većanje osobne potrošnje na tromjesečnoj razini ostvareno je u prvom i četvrtom tromjesečju 2002. godine, dok je visok rast u usporedbi s istim razdobljima prethodne godine zabilježen u drugoj polovici godine.

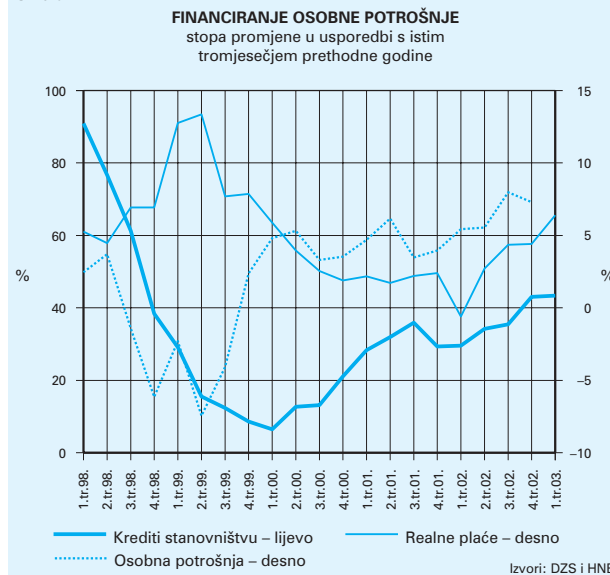
Dostupni pokazatelji kretanja osobne potrošnje u 2003. godini upućuju na usporavanje njezina trenda rasta. Rast se prometa u trgovini na malo, koji najbolje opisuje kretanja osobne potrošnje, usporava. Tako je u prvom tromjesečju 2003. godine indeks realnog prometa u trgovini na malo bio samo za 6,3% viši nego u istom razdoblju prošle godine. To je upola manje povećanje od onoga u prethodnoj godini kada je realni promet u trgovini na malo povećan za 12,4% na godišnjoj razini. Snažan rast osobne potrošnje u 2002. godini velikim je dijelom utjecao i na značajno povećanje uvoza. Pri tome je izuzetno velik porast uvoza zabilježen kod proizvoda za široku potrošnju (hrane i pića, odjeće, namještaja) i motornih vozila. Ti su trendovi nastavljeni i u prvom tromjesečju 2003. godine, ali slabijim intenzitetom nego krajem 2002. godine. Pri tome je u prvom tromjesečju 2003. godine zabilježen sporiji rast uvoza trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju nego krajem prošle godine, uz i dalje značajno povećanje uvoza motornih vozila.

Povećana osobna potrošnja u 2002. godini najvećim je dijelom financirana zaduživanjem stanovništva kod poslovnih banaka, s obzirom da se prihodi stanovništva iz redovnih izvora nisu značajnije mijenjali. No početkom 2003. godine prisutan je lagani rast ukupnih primanja stanovništva i iz redovnih izvora, uz nastavljanje snažnoga kreditiranja stanovništva od strane poslovnih banaka. Tako je nakon blagoga realnog rasta prosječne plaće u 2002. godini, njihov trend rasta dodatno ubrzan na početku 2003. Rast prosječnih isplaćenih realnih neto plaća započeo je sredinom 2002. godine, te su u drugom dijelu te godine realne plaće bile za 4,4% više nego u istom razdoblju prethodne godine. U prvom tromjesečju 2003. godine taj je trend ubrzan, uz zabilježeni rast realnih plaća od 6,3%. Istodobno se bilježi i porast zaposlenosti, što upućuje na značajan rast ukupne mase plaća. Također su povećani transferi države stanovništvu, te je u prvom

Slika 5.

Slika 6.

tromjesečju 2003. njihov godišnji rast iznosio 5,8% nominalno, što je u realnom iznosu nešto snažnije povećanje nego u prethodnoj godini.

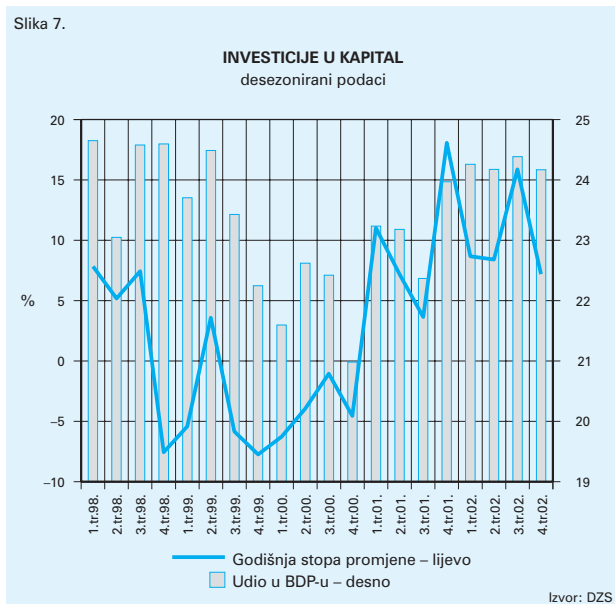
Investicijska potrošnja

Investicije u fiksni kapital zabilježile su u 2002. godini realan godišnji rast od 10,0%, čime su snažno pridonijele jačanju domaće potražnje. Osim investicija u fiksni kapital, u 2002. godini zabilježeno je i značajno investiranje u zalihe. To je pridonijelo izuzetno velikom doprinosu bruto investicija rastu BDP-a, od 5,6 postotnih bodova, u čemu je značajniji udio imala promjena zaliha¹. Tako visok rast investicija u fiksni kapital gotovo je jednak onome u prethodnoj godini, no značajna je razlika u sektorskoj strukturi investicija. U 2001. je godini zabilježen značajan pad državnih investicija zbog potrebe smanjenja fiskalnog deficita, te je rast investicija u fiksni kapital potekao iz privatnog sektora. Nasuprot tome, u 2002. godini počelo je značajnije ulaganje u izgradnju prometne infrastrukture što je povećalo kapitalne rashode države, uz nastavak investiranja i u privatnom sektoru. Pojačana cestogradnja u 2002. godini pridonijela je oporavku građevinske djelatnosti, uz porast indeksa građevinskih radova za 12,9% u odnosu prema prethodnoj godini. Uz to, ostvaren je i značajan indirektan utjecaj na ekonomsku aktivnost, kroz povećanje proizvodnje u dijelovima industrije povezanim s građevinarstvom (vađenje kamena, proizvodnja strojeva i uređaja, proizvodnja nemetalnih mineralnih proizvoda).

Prema podacima iz agencija zaduženih za izgradnju prometnica u prvom tromjesečju 2003. godine pojačana je investicijska aktivnost kako bi se u zadanom roku dovršila izgradnja pojedinih dionica autoceste prije početka glavne turističke sezone. To se vidi i iz velikog povećanja indeksa

¹ Promjena zaliha, koja je jedna od komponenata obračuna bruto domaćeg proizvoda po rashodnoj metodi, u sebi sadržava i statističku diskrepanciju koja nastaje usklađivanjem rashodne i proizvodne metode obračuna BDP-a.

Slika 7.

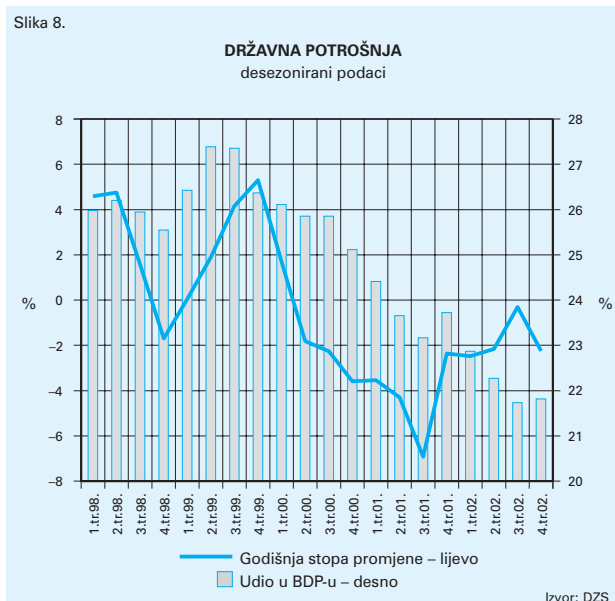

građevinskih radova, koji su u razdoblju od siječnja do veljače ove godine bili za 14,0% veći nego u istom razdoblju prošle godine. Osim toga, u prvom tromjesečju 2003. godine snažno je porastao i uvoz kapitalne opreme, osobito specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane, industrijskih strojeva za opću upotrebu, telekomunikacijskih aparata i električnih strojeva, što dodatno upućuje na ubrzanje investicijske aktivnosti.

Državna potrošnja

U 2002. godini nastavljen je pad državne potrošnje, ali slabijim intenzitetom nego u prethodnoj godini. Tako je, prema tromjesečnoj procjeni BDP-a, državna potrošnja smanjena realno za 1,8%, sa snažnijom prilagodbom učinjenom u prvom dijelu godine. U trećem tromjesečju 2002. državna je potrošnja tek neznatno smanjena u usporedbi s prethodnim tromjesečjem, dok je u četvrtom tromjesečju zabilježeno po-

Slika 8.

većanje državne potrošnje na tromjesečnoj razini za 1,0%.

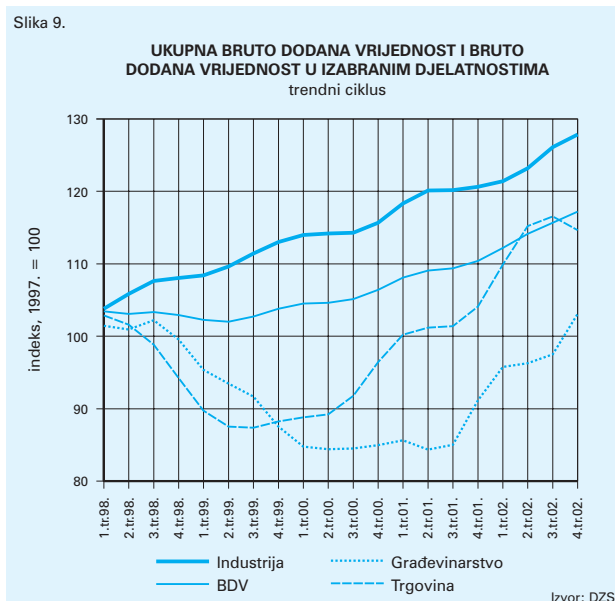
Podaci Ministarstva financija o rashodima konsolidirane središnje države i javnih poduzeća za izgradnju cesta (HAC i HC) na početku 2003. godine pokazuju da se nastavlja trend rasta državne potrošnje. Rashodi za dobra i usluge konsolidirane središnje državne proširene za HAC i HC povećani su u prvom tromjesečju 2003. godine za 6,9% nominalno u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Nakon korekcije za porast cijena taj podatak upućuje na realan rast državne potrošnje. Pri tome je značajniji rast zabilježen u potrošnji, za kupovinu ostalih dobara i usluga, dok je masa plaća povećana tek neznatno.

Proizvodnja

Bruto dodana vrijednost (BDV) ostvarena proizvodnjom domaćih poslovnih subjekata na kraju 2002. godine realno je za 5,2% veća od bruto dodane vrijednosti zabilježene godinu dana prije. Ujedno je to za 1,4 postotna boda viša godišnja stopa rasta od stope ostvarene u 2001. godini. Taj je veliki rast BDV-a uglavnom rezultat snažnog povećanja bruto dodane vrijednosti u drugoj polovici godine. Tako su u posljednja dva tromjesečja zabilježene godišnje stope rasta BDV-a od 6,6% i 5,6%, što su ujedno najviše stope rasta zabilježene od 1997. godine kada je započeo tromjesečni obračun BDV-a.

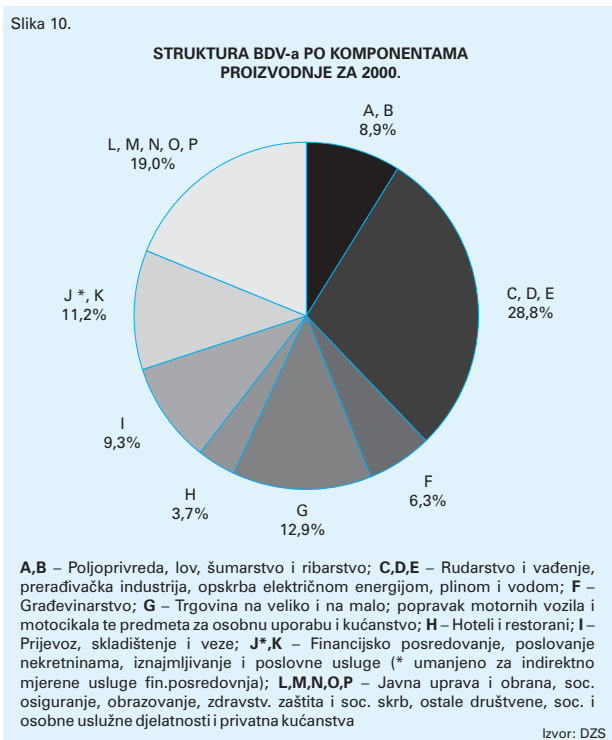
U prva tri tromjesečja 2002. najveći je utjecaj na rast ukupne bruto dodane vrijednosti imala djelatnost trgovine na veliko i malo. U četvrtom je tromjesečju zabilježen snažan rast bruto dodane vrijednosti u industriji, uz usporavanje rasta u trgovini, pa je djelatnost industrije najznačajniji utjecala na povećanje ukupne bruto dodane vrijednosti na kraju godine. S obzirom da su građevinarstvo i trgovina bile djelatnosti koje su u 2002. godini najbrže rasle, značajno je povećan njihov udio u ukupnom BDV-u u odnosu prema prethodnoj godini. Udio djelatnosti industrije u ukupnom BDV-u nešto je smanjen, no ona i dalje čini najznačajniji dio ukupne proizvodnje u zemlji. Uz to, kao posljedica fiskalne konsolidacije u pos-

Slika 9.

Slika 10.

ljednje dvije godine, značajno je smanjen i udio BDV-a javnih i društvenih djelatnosti u ukupnom ostvarenom BDV-u.

Industrija

Nakon usporenog rasta djelatnosti industrije u prvoj polovici 2002. godine, u trećem je tromjesečju zabilježeno jačanje rasta industrijske proizvodnje, s rastom bruto dodane vrijednosti od 3,1% na tromjesečnoj razini. No nakon toga izuzetnog povećanja, u četvrtom tromjesečju nije došlo do ponovnoga značajnijeg rasta bruto dodane vrijednosti, već je ona stagnirala na razini ostvarenoj u prethodnom tromjesečju. To polagano usporavanje nije se vidjelo i iz godišnjih stopa promjene jer su one, pod utjecajem učinka baznog raz-

doblja, upućivale na izrazito visok rast. Tako je u trećem tromjesečju zabilježena godišnja stopa rasta od 5,4%, a u četvrtom je tromjesečju, unatoč usporavanju rasta, realni rast iznosio 6,3% u odnosu prema istom tromjesečju prethodne godine.

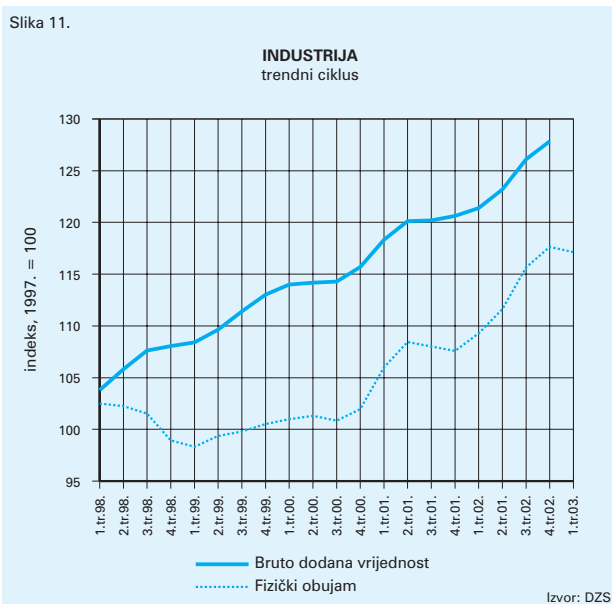
Trend usporavanja rasta industrijske proizvodnje zabilježen potkraj 2002. godine nastavljen je i na početku 2003. Preokret je zabilježen u veljači kada je fizički obujam industrijske proizvodnje porastao za 4,0% u odnosu prema siječnju, i to nakon što se tri prethodna mjeseca smanjivala stopa rasta industrijske proizvodnje. Razina industrijske aktivnosti dostignuta u veljači održana je i u ožujku, što ipak nije bilo dovoljno da se u prvom tromjesečju ostvari razina proizvodnje iz posljednjeg tromjesečja 2002. godine. Fizički obujam industrijske proizvodnje je tako u prvom tromjesečju 2003. godine smanjen za 2,7% u odnosu prema prethodnom tromjesečju. Oporavak proizvodnje nastavljen je u travnju, uz rast od 2,7% na mjesечноj razini. Ukupno promatrajući prva četiri mjeseca 2003. godine, fizički obujam industrijske proizvodnje je povećan za 5,8% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, što se dijelom pripisuje i spomenutom učinku baznog razdoblja. Pri tome je u opskrbi energijom, plinom i vodom zabilježena godišnja stopa rasta od 10,0%, u rudarstvu i vađenju stopa od 9,2%, a proizvodnja u prerađivačkoj industriji porasla je za 5,4%.

U opskrbi električnom energijom, plinom i vodom zabilježena su krajem 2002. godine negativna kretanja, do kojih je došlo nakon izrazito snažnog rasta sredinom godine. U četvrtom tromjesečju 2002. godine razina opskrbe bila je 4,4% niža nego u prethodnom tromjesečju, a početkom 2003. zadržala se na razini s kraja prethodne godine. Značajniji porast zabilježen je samo u veljači ove godine kada je snažno porasla ukupna industrijska proizvodnja, dok se u preostalim mjesecima bilježilo smanjenje opskrbe energentima. Visoka godišnja kumulativna stopa rasta u travnju 2003. proizlazi iz puno niže razine opskrbe u istom razdoblju prethodne godine.

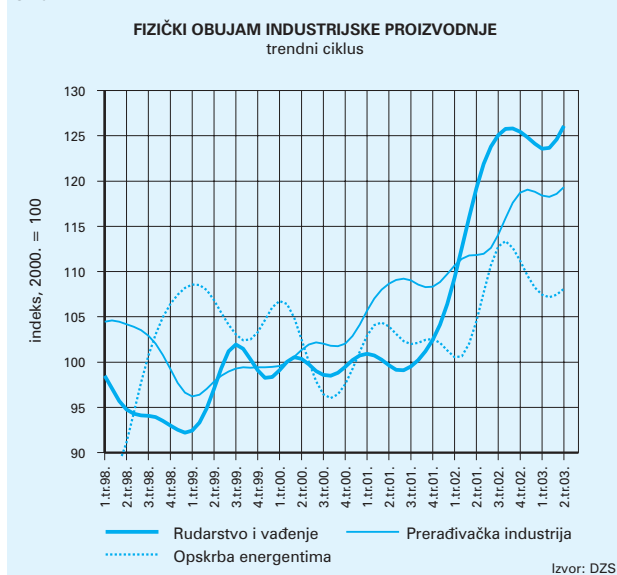
Područje rudarstva i vađenja, premda udjelom najmanji dio industrije, značajno pridonosi povećanju ukupne industrijske proizvodnje. Najvažniji je generator takvih kretanja snažan rast vađenja ostalih ruda i kamena, potaknut pojačanim aktivnostima u građevinarstvu. Obujam vađenja ruda zabilježen u prva četiri mjeseca 2003. godine gotovo je 50% veći nego u istom razdoblju prošle godine. S druge strane, tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine u odjeljku vađenja sirove nafte i zemnog plina zabilježen je negativan trend.

Prerađivačka industrija, sa svojih 83,3% udjela u ukupnoj industrijskoj proizvodnji, najvažniji je pokretač trendova ukupne industrije. Nakon oživljavanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji, do kojeg je došlo sredinom 2002. godine, slijedio je ubrzani trend rasta gotovo do kraja 2002. godine. To je rezultiralo izuzetno visokom godišnjom stopom rasta proizvodnje u četvrtom tromjesečju od 10,9%, koja je jednim dijelom rezultat učinka baznog razdoblja (krajem 2001. godine zabilježen je pad proizvodnje). Nakon ovako izrazito velikog porasta u drugoj polovici 2002. godine, u prvom tromjesečju 2003. godine zabilježeno je polagano usporavanje. U siječnju je zabilježen značajan pad aktivnosti, uz neznan pad u ožujku, što je nadjačalo povećanje proizvodnje u

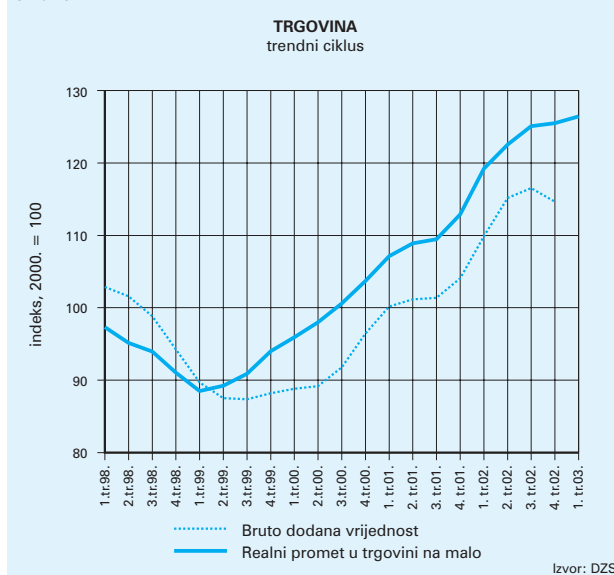
Slika 11.

Slika 12.

Slika 13.

veljači. Rezultat tih kretanja je pad proizvodnje u prerađivačkoj industriji za 2,3% u odnosu prema prethodnom tromjesečju. Ponovno oživljavanje aktivnosti zabilježeno je u travnju ove godine, te je godišnja kumulativna stopa rasta u tom mjesecu iznosila 5,4%. Najveći doprinos rastu prerađivačke industrije, ali i ukupne industrijske proizvodnje, u prva četiri mjeseca 2003. godine došao je od povećanja proizvodnje u odjeljku izdavačke i tiskarske djelatnosti te proizvodnje hrane i pića. Ostali značajni odjeljci prerađivačke industrije u kojima je povećana proizvodnja, pa su pozitivno utjecali na rast proizvodnje u industriji, jesu: proizvodnja proizvoda od metala (osim strojeva i opreme), proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (staklo, cement i ostali građevinski proizvodi) i proizvodnja radio, televizijskih i komunikacijskih aparata i opreme. U devet od 23 odjeljka zabilježen je pad proizvodnje, a najznačajniji negativan doprinos povećanju proizvodnje u prerađivačkoj industriji došao je iz odjeljka proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda.

Trgovina

Trgovačka djelatnost je u 2002. godini najsnažnije utjecala na rast ukupne bruto dodane vrijednosti, i to s doprinosom od 1,5 postotnih bodova. Tome je zaslužan snažan rast bruto dodane vrijednosti u području trgovine na veliko i malo, koji je u 2002. iznosio 12,9% u odnosu prema prethodnoj godini. S obzirom da je i u prethodne dvije godine bio prisutan snažan trend rasta BDV-a trgovine, povećava se i njegov udio u ukupno ostvarenoj bruto dodanoj vrijednosti. On je u 2002. godini dostigao gotovo 13%, pa djelatnost trgovine ima sve veće značenje u stvaranju ukupne bruto dodane vrijednosti. Promatrajući kretanja bruto dodane vrijednosti u djelatnosti trgovine u 2002. godini, ističe se snažan rast u prva tri tromjesečja, dok je u zadnjem tromjesečju dodana vrijednost čak smanjena u usporedbi s prethodnim tromjesečjem.

Slični trendovi, snažan rast tijekom godine i usporavanje krajem 2002. godine, bili su prisutni i kod prometa u trgovini

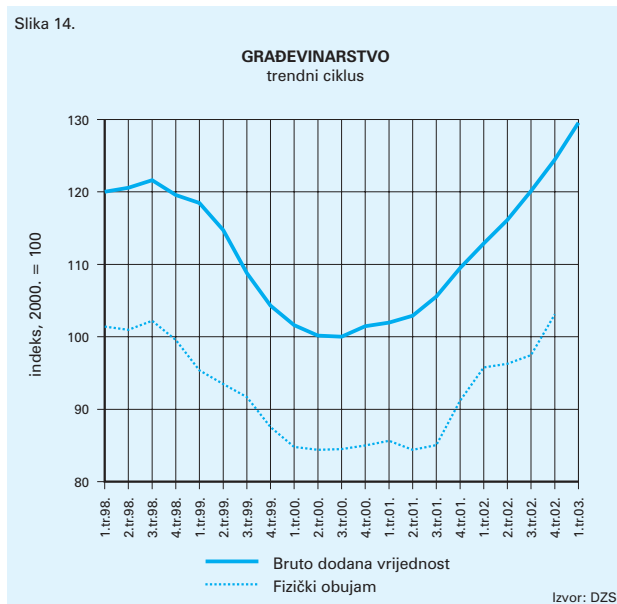
na malo. Početkom 2003. godine ponovo je oživljen promet u trgovini na malo, te je on u prvom tromjesečju bio za 1,4% veći nego u prethodnom tromjesečju. No u analizi tih kretanja na godišnjoj razini značajnu ulogu ima i negativan učinak prijenosa uzrokovan padom krajem prethodne godine. Tako je u prvom tromjesečju 2003. realan promet u trgovini na malo bio samo 6,3% veći nego u istom razdoblju prethodne godine (prilagođen za učinak povećanja prometa uoči Uskrsa, koji je u 2003. bio u travnju za razliku od prethodne godine kada je bio u ožujku). Malo snažniji rast nego u trgovini na malo zabilježen je kod ukupnog prometa u trgovini, a unutar pojedinih trgovačkih struka ističe se izuzetan rast prometa u trgovini motornim vozilima. No ipak, kretanja na početku 2003. godine pokazuju snažno usporavanje rasta prometa u trgovini, nakon što se on u 2002. godini kretao po stopama višim od 10,0%.

Građevinarstvo

Građevinarstvo je u 2002. godini bilo djelatnost koja je najbrže rasla, sa snažnim povećanjem aktivnosti i zapošljavanja. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u poduzećima koja zapošljavaju više od 20 radnika bila je nominalno 30,9% veća nego prethodne godine, dok su neto narudžbe rasle još brže. Pri tome je zabilježena bruto dodana vrijednost porasla za 13,9% u odnosu prema prethodnoj godini, a evidentirano je 9,1% više zaposlenih. Kao rezultat snažne aktivnosti i velike potražnje za radom primjetan je i značajniji rast plaća u toj djelatnosti, no one su još uvijek ispod prosjeka za Republiku Hrvatsku.

Najveći poticaj rastu građevinske djelatnosti dala su kapitalna ulaganja države u izgradnju cestovne infrastrukture. Od ukupne vrijednosti građevinskih radova izvedenih u 2002. godini polovica se odnosila na prometnu infrastrukturu, a jedna trećina na zgrade, pri čemu su stambene zgrade činile tek jednu desetinu ukupne vrijednosti radova. No ipak treba napomenuti da se, osim pojačane cestogradnje, i u stanogradnji uočava pozitivan trend, potaknut povoljnijim stambenim kre-

Slika 14.

ditima i državnim programima poticane stanogradnje. Tako je u 2002. godini broj završenih stanova povećan za 19,6% u odnosu prema prethodnoj godini, dok se istodobno smanjio broj nezavršenih stanova u izgradnji.

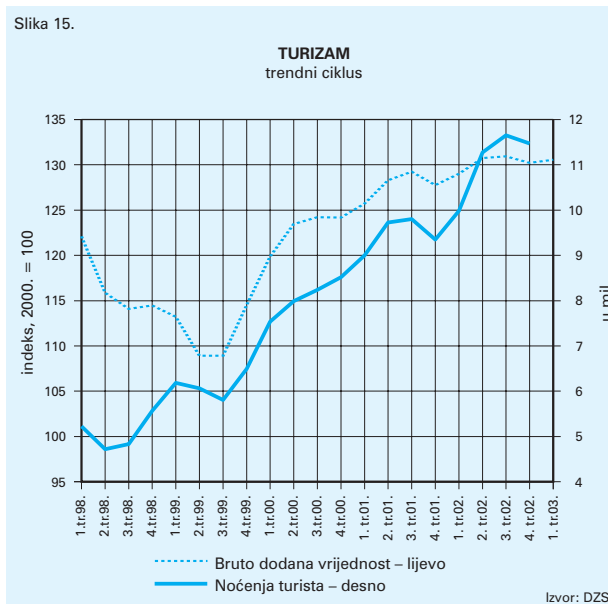
Početak 2003. godine uočava se daljnje jačanje trenda rasta u građevinskoj djelatnosti, potaknuto ubrzanim radovima na dionicama autoceste iz unutrašnjosti zemlje prema moru, koje moraju biti dovršene prije kraja lipnja. Tako je u prva dva mjeseca 2003. godine indeks građevinskih radova bio za 14,0% viši nego u istom razdoblju prethodne godine. Uz to, primjetan je i značajan rast broja izdanih građevnih dozvola, u čemu se najviše ističu dozvole za radove na ostalim građevinama, koje se najvećim dijelom odnose na ceste.

Turizam

U 2002. godini u turizmu su zabilježeni bolji rezultati nego prethodne godine, no zbog nekoliko ograničavajućih faktora ovaj rast nije bio snažan kao prethodnih godina. Slabiji rezultati od očekivanih zabilježeni su u glavnoj turističkoj sezoni, a najbolji u predsezoni. Loše vremenske prilike tijekom kolovoza i rujna te razorne poplave koje su pogodile neke od susjednih zemalja (Češka, Austrija) vjerojatno su utjecale na smanjenje dolazaka gostiju iz tih zemalja na jadransku obalu. Osim toga, ograničeni smještajni kapaciteti onemogućuju veći rast u glavnoj turističkoj sezoni, već samo u predsezoni i posezoni kada je popunjenost kapaciteta manja.

U djelatnosti hotela i restorana u 2002. godini zabilježeno je povećanje realne bruto dodane vrijednosti za 7,5% u odnosu prema prethodnoj godini, kada je godišnja stopa rasta iznosila 5,7%. Najsnažniji rast zabilježen je u drugom tromjesečju, dok je dodana vrijednost ostvarena u trećem tromjesečju, na vrhuncu turističke sezone, bila jednaka onoj iz prethodnog tromjesečja. Sličan trend imalo je i kretanje potrošnje stranih turista u Hrvatskoj. Tako je snažan rast deviznih prihoda od turističkih putovanja zabilježen samo u drugom tromjesečju (predsezona), dok je u trećem tromjesečju, kada je ostvareno više od 60% ukupnih prihoda od turizma, zabilježen

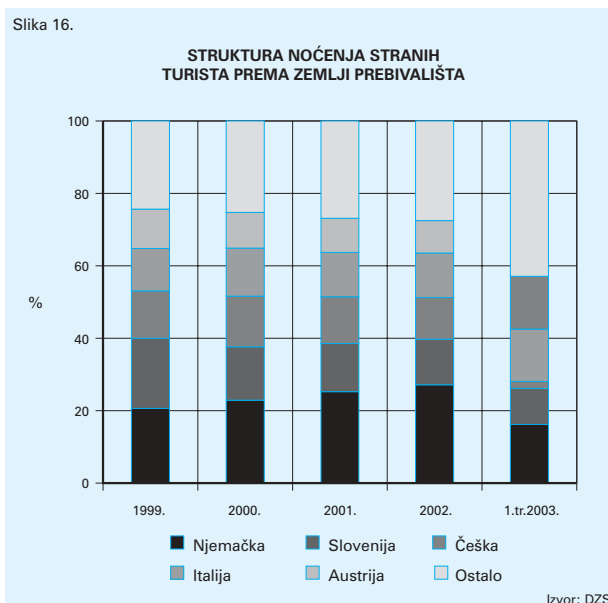
Slika 15.

pad prihoda u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. No ipak na razini cijele godine prihodi od turizma, izraženi u kunama, bili su tek neznatno veći nego godinu dana prije.

U 2002. godini zabilježeno je 44,7 milijuna noćenja, što je porast od 3,0% u odnosu prema prethodnoj godini, dok su dolasci turista povećani za 5,9%. Kretanje broja dolazaka turista i njihovih noćenja slično je trendovima financijskih pokazatelja, koji upućuju na jačanje predsezona i posezona. Povećanje ukupnog broja noćenja u 2002. godini rezultat je većeg broja noćenja stranih turista, pri čemu su znatno povećana noćenja zapadnoeuropskih gostiju, a smanjena noćenja turista iz istočnoeuropskih zemalja, dok su noćenja domaćih turista neznatno smanjena. Ta su kretanja utjecala i na promjenu strukture stranih gostiju, smanjivanjem udjela najznačajnijih grupa gostiju, osim onih iz Njemačke, uz povećanje dolazaka i noćenja turista iz manje zastupljenih zemalja.

Slika 16.

U prvom tromjesečju 2003. godine noćenja turista (prilagođena za noćenja u doba Uskrsa) povećana su samo 1,0% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Istodobno je značajnije povećan broj domaćih turista, koji su ostvarili više od polovice ukupnih noćenja u promatranom razdoblju. Ta su kretanja posljedica kalendarskog termina Uskrsa u 2003. godini, koje je bio u travnju, pa je tek tada započela predsezona i brojniji dolasci stranih turista.

Prijevoz i veze

U području prijevoza, skladištenja i veza ostvaren je tijekom 2002. godine rast bruto dodane vrijednosti od 6,8% što je gotovo identično rastu ostvarenom u 2001. godini. To je uglavnom rezultat ubrzanog rasta ostvarenog u prva tri tromjesečja. Najviša tromjesečna stopa rasta zabilježena je u trećem tromjesečju 2002., što je posljedica povećanog korištenja telekomunikacijskih i prijevoznih usluga na vrhuncu turističke sezone. Jenjavanjem turističke sezone, u zadnjem tromjesečju 2002. godine zabilježeno je značajno usporavanje rasta u odnosu prema tromjesečju koje mu je prethodilo, premda je istodobno na godišnjoj razini ostvaren značajan rast.

U prvom tromjesečju 2003. godine povećan je broj prevezenih putnika za 5,8% u odnosu prema istom razdoblju 2002. godine. Najveći doprinos rastu ostvaren je u cestovnom prijevozu putnika, koji je, s gotovo dvije trećine ukupno prevezenih putnika, u navedenom razdoblju povećan za 10,1%. Pozitivni rezultati zabilježeni su i kod pomorskoga i zračnog prijevoza putnika, osim željezničkog prijevoza, kod kojeg je broj prevezenih putnika bio manji nego godinu prije. Segment prijevoza robe u prva tri mjeseca 2003. godine bilježi pad od 3,1% u usporedbi s istim razdobljem 2002. godine. Tomu je najviše pridonio značajan pad cestovnog prijevoza robe od 10,2%. Rastući trend telekomunikacijskih usluga pokretne mreže prisutan u 2002. godini nastavljen je i u prvom tromjesečju 2003. godine. Broj utrošenih minuta pokretne mreže porastao je za 23,9% u odnosu prema prvom tromjesečju

2002. godine, dok je u nepokretnoj mreži zabilježeni rast bio upola manji. Osim telekomunikacijskih usluga, u prvom tromjesečju 2003. pozitivne rezultate bilježi i područje poštanskih usluga. Tako je prošlogodišnje povećanje aktivnosti, povezano s liberalizacijom tržišta dostave pisama i paketa te povećanom konkurencijom, nastavljeno i u ovoj godini.

Tržište rada

Početak 2003. godine nastavljene su neke tendencije koje su se na tržištu rada javile tijekom druge polovine 2002. godine. Prvo, nastavljena je tendencija brzog smanjivanja registrirane nezaposlenosti, uvjetovana ponajviše reformom sustava posredovanja u zapošljavanju. Nadalje, brži rast bruto plaća, započeo sredinom 2002. godine, nastavljen je i početkom 2003. godine, uz dodatno ubrzanje rasta realnih neto plaća zbog povećanja iznosa osobnih odbitaka koji se od početka godine primjenjuju pri obračunu poreza na dohodak. Brži rast plaća može se povezati s promjenom plaća u pojedinim djelatnostima, i njihovim bržim rastom, zbog granske dinamike potražnje za radom, ali i s ubrzanjem njihova rasta u svim granama.

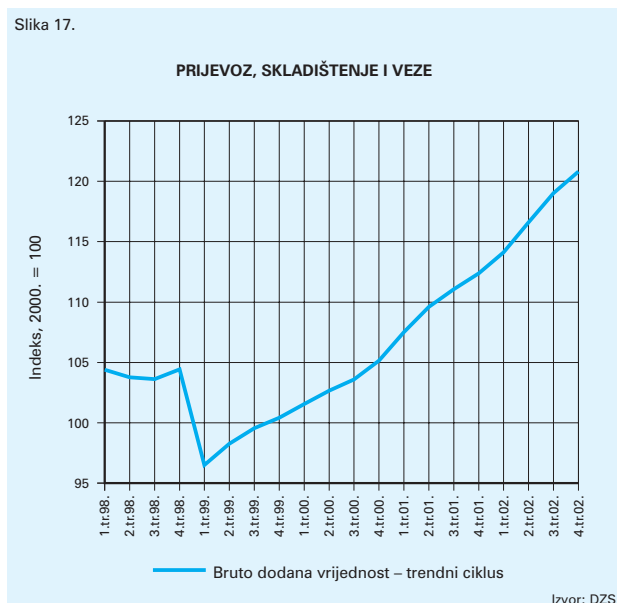
Nedavno objavljeni rezultati ankete o radnoj snazi za drugo polugodište 2002. godine potkrjepljuju konačne administrativne pokazatelje zaposlenosti za tu godinu, naime, pokazuju da se nastavlja rast zaposlenosti i tendencija smanjenja nezaposlenosti.

Nezaposlenost i zapošljavanje

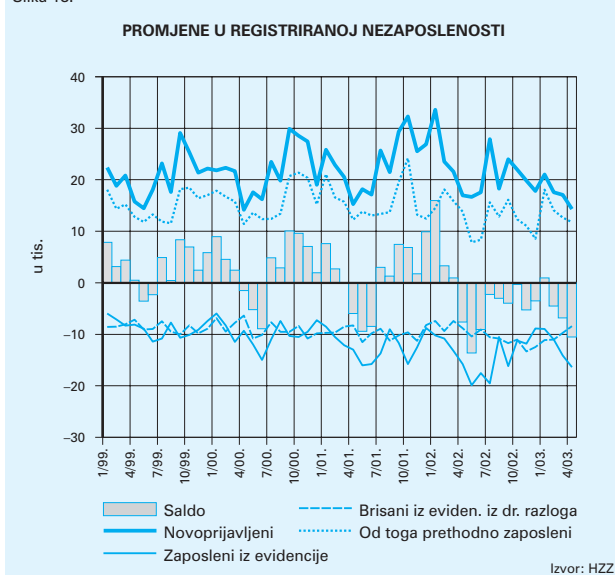
Tijekom prva četiri mjeseca ove godine pri HZZ-u je evidentirano novih nezaposlenih osoba 29% manje nego u istom razdoblju lani. To smanjenje priljeva u evidenciju nezaposlenih HZZ-a sličnih je razmjera kao i u posljednjem tromjesečju 2002. godine, kada je započela primjena novog Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine broj tražitelja zaposlenja, tj. osoba koje su prijavljene u pomoćnu evidenciju HZZ-a, ali nemaju status nezaposlenih, porastao je za otprilike 3 tisuće, pa ih je na kraju travnja bilo gotovo 11 tisuća. Kako porast broja osoba prijavljenih u pomoćnu evidenciju iznosi tek desetinu ukupnog smanjenja priljeva u evidenciju nezaposlenih tijekom promatranog razdoblja, pad priljeva u evidenciju nezaposlenih HZZ-a ne može se objasniti samo skretanjem priljeva u pomoćnu evidenciju. Smanjenje ukupnog priljeva stoga se vjerojatno može pripisati kombinaciji čimbenika koji su tijekom toga razdoblja smanjili koristi od evidentiranja. Među ti čimbenicima je primjena strožih kriterija za ostvarivanje statusa nezaposlene osobe na osnovi spomenutoga novog zakona, koji se, između ostaloga, ogledaju u kraćem intervalu između obveznih javljanja HZZ-u, kao i vjerojatan porast broja slobodnih radnih mjesta koja poduzeća popunjavaju bez posredovanja HZZ-a.

Ipak, unatoč bitnom smanjenju priljeva, zapošljavanje iz evidencije HZZ-a nije se tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine smanjilo u usporedbi s istim razdobljem prošle godi-

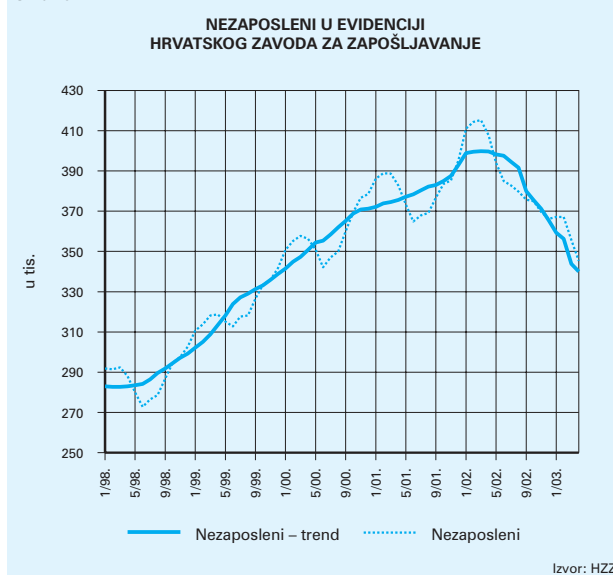
Slika 17.

Slika 18.

Slika 20.

ne. Takva dinamika zapošljavanja pokazuje određeno jačanje posredničke uloge HZZ-a u promatranom razdoblju u odnosu prema zadnjem tromjesečju 2002. godine, kada su, čini se, poduzeća intenzivno koristila novonastalu pogodnost ukidanja obveze prijavljivanja slobodnih radnih mjesta HZZ-u. S druge strane, povećane obveze nezaposlenih osoba u pogledu aktivnog traženja zaposlenja dovele su i do nastavka rasta odljeva iz evidencije zbog drugih razloga osim zapošljavanja. Porast toga odljeva tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine iznosio je gotovo 22%. I ukupni odljev iz evidencije HZZ-a porastao je upravo zbog porasta odljeva zbog drugih razloga osim zapošljavanja, pa se ukupni odljev približio broju novozaposlenih.

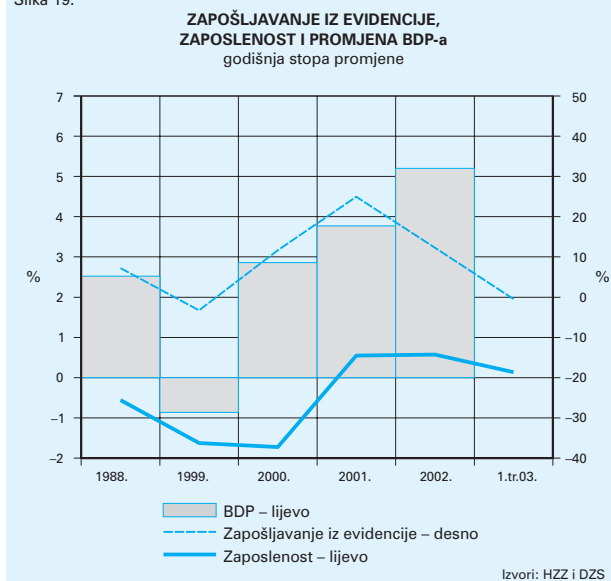
Početak godine obično je razdoblje sezonskog rasta registrirane nezaposlenosti. Lani je tako tijekom prva četiri mjeseca broj registriranih nezaposlenih osoba povećan za gotovo 13 tisuća. Međutim, dinamika priljeva u evidenciju HZZ-a i odljeva iz nje početkom ove godine značajno je utjecala na

dinamiku registrirane nezaposlenosti. Ove je godine smanjeni priljev, uz zadržanu razinu zapošljavanja iz evidencije i porast odljeva zbog drugih razloga osim zapošljavanja, doveo do neto odljeva iz evidencije u svim mjesecima nakon siječnja, odnosno do kretanja koja su suprotna sezonski uobičajenima. Takva mjesečna dinamika dovela je do smanjenja broja osoba evidentiranih pri HZZ-u, i to za gotovo 21 tisuću osoba od početka godine pa do kraja travnja.

Iako je posrednička funkcija HZZ-a u popunjavanju slobodnih radnih mjesta tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine bila nešto izraženija nego krajem 2002., moguće je da će se zbog registracije sve većeg broja agencija za posredovanje u zapošljavanju i u ovoj godini nastaviti tendencija smanjenja broja radnih mjesta popunjenih uz posredovanje HZZ-a, koja je započela prethodne godine.

Snažan pad broja osoba evidentiranih pri HZZ-u u prva četiri mjeseca ove godine dodatno je utjecao na ubrzanje trenda njihova pada. Krajem travnja registrirana je nezaposlenost 345 tisuća osoba, što je otprilike odgovaralo razini registrirane nezaposlenosti početkom 2000. godine. Takva je dinamika registrirane nezaposlenosti bila glavna determinanta njezine stope, koja se također intenzivno smanjuje od sredine 2002. godine. Na osnovi nekoliko pokazatelja može se tvrditi kako su snažne promjene stope registrirane nezaposlenosti od druge polovine prošle godine bile pod dominantnim utjecajem reforme posredovanja u zapošljavanju. Prvo, pad registrirane nezaposlenosti, kako je već elaborirano, uglavnom je ostvaren smanjenjem priljeva u evidenciju i porastom odljeva zbog drugih razloga osim zapošljavanja, što je povezano s razlikama u tretmanu nezaposlenih osoba. Nadalje, rezultati posljednje ankete o radnoj snazi, provedene u drugom polugodištu 2002. godine, potvrđuju da se i u tom razdoblju stopa nezaposlenosti nastavila smanjivati, i pala je na 14,4%. Međutim, unatoč smanjenju anketne stope nezaposlenosti, razlika između administrativne i anketne stope nezaposlenosti nešto je smanjena u usporedbi s maksimumom ostvarenim u prvoj polovini 2002. godine. Tom smanjenju razlike uzrok je nešto manji broj nezaposlenih osoba koje su bile evidenti-

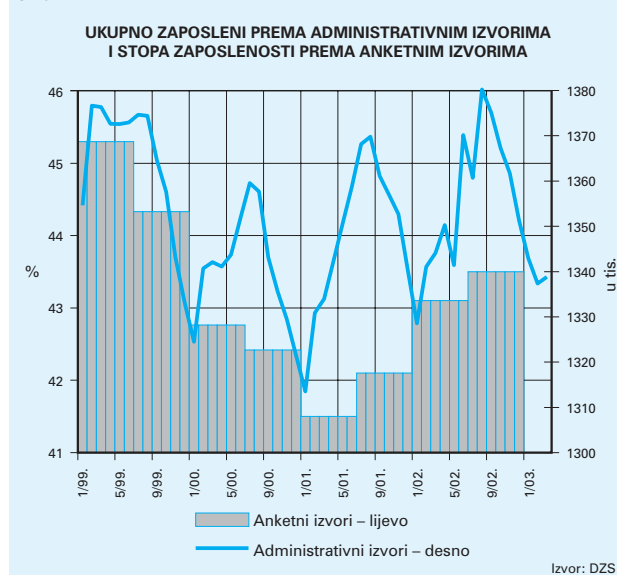
Slika 19.

Slika 21.

Slika 22.

rane pri HZZ-u, a koje se, prema kriterijima iz ankete, ne smatraju nezaposlenima jer obavljaju neku djelatnost ili aktivno ne traže posao. Dakle, dio smanjenja stope registrirane nezaposlenosti može se interpretirati i kao “čišćenje” evidencije HZZ-a od osoba koje se prema međunarodnim kriterijima ne smatraju nezaposlenima, odnosno bolju usklađenost između evidencije HZZ-a i stvarnoga stanja na tržištu rada, a time i veću usredotočenost savjetnika HZZ-a na osobe kojima je pomoć u posredovanju zaista najpotrebnija.

Konačni administrativni pokazatelji zaposlenosti za 2002. godinu značajno su revidirali njezinu razinu prema gore, pa je prema tim pokazateljima rast zaposlenosti nešto ubrzan u usporedbi sa 2001. godinom i iznosio je 0,6%. Promotri li se kraj prošle godine, godišnja stopa rasta ukupne zaposlenosti još je nešto viša i iznosi 0,8%, što znači da je rast zaposlenosti dodatno ubrzan krajem godine. Posljednja anketa o radnoj snazi provedena u drugoj polovini 2002. godine potvrđuje kako se u tome razdoblju odigrao rast zaposlenosti. Prema anketi je, kao i prema administrativnim izvorima, zaposlenost bila na najnižoj razini u prvoj polovini 2001. godine. Oporavak zaposlenosti u početku je bio nešto slabiji nego što pokazuju administrativni izvori, a što potvrđuje anketa, iz čijih se rezultata vidi da je do nešto snažnijeg rasta zaposlenosti došlo baš u 2002. godini. Administrativni pokazatelji zaposlenosti za prvo tromjesečje ove godine upućuju na usporevanje rasta zaposlenosti, čija je razina prema njima bila podjednaka kao i prije godinu dana. Međutim, budući da je riječ o privremenim pokazateljima zaposlenosti, ne može se sa sigurnošću tvrditi kako oni potvrđuju da se u tom razdoblju zaista i zbilo usporevanje njezina rasta.

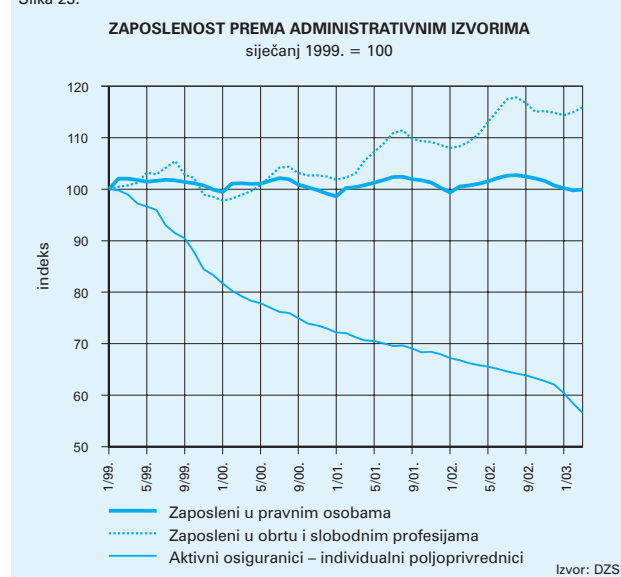
Glavni generatori zapošljavanja u 2002. godini, odnosno, djelatnosti s najvišim relativnim porastom zaposlenosti bile su građevinarstvo i trgovina. Apsolutni doprinosi rastu svake od tih djelatnosti ukupnoj zaposlenosti iznosio je oko 6 tisuća osoba, što znači da je porast u svakoj od tih grana bio veći od ukupnoga porasta godišnjeg prosjeka zaposlenosti u pravnim osobama, koji je iznosio 4 tisuće osoba.

I u prvom tromjesečju 2003. godine nastavljena su diver-

gentna kretanja pojedinih komponenta ukupne zaposlenosti, koja su bila prisutna i tijekom prethodnih godina. Prvo, nastavljena je ekspanzija broja zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama – osiguranika HZMO-a. Drugo, pad broja individualnih poljoprivrednika – osiguranika HZMO-a čak je i nešto ubrzan u tom razdoblju te je iznosio 12,4%, što je također pridonijelo usporevanju tendencije rasta ukupne zaposlenosti prema administrativnim izvorima. Broj zaposlenih u pravnim osobama, na koje se zapravo odnose privremeni administrativni podaci, u prvom je tromjesečju ove godine nešto malo smanjen prema istom razdoblju lani, ali, s obzirom na korekciju koja se može očekivati u idućoj godini, privremene bi podatke valjalo primiti s rezervom.

Prema anketi o radnoj snazi, porast zapošljavanja je u 2002. godini bio nešto veći od smanjenja nezaposlenosti, što je povećalo stopu aktivnosti. Taj je pokazatelj u skladu s porastom radne snage prema administrativnim izvorima, koji je u toj godini iznosio 1%. Međutim, krajem prošle godine za-

Slika 23.

počelo je značajno smanjenje radne snage prema tim istim izvorima, tako da je u prvom tromjesečju ove godine njezino ukupno smanjenje iznosilo 2,9%. To je još jedan od pokazatelja koji potvrđuju kako je upravo zakonodavna reforma u pogledu načina evidentiranja nezaposlenosti prevladavajući razlog koji je doveo do njezina snažnoga smanjenja od kraja 2002. godine.

Plaće i troškovi rada

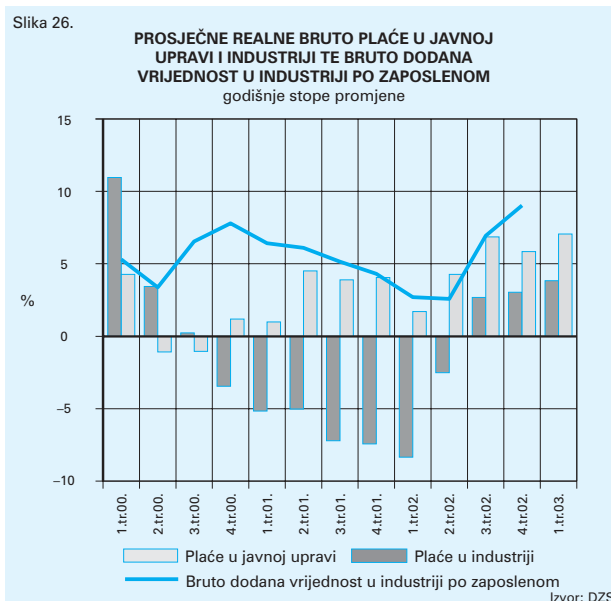
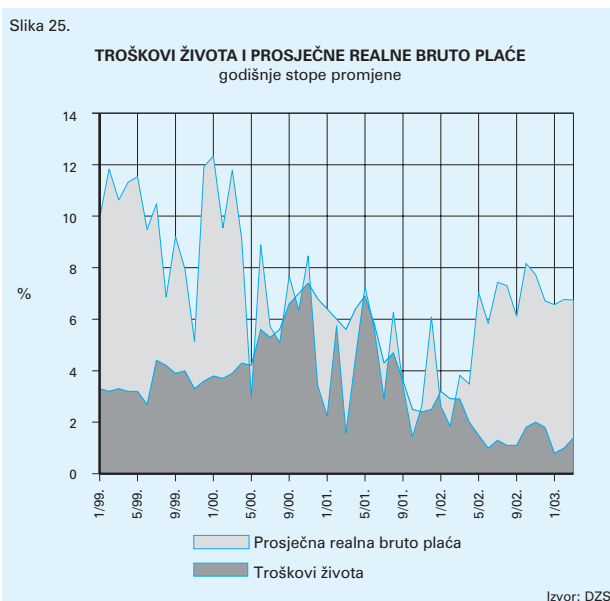
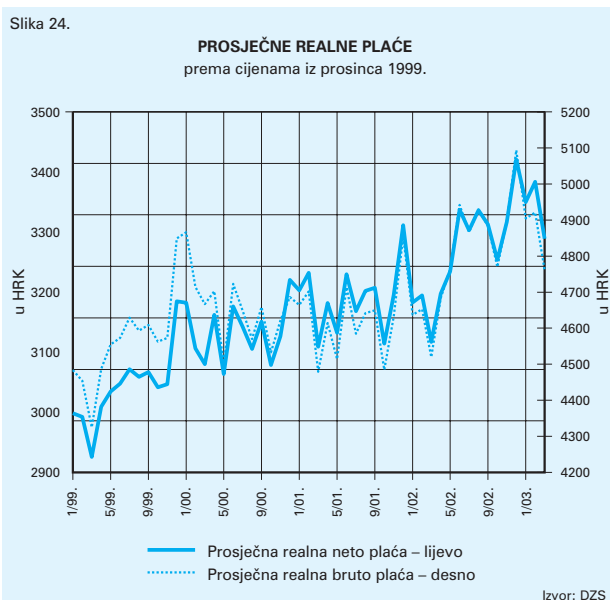
Godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće, koja je sredinom 2002. godine bila ubrzana, ostala je i u prvom tromjesečju ove godine na približno jednakoj razini. Nominalna godišnja stopa rasta prosječne bruto plaće u prvom tromjesečju 2003. iznosila je 6,7%, a njezin realni porast tijekom toga razdoblja, zbog sporoga rasta troškova života, nije bio bitno niži, te je iznosio 5,6%. Porezno rasterećenje troška rada početkom 2003. godine ipak je omogućilo dodatno ubrzanje rasta prosječne realne neto plaće, čija je godišnja stopa rasta u

prvom tromjesečju 2003. godine iznosila 6,4%. Takav realni porast prosječne neto plaće za 50% je veći od njezina rasta tijekom druge polovice 2002. godine.

Kako razdoblje sporijeg rasta troškova života u Hrvatskoj traje od sredine 2002. godine, odnosno upravo od početka razdoblja ubrzanja realnog rasta plaća, manji dio toga ubrzanja mogao bi se pridati dinamici cijena i troškova života. Međutim, iako razdoblje usporavanja rasta cijena traje već gotovo godinu dana, za sada nisu vidljive nikakve promjene u dinamici prosječnih nominalnih plaća. Stoga je, na temelju raspoloživih dokaza, zapravo teško očekivati povezanost između sporijeg rasta troškova života i bržeg porasta realnih plaća, odnosno da je njihov brži realni rast u proteklih devet mjeseci bio uzrokovan sporijim rastom troškova života.

Promatraju li se prosječne plaće po pojedinim djelatnostima u 2002. godini, vidi se reakcija na promjene potražnje za radom, što je dovelo do značajnih razlika u rastu plaća prema djelatnostima. Tako je i rast prosječnih plaća bio najsnažniji upravo u onim granama u kojima je zabilježena i ekspanzija zaposlenosti. Primjerice, porast prosječne realne bruto plaće u građevinarstvu nadmašio je 12%, a u trgovini je bio viši od 9%. Porast prosječne realne bruto plaće u industriji, u kojoj je u prošloj godini stopa rasta plaća bila niža od 5%, zaostajao je za navedenima granama. Ipak, u prvom tromjesečju ove godine godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće u industriji dosegla je 7%, tj. stopa rasta tih plaća bila je veća nego u bilo kojem razdoblju tijekom prethodne tri godine. Plaće u javnoj upravi imale su sličnu dinamiku kao u industriji, samo po nešto nižim stopama rasta. Prosječna je realna bruto plaća u javnoj upravi u prvom tromjesečju ove godine porasla, na godišnjoj razini, za 3,8%. Takva se stopa njezina rasta značajno razlikuje od one u 2002. godini, tijekom koje je prosječna plaća u javnoj upravi realno smanjena, a pogotovo od prosječne realne bruto plaće u 2001. godini, u kojoj je zabilježeno njezino značajno smanjenje.

Rast proizvodnosti u industriji u prošloj je godini nadmašio rast prosječne realne bruto plaće, pogotovo tijekom drugog polugodišta u kojemu je zabilježen snažniji rast plaća, ali i još

snažniji rast proizvodnosti. Stoga se može zaključiti kako brži rast plaća u drugoj polovini 2002. godine nije izazvao pritisak na rast razine cijena. Ipak, godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće u drugom polugodištu prošle godine i prvom tromjesečju ove godine nešto je viša od prosječnog porasta proizvodnosti u industriji tijekom proteklih godina, koja je na godišnjoj razini rasla između 5% i 6%. Zbog toga se, nastavi li se ubrzani rast plaća, u budućnosti vjerojatno mogu očekivati njime uzrokovane nešto više stope rasta cijena. Prevlada li, međutim, tijekom idućeg razdoblja u scenariju s bržim porastom plaća učinak snažnijega trgovinskog integriranja i jačanja konkurencije na domaćem tržištu koji djeluje usporavajuće na rasta cijena, a koji je bio prisutan u posljednjih nekoliko godina, proizvodnost u industriji bi kao i do sada mogla hvataći priključak s plaćama smanjivanjem broja zaposlenih u industriji.

Cijene

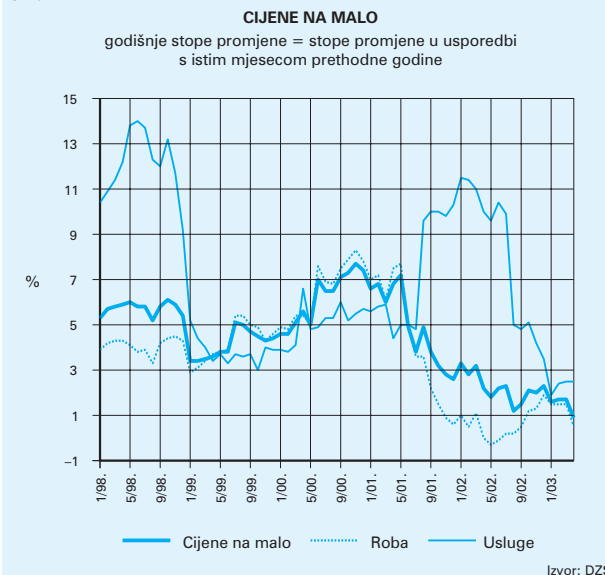
Tijekom prvoga tromjesečja 2003. godine došlo je do značajnog smanjenja godišnje stope inflacije mjerene kretanjem indeksa cijena na malo, sa 2,3% u prosincu prošle godine na 1,7% u ožujku ove godine. Godišnja stopa inflacije cijena na malo potom je smanjena na samo 0,9% u travnju 2003., što je posljedica pada agregatne razine cijena na malo od 0,4% u travnju u usporedbi s prethodnim mjesecom i učinka baznog razdoblja (zamjetnoga mjesečnog rasta cijena na malo od 0,4% ostvarenog u travnju 2002.). Doprinos većine komponentata² indeksa cijena na malo ukupnoj godišnjoj stopi inflacije bio je niži u travnju 2003. nego u prosincu 2002. godine, pri čemu je napose bio izražen pad doprinosa indeksa cijena robe ukupnoj inflaciji.

Godišnja stopa temeljne inflacije – pokazatelja koji bolje odražava trend kretanja inflacije nego stopa inflacije mjerene kretanjem indeksa cijena na malo jer košarica proizvoda za izračun temeljne inflacije ne sadržava volatilne komponente (cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene energenata) ni proizvode čije se cijene administrativno reguliraju – također je značajno smanjena, sa 1,2% u prosincu 2002. na samo 0,2% krajem prvoga tromjesečja 2003. te na 0,1% u travnju ove godine. Cijene koje ulaze u izračun temeljnog indeksa cijena na malo ukupno su tijekom prva četiri mjeseca ove godine (travanj u usporedbi s prosincem prošle godine) smanjene za 0,3% (uz pad cijena robe od 0,5% te povećanje cijena usluga od 0,7%). Udio robe u košarici za izračun temeljnog indeksa cijena na malo u 2003. godini iznosi 83,14%, tako da kretanje cijena robe presudno utječe na kretanje ukupnog indeksa.

Ostvarenju ovako niskih stopa inflacije pridonose tečajem usidrena niska inflacijska očekivanja, smanjenje carina zbog vanjskotrgovinske liberalizacije, izražena aprecijacija kune prema američkom dolaru te jačanje konkurencije u trgovini na malo, do kojeg je došlo širenjem domaćih trgovačkih lanaca te otvaranjem brojnih hipermarketa u stranom vlasništvu.

² Industrijskih prehrambenih proizvoda, industrijskih neprehrambenih proizvoda, pića i usluga.

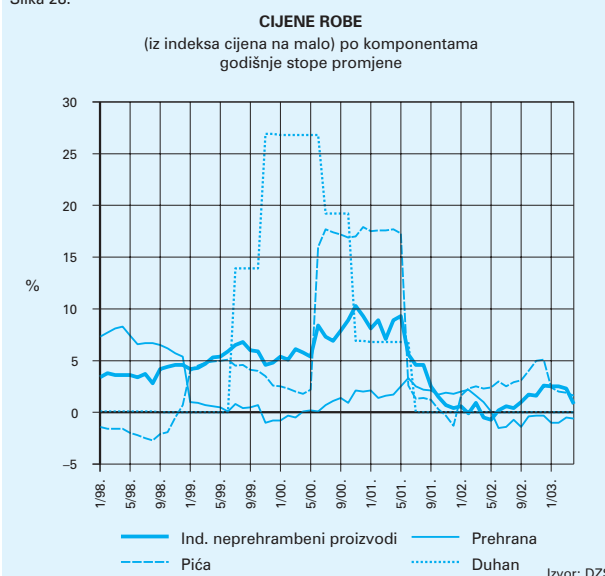
Slika 27.

Uz smanjenje doprinosa temeljne inflacije ukupnoj inflaciji cijena na malo tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine, prisutno je i smanjenje doprinosa administrativno reguliranih cijena, čiji je godišnja stopa rasta smanjena sa 7,5% u prosincu 2002. na 6,7% krajem prvoga tromjesečja te na samo 3,3% u travnju 2003., što je najniža godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena u posljednje četiri godine. Pad doprinosa administrativno reguliranih cijena ukupnoj godišnjoj inflaciji u travnju 2003., u usporedbi s ožujkom, u velikoj je mjeri posljedica smanjenja godišnje stope promjene cijena naftnih derivata sa 7,7% u ožujku ove godine na -0,7% u travnju. Nasuprot tome, doprinos mjesečnog rasta cijena poljoprivrednih proizvoda ukupnoj inflaciji povećao se u ožujku i travnju. Na ovogodišnji rast cijena poljoprivrednih proizvoda uvelike su utjecale nepovoljne vremenske prilike (suša).

Tijekom prvog tromjesečja 2003. bili su izraženi inflacijski pritisci proizišli iz poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu, koji su rezultirali poskupljenjem maloprodajnih cijena

Slika 28.

naftnih derivata za ukupno 9,2% (travanj 2003. u usporedbi s prosincem 2002.), što je dalo značajan doprinos ostvarenim mjesečnim stopama rasta cijena. Osim toga, porast cijena naftnih derivata utjecao je indirektno i na povećanje cijena na malo kroz porast cijena prijevoznih usluga. Međutim, porast cijena naftnih derivata zabilježen tijekom prvog tromjesečja 2003. nije bitno utjecao i na povećanje godišnje stope inflacije cijena na malo, s obzirom da su cijene naftnih derivata značajno povećane i u istom razdoblju prošle godine (ukupno za 8,0%).

U siječnju 2003. godine zabilježena je mjesečna stopa rasta ukupnog indeksa cijena na malo od 0,4%, međutim, uz učinak baznog razdoblja, došlo je do sniženja godišnje stope inflacije na samo 1,6%, što je za 0,7 postotnih bodova niža godišnja stopa inflacije u usporedbi s onom zabilježenom u prethodnom mjesecu. Do porasta cijena u siječnju 2003. u usporedbi s prethodnim mjesecom uglavnom je došlo zbog značajnoga mjesečnog poskupljenja tekućih goriva i maziva (prosječno za 6,2%) te ogrjeva (za 5,2%), a manjim dijelom i zbog poskupljenja poljoprivrednih proizvoda (prosječno za 3,5%) u odnosu prema prethodnom mjesecu.

U veljači ove godine ostvaren je mnogo niži mjesečni rast indeksa cijena na malo (0,2%), pri čemu je godišnja stopa promjene indeksa cijena na malo porasla na 1,7%. Značajan doprinos mjesečnom rastu cijena na malo dao je snažan mjesečni rast cijena usluga od 0,6%, koji je ostvaren zbog poskupljenja administrativno reguliranih cijena usluga – ugovorne najamnine i grijanja, smještaja u učeničkim domovima i gradskog prijevoza. U veljači 2003. mjesečno je poskupljenje naftnih derivata bilo blaže nego u siječnju te je iznosilo približno 0,9%, a poljoprivredni su proizvodi poskupjeli 3,2%.

Najveći doprinos 0,4%-tnom mjesečnom rastu cijena na malo u ožujku 2003. ponovo su dali naftni derivati poskupljenjem za 2,0% i poljoprivredni proizvodi čije su cijene prosječno porasle za 5,0% u usporedbi s prethodnim mjesecom.

Podaci o kretanju cijena sirove nafte na svjetskom tržištu pokazuju da je u prva dva i pol mjeseca 2003. godine došlo

do njihova snažnog rasta, sa 27,9 USD po barelu u prosincu 2002. na 30,8 USD u siječnju 2003. (uz mjesečni rast od 10,3%), na 32,9 USD u veljači (uz mjesečni rast od 6,9%) te na 33,6 USD u prvoj polovici ožujka. Na rast cijene sirove nafte presudno su utjecali porast neizvjesnosti uvjetovan političkim napetostima u svijetu i očekivanja vezana uz vojnu intervenciju SAD-a u Iraku. Od sredine ožujka cijene sirove nafte na svjetskom tržištu počele su padati te je u travnju ostvarena prosječna cijena od 25,6 USD po barelu, koja je bila za 15,8% niža od cijene u ožujku te približno na istoj razini kao i u istom mjesecu prošle godine.

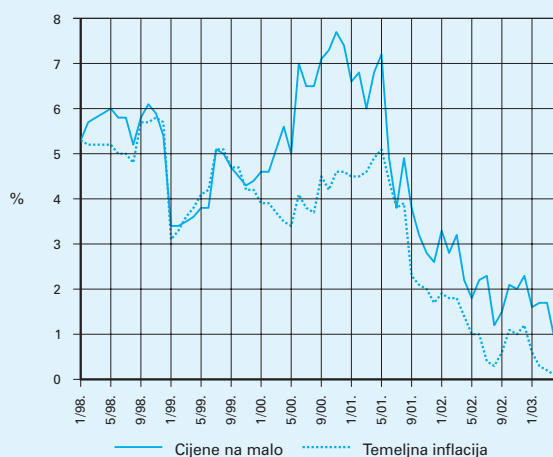
Pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu uvjetovan brzim okončanjem rata u Iraku te istodobna aprecijacija kune prema američkom dolaru utjecali su na značajno smanjenje maloprodajnih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu za 5,3% u travnju ove godine u usporedbi s prethodnim mjesecom, što je, uz utjecaj baznog razdoblja za usporedbu, rezultiralo padom godišnje stope inflacije cijena na malo na 0,9% u travnju nakon 1,7% ostvarenih u ožujku.

Cijene sirovina na svjetskom tržištu (bez energije) izražene u američkim dolarima počele su se početkom 2002. godine oporavljati, tako da su tijekom 2002. godine porasle ukupno 13,7%. Međutim, zbog deprecijacije tečaja američkog dolara prema euru njihova cijena izražena u eurima ostala je u prosincu 2002. godine nepromijenjena u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Krajem prvog tromjesečja 2003. cijene sirovina (bez energije) bile su, na godišnjoj razini, za 11,7% više, dok je zbog izražene aprecijacije tečaja eura prema američkom dolaru njihova cijena izražena u eurima bila za 9,4% niža. Aprecijacija kune prema američkom dolaru pridonosi ublažavanju uvezenih inflatornih pritisaka proizilazih iz porasta cijena sirovina na svjetskom tržištu (izraženih u američkim dolarima).

Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni povećana je sa 1,7% u prosincu 2002. na 2,4% u ožujku 2003. kao posljedica porasta godišnje stope promjene cijene

Slika 29.

CIJENE NA MALO I TEMELJNA INFLACIJA^a godišnje stope promjene

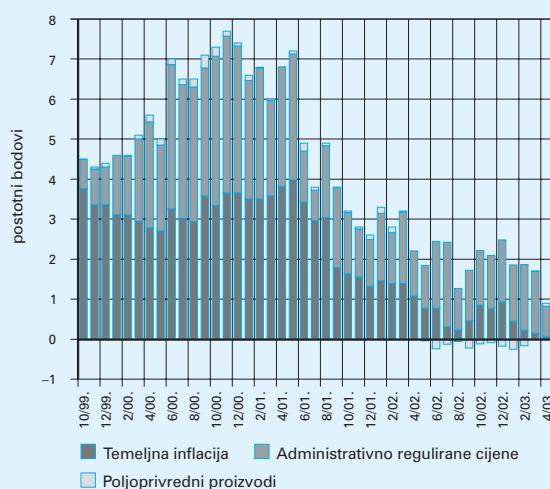

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata). Metodologija izračunavanja detaljno je objašnjena u Biltenu HNB-a broj 61 (2001).

Izvor: DZS

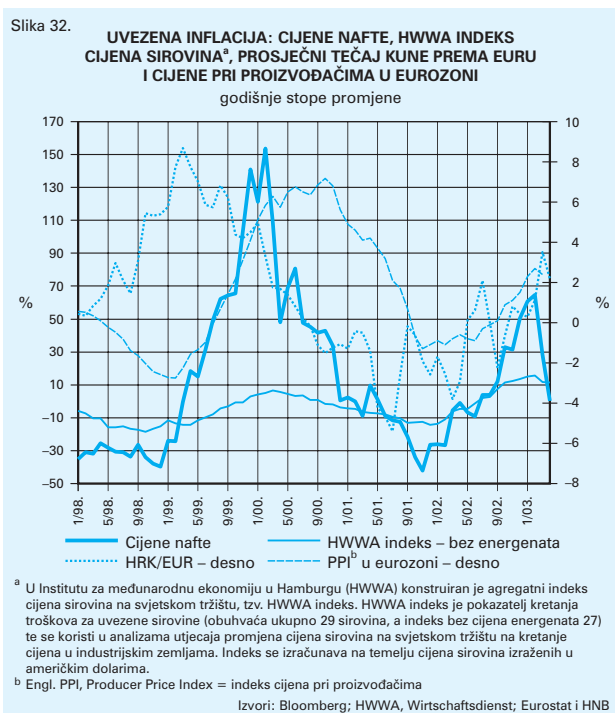
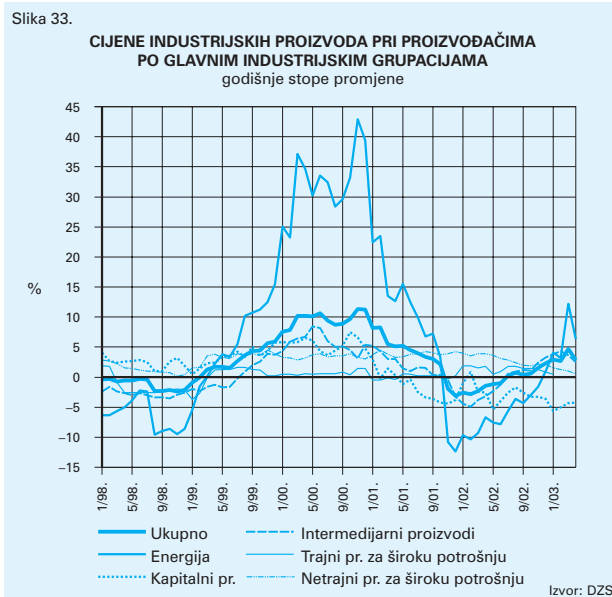
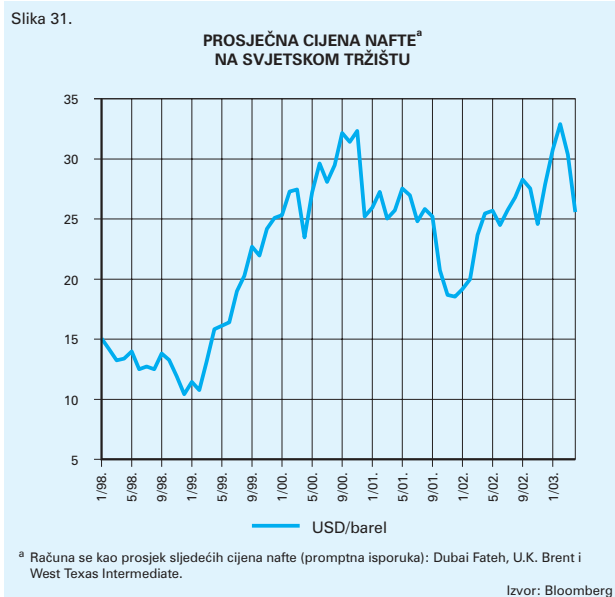
Slika 30.

DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA CIJENA NA MALO GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE

^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa cijena na malo u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponenta izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije. Osim u postotnim bodovima, doprinosi se mogu iskazati i u postocima.

Izvori: DZS i izračuni HNB-a

energije, međutim, s obzirom na to da su cijene nafte u međuvremenu smanjene, ne očekuje se daljnji rast proizvođačkih cijena u eurozoni na godišnjoj razini, a time ni povećanje pritiska iz ovog izvora na rast uvoznih cijena u Hrvatskoj. Ukupno gledajući, uvezeni su inflatorni pritisci, zahvaljujući prije svega padu cijena sirove nafte na svjetskom tržištu te aprecijaciji kune prema američkom dolaru, krajem prvoga te početkom drugog tromjesečja 2003. znatno slabiji nego početkom ove godine.

Godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima povećana je sa 2,3% krajem 2002. na 4,7% u ožujku 2003. godine zbog značajnog skoka godišnje stope promjene cijena energije sa 1,0% u prosincu 2002. na 12,2% u ožujku 2003. U travnju su proizvođačke cijene naftnih derivata smanjene za 11,9% u usporedbi s ožujkom ove godine,

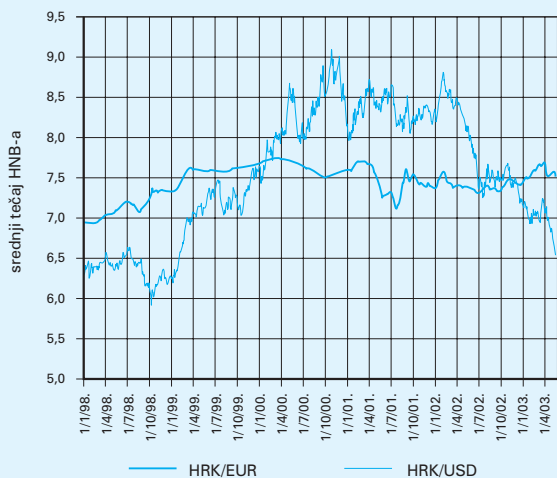
tako da je uz prisutan utjecaj baznog razdoblja (snažan rast proizvođačkih cijena naftnih derivata od 7,1% u travnju 2002.), godišnja stope promjene cijene energije smanjena za 5,9 postotnih bodova, na 6,3%. Niže godišnje stope promjene cijena ostvarene su u travnju ove godine u usporedbi s onima u ožujku i kod drugih industrijskih grupacija, tako da je ukupni indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima smanjen u travnju na 2,8%, što je za 1,8 postotnih bodova manje nego u ožujku ove godine.

Tečaj

Tijekom prvog tromjesečja 2003. godine na domaćem je deviznom tržištu bio prisutan trend nominalne deprecijacije tečaja kune prema euru, koji je otpočeo sredinom prosinca 2002. godine. Tijekom prvog tromjesečja ove godine tečaj kune prema euru oslabio je ukupno 3,36%, a vrijednost eura porasla je sa 7,44 kune zabilježene krajem 2002. godine na 7,69 kuna krajem prvoga tromjesečja 2003. godine. Deprecijacija kune prema euru bila je jače izražena u siječnju ove godine kada je kuna ukupno oslabila prema euru 1,52%, dok je u veljači i ožujku zabilježena blaža deprecijacija tečaja kune od 0,86%, odnosno 0,94%. Izražena deprecijacija tečaja kune potaknula je tijekom prvog tromjesečja prodaje deviza središnje banke na aukcijama u ukupnom iznosu od 315,2 mil. EUR, čime je s tržišta povučeno ukupno 2,4 mlrd. kuna. Od toga je iznosa u siječnju poslovnim bankama prodano 115,7 mil. EUR, u veljači 45,4 mil. EUR te u ožujku 150,1 mil. EUR. Uz to je HNB u siječnju prodao Ministarstvu financija deviza u ukupnoj vrijednosti od 96,5 mil. USD (75,0 mil. USD i 20,0 mil. EUR), koje je otkupio u veljači nakon što je na devizni račun države kod HNB-a stigao priljev od plasmana euroobveznica u vrijednosti od 497,45 mil. EUR (538,8 mil. USD).

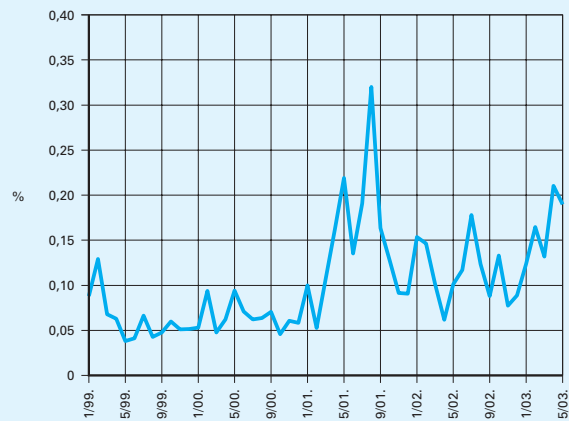
Na rast potražnje za devizama tijekom prvog su tromjesečja ove godine uz uobičajene sezonske čimbenike – rast potražnje države i banaka za devizama radi otplate rata kredita Londonskom i Pariškom klubu te rast potražnje poduzeća

Slika 34.

**NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE
PREMA EURU^a I AMERIČKOM DOLARU**
^a ECU prije siječnja 1999.

Izvor: HNB

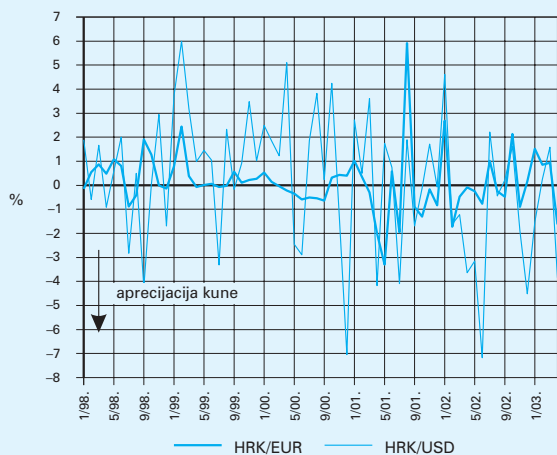
Slika 36.

VARIJABILNOST TEČAJA
 prosječna apsolutna promjena dnevnog
 tečaja kune prema euru po mjesecima

Izvor: HNB

Slika 35.

**STOPE PROMJENE NOMINALNOG TEČAJA
KUNE PREMA EURU I AMERIČKOM DOLARU**

 kraj mjeseca u usporedbi s krajem prethodnog
 mjeseca, srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

za devizama radi plaćanja uvoza ostvarenog u četvrtom tromjesečju prošle godine – utjecali i dodatni čimbenici. To se, prije svega, odnosi na povećanu potražnju za devizama određenih poslovnih banaka kojima su devize potrebne kako bi ispunile svoju obvezu propisanu odlukom HNB-a o svakodnevnom održavanju inozemnih potraživanja minimalno na razini od 35% deviznih izvora. Osim toga, devizni priljev od plasmana državnih obveznica na inozemnom tržištu nije ušao u sustav poslovnih banaka, već je položen na račun države kod HNB-a, kao jedan od koraka u jačanju suradnje između Ministarstva financija i HNB-a s ciljem poboljšanja koordinacije između fiskalne i monetarne politike.

Nakon 3,36%-tne deprecijacije tečaja kune prema euru zabilježene tijekom prvog tromjesečja 2003. godine, pri čemu se vrijednost eura približila granici od 7,70 kuna, kuna je u prvih devet dana travnja snažno ojačala (2,33%), a vrijednost eura spustila se na 7,51 kunu. Nakon toga, u razdoblju do 21. svibnja tečaj kune prema euru fluktuirao je u rasponu

od 7,50 HRK/EUR do 7,60 HRK/EUR, pri čemu su se izmjenjivala kraća razdoblja aprecijacije s kraćim razdobljima deprecijacije tečaja. Ukupno gledajući, kuna je tijekom prve polovice drugog tromjesečja (21. svibnja u usporedbi sa 31. ožujka) ojačala prema euru ukupno 1,93%, tako da je vrijednost eura smanjena sa 7,69 kuna 31. ožujka na 7,54 kune 21. svibnja. HNB je u tom razdoblju otkupio devize od države u ukupnoj vrijednosti od 150,0 mil. EUR: 15. travnja otkupljen je 81,0 mil. EUR, a 19. svibnja 69,0 mil. EUR, tako da prodaja deviza od strane države nije izazvala dodatne pritiske na aprecijaciju tečaja na domaćem deviznom tržištu. Nositelji monetarne politike ocijenili su da u takvim uvjetima na deviznom tržištu nije potrebna intervencija središnje banke te je tolerirano određeno povećanje varijabilnosti tečaja kune prema euru. Tako je prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru (kao jedna od mjera varijabilnosti tečaja) u travnju i svibnju³ iznosila 0,21%, odnosno 0,19%, dok je u prethodnim mjesecima varijabilnost tečaja kune prema euru bila manja.

Kao posljedica značajnog slabljenja američkog dolara prema euru na svjetskom deviznim burzama, tečaj kune prema američkom dolaru ojačao je tijekom prvih pet mjeseci 2003. godine (21. svibnja 2003. u usporedbi sa 31. prosinca 2002.) ukupno 9,18%. Pri tome je vrijednost američkog dolara smanjena sa 7,14 kuna na 6,49 kune. Od početka 2002. godine tečaj kune prema američkom dolaru snažno je ojačao: ukupno za 22,35%.

Analitičari ocjenjuju da je na slabljenje dolara prema euru utjecala zabrinutost sudionika na tržištu zbog loših temeljnih pokazatelja kretanja u američkom gospodarstvu koji upućuju na sporiji gospodarski oporavak od očekivanoga. Istodobno je u američkom gospodarstvu prisutan tzv. twin deficit, dakle značajan deficit na tekućem računu platne bilance i značajan proračunski manjak. Nadalje, i niže su kamatne stope u SAD-u u usporedbi s onima u eurozoni dodatno utjecale na

³ Do 21. svibnja

slabljenje vrijednosti dolara prema euru, okretanjem investitora financijskoj imovini u eurozoni, koja nosi veće prinose. Budući da se uskoro ne može očekivati poboljšanje temeljnih pokazatelja kretanja američkog gospodarstva, analitičari ne očekuju skorašnji značajan oporavak američkog dolara na svjetskim deviznim burzama. Izraženo slabljenje vrijednosti dolara prema euru ima značajne učinke na gospodarska kretanja i u eurozoni i u Hrvatskoj. Negativni se učinci prije svega odnose na mogućnost da zbog pada cjenovne konkurentnosti izvoznika dođe do usporavanja stope rasta neto izvoza, tako da bi i rast bruto domaćega proizvoda mogao biti manji od očekivanoga. S druge strane, očekuje se da će deprecijacija američkog dolara prema euru pozitivno djelovati na usporavanje inflacije u eurozoni, zbog pojeftinjenja uvoznih cijena finalnih proizvoda i uvoznih inputa (sirove nafte i ostalih sirovina te intermedijarnih proizvoda). Niže uvozne cijene, napose energije, odražavaju se na porast realnoga raspoloživog dohotka kućanstava, što se na kraju prelijeva u viši porast osobne potrošnje od očekivanoga. Utjecaj aprecijacije eura na prihode poduzeća nije jednoznačan. Učinak će biti negativan kod onih poduzeća koja pretežni dio prihoda ostvaruju na američkom tržištu, unatoč određenim uštedama koje će ta poduzeća ostvariti na troškovima uvoznih inputa. S druge strane, aprecijacija eura mogla bi imati pozitivan učinak na poduzeća koja veći dio prihoda ostvaruju od prodaja u eurozoni, a istodobno značajan dio svoga uvoza intermedijarnih proizvoda ostvaruju s dolarskog područja. Pri tome se ocjenjuje kako bi ukupan utjecaj jakog eura na gospodarstvo eurozone mogao biti negativan, pri čemu je olakšavajuća okolnost što će, ocijeni li Europska središnja banka daljnje smanjenje kamatnih stopa prikladnim, to biti moguće učiniti a da se stabilnost cijena značajnije ne dovede u opasnost.

U prvom tromjesečju 2003. godine (ožujak 2003. u usporedbi s prosincem 2002.) ostvarena je deprecijacija realnoga efektivnog tečaja kune od 2,53% uz cijene pri proizvođačima te od 1,82% uz cijene na malo. Uspoređuju li se indeksi realnoga efektivnog tečaja kune s tim indeksima u istom razdoblju

prošle godine (ožujak 2003. u usporedbi s ožujkom 2002.), može se uočiti realna aprecijacija tečaja kune od 3,04% uz cijene pri proizvođačima, odnosno od 2,48% uz cijene na malo.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Kao i u 2002. godini kada je prosječni rast cijena na malo iznosio 2,2%, monetarno okružje i u prvom tromjesečju 2003. godine odlikuje stabilnost cijena. Pritom je stopa inflacije dodatno smanjena, pa je godišnja promjena cijena na malo u travnju iznosila samo 0,9%. Smanjenje stope inflacije velikim dijelom odražava pad cijena sirove nafte na međunarodnom tržištu nakon svršetka rata u Iraku, dok se u nastavku ove godine očekuje da će se inflacija zadržati na razini iz prethodnih godina.

Početak ove godine obilježile su uobičajene sezonske oscilacije tečaja kune prema euru. Nakon što je tečaj kune pomalo deprecirao tijekom cijeloga prvog tromjesečja, izgubivši pritom 3,4% svoje vrijednosti prema euru, početkom travnja vrijednost kune naglo je porasla, a lagana aprecijacija nastavljen je i u svibnju. U uvjetima nedovoljno razvijenog financijskog tržišta HNB nastoji umanjiti oscilacije tečaja transakcijama na deviznom tržištu. Tako je središnja banka u prvom tromjesečju prodavala devize poslovnim bankama, dok je na aprecijaciju tečaja početkom drugog tromjesečja odgovorila otkupom deviza od države.

Unatoč ostvarenoj stabilnosti, glavni izazov monetarne politike i nadalje je obuzdavanje snažne kreditne aktivnosti banaka, koja se financira iz inozemnih izvora i pridonosi deficitu na tekućem računu platne bilance. Poslovne su banke na mjeru središnje banke donesene u siječnju, a koje su usmjerene prema ograničenju rasta domaćih kredita i inozemnog zaduživanja banaka, odgovorile restrukturiranjem svoje aktive kako bi izbjegle upis penalnih obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, tako da su upisale samo 26,7 mil. kuna obveznih blagajničkih zapisa. U međuvremenu je Odluka o obveznom upisu blagajničkih zapisa HNB-a izmijenjena tako da se bankama pri izračunu osnovice za upis ne uzima u obzir prijenos potraživanja na druge osobe. Time je smanjen prostor za izbjegavanje učinaka Odluke restrukturiranjem aktive, pa bi se učinak mjera HNB-a mogao jače osjetiti u idućem razdoblju.

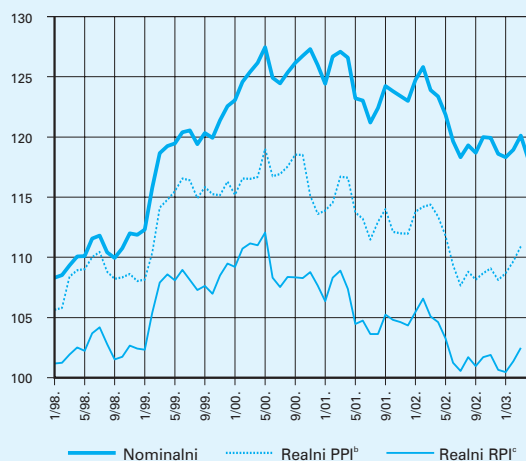
Konačno, u svibnju ove godine obavljeno je prvo preispitivanje ispunjenja kriterija iz sporazuma s Međunarodnim monetarnim fondom. Svi monetarni kriteriji iz pisma o namjerama uspješno su ostvareni, a istodobno su definirani kriteriji za drugu polovinu ove godine. Pritom je posebna pozornost posvećena problemu deficita na tekućem računu platne bilance, snažnom rastu domaćih kredita i inozemnog zaduživanja te su razmotrene dodatne mjere za rješavanje tih problema.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Nakon što je interventna aktivnost značajno smanjena u

Slika 37.

**INDEKS* NOMINALNOGA I REALNOGA
EFEKTIVNOG TEČAJA KUNE UZ CIJENE NA
MALO I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA**
1995. = 100

^a Pad indeksa upućuje na aprecijaciju kune

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

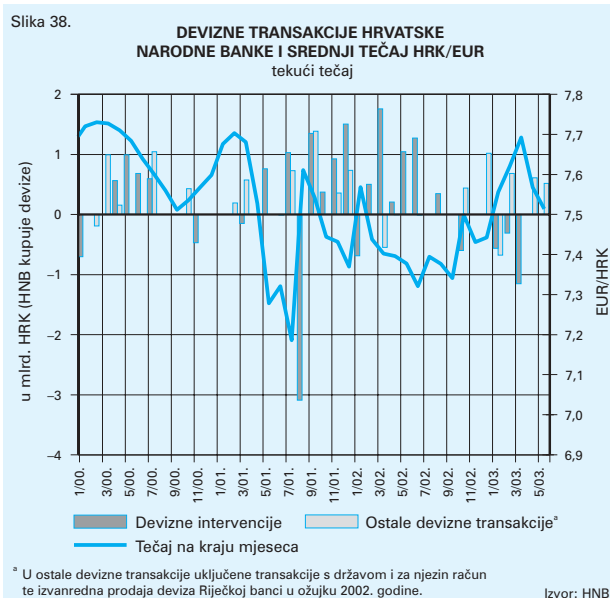
^c Engl. RPI, Retail Price Index = indeks cijena na malo

Izvor: HNB

drugoj polovini 2002. godine, u prvom tromjesečju 2003. godine HNB je snažno intervenirao na deviznom tržištu prodajući devize bankama kako bi ublažio uobičajenu sezonsku deprecijaciju tečaja kune prema euru na početku godine. Osim sezonskog viška potražnje za devizama, deprecijacijski pritisci na početku ove godine bili su dodatno pojačani odlukom države da devize dobivene izdavanjem euroobveznica položi kod HNB-a, umjesto kod poslovnih banaka, kao što je to obično činila prethodnih godina, čime je izostao očekivani priljev deviza u bankovni sustav. Odluka države da svoje devizne depozite drži kod središnje banke česta je pojava u zemljama u kojima je prisutan snažan priljev kapitala jer se tako domaći monetarni sustav štiti od šokova koji izazivaju kapitalni priljevi. Osim izostanka deviza države, bankovni je sustav bio dodatno pogođen potražnjom za devizama zbog prilagodbe propisanoj minimalnoj deviznoj likvidnosti. Kako bi zadovoljio pojačanu potražnju banaka za devizama, HNB je na 6 aukcija održanih tijekom prvog tromjesečja ove godine poslovnim bankama prodao ukupno 315 mil. EUR, čime je povučen 2.401 mil. kuna.

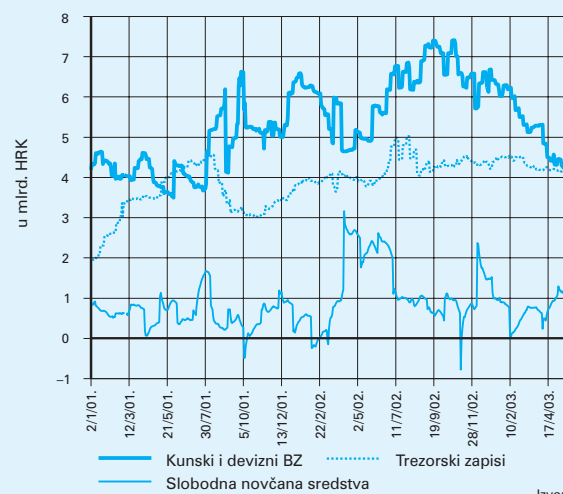
Pretjerana deprecijacija tečaja u prvom tromjesečju ove godine dovela je do aprecijacije početkom travnja. Umjesto od banaka, HNB je devize otkupio od države. Naime, s Ministarstvom financija je dogovoreno da HNB za državu obavlja plaćanja obveza prema inozemstvu s deviznog računa države kod HNB-a, dok će se preostala devizna sredstva postupno konvertirati u kune u skladu s proračunskim potrebama. Tako je HNB u travnju i svibnju ove godine od države otkupio 150 mil. EUR emitirajući pritom 1.806 mil. kuna, čime je stvorena dodatna likvidnost u sustavu, koja je dovela do smanjenja aprecijacijskih pritisaka. Deviznim transakcijama s državom u ovoj godini treba dodati i jednu repo transakciju kojom je državi u siječnju prodano oko 90 mil. EUR potrebnih za plaćanje obveza prema inozemstvu, da bi isti iznos deviza bio otkupljen od države nakon emisije euroobveznica.

Povlačenje kunske likvidnosti prodajom deviza poslovnim bankama pogodovalo je nastavku smanjenja upisa blagajničkih zapisa HNB-a, koje traje od listopada prošle godine.

Slika 39.

BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB-a, SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA NA RAČUNIMA ZA NAMIRENJE BANAKA I TREZORSKI ZAPISI MINISTARSTVA FINANCIJA KOD BANAKA

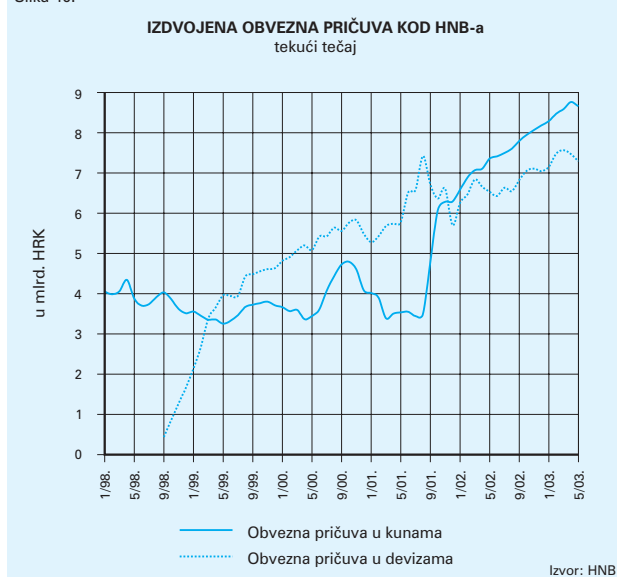

Razina upisanih blagajničkih zapisa u kunama u prvom tromjesečju ove godine smanjena je za 1,1 mlrd. kuna, te dodatnih milijardu u travnju, čime je ukupni iznos upisanih kunkskih blagajničkih zapisa gotovo prepolovljen. Osim nastojanja banaka da zadrže visoku likvidnost, koju je pogoršalo povlačenje kuna putem deviznih intervencija, jedan od razloga smanjenog interesa za upis kunkskih blagajničkih zapisa vjerojatno je i kamatna stopa koju središnja banka plaća bankama na upisane zapise a koja je samo nešto malo viša od 2%, što je mnogo niža stopa od prinosa drugih sličnih ulaganja. Stoga je na početku drugog tromjesečja primjetan vrlo blagi porast kamatnih stopa na blagajničke zapise u kunama.

Za razliku od kunkskih, upis deviznih blagajničkih zapisa HNB-a u prvom tromjesečju 2003. godine bilježi oporavak, nakon snažnog smanjenja u 2002. godini. Taj oporavak potiče i Odluka o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, koja zahtijeva povećanje udjela likvidne devizne imovine u ukupnoj imovini banaka, u koju se ubrajaju i devizni blagajnički zapisi. Tijekom prvog tromjesečja ukupni iznos upisanih deviznih blagajničkih zapisa povećan je za 181 mil. kuna ili za 15,3% i na kraju ožujka iznosio je 1,4 mlrd. kuna. Rast upisa deviznih blagajničkih zapisa nastavljen je i u travnju kada je on povećan za dodatnih 103 mil. kuna.

Instrument obvezne pričuve banaka nije mijenjan od kraja 2001. godine, tako da izdvojena obvezna pričuva raste isključivo kao posljedica rasta osnovice za obračun. Rastu osnovice od početka 2002. godine najviše pridonosi rast njezine kunske komponente, dok devizna komponenta raste sporije zbog sporijeg rasta deviznih depozita stanovništva. Tako je kunska osnovica u prvom tromjesečju povećana za 2,3 mlrd. kuna ili za 6,1%. Obračunata obvezna pričuva u kunama povećana je za 19% toga iznosa ili 0,4 mlrd. kuna, čemu treba pribrojiti i kunske izdvajanje obvezne pričuve na devizne izvore (0,3 mlrd. kuna), tako da je obračunata obvezna pričuva u kunama u prvom tromjesečju 2003. godine povećana za 0,7 mlrd. kuna i u ožujku je iznosila 12,2 mlrd. kuna. Od toga iznosa banke moraju na posebnom računu kod HNB-a održavati minimalno 40%, a ostatak mogu držati na

Slika 40.

računima za namirenje i u blagajnama banaka. HNB isplaćuje remuneraciju od 1,5% pa banke izdvajaju znatno više od minimuma (oko 70%). Na kraju ožujka izdvojena obvezna pričuva iznosila je 8,8 mlrd. kuna, što je 0,4 mlrd. kuna više nego u prosincu 2002. godine. Rast osnovice za obračun obvezne pričuve nastavljen je i u drugom tromjesečju ove godine.

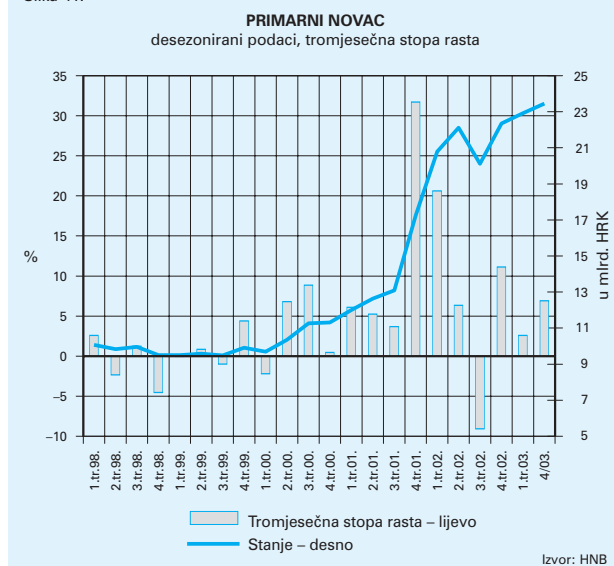
Devizna osnovica za obračun obvezne pričuve raste nešto sporije nego kunska osnovica (5,1% u prvom tromjesečju 2003. godine). Devizna osnovica mnogo je veća od kunske i na kraju ožujka iznosila je 107,7 mlrd. kuna. Tako je devizna osnovica u prvom tromjesečju porasla za 5,3 mlrd. kuna. Dok se 1/4 obvezne pričuve na devizne izvore održava u kunama, preostale 3/4 održavaju se u devizama na računima kod HNB-a. Tako je obvezna pričuva u devizama u prvom tromjesečju porasla za 0,5 mlrd. kuna i krajem ožujka ove godine iznosila je 7,6 mlrd. kuna. Kretanje tečaja snažno utječe na kunski iznos devizne osnovice i obvezne pričuve u devizama, tako da je na početku drugog tromjesečja aprecijacija kune dovela do smanjenja njihova kunskog iznosa.

Uz dobru likvidnost bankovnog sustava, u 2003. godini nije zabilježeno niti jedno korištenje kunskih izvora likvidnosti i kredita kod HNB-a. Korištenje kredita HNB-a od strane poslovnih banaka gotovo je zamrlo još u drugoj polovini prošle godine i svjedoči o visokoj likvidnosti poslovnih banaka.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Na početku 2003. godine primarni novac (M0) je smanjen, što je uobičajeno sezonsko smanjenje. Tijekom prvog tromjesečja M0 nominalno je smanjen za 1,1 mlrd. kuna ili za 5,0%. Njegovo smanjenje odražava, između ostaloga, povlačenje novca putem prodaje deviza (smanjenje za 2,4 mlrd. kuna), koje je umanjeno ispisom kunskih blagajničkih zapisa u ukupnom iznosu od 1,1 mlrd. kuna. Unatoč nominalnom smanjenju, primjetan je vrlo blagi rast desezonirane vrijednosti primarnog novca u istom razdoblju. Na početku drugog tromjesečja ove godine dolazi do nominalnog oporavka primarnog

Slika 41.

novca, koji je na kraju travnja iznosio 23,2 mlrd. kuna, što je za 11,8% više nego u istom mjesecu prošle godine. Primjetan pad godišnje stope rasta M0, koja je u prosincu 2002. godine iznosila 29,3%, može se opisati učinkom baznog razdoblja, s obzirom da je u prošloj godini M0 najviše porastao upravo u prvom tromjesečju.

U strukturi primarnog novca, najveće smanjenje ostvareno je kod depozita banaka, i to kod sredstava na računima za namirenje, koja su tijekom prvog tromjesečja 2003. godine smanjena za 1,8 mlrd. kuna. Sezonsko smanjenje ostvareno je i kod gotovog novca u optjecaju, koji je tijekom prvog tromjesečja ove godine smanjen za 155 mil. kuna. Važno je reći da su promjene sustava platnog prometa iz prošle godine ponešto promijenile sezonalnost gotovog novca, koji, nakon relativno blagog povećanja na kraju 2002. godine, na početku 2003. godine nije ostvario značajnije smanjenje. Među kategorijama M0 najveći je porast (od 410 mil. kuna) zabilježen kod gotovine u blagajnama banaka, koja je povećana u ožujku 2003. godine nakon stagnacije u prva dva mjeseca. Obvezna pričuva u kunama, koja je u prvom tromjesečju povećana za 400 mil. kuna, također nastavlja trend rasta.

Smanjenju primarnog novca u prvom tromjesečju 2003. godine najviše je pridonijelo smanjenje salda na računima za namirenje poslovnih banaka kod HNB-a. Na računima za namirenje bilježe se najveće oscilacije od svih kategorija primarnog novca jer se preko njih odvijaju sva plaćanja među bankama u Hrvatskoj. U stanju računa za namirenje ogleda se i korištenje instrumenata HNB-a za kreiranje i povlačenje kunske likvidnosti, a saldo se smanjuje kada gospodarski subjekti vrše plaćanja na račune države, među kojima se ističe plaćanje PDV-a na kraju mjeseca. Tako se i pad M0 u prvom tromjesečju ove godine odrazio prije svega na razinu računa za namirenje, koja je sa 3,9 mlrd. kuna na početku tromjesečja smanjena na 2,1 mlrd. kuna na kraju tromjesečja, ili za 15,7%. Pritom je prosječno dnevno stanje iznosilo 3,0 mlrd. kuna, što je tek nešto malo manje nego u četvrtom tromjesečju prošle godine kada je ono iznosilo 3,2 mlrd. kuna. Početkom drugog tromjesečja ove godine dolazi do laganog

porasta salda na računima za namirenje zbog ispisa blagajničkih zapisa i ulaska u sustav likvidnih sredstava kreiranih otkupom deviza države. Na kraju travnja 2003. godine saldo na računima za namirenje iznosio je 3,2 mlrd. kuna.

Unatoč smanjenju M0, u prvom tromjesečju ove godine nastavljena je visoka likvidnost bankovnog sustava, premda su slobodna novčana sredstva banaka nešto smanjena u odnosu prema drugoj polovini prošle godine. Tako su slobodna novčana sredstva banaka u prvom tromjesečju 2003. godine prosječno iznosila 0,7 mlrd. kuna, dok su u drugoj polovini 2002. godine iznosila oko 1,0 mlrd. kuna. Nakon stagnacije razine slobodnih novčanih sredstava u travnju, u svibnju je došlo do njihova porasta. Dobra likvidnost zadržana je tijekom cijelog razdoblja, tako da u 2003. godini banke nisu bile zainteresirane za korištenje lombardnog kredita.

Nakon što su sredstva u blagajnama banaka više nego udvostručena u 2002. godini u usporedbi s prethodnom godinom (porast od 125,5%), njihov rast nastavljen je i na početku 2003. godine. Posljednjih dana prosinca 2002. godine stanje gotovine kod banaka snažno se povećalo jer su banke željele raspolagati s dovoljno gotovine za opskrbu svih svojih poslovnica. Naime, od početka 2003. godine u sustavu opskrbe banaka gotovinom smanjen je broj gotovinskih centara Financijske agencije (Fine) na njezine 22 podružnice. Tijekom siječnja i veljače ove godine, dakle u mjesecima kada je prisutno sezonsko sniženje potražnje za gotovinom, prosječno stanje u blagajnama banaka kretalo se oko 1,2 mlrd. kuna. S očekivanim povećanjem potražnje za gotovinom, i poslovne su banke povećale sredstva u blagajnama u ožujku ove godine, a njihov je rast nastavljen i na početku drugog tromjesečja 2003. godine kada su sredstva u blagajnama banaka povećana na prosječnih 1,6 mlrd. kuna. Zbog porasta u ožujku 2003. godine, povećanje sredstava u blagajnama banaka najveće je relativno i apsolutno povećanje među kategorijama primarnog novca u prvom tromjesečju ove godine (apsolutno povećanje u prvom tromjesečju iznosilo je 410 mil. kuna, a relativno 33,7%).

Snažan utjecaj na razinu primarnog novca i ukupnu monetarnu politiku ima kretanje depozita države kod HNB-a (i poslovnih banaka). Kunski depoziti države izravno utječu na kretanje primarnog novca, tako da se sredstva sele s računa banaka, koji ulaze u primarni novac, na račun države kod HNB-a, koji nije uključen u M0. Tako je na kraju prosinca 2002. godine vrlo nisko stanje kunskih depozita države pridonijelo neuobičajeno visokoj razini primarnog novca. Niža razina kunskih depozita države zadržana je tijekom cijeloga prvog tromjesečja ove godine, kad su ti depoziti prosječno iznosili 636 mil. kuna, a na podjednakoj su se razini zadržali i na početku drugog tromjesečja 2003. godine. To je znatno manje nego u 2002. godini kada su kunski depoziti države prosječno iznosili 925 mil. kuna. Na kraju ožujka kunski depoziti države iznosili su 650 mil. kuna što je neznatno povećanje u odnosu prema kraju prosinca.

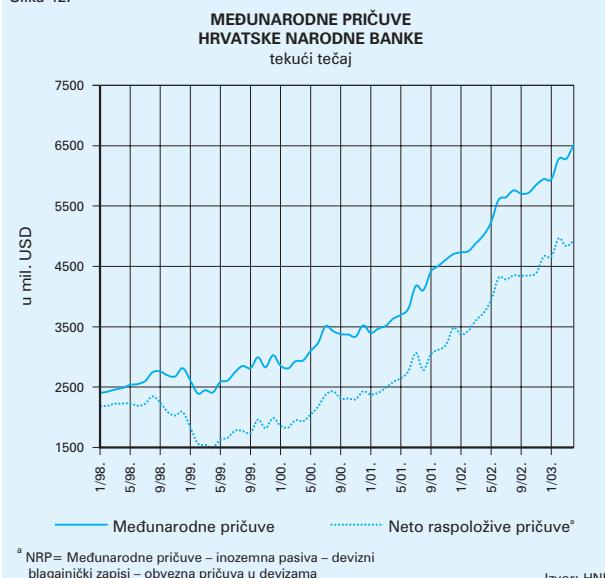
Još značajniji utjecaj na monetarnu politiku imali su devizni depoziti države. Držanje deviznih depozita države kod HNB-a pogoduje monetarnoj politici jer se time izbjegavaju šokovi izazvani kapitalnim priljevima. Ti su depoziti omogućili rast neto raspoloživih pričuva središnje banke u tom

razdoblju, unatoč istodobnoj povećanoj prodaji deviza bankama. U veljači je na račun države kod HNB-a inicijalno položen sav priljev od izdanja euroobveznica u ukupnom iznosu od 500 mil. EUR. Odmah nakon priljeva tih sredstava država je HNB-u natrag prodala devize kupljene u siječnju potrebne za podmirenje obveza za to razdoblje koje se odnose na devizne kredite. HNB je preuzeo poslove plaćanja inozemnih obveza države s tih računa, tako da su devizni depoziti tijekom prvog tromjesečja 2003. godine smanjeni na 2,1 mlrd. kuna (oko 270 mil. EUR). Devizni depoziti države kod HNB-a smanjuju se i u drugom tromjesečju radi plaćanja inozemnih obveza i konverzije deviza za potrebe HAC-a (HNB je u travnju i svibnju ove godine otkupio ukupno 150 mil. EUR). Držanjem deviznog računa države i obavljanjem poslova konverzije i plaćanja s toga računa u inozemstvo HNB preuzima neke dodatne poslove fiskalnog agenta, što je definirano i u Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci. Pritom Zakon zabranjuje HNB-u odobravanje bilo kakvih kredita državi. Nakon početnoga pozitivnog iskustva može se očekivati da će se devizni priljevi države i u budućnosti deponirati kod HNB-a.

Premda na međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke najviše utječu opisane monetarne operacije, zbog sastava valuta međunarodnih pričuva, koji odražava valutnu strukturu uvoza i inozemnog duga, doima se kao da na njih snažno utječe i kretanje tečaja. Problem nastaje stoga što se međunarodne pričuve obično iskazuju u jednoj valuti, najčešće u kunama ili u američkim dolarima. Tako su međunarodne pričuve izražene u kunama u 2002. godini, zbog aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru, ostvarile gubitak s osnove međuvalutnih promjena, iako je u valutama u kojima se one čuvaju ostvarena dobit. Slično tome, zbog deprecijacije tečaja dolara prema euru, međunarodne pričuve izražene u američkim dolarima u prvom su tromjesečju povećane za čak 337 mil. USD ili za 5,7%. Rast u istom razdoblju zabilježile su i neto raspoložive međunarodne pričuve, i to za 174 mil. USD ili za 3,7%.

Iz povećanja međunarodnih pričuva u prvom tromjesečju 2003. godine može se vidjeti djelovanje instrumenata mone-

Slika 42.

tarne politike u tom razdoblju. Smanjenje međunarodnih pričuva prodajom 315 mil. EUR poništeno je priljevom deviza države, dok je dodatno povećanje proisteklo iz porasta upisa deviznih blagajničkih zapisa HNB-a, obvezne pričuve u devizama te prihoda od ulaganja pričuva u tom razdoblju. Rast međunarodnih pričuva nastavljen je i na početku drugog tromjesečja ove godine, tako da su ukupne međunarodne pričuve HNB-a na kraju travnja iznosile 6,5 mlrd. USD, što je za 1,5 mlrd. USD ili za 29,8% više nego u travnju prošle godine. Neto raspoložive međunarodne pričuve iznosile su 4,9 mlrd. USD uz godišnje povećanje od 32,2% ili za 1,2 mlrd. USD.

Monetarna kretanja

Tijekom prethodne dvije godine zabilježen je izuzetno velik porast plasmana banaka nebankarskom sektoru: za 25,5% u 2001. i 30,4% u 2002. godini. Banke su nove plasmane uglavnom financirale iz domaćih izvora koristeći se u prvom redu izdašnim priljevom deviza od stanovništva. Veći dio toga priljeva odnosio se na seljenje deviza iz "madraca" u banke, što je bila jednokratna pojava uzrokovana zamjenom novčanica nacionalnih valuta zemalja članica EMU-a novčanicama eura početkom 2002. godine. Nakon iscrpljivanja toga efekta banke su nove plasmane većinom počele financirati zaduživanjem u inozemstvu kod svojih matičnih banaka. Takva kreditna politika banaka potaknuta je niskim prinosima u Europskoj uniji, koji su bili značajno niži od prinosa na hrvatskom financijskom tržištu, te međusobnom borbom banaka za što veći udjel na hrvatskom bankarskom tržištu. Snažan rast plasmana većinom je orijentiran prema sektoru stanovništva, te je doveo do brzog rasta osobne potrošnje i, osobito, uvoza. To je rezultiralo povećanjem deficita na tekućem računu platne bilance i rastom inozemnog duga. HNB je sredinom siječnja poduzeo mjere, donijevši Odluku o obveznom upisu blagajničkih zapisa HNB-a i Odluku o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, s ciljem usporavanja rasta plasmana banaka i inozemnog zaduživanja.

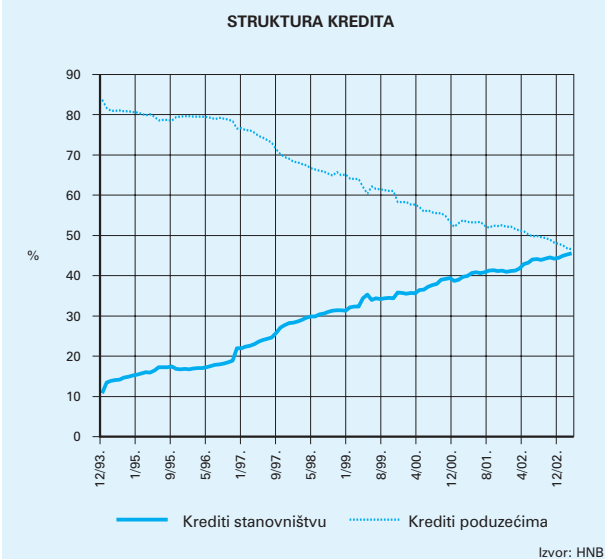
Na kraju prvog tromjesečja 2003. godine godišnja stopa rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru spustila se na 29,5%. Moguće su različite interpretacije toga podatka, s obzirom da je krajem ožujka ove godine nekoliko banaka prodalo značajan dio svojih kreditnih plasmana svojim matičnim bankama u inozemstvu. Stoga je stopa rasta plasmana posljedica učinka tih prodaja.

Krediti

Dinamiku plasmana u najvećoj mjeri određuju krediti nebankarskom sektoru, koji čine oko 95% svih plasmana banaka nebankarskom sektoru.

Distribucija kredita po institucionalnim sektorima pokazuje daljnje približavanje udjela kredita odobrenih stanovništvu udjelu kredita odobrenih poduzećima. Naime, krajem prvog tromjesečja ove godine krediti odobreni stanovništvu činili su 45,3%, a krediti poduzećima 46,6% ukupnih kredita (vidi Sliku 43.). Ostvarena kretanja kredita pokazuju da je u prvom tromjesečju ove godine tromjesečna stopa rasta kredita stanovništvu (za 8,4%) rasla tri puta brže od tromjesečne stope

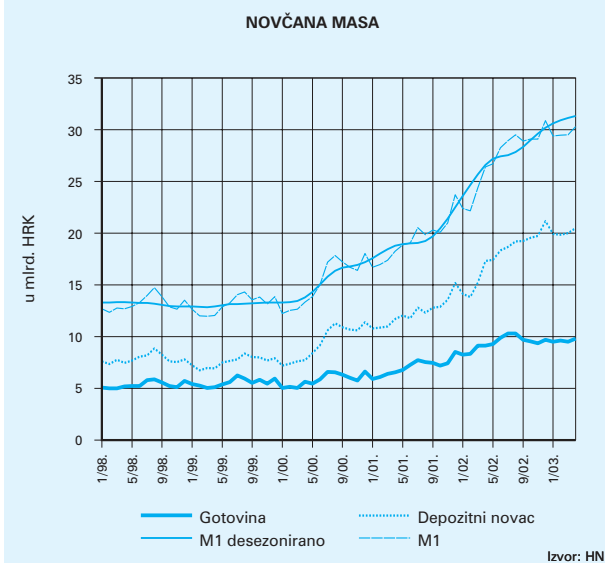
Slika 43.

rasta kredita poduzećima (za 2,7%) te da su krediti stanovništvu intenzivirali svoj rast u odnosu prema prošloj godini kada su, na godišnjoj razini, rasli (nominalno za 42,8%) dvostruko brže nego krediti poduzećima (nominalno za 22,7%).

Tijekom prvog tromjesečja ove godine rast ukupnih kredita bio je sporiji od rasta u istom razdoblju prošle godine (nominalno 8,3%). Pri tome je rast kredita stanovništvu bio približno jednak rastu ostvarenom u prvom tromjesečju 2002. godine (8,1%), dok su krediti poduzećima na kraju ožujka ove godine bili za 3,5 postotnih bodova manji od kredita poduzećima na kraju ožujka prošle godine. U kretanju kredita banaka po mjesecima prvog tromjesečja 2003. godine primjetne su oscilacije, tako da je u prva dva mjeseca došlo do rasta, a u ožujku do pada odobrenih kredita. Banke koje drže najveći dio aktive bankarskog sektora uglavnom su smanjivale kredite poduzećima, dok je samo mali dio banaka izvršio korekciju kredita stanovništvu.

Slika 44.

Depozitni novac

Snažan rast kreditne i gospodarske aktivnosti u 2002. godini odrazio se na kretanje depozitnog novca, koji je također bilježio kontinuirani rast u prošloj godini i na kraju 2002. godine bio za 39,4% veći nego na kraju prethodne godine. Međutim, godišnja stopa rasta depozitnog novca spustila se krajem ožujka ove godine na 31,2%. Naime, u prvom tromjesečju 2003. godine depozitni je novac smanjen za 2,3% u odnosu prema kraju prosinca 2002. godine. Pritom je depozitni novac poduzeća zabilježio smanjenje od 11,0%, dok je depozitni novac stanovništva porastao za 4,5%. Tijekom istog razdoblja prošle godine depozitni je novac stagnirao (0,3%). U travnju 2003. godine došlo je do blagog oporavka depozitnog novca. Međutim, razina depozitnog novca na kraju travnja (20,5 mlrd. kuna) još je uvijek niža od razine na kraju prosinca 2002. godine (21,2 mlrd. kuna).

Gotov novac

Gotov novac, čiji je rast je u drugom dijelu 2002. godine bio usporen, nastavio je takvo kretanje i početkom 2003. godine. U prvom tromjesečju 2003. godine zabilježeno je smanjenje gotovine od 1,6% u odnosu prema kraju 2002. godine. Smanjenje gotovine u optjecaju uobičajeno je u prvom tromjesečju.

U 2002. godini na potražnju za gotovim novcem djelovali su uvođenje novčanica eura, reforma platnog prometa i kriza Riječke banke. Važnost tih čimbenika od tada se kontinuirano smanjuje. Na kretanje gotovog novca općenito utječe sve veće značenje elektroničkog novca i kartica kojima se stanovništvo služi mnogo više nego prije. Interes banaka je smanjiti korištenje gotovine, jer je ono za banke rizik i trošak.

Novčana masa

Ostvareni rast M1 od 2000. godine bio je kontinuiran, uz visoke godišnje stope rasta: 30,1% u 2000. godini, 31,5% u 2001. godini i 30,2% u 2002. godini.

Dinamika kretanja novčane mase (M1) tijekom prošle godine više je pratila kretanje depozitnog novca nego gotovine. Smanjenje depozitnog novca i gotovine utjecalo je u prvom tromjesečju ove godine na kretanje novčane mase, koja je na kraju ožujka iznosila 29,5 mlrd. kuna i smanjena je za 4,4% u odnosu prema kraju prosinca 2002. godine. Nominalno smanjenje M1 karakteristično je za početak godine, ali je uobičajeno da krajem ožujka dolazi do oporavka toga monetarnog agregata.

Nemonetarni kunski depoziti

Stanje kunskih nemonetarnih depozita (štednih i oročenih) na kraju ožujka ove godine povećano je u usporedbi s ožujkom 2002. godine za 45,1%, u okviru čega su kunski depoziti poduzeća porasli 45,1%, dok su depoziti stanovništva rasli manjim intenzitetom (15,8%). Stalni porast kunskih nemonetarnih depozita rezultira povećanjem udjela kunskih štednih i oročenih depozita u kvazinovcu. Na kraju

Tablica 1. Struktura kvazinovca (kunskih i deviznih depozita), u postocima

Stavka	12/98.	12/99.	12/00.	03/03.	04/03.
Kunski depoziti	12,2	12,8	14,3	17,0	18,2
Devizni depoziti	87,8	87,2	85,7	83,0	81,8
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

prvog tromjesečja udio kunskih nemonetarnih depozita u kvazinovcu iznosio je 18,2%, a deviznih depozita 81,8%.

Snažniji porast kunske komponente kvazinovca odraz je stabilnoga makroekonomskog okruženja, koje karakterizira niska inflacija i stabilnost domaće valute, te viših kamatnih stopa koje banke nude na kunske oročene depozite. Tome treba dodati i mogući utjecaj kunskih depozita koji služe kao osiguranje prilikom realizacije kredita, što izravno pridonosi porastu kunskih depozita. Naime, kunski krediti poduzećima u ožujku ove godine zabilježili su godišnji rast od 44,0%, dok su krediti stanovništvu povećani za 63,2%.

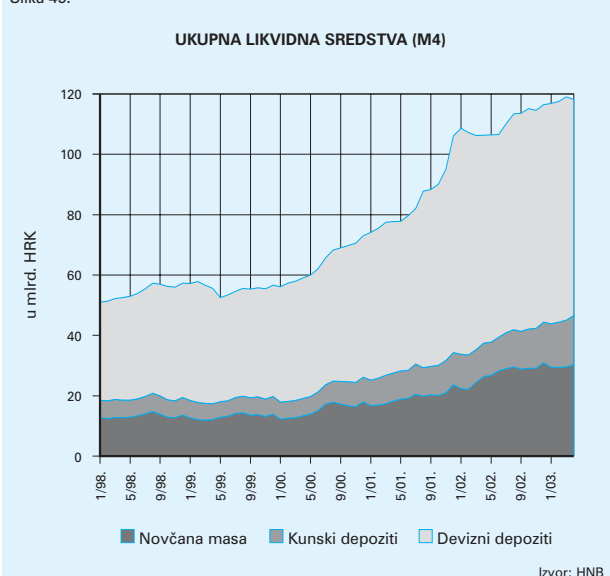
Devizni depoziti

Na kraju ožujka efektivna godišnja stopa rasta deviznih depozita iznosila je 4,4%. Povećanje stope rasta u odnosu prema kraju 2002. godine (za 2,4%) odraz je učinka baznog razdoblja (početak krize Riječke banke). U 2003. godini ukupni devizni depoziti stagniraju, pri čemu su devizni depoziti stanovništva zabilježili blagi rast (0,4%), dok su devizni depoziti poduzeća malo smanjeni (0,5%) u odnosu prema kraju prosinca 2002. Međutim, u usporedbi s krajem ožujka 2002. godine efektivna stopa rasta depozita poduzeća iznosi 21,8%, a depozita stanovništva 2,7%. Brži rast depozita poduzeća bio je posljedica liberalizacije deviznih propisa u 2001. godini.

Ukupna likvidna sredstva (M4)

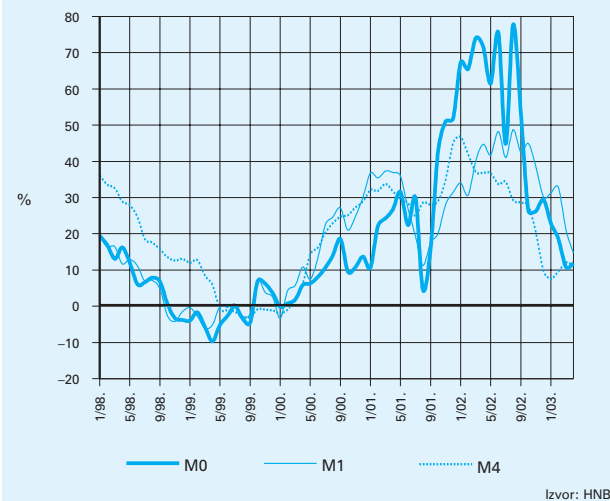
Opisana kretanja rezultirala su blagim rastom najširega monetarnog agregata, ukupnih likvidnih sredstava (M4) u 2003. godini. Efektivna stopa rasta M4 povećala se sa 10,3% krajem 2002. godine na 11,4% u ožujku 2003. godine.

Slika 45.

Slika 46.

MONETARNI AGREGATI
stopa promjene u usporedbi s
istim mjesecom prošle godine

Inozemna aktiva je na kraju prvog tromjesečja 2003. naglo povećana, što je posljedica prodaja kreditne aktive matičnim bankama. Prodaja kreditne aktive ujedno je bankama podigla minimalnu deviznu likvidnost, s obzirom da novi propisi središnje banke nalažu bankama do kraja ožujka 2004. godine obvezu održavanja 35%-tne minimalne devizne likvidnosti.

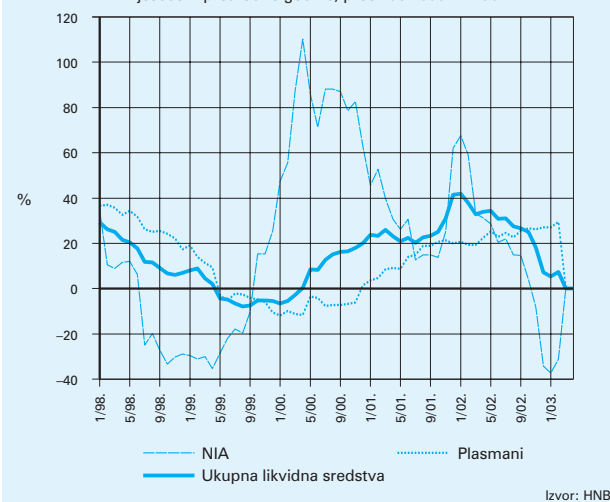
Inozemna pasiva nastavila je rasti, ali znatno sporije nego u drugoj polovini 2002. godine. Efektivna godišnja stopa rasta inozemne pasive povećala se sa 62,5 krajem prosinca 2002. na 65,1 krajem travnja 2003. godine. Umjesto inozemnog zaduživanja banaka, početkom 2003. godini intenziviralo se zaduživanje poduzeća koja se bave financijskim najmom, a koja su u vlasništvu banaka ili njihovih banaka majki.

Država

U prvom tromjesečju ove godine sektor središnje države zaduživao se na domaćem i na međunarodnom tržištu emisi-

Slika 47.

**NETO INOZEMNA AKTIVA, UKUPNA LIKVIDNA
SREDSTVA I PLASMANI BANAKA PRIVATNOM SEKTORU**
stopa rasta realne vrijednosti u usporedbi s istim
mjesecom prethodne godine, prosinac 1999. = 100

jom dviju obveznica. Na međunarodnom tržištu država je izdala 500,0 mil. EUR euroobveznica, dok je na domaćem tržištu tijekom prvog tromjesečja izdala obveznice nominirane u kunama, a čija je ukupna vrijednost 200,0 mil. EUR, namijenjene prije svega privatnim mirovinskim fondovima u drugom stupu obveznog mirovinskog osiguranja. Domaće izdavanje povećalo je potraživanje poslovnih banaka od države s osnove obveznica za 0,97 mlrd. kuna, te je u najvećoj mjeri utjecalo na porast plasmana banaka središnjoj državi (za 1,0 mlrd. kuna). U prvom tromjesečju smanjena su potraživanja s osnove ostalih obveznica za 0,4 mlrd. kuna te instrumenta tržišta novca za 0,04 mlrd. kuna, dok su krediti banaka povećani za 0,5 mlrd. kuna. Depoziti države smanjeni su u prvom tromjesečju ove godine za 1,5 mlrd. kuna, pri čemu su depoziti države kod HNB-a smanjeni za 2,0 mlrd. kuna, uz istodobni porast depozita kod poslovnih banaka od 0,5 mlrd. kuna. Opisana kretanja u prvom tromjesečju 2003. godine rezultirala su smanjenjem neto potraživanja banaka od središnje države za 0,5 mlrd. kuna. Podaci za travanj pokazuju da nije došlo do značajnije promjene.

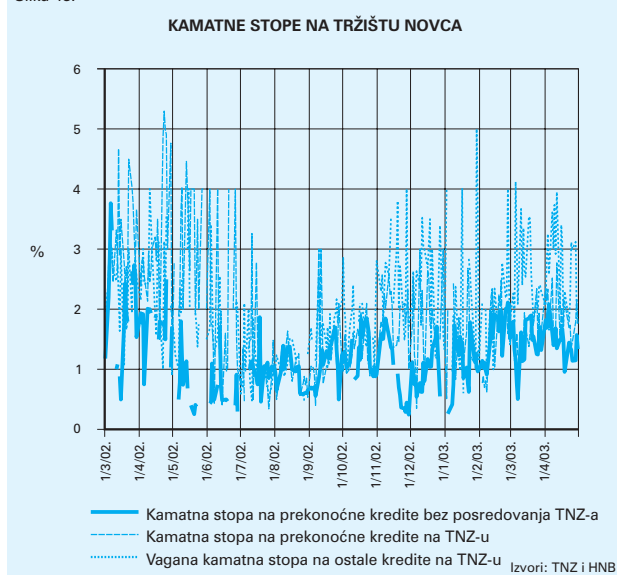
Tržište novca

Prva četiri mjeseca 2003. godine na tržištu novca obilježio je blagi rast kamatnih stopa. Trend rasta traje još od rujna prethodne godine, u prosincu i siječnju ove godine uz velike oscilacije privremeno zaustavljen, a od veljače do travnja kamatne su stope ponovno nastavile rasti. Posljedica je to i povećane potražnje za kunama, potaknute deviznim intervencijama Hrvatske narodne banke kojima su kune povlačene iz optjecaja, i pojačane potražnje za devizama uzrokovane mjerama središnje banke kojima je povećan minimalno potreban omjer likvidne devizne aktive i likvidne devizne pasive poslovnih banaka. Trend rasta kamatnih stopa prenio se i na primarno tržište kratkoročnih vrijednosnica Hrvatske narodne banke i Ministarstva financija, pa su kamatne stope na blagajničke i trezorske zapise kontinuirano rasle od početka 2003. godine. Ukupno stanje upisanih zapisa smanjilo se pod utjecajem deprecijacijskih očekivanja izazvanih opisanom novom mjerom središnje banke usmjerenom na povećanje devizne likvidnosti banaka, i zbog plasiranja likvidnih višaka na tržište novca po povoljnijim uvjetima nego tijekom većeg dijela 2002. Za razliku od 2002. godine, koju je obilježila kreditna ekspanzija poslovnih banaka, u prvom tromjesečju 2003. na kreditnu aktivnost banaka utjecale su mjere središnje banke za ograničavanje rasta plasmana. Uz potražnju za kreditima, koja je i dalje visoka, to je dovelo do rasta kamatnih stopa na plasmane poduzećima, dok su zbog nastavka snažne konkurencije među bankama kamatne stope na kredite stanovništvu dodatno smanjene u usporedbi s krajem 2002. godine.

Kamatne stope na tržištu novca

Tijekom prvog tromjesečja 2003. godine, nakon višemjesečnog razdoblja izrazito visoke likvidnosti na novčanom tržištu, prijavljena potražnja za pozajmicama na Tržištu novca

Slika 48.

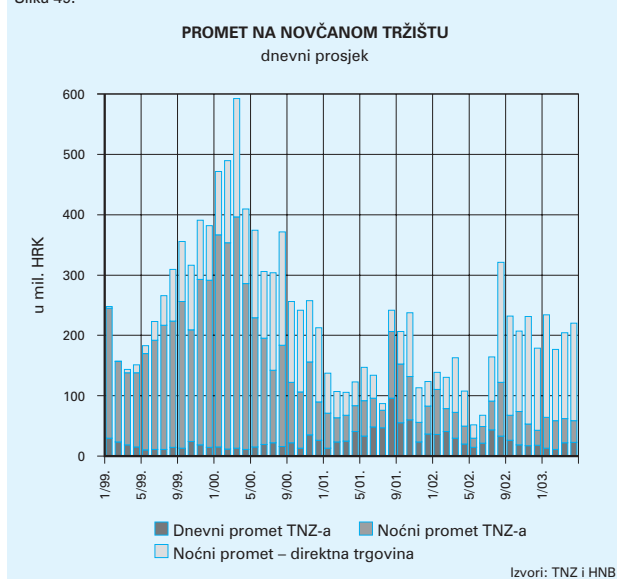

Zagreb bila je veća od prijavljene ponude slobodnih novčanih sredstava. Zbog toga je uslijedio porast kamatnih stopa, a isti se trend nastavio i u travnju.

Prosječna mjesečna kamatna stopa na prekonocne kredite na Tržištu novca Zagreb porasla je s razine od 1,37% u siječnju na razinu od 1,90% u travnju 2003. Snažniji porast kamatnih stopa zabilježen je kod ostalih kredita, osobito kod kredita s dužim rokovima dospjeća u usporedbi s kreditima uz mogućnost opoziva. Prosječna kamatna stopa na ostale kredite porasla je u prva četiri mjeseca 2003. godine za više od 1 postotnog boda (sa 1,71% u siječnju na 2,83% u travnju). Razlika u cijeni prekonocnih i ostalih kredita, koja je uobičajeno manja od 50 baznih bodova, u ožujku i travnju značajno se povećala. Razlog je tome veći udio kredita s dužim rokovima dospjeća (pa tako i uz višu kamatnu stopu) u ukupnim odobrenim pozajmicama.

Dnevni promet na Tržištu novca Zagreb porastao je početkom 2003. u odnosu prema posljednjem tromjesečju 2002.

Slika 49.

godine, te je u sljedeća četiri mjeseca ostao na približno istoj razini. Nakon inicijalnog porasta promet je prekonocnim kreditima tijekom prvog tromjesečja opadao, ali je prosječno iznosio 46,3 mil. kuna dnevno, za 8 mil. kuna više nego u posljednjem tromjesečju 2002. godine. Kako se približavao kraj razdoblja, povećavalo se trgovanje novcem na dulje rokove i to je prouzročilo smanjenja udjela prekonocnih kredita u ukupnim kreditima. Prosječni dnevni promet ostalim kreditima u prvom tromjesečju iznosio je 15,4 mil. kuna (u prethodnom tromjesečju 17,9 mil. kuna). Udio kredita uz opoziv, koji uobičajeno prevladavaju u ukupnim ostalim kreditima, osjetno je smanjen u istom razdoblju.

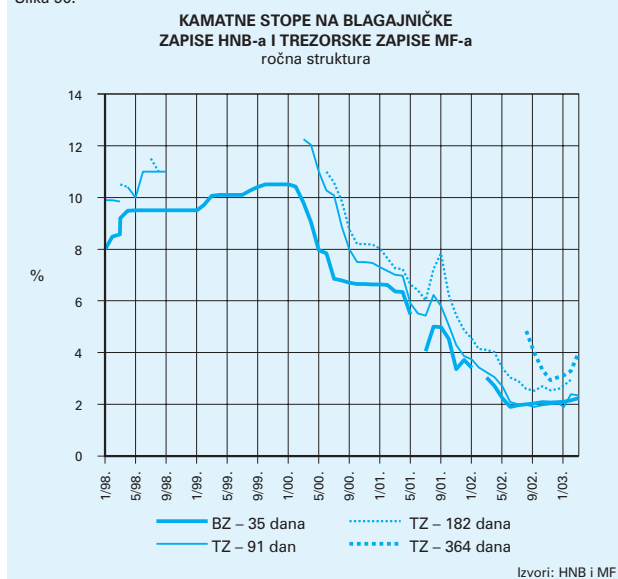
U segmentu izravne međubankovne trgovine također je porasla cijena kredita, koja je s prosječnih 1,19% u siječnju porasla na 1,60% u travnju 2003. Prosječna dnevna razina kreditiranja bez posredovanja Tržišta novca u prvom tromjesečju 2003. godine iznosila je 143 mil. kuna, a njezin udio u ukupnome prekonocnom kreditiranju prosječno oko 75%.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica

Vagana mjesečna kamatna stopa ostvarena na aukcijama kunskih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke počela je rasti u veljači te je do kraja travnja dosegla razinu od 2,23%, najvišu u posljednjih 10 mjeseci. Unatoč rastu prinosa banke su upisivale manje zapisa nego što ih je dospijevalo, pa je stanje upisanih blagajničkih zapisa palo sa 5,17 mlrd. kuna na kraju četvrtog tromjesečja 2002. godine na 4 mlrd. kuna na kraju ožujka 2003. U travnju se stanje upisanih blagajničkih zapisa dodatno smanjilo na 3 mlrd. kuna i tako spustilo na najnižu razinu još od kraja 2001. godine. Na smanjenje stanja upisanih kunskih blagajničkih zapisa utjecali su i smanjena potražnja i činjenica da je središnja banka odbijala ponude za upis blagajničkih zapisa po kamatnim stopama još većima od ostvarenih.

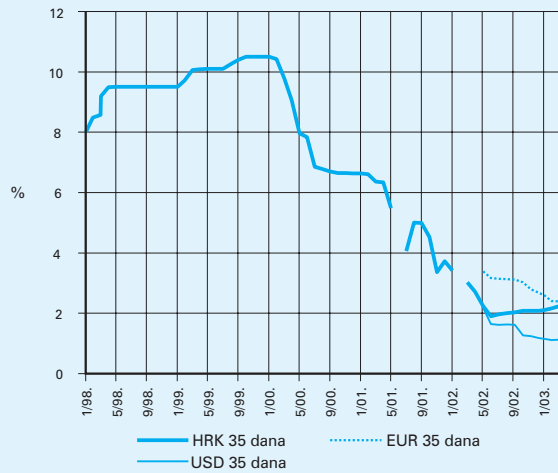
U prva četiri mjeseca 2003. porasle su i kamatne stope na trezorske zapise Ministarstva financija. Najveći porast kamatne stope ostvaren je kod zapisa s najdužim rokom dospjeća,

Slika 50.

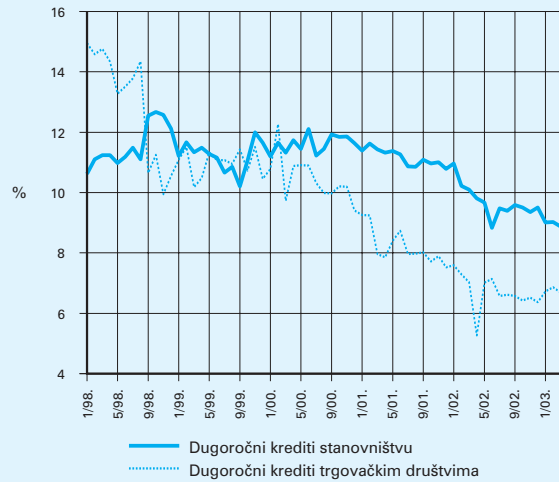

Slika 51.

KAMATNE STOPE NA BLAGAJNIČKE ZAPISE HNB-a
 valutna struktura

Izvor: HNB

Slika 52.

PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA DUGOROČNE KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM

Izvor: HNB

čiji je vagani mjesečni prinos sa svoje najniže razine od 2,93% u prosincu 2002. porastao do kraja prvog tromjesečja 2003. godine na 3,30%, a u travnju je dodatno porastao za 70 baznih bodova. Kamatne stope na trezorske zapise s kraćim rokovima rasle su nešto sporije i u prosjeku su na kraju prvog tromjesečja bile za 50 baznih bodova više nego krajem prethodne godine. Kamatna stopa na trezorske zapise od 91 dana nakon dužeg je vremena nadišla kamatnu stopu na jednomjesečne blagajničke zapise. Stanje upisanih trezorskih zapisa u usporedbi s krajem četvrtog tromjesečja 2002. godine ostalo je na približno istoj razini od 4,9 mlrd. kuna. Struktura upisanih trezorskih zapisa promijenila se u korist zapisa s najdužim dospeljećem, na koje se odnosi 4,5 mlrd. kuna, dok se stanje zapisa s kraćim rokovima i dalje smanjuje.

Kamatne stope na blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranim valutama imaju trend pada od ljeta 2001. godine, zbog kretanja kamatnih stopa na inozemnim tržištima. Prosječne kamatne stope na zapise u eurima za oba roka dospeljeca (35 i 63 dana) od kraja 2002. godine spuštene su za 40 baznih bodova, te su krajem prvog tromjesečja 2003. iznosile oko 2,4% i na toj su razini ostale i u travnju. Kamatne stope na devizne blagajničke zapise s rokom dospeljeca od 35 dana i dalje su više nego kamatne stope na kunske zapise iste ročnosti. Prosječne kamatne stope na zapise nominirane u američkim dolarima za oba roka dospeljeca u prvom su tromjesečju 2003. godine nastavile padati do 1,11%, a u travnju su blago povećane (za 1 bazni bod).

Stanje upisanih blagajničkih zapisa u eurima stalno se smanjivalo tijekom prva četiri mjeseca 2003. godine, dok je stanje upisanih dolarskih zapisa raslo. Ukupno stanje deviznih blagajničkih zapisa na kraju prvog tromjesečja 2003. iznosilo je 203 mil. USD, a do kraja travnja smanjeno je za 5 mil. USD.

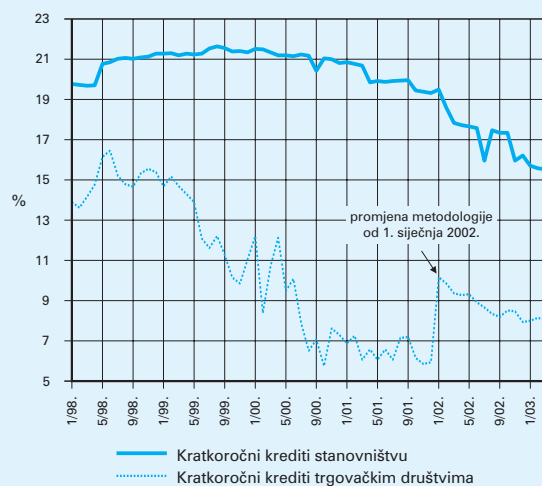
Kamatne stope poslovnih banaka

Nakon snažnog rasta kreditne aktivnosti poslovnih banaka u 2002. godini, usmjerene prije svega sektoru stanovništva, tijekom prvog tromjesečja 2003. godine rast ukupnih kredita

usporen je mjerama središnje banke. Trend pada aktivnih kamatnih stopa koji je ublažen još u drugoj polovici 2002. godine, u prvom tromjesečju 2003. okrenuo se u suprotnom smjeru. Prosječna mjesečna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom tijekom prva tri mjeseca 2003. godine porasla je za 16 baznih bodova, pa je u ožujku iznosila 8,4%, dok je kamatna stopa na kunske kredite bez valutne klauzule porasla za 14 baznih bodova, na 11,3%. Pasivne kamatne stope imaju već dosta dugo znatan trend pada, te se taj trend nastavio i u prvom tromjesečju ove godine.

U 2003. godini razdvojila su se kretanja kamatnih stopa na kredite trgovačkim društvima i na kredite stanovništvu. Naime, tržišna utakmica među poslovnim bankama orijentirana je pretežno na sektor stanovništva, pa su se unatoč općem trendu porasta cijena kredita kamatne stope na kredite stanovništvu nastavile smanjivati i u prvom tromjesečju ove godine. Prosječna mjesečna kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom od prosinca 2002. do

Slika 53.

PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE

Izvor: HNB

ožujka 2003. spuštena je za 63 bazna boda, na 8,87%, a na kratkoročne kredite bez valutne klauzule za 68 baznih bodova, na 15%.

S druge strane, kamatne stope na kredite trgovačkim društvima u usporedbi s četvrtim tromjesečjem 2002. godine u ovoj su godini nešto povećane, osobito kamatne stope na dugoročne kredite. Prosječna kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom u prva tri mjeseca ove godine porasla je za 30 baznih bodova, na 6,7%. Zbog tih je kretanja u prvom tromjesečju 2003. godine značajno smanjena razlika između cijena dugoročnih kredita sektoru stanovništva i cijena dugoročnih kredita trgovačkim društvima (s prosječnih 3 na 2,2 postotna boda).

Pasivne kamatne stope poslovnih banaka imaju već duže trend pada, koji se nastavio i u prvom tromjesečju 2003. Dugotrajni trend pada pokazuje i razlika između kamatne stope na oročene kunske i oročene devizne depozite, koja se u 2003. dodatno smanjila, te je u prva tri mjeseca ove godine

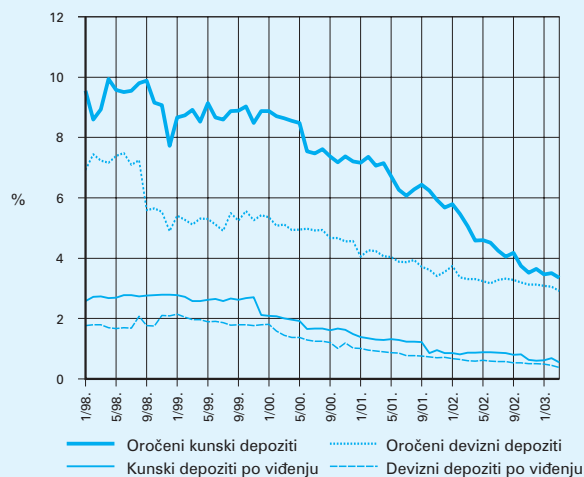
iznosila prosječno 40 baznih bodova. Prosječna kamatna stopa na oročene kunske depozite u ožujku je iznosila 3,4%, a na devizne 3%. Za rok dospijeca od 3 mjeseca kamatna stopa na kunske depozite iznosila je u ožujku 3%, a na devizne depozite 2,5%.

Kako su se kamatne stope na izvore sredstava i plasmane u ovom razdoblju kretale u suprotnim smjerovima, povećana je razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa. Tako je razlika između kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i devizne depozite porasla na 6 postotnih bodova, sa 5,6 koliko je iznosila na kraju 2002. godine.

U zemljama EMU-a i odabranim tranzicijskim zemljama snižene su nominalne kamatne stope i na dugoročne kredite poduzećima i na kratkoročne depozite stanovništva, no kretanje inflacije različito se odrazilo na realne kamatne stope. Tako je neočekivano velika inflacija u Slovačkoj dovela do negativnih realnih kamatnih stopa i na kredite i na depozite, dok je u području EMU-a kombinacija daljnjeg pada nominalne

Slika 54.

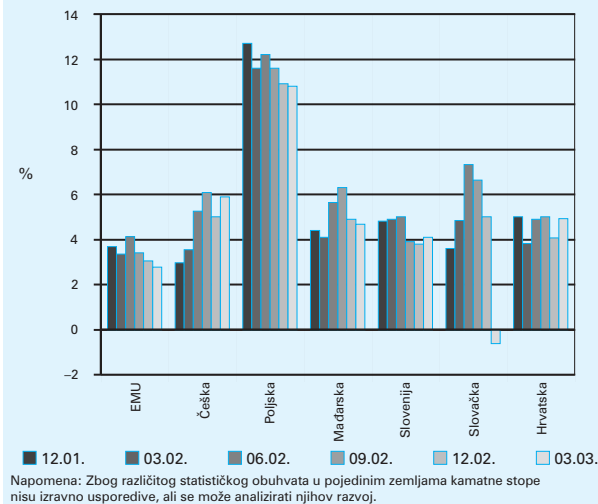
PROSJEČNE PASIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA

Izvor: HNB

Slika 56.

REALNE KAMATNE STOPE NA DUGOROČNE KREDITE PODUZEĆIMA U ODABRANIM ZEMLJAMA

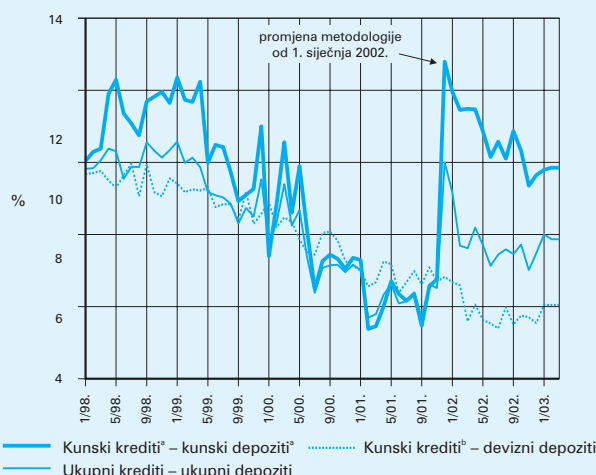

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali se može analizirati njihov razvoj.

Izvori: bilteni središnjih banaka i HNB

Slika 55.

RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPA POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE

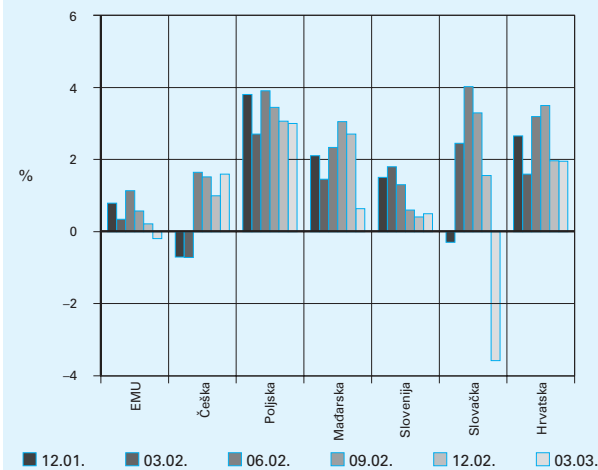

^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom

Izvor: HNB

Slika 57.

REALNE KAMATNE STOPE NA KRATKOROČNE DEPOZITE STANOVNIŠTVA U ODABRANIM ZEMLJAMA

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali se može analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvori: bilteni središnjih banaka i HNB

kamatne stope i inflacije dovela do negativne realne kamatne stope na depozite. U Hrvatskoj je porastu realne kamatne stope na kredite u prvom tromjesečju 2003., osim rasta nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima, pridonijelo i sniženje stope inflacije mjerene indeksom cijena na malo. Smanjenje inflacije utjecalo je i na realnu kamatnu stopu na depozite, koja je ostala nepromijenjena, unatoč daljnjem smanjenju nominalne kamatne stope.

Tržište kapitala

Svjetska tržišta kapitala u prvom su tromjesečju 2003. godine bila pod utjecajem neizvjesnosti oko iračke krize te nepovoljnih američkih i europskih ekonomskih pokazatelja. Burzovni indeksi osjetno su pali, dok je cijena obveznica rasla pa su prinosi pali na vrlo niske razine. S početkom vojne intervencije u Iraku sredinom ožujka cijene su se dionice oporavile, a obveznice su zabilježile pad cijena i ponovni rast prinosa. Utjecaj svjetskih kretanja osjetio se i na cijenama hrvatskih euroobveznica, dok je domaće tržište kapitala reagiralo smanjenim intenzitetom.

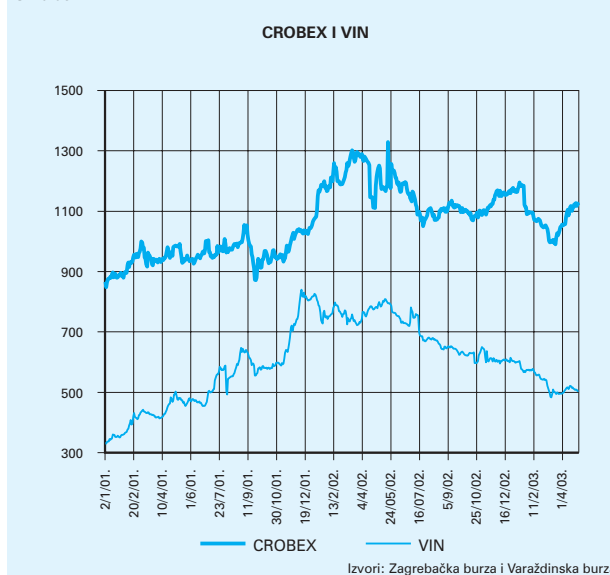
Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Tržišna kapitalizacija poduzeća čije dionice kotiraju na Zagrebačkoj burzi na kraju ožujka iznosila je 27.753,2 mil. kuna (15,7% BDP-a iz 2002. godine), za 560 mil. kuna manje nego na kraju prosinca 2002. godine. Pad tržišne kapitalizacije posljedica je pada cijena dionica u prva dva mjeseca 2003. godine, što se ogleda i u vrijednosti indeksa CROBEX, koja je sa 1172,6 bodova na kraju prethodne godine pala na 1051,9 bodova do kraja veljače 2003. Što se tiče kretanja dioničkih indeksa na svjetskim tržištima, vrijednost CROBEX-a u ožujku se blago oporavila, te je na kraju prvog tromjesečja iznosila 1056,3 bodova. Na kraju ožujka, u redovnoj reviziji CROBEX-a, iz indeksa su izuzete dionice Privredne banke Zagreb (zbog smanjene količine kojom se može javno trgovati), a u izračun indeksa uvrštene su dionice Končara Elektroindustrije.

Promet dionicama na Zagrebačkoj burzi u prvom tromjesečju 2003. godine dosegao je tek oko dvije trećine prometa dionicama ostvarenog u istom razdoblju 2002. godine i iznosio je 312 mil. kuna. Treba uzeti u obzir da je u prvom tromjesečju prošle godine velik dio prometa ostvaren dionicama Zagrebačke banke. Nakon što je tu banku preuzeo većinski vlasnik, njezine su dionice izuzete iz prve kotacije u lipnju 2002. na zahtjev same banke i uvrštene u kotaciju TN, te se od tada njima vrlo malo trgovalo. U prva tri mjeseca 2003. godine najviše se trgovalo dionicama Plive (38%), Karlovačke pivovare (15%) i Podravke (13%). Silazni trend udjela prometa dionicama u ukupnom prometu vrijednosnim papirima na Zagrebačkoj burzi nastavio se i tijekom prvog tromjesečja 2003., kada je taj udjel iznosio samo 11%.

Prema Zakonu o tržištu vrijednosnih papira (NN, br. 84 od 17. srpnja 2002.) javna dionička društva obvezna su do srpnja ove godine uvrstiti svoje dionice u kotaciju za javna dionička društva na burzi ili uređenome javnom tržištu. U smislu toga

Slika 58.

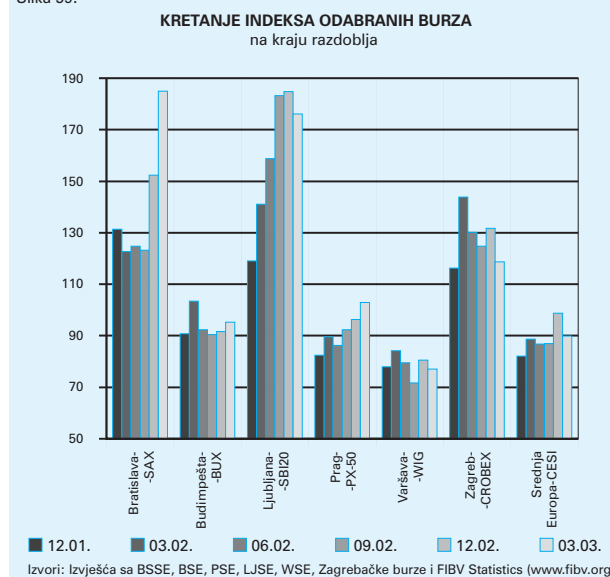
Izvori: Zagrebačka burza i Varaždinska burza

zakona javnim dioničkim društvima smatraju se dionička društva koja ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija: 1. izdaju dionice javnom ponudom ili 2. imaju više od 100 dioničara, a njihov temeljni kapital iznosi najmanje 30.000.000,00 kuna.

U siječnju 2003. godine Komisija za vrijednosne papire RH odobrila je pravila Zagrebačke burze za uvrštenje dionica u burzovnu kotaciju za javna dionička društva – JDD, čime su se i formalno stekli uvjeti za početak procesa prijave i uvrštenja dionica svih javnih dioničkih društava.

Na Varaždinskoj burzi u prva tri mjeseca 2003. godine zabilježeno je osjetno smanjenje trgovanja dionicama. Ukupan promet dionicama u prvom tromjesečju iznosio je 183,5 mil. kuna, a za usporedbu možemo reći da je u istom razdoblju 2002. godine bilo ostvareno 442,8 mil. kuna. Od ukupno četiriju segmenata Varaždinske burze na kojima se trguje dionicama, najveći dio prometa ostvaren je u segmentu Slobodnog tržišta (74%) i u Prvoj kotaciji (19%). U Drugoj kotaciji trguje se samo jednom dionicom, a na kraju ožujka 2003. i u

Slika 59.

Izvori: Izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE, Zagrebačke burze i FIBV Statistics (www.fibv.org)

Tablica 2. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Ožujak 2003.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. USD)	12,8	24,5	1,9	24,0	35,7	1,0
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. USD)	99,5	2,7	2,7	223,0	4,2	5,2
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	13,6	9,4	2,2	8,7	4,6	1,1
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	105,9	1,1	3,1	81,0	0,6	5,8
Brzina prometa ^d	113,7	49,0	12,7	34,9	36,3	6,2
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. USD), na kraju mjeseca	2.838	12.583	3.831	17.335	24.746	3.884
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. USD), na kraju mjeseca	7.608	22.678	3.193	14.048	....	1734
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	12,0	19,1	17,4	24,9	13,1	17,3
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	32,1	34,5	14,5	20,2	....	7,7
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	21,5	-4,0	-4,7	7,0	-6,2	-9,9
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	6,7	3,8	-1,0	4,3	-0,6	0,4

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2002.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionicama x 100/tržišna kapitalizacija dionica.
Izvori: Izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE, Zagrebačke burze i FIBV Statistics (www.fibv.org)

Tablica 3. Izdavanja obveznica na domaćem tržištu

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena	Tekući prinos 31.3.2003.
DAB-O-03CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2000.	19.12.2003.	EUR	105.000.000	8,000%	104,80	7,634%
DAB-O-05CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2000.	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	112,05	7,474%
HZZO-O-047A	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	19.07.2000.	19.07.2004.	EUR	222.000.000	8,500%	106,90	7,951%
RHMF-O-049A	Republika Hrvatska	20.09.2001.	20.09.2004.	EUR	200.000.000	6,500%	104,25	6,235%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	110,80	6,205%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.05.2002.	23.05.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	110,30	6,233%
BLSC-O-051A	Belišće d.d.	17.01.2002.	17.01.2005.	EUR	17.000.000	7,375%	100,25	7,357%
PLAG-O-048A	Plava laguna d.d.	25.02.2002.	25.08.2004.	EUR	12.000.000	6,750%	100,50	6,716%

Izvor: Zagrebačka burza

PIF kotaciji ostala je samo jedna dionica (PIF Pleter). Naime, privatizacijsko-investicijski fond Sunce transformirao se u zatvoreni investicijski fond pa se njegovim dionicama počelo trgovati u segmentu Slobodnog tržišta. Kako je u ožujku najavljeno pripajanje Dom fonda dioničkom društvu Korifej, prva kotacija Varaždinske burze uskoro bi privremeno mogla ostati bez ijedne uvrštene dionice.

Vrijednost indeksa VIN u prvom tromjesečju 2003. godine nastavila je padati, najviše zbog pada cijene dionice Dom fonda, koja ima najveći ponder u izračunu indeksa VIN. Tako je nastavljen trend pada koji je prisutan već 12 mjeseci. Na kraju ožujka 2003. indeks VIN vrijedio je 495 bodova, 20% manje nego na kraju prethodne godine.

Dok su indeksi na svjetskim tržištima kapitala u prva tri mjeseca 2003. zabilježili znatan pad, na tržištima tranzicijskih zemalja burzovni indeksi kretali su se različito. Kombinirani indeks srednjoeuropskih burza, CESI, od kraja 2002. godine do kraja ožujka izgubio je oko 9% svoje vrijednosti. Nakon dvogodišnjeg rasta smanjena je vrijednost indeksa Ljubljanske burze (SBI20), a pale su i vrijednosti indeksa Varšavske (WIG) i Zagrebačke burze (CROBEX). Nasuprot tome, pozitivno kretanje zabilježili su indeksi Bratislavske (SAX), Budimpeštanske (BUX) i Praške burze (PX-50). U većini promatranih zemalja promet dionicama osjetno je niži u usporedbi s prosincem 2002. godine, a tržišna je kapitalizacija smanjena.

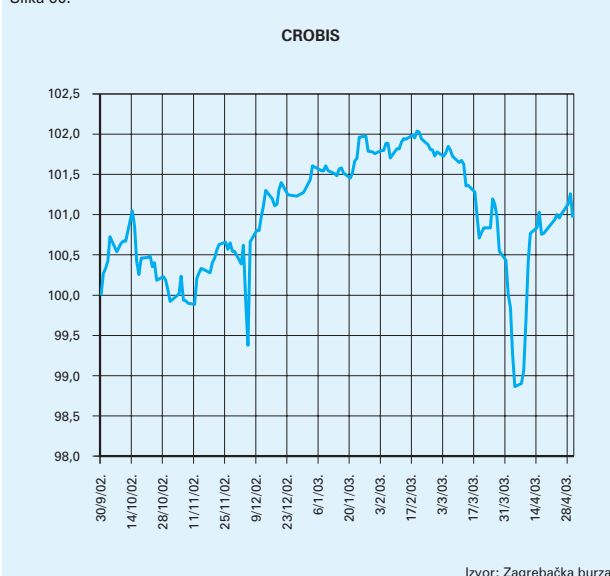
Tržište dužničkih vrijednosnih papira

U prvom tromjesečju 2003. na Zagrebačkoj burzi nastavljeno je intenzivno trgovanje obveznicama. Ukupan promet obveznicama u prva tri mjeseca iznosio je 2,43 mlrd. kuna,

što je više od polovice ukupnog prometa obveznicama u cijeloj 2002. godini.

Na Zagrebačkoj burzi uvršteno je ukupno 8 izdanja obveznica, sva su nominirana u eurima: 6 državnih obveznica i dvije korporativne. Zbog malih vrijednosti izdanja korporativne obveznice imaju vrlo nisku likvidnost, te se u redovitom prometu njima ne trguje već 6 mjeseci. S druge strane, trgovanje državnim obveznicama bilježi stalni rast. U siječnju 2003. na Zagrebačkoj je burzi uvrštena i treća, posljednja tranša obveznica Republike Hrvatske (tzv. mirovinskih obveznica) u iznosu od 200 mil. EUR s dospjecom 2012. godine.

Slika 60.

Tablica 4. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

Obveznica	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2002.	Razlika prinosa ^a 30.6.2002.	Razlika prinosa ^a 30.9.2002.	Razlika prinosa ^a 31.12.2002.	Razlika prinosa ^a 31.3.2003.
Londonski klub, serija A	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	0	161	143	149	138	133
Londonski klub, serija B	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	0	157	142	139	135	128
Euromarkine obveznice, 2004.	DEM	300.000.000	6,125%	6,20%	104	147	130	93	93
Euroobveznice, 2006.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	124	150	150	123	113
Samurajske obveznice, 2004.	JPY	25.000.000.000	4,00%	4,00%	....	....	105	117	....
Euroobveznice, 2005.	EUR	500.000.000	7,00%	7,06%	124	147	152	118	88
Samurajske obveznice, 2007.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	159 ^b	159 ^b	112	131	137
Samurajske obveznice, 2006.	JPY	25.000.000.000	2,50%	2,50%	160 ^b	160 ^b	99	125	121
Euroobveznice, 2011.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	148	158	164	122	135
Euroobveznice, 2009.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	139	153	158	126	129
Samurajske obveznice, 2008.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	....	144 ^b	114	140	150
Euroobveznice, 2010	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	....	....	....	....	124

^a Prema usporedivoj obveznici; ^b Prilikom izdavanja. Izvor: Bloomberg

Tržišna kapitalizacija državnih obveznica na kraju ožujka iznosila je 12,2 mlrd. kuna (1,6 mlrd. EUR), odnosno 7% BDP-a iz 2002. godine. Tržišna kapitalizacija dviju korporativnih obveznica na kraju ožujka iznosila je 224 mil. kuna (26 mil. EUR), koliko je iznosila i na kraju 2002., jer se tim obveznicama u prvom tromjesečju nije trgovalo.

Iako su tijekom siječnja i veljače cijene obveznica rastle, s početkom rata u Iraku znatno su pale, pa su na kraju prvog tromjesečja 2003. bile niže nego na kraju prethodne godine. Zbog toga je cjenovni indeks obveznica Zagrebačke burze, CROBIS, rastao tijekom prva dva mjeseca 2003. godine, a u ožujku je njegova vrijednost naglo pala (sa 101,275 na kraju 2002. dosegno je 101,782 na kraju veljače te pao na 100,432 do kraja prvog tromjesečja 2003.).

Krajem veljače 2003. na Zagrebačkoj je burzi uvršteno prvo strano izdanje korporativnih obveznica – obveznica dioničkog društva Bina-Istra, u iznosu od 210 mil. EUR i uz kuponu kamatnu stopu od 8%. Obveznice poduzeća Bina-Istra imaju dospeljeće 2022. godine i izdane su s državnim jamstvom.

Broj izdanja hrvatskih obveznica na inozemnim tržištima u

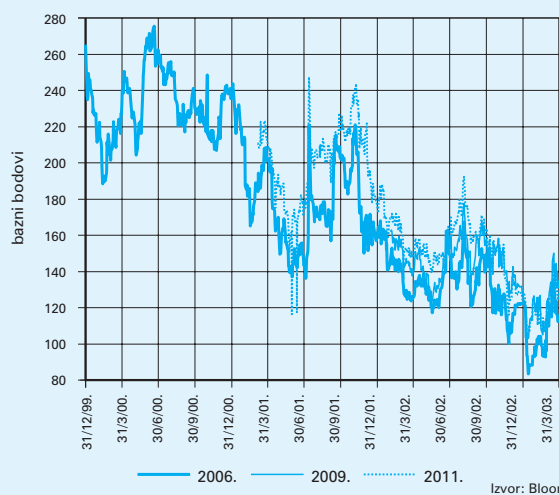
veljači 2003. povećao se na 12. Novo izdanje hrvatske euroobveznice u iznosu od 500 mil. EUR i s dospeljećem 2010. godine zaključeno je uz dosad najnižu kuponu kamatnu stopu – od 4,625%. Ukupna nominalna vrijednost svih 12 izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju ožujka 2003. iznosila je 34,7 mlrd. kuna, odnosno 4,85 mlrd. USD (4,51 mlrd. EUR).

Cijene hrvatskih euroobveznica pratile su svjetska i regionalna događanja, pa je tako njihov prinos padao sve do sredine ožujka, a razlika prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica smanjivala se uz povremene oscilacije. U drugoj polovici ožujka, slijedom kretanja na svjetskim tržištima, hrvatske euroobveznice zabilježile su snažan pad cijena (porast prinosa), ali je pad pod utjecajem trenutne regionalne situacije (krize u Srbiji) bio izrazitiji od pada euroobveznica drugih tranzicijskih zemalja i razvijenih zemalja. Zbog toga je ponovno povećana razlika prinosa u odnosu prema njemačkim obveznicama, te je ona krajem ožujka iznosila 88 – 135 baznih bodova za različite rokove dospeljeća.

Razlika prinosa u odnosu prema referentnoj njemačkoj obveznici (s dospeljećem 2004.) od prosinca 2002. godine do

Slika 61.

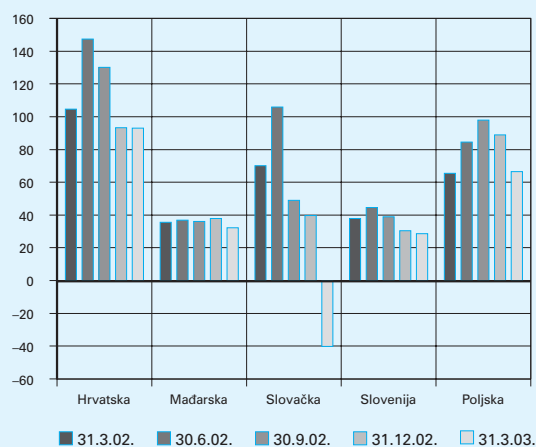
RAZLIKA PRINOSA IZMEĐU HRVATSKIH EUROOBVEZNICA S DOSPIJEĆEM 2006., 2009. I 2011. I REFERENTNIH NJEMAČKIH OBVEZNICA

Izvor: Bloomberg

Slika 62.

USPOREDBA RAZLIKE PRINOSA HRVATSKE EUROOBVEZNICE I SLIČNIH OBVEZNICA ODABRANIH TRANZICIJSKIH ZEMALJA U ODNOSU PREMA REFERENTNOJ NJEMAČKOJ OBVEZNICI

Izvor: Bloomberg

Okvir 1. Razvoj ostalih financijskih institucija

Razvijenost nacionalnoga financijskog tržišta ogleda se u raznolikosti financijskih instrumenata. Početkom 90-ih na hrvatskome financijskom tržištu postojali su samo depoziti i krediti, a pretvaranjem državnih poduzeća u dionička društva i njihovom privatizacijom pojavile su se dionice, vlasnički udjeli u poduzećima. U trgovanju dionicama mijenjaju se vlasnici poduzeća. Novi vlasnici često potiču investiranje koje se financira vlastitim ili tuđim sredstvima, a jedan je od načina prikupljanja sredstava, osim bankarskih kredita, emisija dužničkih vrijednosnih papira kao što su obveznice i instrumenti tržišta novca.

Takav razvoj financijskog tržišta i novih financijskih instrumenata prati i razvoj ostalih financijskih institucija, u koje ubrajamo dvije kategorije financijskih institucija: ostale bankovne institucije i nebankovne financijske institucije. Posljednjih godina taj se proces osobito intenzivirao pa se osim broja ostalih financijskih institucija povećao i njihov udjel u ukupnoj aktivni svih financijskih institucija. To se, prije svega, odnosi na otvorene i na zatvorene investicijske fondove, mirovinske fondove i osiguravateljska društva. Te institucije, prije svih investicijski fondovi i osiguravateljska društva, ali i dobrovoljni mirovinski fondovi čiji se razvoj tek očekuje, na neki su način protuteža bankovnom sektoru i konkuriraju klasičnim oblicima štednje, kao što i njihovi portfelji vrijednosnih papira ili drugih oblika imovine sve uspješnije konkuriraju klasičnim oblicima investiranja.

Nadziranje rada svake od tih institucija i prikupljanje podataka od njih provode različite regulatorne institucije što otežava ujednačeno statističko praćenje i prikupljanje podataka o aktivnosti tih subjekata. Radi sveobuhvatnog praćenja sektora ostalih bankovnih institucija i nebankovnih financijskih institucija te radi unapređenja i harmonizacije monetarne statistike Republike Hrvatske s propisima i praksom

Europske monetarne unije, Hrvatska narodna banka prikupila je podatke o imovini i obvezama financijskih institucija nad kojima nema izravan nadzor. Tablica 5. prikazuje strukturu financijskog sektora u Hrvatskoj.

U razdoblju od 1999. do 2002. osobito je povećan udjel investicijskih fondova u ukupnoj aktivni financijskog sektora (sa 0,4% u 1999. na 2,9% u 2002.). To se dogodilo i zbog povećanja njihova broja i zbog pretvaranja dosadašnjih privatizacijskih investicijskih fondova u zatvorene investicijske fondove. Isto se tako povećao i udjel stambenih štedionica, dok je smanjen relativni udjel osiguravateljskih društava, sa 7,3% u 1999. na 5,9% u 2002.

U Hrvatskoj je krajem 2002. godine postojalo 6 zatvorenih i 23 otvorena investicijska fonda. Osnovna je razlika između otvorenih i zatvorenih investicijskih fondova u načinu prikupljanja sredstava. Zatvoreni investicijski fondovi prikupljaju kapital jednokratnom emisijom fiksnog broja dionica, dok otvoreni investicijski fondovi sredstva prikupljaju kontinuirano, izdavanjem i javnom prodajom dokumenata o udjelu u fondu. Hrvatska su posebnost PIF-ovi, koji su zapravo zatvoreni investicijski fondovi nastali podjelom vaučera prognanicima i stradalnicima Domovinskog rata.

Sljedeća tablica prikazuje strukturu imovine investicijskih fondova i njihove obveze.

U ukupnoj imovini investicijskih fondova na dan 31. prosinca 2002. otvoreni fondovi sudjeluju sa 51,23%, a zatvoreni sa 48,77%. Različita je struktura ulaganja otvorenih i zatvorenih investicijskih fondova. Dok otvoreni pretežno ulažu u dužničke vrijednosne papire (u obveznice, trezorske i blagajničke zapise HNB-a i u druge instrumente tržišta novca), kod zatvorenih investicijskih fondova glavninu čine ulaganja u dionice i vlasničke udjele.

S obzirom na način ulaganja investicijski fondovi mogu biti dionički, obveznički, novčani (gotovinski) ili mješoviti. Sa stajališta mo-

Tablica 5. Imovina financijskih institucija i udjeli u ukupnoj imovini na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1999.		XII. 2000.		XII. 2001.		XII. 2002.		III. 2003.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
1. Banke	93.251,5	89,9	109.949,1	89,4	142.605,6	89,8	165.622,2	88,7	172.475,1	...
2. Investicijski fondovi	408,7	0,4	685,1	0,6	2.044,8	1,3	5.460,4	2,9	5.733,3	...
3. Privatizacijski inv. fondovi	2.335,0	2,3	3.242,2	2,6	3.183,3	2,0	388,8	0,2	388,4	...
4. Osiguravateljska društva	7.620,2	7,3	8.615,5	7,0	9.670,1	6,1	11.096,8	5,9	...	...
5. Stambene štedionice	152,3	0,1	513,8	0,4	1.254,0	0,8	2.133,6	1,1	2.334,0	...
6. Mirovinski fondovi	-	-	-	-	-	-	2.119,7	1,1	2.650,4	...
Ukupno	103.767,6	100,0	123.005,7	100,0	158.757,8	100,0	186.821,4	100,0	...	...
7. Štedno-kreditne zadruge	675,3	...	793,6	...	987,3	...	...	...	...	...

Tablica 6. Neto imovina investicijskih fondova, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	III. 2002.	VI. 2002.	IX. 2002.	XII. 2002.	III. 2003.
1. Novac na računu i u blagajni	115,1	160,2	151,3	140,0	134,0
2. Dužnički vrijednosni papiri	1.518,9	1.903,9	2.088,9	2.392,0	2.621,2
Trezorski zapisi MF-a	554,1	818,7	712,6	841,3	1.024,2
Blagajnički zapisi HNB-a	189,9	157,9	0,0	50,0	0,0
Vrijednosni papiri države	539,9	641,6	955,6	1.010,4	1.013,6
Vrijednosni papiri financijskih institucija	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0
Vrijednosni papiri nefinancijskih institucija	148,3	196,4	303,7	273,2	373,7
Strani vrijednosni papiri	86,7	89,3	111,0	217,1	209,7
3. Vlasnički vrijednosni papiri	2.400,3	2.508,8	2.414,4	2.174,0	2.124,0
Vlasnički udjeli u financijskim institucijama	203,4	150,6	131,8	125,8	119,6
Vlasnički udjeli u nefinancijskim institucijama	1.954,0	2.028,9	1.987,2	1.707,6	1.638,7
Strani vlasnički udjeli	242,9	329,3	295,4	340,5	365,6
4. Plasmani i depoziti	672,1	583,4	729,5	571,0	565,4
5. Ostala imovina	165,0	239,0	190,3	183,5	288,7
6. Obveze	-243,9	-441,1	-270,7	-358,4	-421,6
Ukupno neto imovina	4.627,5	4.954,2	5.303,7	5.102,0	5.311,7

netarne politike osobito su zanimljivi otvoreni novčani investicijski fondovi. Udjeli su u tim fondovima, u smislu likvidnosti, bliski supstituti depozita (prenosivi su i povlačivi na zahtjev), tako da se podaci o imovini i obvezama otvorenih novčanih fondova općenito trebaju uključiti u monetarne agregate. Za sada se to u Hrvatskoj ne radi, jer je relativno značenje tih fondova još uvijek maleno. Prema kriterijima Europske središnje banke otvorenim novčanim fondovima smatraju se investicijski fondovi koji izdaju dokumente o udjelu koji su, glede likvidnosti, bliski supstituti depozita, te koji primarno (bar 85% portfelja) ulažu u instrumente tržišta novca (npr. trezorske zapise, prenosive depozitne certifikate, blagajničke zapise, komercijalne zapise) i/ili transferabilne dužničke instrumente s preostalim rokom dospijeaća do godine dana, i/ili ulažu u depozite kod banaka, te koji ostvaruju stopu povrata koja je približna kamatnoj stopi ostvarenoj na instrumente tržišta novca. Prema raspoloživim podacima te kriterije trenutačno djelomično zadovoljavaju samo četiri investicijska fonda, čija ukupna aktiva 31. prosinca 2002. iznosi 1.150,4 mil. kuna, odnosno 21,06% ukupne aktive investicijskih fondova.

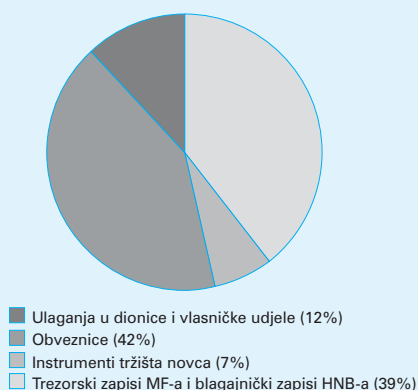
Obvezni mirovinski fondovi počeli su raditi istovremeno s mirovinskom reformom iz 2002. godine. Primjetan je konstantan rast neto imovine obveznih mirovinskih fondova, sa 700,8 mil. kuna u lipnju 2002. povećana je na 2.610,9 mil. kuna u ožujku 2003. Budući da se ti fondovi financiraju iz obveznih mirovinskih doprinosa zaposlenih, može se očekivati nastavak njihova brzog rasta i dugoročno naglašen udio u aktivni ostalih financijskih institucija. Trenutačno djeluje sedam obveznih i jedan dobrovoljni mirovinski fond. Udjel ob-

veznih mirovinskih fondova u ukupnoj imovini financijskih institucija krajem 2002. godine iznosio je 1,1%. Od ukupnih ulaganja obveznih mirovinskih fondova u vrijednosne papire najveći dio odnosi se na obveznice Republike Hrvatske (85%). Na obveznice domaćih nefinancijskih trgovačkih društava odnosi se 3,4%, a na ulaganja u dionice i vlasničke udjele 7,5%. U inozemne financijske instrumente obvezni mirovinski fondovi ulažu manji dio svoje imovine (oko 5%), dok prema Zakonu o mirovinskim fondovima mirovinski fondovi mogu ulagati u strane vrijednosne papire do 15%. Struktura imovine i obveze mirovinskih fondova prikazana je u Tablici 7.

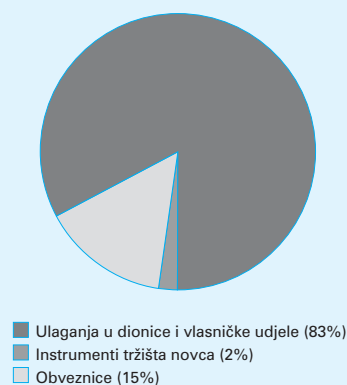
Prema podacima Direkcije za nadzor društava za osiguranje značajan rast gotovo svih osnovnih pozicija aktive prisutan je i kod osiguravateljskih društava. Tako je krajem 2002. godine ukupna aktiva iznosila 11.096,8 mil. kuna, što je porast u odnosu prema kraju 2001. godine od 14,8%. Prema dostupnim podacima osiguravateljska društva od ukupno raspoloživih sredstava za ulaganja gotovo trećinu ulažu u vrijednosne papire Republike Hrvatske, a slijede ulaganja u depozite i kredite kod domaćih banaka te ulaganja u nekretnine. Treba naglasiti da se njihov udio u ukupnoj aktivni ostalih financijskih institucija smanjuje zbog sve naglašenijeg udjela obveznih mirovinskih fondova.

Štedno-kreditne zadruge nadzire Ministarstvo financija i od njih prikuplja podatke, a HNB raspolaže samo podacima o kretanju ukupne aktive štedno-kreditnih zadruga, koja se sa 675 mil. kuna na kraju 1999. povećala na 987 mil. kuna na kraju 2001.

Slika 63.

STRUKTURA ULAGANJA OTVORENIH INVESTICIJSKIH FONDOVA NA DAN 31.12.2002.

Slika 64.

STRUKTURA ULAGANJA ZATVORENIH INVESTICIJSKIH FONDOVA NA DAN 31.12.2002.

Tablica 7. Neto imovina obveznih mirovinskih fondova, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	VI. 2002.	IX. 2002.	XII. 2002.	III. 2003.
1. Novac na računu i u blagajni	180,3	63,3	78,3	51,0
2. Dužnički vrijednosni papiri	499,1	1.192,8	1.815,7	2.279,9
Trezorski zapisi MF-a	18,9	0,0	1,2	0,0
Blagajnički zapisi HNB-a	3,0	0,0	0,0	0,0
Vrijednosni papiri države	461,7	1.181,8	1.669,0	2.102,1
Vrijednosni papiri financijskih institucija	0,0	0,0	0,0	0,0
Vrijednosni papiri nefinancijskih institucija	15,4	11,0	66,2	124,7
Strani vrijednosni papiri	0,0	0,0	79,3	53,0
3. Vlasnički vrijednosni papiri	22,7	36,6	146,8	239,0
Vlasnički udjeli u financijskim institucijama	0,0	0,0	24,5	18,1
Vlasnički udjeli u nefinancijskim institucijama	13,4	28,2	101,7	153,8
Strani vlasnički udjeli	9,3	8,4	20,6	67,1
4. Plasmani i depoziti	0,0	0,5	3,0	38,2
5. Ostala imovina	20,5	29,1	75,8	42,3
6. Obveze	-21,8	-34,3	-104,5	-39,5
Ukupno neto imovina	700,8	1.288,0	2.015,1	2.610,9

kraja prvog tromjesečja 2003. pala je u svim promatranim tranzicijskim zemljama, dok je za hrvatske euroobveznice ostala na približno istoj razini. U usporedbi s razlikom prinosa obveznica drugih tranzicijskih zemalja razlika prinosa hrvatskih euroobveznica ostala je najveća, što je i razumljivo s obzirom na to da Hrvatska i dalje ima najniži investicijski rejting među promatranim zemljama.

Međunarodne transakcije

Međunarodne transakcije u prvom tromjesečju 2003. obilježio je dinamičniji robni izvoz te iznimno dobri prihodi od pruženih usluga u turizmu. Iako kretanja ukupnog izvoza u spomenutom razdoblju upućuju na pozitivne trendove, daljnji rast robnog uvoza održao je deficit u razmjeni robe i usluga, izražen kao postotak procijenjenog BDP-a za 2003. godinu, na razini ostvarenoj u istom razdoblju prethodne godine. Inozemni je dug Republike Hrvatske nastavio rasti te je krajem ožujka dosegao 17 mlrd. USD. No, u ovoj je godini značajno porasla i razina međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke. One su krajem travnja 2003. bile dostatne za pokriće visokih 5,4 mjeseci procijenjene vrijednosti uvoza robe i usluga za 2003. godinu, čime se Hrvatska (prema tom kriteriju) i nadalje izdvaja kao zemlja s iznimno jakim međunarodnom likvidnošću u usporedbi s najnaprednijim tranzicijskim zemljama.

Valja istaknuti da su formirani novi podaci o ostvarenju platne bilance za 2002. godinu. U odnosu prema podacima o platnoj bilanci objavljenima u Statističkom pregledu Biltena HNB-a broj 82 do promjene je došlo na tekućem računu jer je, između ostaloga, izmijenjen račun dohodaka, a na kapitalnom i financijskom računu izmijenjene su devizne pričuve Hrvatske narodne banke i uvršteni su pristigli podaci Banke za međunarodne namire. Izmjene su povećale deficit na tekućem računu, izražen u američkim dolarima, za 40 mil. USD ili 0,2 postotna boda, te on sada iznosi 1.587 mil. USD ili 7,1% BDP-a za 2002., dok su neto pogreške i propusti sniženi za značajnih 227 mil. USD.

Račun tekućih transakcija

Preliminarni podaci o ostvarenju platne bilance u prva tri mjeseca ove godine pokazuju da deficit na tekućem računu iznosi 1.006 mil. USD ili 3,7% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu, što je blago smanjenje u usporedbi s deficitom od 3,9% BDP-a za 2002. godinu, ostvarenom u prva tri mjeseca 2002. Kako su kretanja na tekućem računu Republike Hrvatske najvećim dijelom određena ostvarenjima u razmjeni robe i usluga, zabrinjava daljnji rast uvoza, ali i ohrabruje podatak da je robni izvoz u promatranom razdoblju dinamičniji, a ostvarenja na osnovi izvoza usluga natprosječno dobra.

Podaci DZS-a pokazuju da je vrijednost robnog izvoza (fob) u prvom tromjesečju 2003. dosegla 1,4 mlrd. USD, što odgovara nominalnom godišnjem povećanju od 411 mil. USD ili 39,7%. U ocjenjivanju spomenutih rezultata valja biti oprezan, jer značajan dio porasta ukupnoga robnog izvoza

odražava godišnje stope deprecijacije prosječnoga mjesečnog tečaja američkog dolara prema euru (22,3%) i domaćoj valuti (20,4%) zabilježene u prvom tromjesečju 2003. godine, pri čemu treba uzeti u obzir da valutna struktura robnog izvoza, preuzeta iz devizne platne bilance, pokazuje da u prva dva mjeseca 2003. udjel eura u ukupnom robnom izvozu iznosi 67,1%. U istom razdoblju od odsjeka SMTK najveći doprinos godišnjem rastu ukupnoga robnog izvoza pripada izvozu brodova. Isključivanje pozitivnih doprinosa međ valutnih kretanja i izvoza brodova kretanju ukupnoga robnog izvoza ipak daje razloga za optimizam. Naime, godišnji porast od 14,1% sezonski prilagođenoga robnog izvoza koji isključuje izvoz brodova, iskazan po stalnom tečaju iz 2002. godine, čvrsto upućuje na prodorniji istup hrvatskih izvoznika na inozemnim tržištima. Na takva su kretanja utjecali kontinuirani i pojačani uvoz kapitalnih dobara (više o tome u odjeljku Robna razmjena), nastavak restrukturiranja domaćih poduzeća, učinci potpisanih vanjskotrgovinskih sporazuma, ali i blaga godišnja stopa deprecijacije prosječnoga mjesečnog tečaja kune u odnosu prema euru (1,6%) zabilježena u prva tri mjeseca 2003. godine. Rezultati bi vjerojatno bili i povoljniji da istodobno naši najznačajniji izvozni partneri iz EU nisu u prvom tromjesečju 2003. zabilježili negativne stope gospodarskog rasta u usporedbi s prethodnim tromjesečjem (Njemačka -0,2% i Italija -0,1%) i time utjecali na smanjenje inozemne potražnje za hrvatskim izvoznim proizvodima.

Vrijednost robnog uvoza (cif), ostvarenog u prva tri mjeseca 2003., dosegla je 2,9 mlrd. USD. Godišnji porast od 796 mil. USD ili 37,2% pokazuje da snažan rast robnog uvoza koji je obilježio 2002. godinu nije zaustavljen u prvom tromjesečju 2003. Kupovnu moć hrvatskog stanovništva, kao i u prethodnoj godini, održavao je na relativno visokoj razini rast kredita poslovnih banaka, ali i pojačana kreditna aktivnost poduzeća koja se bave lizingom. Prema podacima o inozemnom dugu koji se odnose na ta poduzeća stanje duga od 613 mil. USD, zabilježeno krajem 2002., udvostručeno je u odnosu prema stanju krajem 2001. godine. Krajem ožujka 2003. njihov inozemni dug uvećan je za dodatnih 339 mil. USD u usporedbi sa stanjem krajem 2002. S obzirom na takva kretanja ne iznenađuje podatak o nastavku naglašenog uvoza osobnih vozila.

Račun usluga pokazuje da njegov uobičajeno pozitivan saldo značajno raste. Prihodi od turizma dosegli su u prvom tromjesečju ove godine 390 mil. USD ili 1,4% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu, što je značajan porast u usporedbi s 237 mil. USD ili 1,1% BDP-a za 2002., ostvarenih u istom razdoblju prethodne godine. Porast je još naglašeniji ako se uzme u obzir učinak baznog razdoblja (uskrnsni su praznici u 2002. kalendarski prije proslavljeni i tako su se djelomice odrazili na porast prihoda od turizma u prvom tromjesečju 2002. godine). Bolja prometna povezanost kontinentalne i obalne Hrvatske, ulaganja u turističko-smještajnu infrastrukturu, ali i globalne pojave (strah od terorističkih napada te pojave i širenja SARS-a u Jugoistočnoj Aziji) daju naslutiti da bi se taj trend mogao nastaviti. U istom razdoblju, od ostalih usluga, najveći godišnji porast bilježe neto prihodi od pruženih usluga u građevinarstvu (25 mil. USD ili 62,5%), što je rezultat povećanja prihoda koje su domaće tvrtke ostvarile u Hrvat-

skoj gradeći za strane naručitelje (godišnji porast od 20 mil. USD), odnosno povećanja prihoda domaćih tvrtki od građevinskih radova obavljenih u inozemstvu (godišnji porast od 11 mil. USD). U prva tri mjeseca 2003. i neto prihodi od pruženih usluga u prijevozu bilježe godišnji rast. Najveći porast neto prihoda ostvaren je u zračnom prijevozu putnika (13 mil. USD), a naglašen godišnji porast bilježe i prihodi od prijevoza tereta brodovima (17 mil. USD).

Positivan doprinos kretanjima na tekućem računu daju i račun dohodaka i račun tekućih transfera. Deficit na računu dohodaka⁴ iznosi 223 mil. USD ili 0,8% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu, što odgovara smanjenju od 0,2 postotna boda u usporedbi s deficitom od 1% BDP-a za 2002., ostvarenim u prva tri mjeseca 2002. U spomenutom razdoblju izražene promjene bilježe: podračun dohodaka od vlasničkih ulaganja (poglavito zbog godišnjeg smanjenja odljeva na osnovi reinvestirane dobiti i dividenda isplaćenih izravnim inozemnim ulagačima od 39 mil. USD), podračun dohodaka od portfeljnih ulaganja (godišnji porast odljeva na osnovi kamata na inozemna izdanja državnih obveznica iznosi 34 mil. USD) i podračun dohodaka od ostalih ulaganja (uglavnom kao rezultat godišnjeg porasta odljeva po ostalim ulaganjima od 26 mil. USD kod sektora banaka).

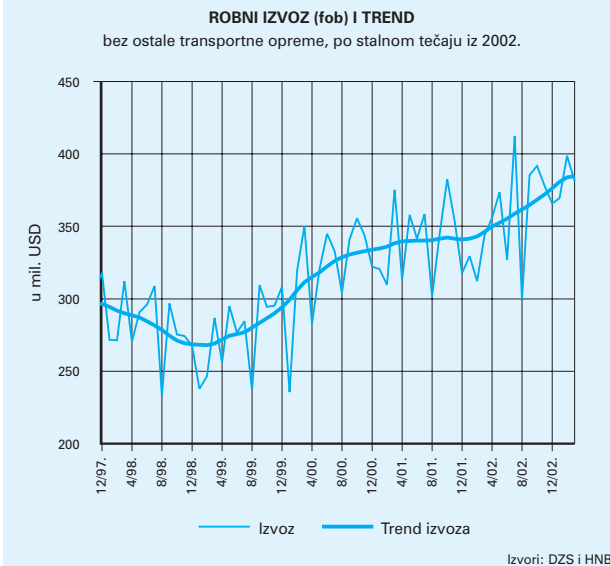
Saldo na računu tekućih transfera za prva tri mjeseca 2003. iznosi 332 mil. USD, što odgovara godišnjem porastu od 91 mil. USD ili 37,8%. Priljevi na osnovi tekućih transfera ostalih sektora u spomenutom razdoblju bilježe godišnji porast od 61 mil. USD (od čega se na godišnji porast priljeva po radničkim doznakama iz inozemstva odnosi 29 mil. USD), dok priljevi sektora država u istom razdoblju bilježe godišnji rast od 31 mil. USD.

Robna razmjena

Prema privremenim podacima DZS-a vrijednost ostvarenoga ukupnoga robnog izvoza (fob) u prva tri mjeseca 2003. iznosi 1,4 mlrd. USD, što odgovara godišnjem nominalnom porastu od 411 mil. USD ili 39,7%. Visoka stopa rasta robnog izvoza dijelom je rezultat međuvalutnih kretanja, odnosno već spomenutih godišnjih stopa deprecijacije američkog dolara prema euru i kuni zabilježenih u prvom tromjesečju 2003. Promatrajući po sektorima i odsjecima SMTK, najveći doprinos rastu ukupnoga robnog izvoza daje izvoz ostale transportne opreme, odnosno izvoz brodova. Vrijednost izvezenih brodova u prva tri mjeseca 2003. iznosi 187 mil. USD, čime je on gotovo podvostručen u usporedbi s prvim tromjesečjem 2002. Izvoz brodova bio je posebno izražen u veljači 2003. (oko 126 mil. USD), što rezultira relativno visokom mjesečnom pokrivenošću uvoza izvozom od 54,3%. Podaci Hrvatske brodogradnje Jadranbrod o ostvarenim i planiranim isporukama brodova u 2003., iskazanim prema stanju u knjizi narudžbi, pokazuju da bi izvoz brodova u 2003. trebao znatno nadmašiti ostvarenja iz 2002.

Da pojačana dinamika hrvatskoga robnog izvoza u razdoblju od siječnja do ožujka 2003. nije samo plod međuvalutnih

Slika 65.

odnosa i izraženijeg izvoza brodova, dokazuje vremenska serija ostvarenih vrijednosti ukupnog izvoza koje isključuju brodove, izražena po stalnome tečaju. Tako sezonski prilagođeni robni izvoz koji isključuje ostalu transportnu opremu, izražen u američkim dolarima po stalnom tečaju iz 2002., bilježi godišnju stopu rasta od 14,1%, što je značajno povećanje u usporedbi s prosječnim godišnjim rastom od 4,8% zabilježenim u 2002.

Od ostalih odsjeka SMTK, isključujući već spomenuti izvoz brodova, doprinosom rastu ukupnoga robnog izvoza ističu se izvoz: nafte i naftnih derivata (prema podacima DZS-a ostvaren je godišnji rast od 82,6%), odjeće (21,5%), električnih strojeva, aparata i uređaja (34,4%) te riba i prerađevina (65,9%).

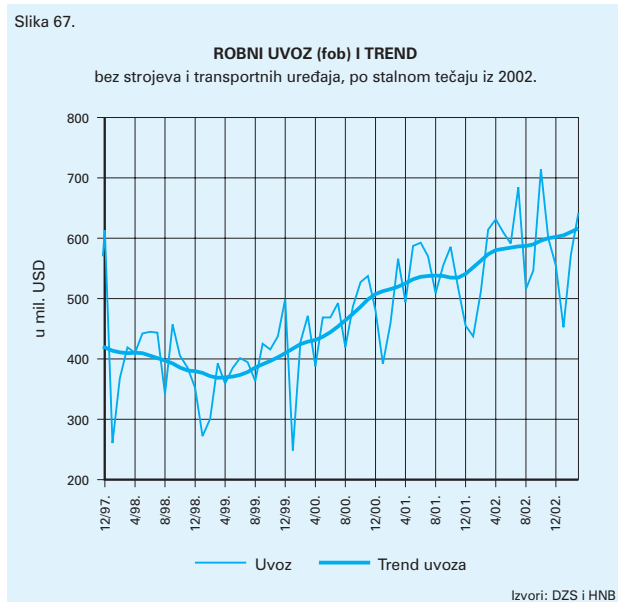
Vrijednost ostvarenoga ukupnoga robnog uvoza (cif) u prvom tromjesečju 2003. iznosi 2,9 mlrd. USD, što odgovara godišnjem nominalnom porastu od 796 mil. USD ili 37,2%. Izuzevši međuvalutna kretanja, na godišnji rast ukupnoga

Slika 66.

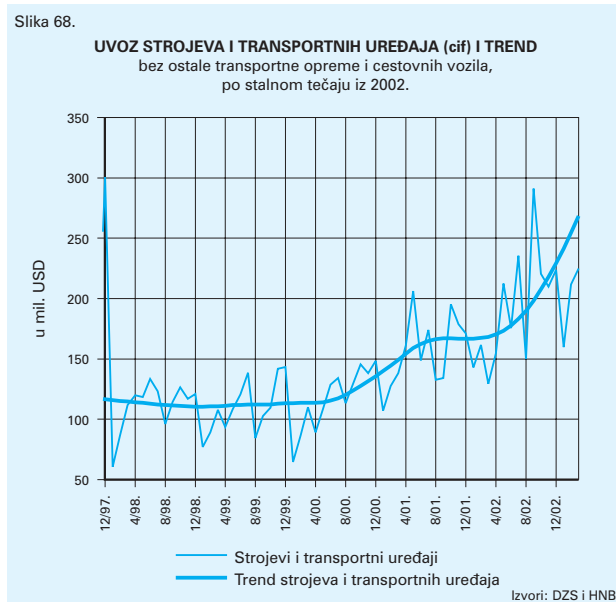

4 Kamate koje Hrvatska plaća po korištenim kreditima i drugim oblicima ulaganja u zemlju značajno nadilaze istovrsne primitke.

Slika 67.

Slika 68.

robnog uvoza u promatranom razdoblju najviše je utjecalo povećanje uvoza cestovnih vozila. Unatoč snažnom učinku baznog razdoblja (vrijednost uvezenih automobila u 2002. godinu premašila je 1,1 mlrd. USD ili 5,1% BDP-a za 2002. godinu) uvoz osobnih automobila u prva tri mjeseca 2003. dosegao je visoku vrijednost – 338 mil. USD. Kako je uvoz automobila gotovo u cijelosti realiziran u eurima (i stoga iznimno osjetljiv na međuvalutne promjene izvještajnog američkog dolara prema transakcijskom euru), zabrinjava činjeni-

ca da godišnja stopa rasta uvoza osobnih vozila po stalnom tečaju iz 2002. godine tijekom prva tri mjeseca 2003. iznosi iznimno visokih 39,6%. Osim uvoza cestovnih vozila, doprinosom rastu ukupnoga robnog uvoza izdvaja se i uvoz nafte i naftnih prerađevina (prema podacima DZS-a godišnji rast od 40,6%).

Nakon što se iz vremenske serije ukupnoga robnog uvoza isključe podaci o uvozu kapitalnih dobara (odnosno sektora strojevi i transportni uređaji iz SMTK) i međuvalutne promje-

Tablica 8. Izvoz i uvoz prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

Izvoz	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	I. – III. 2002. ^a	I. – III. 2003. ^a
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Razvijene zemlje	52,4	56,9	60,1	61,7	58,1	62,3	64,6
EU-15	47,7	49,0	54,5	54,1	52,7	56,0	55,0
Austrija	5,5	6,4	6,6	5,7	7,5	7,9	8,1
Italija	17,7	18,0	22,3	23,7	22,7	22,7	26,0
Njemačka	16,9	15,7	14,3	14,8	12,5	13,9	11,9
Efta	1,8	3,5	1,0	1,1	0,8	1,0	0,8
Ostale razvijene zemlje	3,0	4,4	4,6	6,5	4,6	5,3	8,8
Zemlje u razvoju	47,6	43,1	39,9	38,3	41,9	37,7	35,4
Cefta	13,2	13,5	13,8	12,1	12,4	11,8	11,4
Slovenija	9,5	10,6	10,8	9,1	8,7	8,7	7,9
Bosna i Hercegovina	14,4	12,7	11,2	12,0	14,4	12,5	12,4
Srbija i Crna Gora	0,4	0,6	2,4	3,2	3,5	3,3	2,4
Uvoz	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	I. – III. 2002. ^a	I. – III. 2003. ^a
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Razvijene zemlje	69,3	66,7	64,7	66,0	64,5	64,9	66,2
EU-15	59,3	56,6	55,4	57,1	55,8	55,3	56,4
Austrija	7,3	7,1	6,7	6,9	6,6	6,6	6,1
Italija	17,9	15,9	16,6	18,1	17,3	17,1	16,7
Njemačka	19,1	18,5	16,5	17,3	16,3	15,8	16,0
Efta	2,8	2,6	2,4	2,1	2,0	2,5	1,9
Ostale razvijene zemlje	7,2	7,5	7,0	6,8	6,8	7,1	7,9
Zemlje u razvoju	30,7	33,3	35,3	34,0	35,5	35,1	33,8
Cefta	15,2	13,8	14,8	14,8	16,0	15,7	15,3
Slovenija	8,7	7,9	7,9	7,8	7,7	8,0	6,9
Bosna i Hercegovina	1,8	1,5	1,0	1,4	1,6	1,4	1,2
Srbija i Crna Gora	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,4

^a Privremeni podaci; Izvor: DZS

ne, postaje očito da Hrvatska ipak bilježi i relativno povoljnija kretanja robnog uvoza. Naime, sezonski podaci o robnom uvozu koji isključuje strojeve i transportne uređaje, izraženi u američkim dolarima po stalnome tečaju iz 2002., upućuju na to da je u prva tri mjeseca 2003. uvoz ostvario godišnji rast od 6,3%, što je znatno niže u usporedbi s prosječnim godišnjim rastom od 11,5% ostvarenim u 2002. godini.

Trend uvoza strojeva i transportnih uređaja koji isključuje brodove i cestovna vozila, izražen po stalnom tečaju, značajno se ubrzava u prvom tromjesečju 2003. – u tom razdoblju bilježi godišnji rast od 38,9%, što odgovara povećanju od 15,6 postotnih bodova u usporedbi s prosječnim godišnjim rastom zabilježenim u 2002. godini. Od odsjeka iz sektora strojeva i transportnih uređaja stopom rasta uvoza izdvajaju se: specijalni strojevi za pojedine industrijske grane (godišnja stopa rasta uvoza od 88,9%), industrijski strojevi za opću uporabu (57,1%), telekomunikacijski aparati (54,3%) te električni strojevi, aparati i uređaji (34,4%). Njihov rast djelomice su prouzročili povećani izvoz brodova u prvom tromjesečju 2003., koji je uvelike ovisan o uvozu, te pojačana aktivnost Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta na izgradnji kapitalnih infrastrukturnih objekata u Republici Hrvatskoj. Ipak, godišnji porast izvoza prerađivačke industrije od 13,7%, izražen u kunama i ostvaren u prva tri mjeseca 2003., upućuje na to da pojačani uvoz kapitalnih dobara djelomično treba povezati s nastavkom restrukturiranja domaće industrije i povećanjem njezine izvozne konkurentnosti.

Analiza robne razmjene prema ekonomskim grupacijama zemalja pokazuje da je u razdoblju od siječnja do ožujka 2003. udio izvoza Hrvatske u razvijene zemlje u ukupnom robnom izvozu zabilježio godišnji porast od 2,3 postotna boda, sa 62,3% u prva tri mjeseca 2002. na 64,6% u istom razdoblju 2003. Pojačana je dinamika izvoza Republike Hrvatske u zemlje Europske unije, od kojih osobito u Italiju i Austriju. Vrijednost ostvarenoga robnog izvoza RH u te dvije zemlje zabilježila je u prvom tromjesečju 2003. prosječnu godišnju stopu rasta od 55,6%. Rastu izvoza RH u zemlje u razvoju pridonio je uglavnom izvoz u Bosnu i Hercegovinu (godišnji rast od 38,5%), Liberiju (rast od 93,3% kao posljedica izvoza brodova) i Sloveniju (27,2%). Udio uvoza RH iz razvijenih zemalja u ukupnome robnom uvozu povećan je sa 64,9% u prva tri mjeseca 2002. na 66,2% u istom razdoblju 2003. Doprinosom rastu uvoza iz razvijenih zemalja izdvaja se rast uvoza iz Njemačke (godišnji rast od 38,6%) i Italije (34,2%). U prva tri mjeseca 2003. zabilježen je i godišnji porast robnog uvoza RH iz svih zemalja članica Cefte, a posebno iz Mađarske (godišnji rast od 54,7%) i Slovenije (17,5%).

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Prema preliminarnim podacima o ostvarenju platne bilance za prvo tromjesečje 2003. vrijednost inozemnih izravnih ulaganja iz Hrvatske u inozemstvo iznosi 505 mil. USD, što je za 497 mil. USD više od ostvarenja u istom razdoblju prethodne godine. Porast je gotovo u cijelosti rezultat prijenosa tržišne vrijednosti patenata na povezano poduzeće u inozemstvu (kao protustavka te transakcije na kapitalnom je računu

zaveden priljev na podračunu neproizvedene nefinancijske imovine). U istom razdoblju vrijednost inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku dosegla je 237 mil. USD ili 0,9% procijenjenog BDP-a za 2003., što odgovara smanjenju od 0,1 postotnog boda u usporedbi sa 232 mil. USD ili 1% BDP-a za 2002., ostvarenih u prvom tromjesečju 2002. Valja napomenuti da je tromjesečno ostvarenje u skladu, pa čak i veće od očekivanja o ukupnim priljevima kapitala u Hrvatsku na osnovi neto inozemnih izravnih ulaganja za cijelu 2003. godinu, u kojoj se očekuje pad vrijednosti u odnosu prema 886 mil. USD realiziranih u 2002. godini, jer se za 2003. godinu predviđa manje velikih inozemnih izravnih ulaganja nego što ih je bilo u prethodnoj godini.

Portfeljna ulaganja u prva tri mjeseca 2003. također bilježe znatne promjene u odnosu prema ostvarenjima iz istog razdoblja prethodne godine. Vrijednost transakcija koje se odnose na financijsku imovinu (sredstva) hrvatskih rezidenata na osnovi ulaganja u dionice pokazuje da su ona povećana za 8 mil. USD u prvom tromjesečju 2003., što je znatno manje u usporedbi s povećanjem od 93 mil. USD ostvarenim u prva tri mjeseca prethodne godine. U razdoblju od siječnja do ožujka 2003. vrijednost transakcija koje se odnose na sredstva hrvatskih rezidenata na osnovi ulaganja u obveznice upućuje na smanjenje od 10 mil. USD, dok je vrijednost transakcija u prvom tromjesečju 2002. iznosila 109 mil. USD.

Što se tiče obveza po portfeljnim ulaganjima, najveće promjene bilježe transakcije na osnovi ulaganja u obveznice. Registrirane transakcije u prvom tromjesečju 2002. upozoravaju na povećanje obveza u iznosu od 62 mil. USD ili 0,3% BDP-a za 2002., što je rezultat otplate eurodolarskog izdanja u iznosu od 300 mil. USD, otplate Londonskom klubu od 75 mil. USD te plasiranja eurskog izdanja od 500 mil. EUR (436 mil. dolarska protuvrijednost). S druge strane, prvo tromjesečje 2003. bilježi u transakcijama otplate Londonskom klubu u siječnju (81 mil. USD), plasirano eursko inozemno izdanje Republike Hrvatske od 500 mil. EUR (542 mil. dolarska protuvrijednost) i plasirano izdanje poduzeća Bina-Istra od 202 mil. USD (obje transakcije registrirane su u veljači), što ukupno utječe na povećanje obveza na osnovi ulaganja u obveznice od 663 mil. USD ili 2,4% procijenjenog BDP-a za 2003.

Ostala ulaganja u prvom tromjesečju 2003. također bilježe znatne godišnje promjene i na podračunu sredstava i na podračunu obveza. U prvom tromjesečju 2002. godine sredstva od ostalih ulaganja smanjena su za 655 mil. USD ili 2,9% BDP-a za 2002., što je uglavnom bio rezultat kretanja stavke gotovina i depoziti. Naime, u razdoblju od siječnja do ožujka 2002. gotovina i depoziti domaćih banaka u inozemstvu smanjeni su za 972 mil. USD zbog usklađivanja portfelja banaka uvjetovanog posteurskim efektom. Istodobno su ostali sektori (poglavito stanovništvo) zabilježili porast razine strane gotovine u optjecaju od 362 mil. USD, što je bio učinak gotovinske konverzije nacionalnih valuta s područja EMU-a u euro. U prvom tromjesečju 2003. transakcije registrirane na podračunu sredstava ostalih ulaganja bilježe povećanje u iznosu od 129 mil. USD ili 0,5% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu, što je najvećim dijelom rezultat kretanja stavke gotovina i depoziti banaka. Preliminarni i nepotpuni podaci o ostvarenju

platne bilance govore da su u siječnju i veljači 2003. gotovina i depoziti banaka smanjeni za ukupno 1,1% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu, dok u ožujku rastu za 1,8% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu. Monetarna statistika pokazuje da je u ožujku 2003. mjesečni rast oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom domaćih banaka u inozemstvu iznosio visokih 16,7%, a vjerojatno je rezultat usklađivanja portfelja banaka s mjerama HNB-a o održavanju deviznih potraživanja u skladu s deviznim obvezama, odnosno održavanju minimalne devizne likvidnosti.

Vrijednost registriranih transakcija na podračunu obveza ostalih ulaganja u prvom tromjesečju 2003. prema preliminarnim podacima iznosi 194 mil. USD ili 0,7% procijenjenog BDP-a za 2003., što je na razini ostvarenja iz istog razdoblja prethodne godine (189 mil. USD ili 0,8% BDP-a za 2002.).

Međunarodne pričuve HNB-a dosegule su krajem ožujka 2003. iznos od 6.208 mil. USD, što odgovara povećanju od 322 mil. USD ili 5,5% u usporedbi sa stanjem na kraju 2002. Iz preliminarnih podataka monetarne statistike HNB-a vidljivo je da su međunarodne pričuve HNB-a krajem travnja 2003. iznosile 6.524 mil. USD, a to je dostatno za pokriće visokih 5,4 mjeseci procijenjene vrijednosti uvoza robe i usluga za 2003. godinu. Takav pokazatelj Hrvatsku i nadalje izdvaja kao zemlju s iznimno jakom međunarodnom likvidnošću u usporedbi s najnaprednijim tranzicijskim zemljama.

Inozemni dug

Na kraju ožujka 2003. inozemni dug Republike Hrvatske iznosio je 16.996 mil. USD, što odgovara povećanju od 1.691 mil. USD ili 11% u odnosu prema kraju 2002. godine. Na osnovi neto transakcija (razlika između novog zaduživanja u inozemstvu i otplaćenih dospjelih glavnica) ukupan inozemni dug povećan je za 1,4 mlrd. USD, dok se 0,3 mlrd. USD od-

nosi na usklađenja zbog međuvalutnih promjena.

Povećanje ukupnoga inozemnog duga u prvom tromjesečju 2003. rezultat je porasta inozemnog duga svih ostalih sektora dužnika osim duga Hrvatske narodne banke. Najveći apsolutni porast zabilježio je sektor država u iznosu od 539 mil. USD, od čega se 442 mil. USD odnosi na neto transakcije, a 96 mil. USD na međuvalutne promjene. Na otplatu glavnica u prvom je tromjesečju 2003. godine država utrošila 134 mil. USD (od čega se na otplatu Londonskom klubu odnosi 81 mil. USD, a ostatak gotovo u cijelosti čine otplate po dugoročnim kreditima). Država se u spomenutom razdoblju zadužila za 576 mil. USD, od čega 542 mil. USD čini plasirano izdanje eurskih inozemnih obveznica.

Ipak, struktura udjela pojedinog sektora dužnika u ukupnome inozemnom dugu pokazuje da je udjel države smanjen sa 41,5% krajem 2002. godine na 40,6% krajem ožujka 2003. Podaci o potencijalnom inozemnom dugu države (inozemni javni dug uvećan za ukupno izdana jamstva središnje države koje isključuju jamstva dana za dug sektora država) također pokazuju da je on smanjen krajem 2002. godine sa 32,9% BDP-a za 2002. na 29,4% procijenjenog BDP-a za 2003. godinu krajem ožujka 2003. Vrijednost jamstava središnje države koje isključuju sektor država krajem prvog tromjesečja 2003. iznosi 1.111 mil. USD, što odgovara apsolutnom povećanju od samo 36 mil. USD u odnosu prema stanju zabilježenom krajem 2002. Valja naglasiti da porast nije rezultat novoizdanih jamstava u promatranom razdoblju, već odražava aktiviranja dijela kredita zaključenih uz jamstvo Vlade RH u prethodnim razdobljima, otplate po kreditima uz jamstvo i učinak međuvalutnih promjena.

Inozemni dug banaka u razdoblju od siječnja do ožujka 2003. ukupno je povećan za 462 mil. USD, od čega se na povećanje po neto transakcijama odnosi 351 mil. USD. Otplate glavnica u iznosu od 201 mil. USD gotovo u cijelosti čine ot-

Tablica 9. Promet inozemnog duga prema sektoru dužnika, u milijunima USD

	Stanje duga 31.12.2002.	Promet			Međuvalutne promjene	Stanje duga 31.3.2003.
		Otplate				
		Korištenja	Glavnice	Kamate		
1. Izravna ulaganja	1.047	241	35	8	29	1.282
2. Država	6.356	576	134	195	96	6.895
3. Središnja banka (HNB)	0	0	0	0	0	0
4. Banke	4.011	551	201	26	111	4.473
5. Ostali sektori (poduzeća)	3.891	624	259	25	89	4.345
Ukupno (1+2+3+4+5)	15.304	1.993	628	255	326	16.996

Izvor: HNB

Tablica 10. Inozemni dug prema sektoru dužnika, na kraju razdoblja, u milijunima USD i postocima

Sektor	2000.	2001.	2002.	III.2003.	Struktura (%)				Indeksi		
					2000.	2001.	2002.	III.2003.	2001./00.	2002./01.	III.2003./02.
1. Monetarni sektor	159	122	0	0	1,4	1,1	0,0	0,0	77,0	0,0	0,0
2. Država	4.828	5.133	6.356	6.895	43,7	45,4	41,5	40,6	106,3	123,8	108,5
u čemu: Londonski klub	1.255	1.106	957	876	11,4	9,8	6,3	5,2	88,1	86,5	91,6
3. Banke	2.086	2.299	4.011	4.473	18,9	20,3	26,2	26,3	110,2	174,5	111,5
u čemu: Valuta i depoziti	433	634	1.976	2.130	3,9	5,6	12,9	12,5	146,4	311,9	107,8
4. Ostali sektori (poduzeća)	3.355	3.128	3.891	4.345	30,3	27,6	25,4	25,6	93,2	124,4	111,7
5. Izravna ulaganja	627	635	1.047	1.282	5,7	5,6	6,8	7,5	101,3	164,8	122,5
Ukupno (1+2+3+4+5)	11.055	11.317	15.304	16.996	100,0	100,0	100,0	100,0	102,4	135,2	111,0

Izvor: HNB

Okvir 2. Novi zakon o deviznom poslovanju proširio ovlasti HNB-a

Global Development Finance, publikacija koja objavljuje podatke o pokazateljima stanja i tokova zaduženosti pojedinih zemalja, u svom izvještaju za 2002. godinu Hrvatsku u razdoblju od 1998. do 2000. godine svrstava u kategoriju srednje zaduženih zemalja. Stupanj zaduženosti pojedine zemlje publikacija ocjenjuje na temelju dvaju pokazatelja: udjela sadašnje vrijednosti otplaćenoga inozemnog duga u bruto nacionalnom dohotku (BND) i udjela sadašnje vrijednosti otplaćenog inozemnog duga u izvozu robe i usluga (uključujući i radničke doznake iz inozemstva).⁵ Kretanja otplaćenoga inozemnog duga, ali i porast BND-a po stanovniku, te u manjoj mjeri rast ukupnog izvoza, pokazuju da Hrvatska ni tijekom 2001. i 2002. godine, iako bilježi povećanje spomenutih vrijednosti, nije postala visoko zadužena zemlja.

Pogoršanje navedenih vrijednosti, ali i činjenica da se kretanja inozemne zaduženosti ne mogu promatrati izolirano, ipak upućuju na dodatan oprez. Naime, 2002. godinu, u kojoj inozemni dug Hrvatske bilježi apsolutni godišnji porast od 4 mlrd. USD ili 35,2%, obilježila su negativna kretanja u robnoj razmjeni s inozemstvom. Snažan rast robnog uvoza u 2002., podržan kreditnom ekspanzijom poslovnih banaka, utječe na povećanje vanjskotrgovinskog deficita i deficita na tekućem računu platne bilance, koji se gotovo podvostručio u odnosu prema 2001.

Takva ekonomska kretanja potaknula su Hrvatsku narodnu banku da početkom 2003. godine donese odluku kojom nastoji ograničiti pretjerani rast plasmana banaka, ne dovodeći pritom u pitanje pojačane potrebe za kapitalom uvjetovane očekivanim snažnijim gospodarskim rastom u 2003. Valja istaknuti da Hrvatsku narodnu banku na donošenje odluke nije potaknulo postupno povećanje udjela odobrenih kredita privatnom sektoru (poglavito stanovništvu) izraženih u postotku bruto domaćeg proizvoda, već prije svega njegova visoka stopa promjene u relativno kratkome razdoblju. Postupan porast odobrenih kredita stanovništvu u BDP-u često je posljedica produbljanja domaćega financijskog tržišta, odnosno širenja spektra ponuđenih financijskih proizvoda, što, uz primjerenu kontrolu banaka, samo po sebi ne daje osnove za zabrinutost. Zabrinjava snažan porast odobrenih kredita privatnom sektoru u relativno kratkom razdoblju (godišnji porast odobrenih kredita poslovnih banaka stanovništvu u 2002. godini iznosio je 43%), koji može utjecati na

povećanje rizičnosti prosječnog zajma.

Kako je u učinku mjere HNB-a na ograničavanje rasta plasmana poslovnih banaka još uvijek prerano govoriti, a kretanja u robnom uvozu tijekom prva tri mjeseca 2003. pokazuju kako on još uvijek nije sveden na razinu koja bi bila u skladu s osnovnim pokazateljima hrvatskoga gospodarstva, Hrvatska narodna banka razmišlja i o dodatnim mjerama kojima može utjecati na kretanje plasmana i stabiliziranje deficita na tekućem računu.

Upravo doneseni Zakon o deviznom poslovanju, kojim se, u skladu sa smjernicama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, postupno značajno liberaliziraju neki dijelovi kapitalnog računa platne bilance, u svojim zaštitnim odredbama precizno određuje mogućnosti donošenja širokog spektra mjera čiji je cilj spriječiti ozbiljne poteškoće u provođenju monetarne ili devizne politike, čime se Hrvatskoj narodnoj banci ponovno daju ovlasti da, ukoliko to ocijeni potrebnim, uvede i restrikcije koje se odnose na transakcije po kapitalnom računu (glava V. Zakona). Jedna od tih mjera odnosi se i na mogućnost ograničavanja kreditnih poslova između rezidenata i nerezidenata, odnosno uvođenje obveze rezidentima da izdvajaju depozite po kreditima koje su odobrili nerezidenti, čime bi se povisio trošak inozemnog zaduživanja.

Kapitalne restrikcije, a posebno ograničenja u vezi s kreditnom aktivnosti banaka kojom se podržava osobna potrošnja, ugrađene su u legislativu cijelog niza zemalja. Kao relativno najraširenije ističu se restrikcije koje se odnose upravo na sterilizaciju i podizanje stope obvezne pričuve. Azijske zemlje, daleko otvorenije i izloženije kretanjima na globalnim tržištima kapitala u usporedbi s Hrvatskom, pogotovo su sklone kapitalnim restrikcijama kojima se vrlo ciljano destimulira zaduživanje domaćih banaka u inozemstvu i/ili ograničava plasiranje tako pribavljenih financijskih sredstava u potrošačke kredite i kredite za kupnju nekretnina na domaćem tržištu.⁶

Uz mogućnost uvođenja kapitalnih restrikcija, u novi su zakon o deviznom poslovanju ugrađene i mjere koje će omogućiti i veću transparentnost portfeljnih ulaganja u Hrvatsku. Naime, ulaganje nerezidenata u vrijednosne papire u Republici Hrvatskoj do sada nije bilo regulirano, premda su se u praksi takve transakcije odvijale slobodno. Podzakonskim aktom Hrvatske narodne banke na temelju novog zakona o deviznom poslovanju nerezidenti će morati otvarati skrbničke račune u domaćim poslovnim bankama i potpisati izjavu kojom će jamčiti da u roku od jedne godine neće otuđiti ili založiti vrijednosni papir koji su stekli, osim u korist drugog nerezidenta.

Tablica 11. Odabrani pokazatelji

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Deficit na tekućem računu platne bilance (u % BDP-a)	-6,7	-7,0	-2,5	-3,7	-7,1
Inozemni dug (u % BDP-a)	44,8	50,1	60,0	57,9	68,2
Inozemni dug države (u % BDP-a)	15,8	20,0	26,2	26,3	28,3
Inozemni dug (u % izvoza robe)	211,4	227,0	242,1	237,8	306,4
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	113,3	122,9	127,6	117,5	145,1
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga i prihoda od tekućih transfera)	102,3	109,8	113,2	104,7	128,6
Inozemni dug (u % međunarodnih pričuva)	343,9	329,8	313,6	240,6	260,0
Inozemni dug države (u % međunarodnih pričuva)	121,2	131,4	137,0	109,1	108,0
Inozemni dug (u % M4 izraženih po tečaju HRK/USD na kraju razdoblja)	105,5	134,7	123,4	89,1	93,9
Monetarni agregat M4 u HRK (u % BDP-a u HRK)	41,7	40,0	47,9	65,1	66,0
Odobreni krediti poslovnih banaka poduzećima (u % BDP-a)	26,6	22,1	20,7	23,5	26,6
Odobreni krediti poslovnih banaka stanovništvu (u % BDP-a)	12,9	13,6	15,3	18,5	24,4
Godišnji rast odobrenih kredita poslovnih banaka stanovništvu (u %)	38,4	8,6	21,0	29,3	43,0

Izvor: HNB

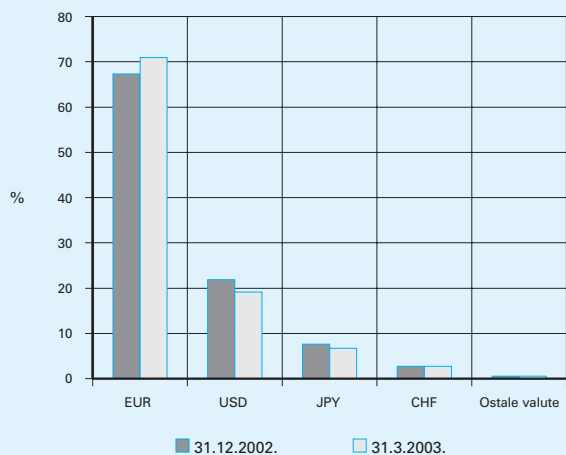
5 Kritična granica za prvi pokazatelj iznosi 80%, dok kritična granica za drugi pokazatelj iznosi 220%. Ukoliko samo jedan udjel prijeđe kritičnu granicu, zemlja se smatra visoko zaduženom. Vrijednosti prvog udjela preko 48%, odnosno drugog udjela preko 132% određuju srednje zaduženu zemlju. Referentne vrijednosti za Hrvatsku iznose 61%, odnosno 130%. Vidi *Global Development Finance 2002, The World Bank*, str. 119 – 125.

6 Malezija tako 1993. uvodi strogo ciljana ograničenja kojima se želi usporiti rast potrošačkih kredita (odnosno kredita odobrenih po kreditnim karticama te kredita za kupnju osobnih vozila). Tajland od 1990. destimulira

inozemno zaduživanje banaka tako što oporezuje kamate koje su domaće banke dužne platiti na odobrene kredite iz inozemstva. Tajland također poput Malezije postavlja ograničenja pri plasiranju kapitalnih priljeva u neproduktivne djelatnosti kao što su potrošački krediti i krediti za kupnju luksuznih nekretnina. Vidi Dodatak: Pregled po zemljama, koji govori o kapitalnim restrikcijama u pojedinim zemljama i o okolnostima njihova uvođenja, u knjizi Sachs, J., Tornell, A. i Velasco, A.: *Financial Crises in Emerging Markets: The Lessons from 1995*; NBER WP 5576, svibanj 1996., str. 29 – 44.

Slika 69.

VALUTNA STRUKTURA INOZEMNOG DUGA RH
 stanja ne uključuju depozite nerezidenata

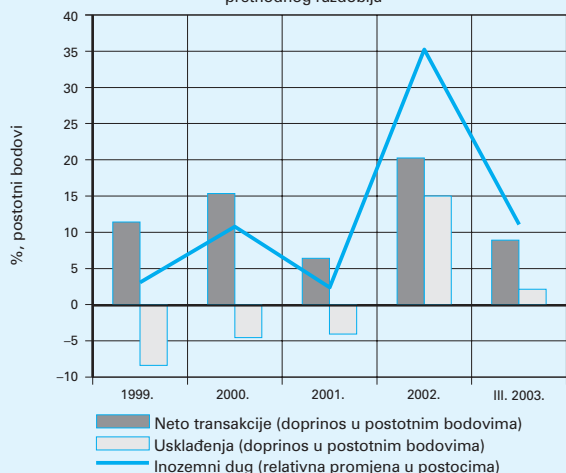
Izvor: HNB

plate dugoročnih kredita. Zaduživanje u spomenutom razdoblju doseglo je 551 mil. USD, od toga se 451 mil. USD odnosi na dugoročne kredite, a 101 mil. USD na valutu i depozite.

Inozemni dug ostalih sektora (poduzeća) tijekom prvog tromjesečja 2003. bilježi ukupno povećanje od 454 mil. USD, od čega se 366 mil. USD odnosi na povećanje po neto transakcijama. Otplata glavnica u iznosu od 259 mil. USD odnosi se na ostala ulaganja, odnosno otplatu trgovinskih i dugoročnih kredita. Zaduživanje u ovom razdoblju iznosi 624 mil. USD, od čega se na ostala ulaganja odnosi 422 mil. USD, a 202 mil. USD na inozemne obveznice koje je plasiralo poduzeće Bina-Istra.

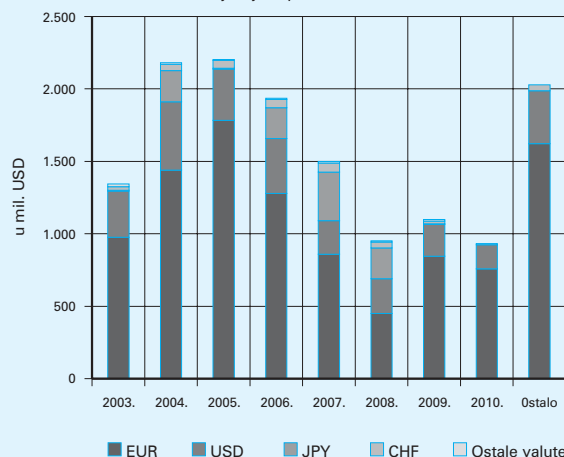
Uz porast inozemnog duga po neto transakcijama, na statističke promjene stanja ukupnoga inozemnog duga utječu valutna struktura inozemnog duga i međuvalutne promjene. Dominantan dio inozemnog duga Republike Hrvatske nominiran je u eurima, pri čemu udjel spomenute valute u valutnoj

Slika 70.

RELATIVNA PROMJENA I DOPRINOSI PROMJENI
INOZEMNOG DUGA REPUBLIKE HRVATSKE
 u usporedbi sa stanjem na kraju prethodnog razdoblja

Izvor: HNB

Slika 71.

VALUTNA STRUKTURA PROCIJENJENIH OTPLATA GLAVNICA
 prema stanju duga od 31.3.2003. koje ne uključuje depozite nerezidenata

Izvor: HNB

strukturi ukupnoga inozemnog duga posljednjih godina raste. Tako je krajem 2002. udjel eura u stanju inozemnog duga koje isključuje depozite nerezidenata iznosio 67,3%, a krajem prvog tromjesečja 2003. taj se udio, nakon plasiranja 500 mil. EUR državnih inozemnih obveznica, povećao na 70,9%.

Slika 70. pokazuje kako je utjecaj valutne strukture i međuvalutnih promjena u razdoblju od 1999. do 2001., zbog jačanja američkog dolara prema euru, pridonosio statističkom smanjivanju stanja ukupnoga inozemnog duga Republike Hrvatske izraženog u izvještajnom američkom dolaru. Zbog negativnih fundamentalnih pokazatelja o stanju američkoga gospodarstva dolar tijekom 2002. počinje značajno deprecirati prema euru. Promatrajući srednje devizne tečajevе HNB-a na kraju razdoblja, tečaj dolara prema euru deprecirao je za visokih 18,1% krajem 2002. u odnosu prema tečaju zabilježenom krajem 2001., što se snažno odrazilo na statističko povećanje inozemnog duga Republike Hrvatske u 2002. godini. Veći udio inozemnog duga u neizvještajnoj valuti – euru krajem ožujka 2003. u usporedbi s udjelom zabilježenim na kraju 2002., kao i činjenica da je euro krajem prvog tromjesečja 2003. aprecirao 3% prema tečaju izvještajnoga američkog dolara s kraja 2002., pridonosi statističkom povećanju inozemnog duga od 326 mil. USD krajem ožujka 2003. u usporedbi sa stanjem ukupnoga inozemnog duga krajem 2002.

Valutna struktura procijenjenih budućih otplata glavnica po inozemnom dugu, prema stanju inozemnog duga s kraja ožujka 2003. koje ne uključuje depozite nerezidenata, kao i daljnja naglašenija kolebanja američkog dolara u odnosu prema euru pokazuju da možemo i u nastavku 2003., uz porast inozemnog duga po neto transakcijama, očekivati pozitivan doprinos usklađenja (statističkom) povećanju inozemnog duga u usporedbi sa stanjem duga zabilježenim krajem ožujka 2003. godine.

Državne financije

Obilježja proračuna u 2003.

Dobri fiskalni rezultati tijekom 2002. godine, kada je zabilježen manjak opće konsolidirane države od 8,3 mlrd. kuna ili 4,7% BDP-a, nastavljeni su i u prvom tromjesečju 2003. godine. Prema podacima Ministarstva financija manjak proračuna opće države za prvo tromjesečje 2003. godine na obračunskoj osnovi procijenjen je na 2,5 mlrd. kuna, odnosno 1,3% BDP-a. Planirani manjak opće države za 2003. iznosi 4,6% BDP-a i najvećim dijelom trebao bi se financirati prihodima od privatizacije i zaduživanjem na domaćem tržištu.

Dug opće države, bez izdanih jamstava, na kraju prvog tromjesečja ove godine iznosio je 80,5 mlrd. kuna ili 42,4% BDP-a, dok je dug središnje države, bez izdanih državnih jamstava, prema podacima HNB-a krajem prvog tromjesečja 2003. iznosio 79,8 mlrd. kuna ili 42,0% BDP-a. Izdana jamstva Republike Hrvatske, koja ne uključuju jamstva izdana za dug same središnje države, na kraju prvog tromjesečja 2003. godine iznosila su 15,9 mlrd. kuna ili 8,4% BDP-a. Tako je dug središnje države zajedno s potencijalnim dugom u obliku jamstava na kraju prvog tromjesečja 2003. iznosio 95,8 mlrd. kuna ili 50,4% BDP-a.

Ostvarenje državnog proračuna

Manjak proračuna opće države i konsolidirane središnje države

U prvom tromjesečju ove godine, prema preliminarnim podacima MF-a, manjak proračuna opće države na obračunskoj razini procijenjen je na približno 2,5 mlrd. kuna ili 1,3% BDP-a. Ostvareni manjak proračuna opće države za 2002. godinu iznosio je 4,7% BDP-a, odnosno bio je znatno niži od 6,2% BDP-a, što je predviđeno krajem 2002. kad se potpisi-

vao *stand-by* aranžman. U skladu s tim i ciljni manjak za 2003. godinu redefiniran je sa 5,0% BDP-a na 4,6% BDP-a. Ostvarenje manjka u prvom tromjesečju 2003. upućuje na povoljna proračunska kretanja i na postizanje zadanog cilja. Zbog nedostupnosti podataka po tromjesečjima ne mogu se usporediti kretanja ostvarena u istom razdoblju prethodne godine, jer su podaci za lokalnu upravu i samoupravu za prvih šest mjeseci 2002. objavljeni samo kumulativno.

Proračunski manjak konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi prema podacima MF-a u prvom tromjesečju 2003. dosegao je 2,6 mlrd. kuna ili 1,4% BDP-a. Taj je manjak nominalno za 6,2% veći od manjka iz istog razdoblja prethodne godine, no prema udjelu u BDP-u oni su gotovo jednaki. Nakon što se državni proračun prilagodi za proračunska ostvarenja državnih agencija HAC i HC, manjak je nominalno gotovo jednak onom iz prvog tromjesečja 2002. godine, dok je kao udio u BDP-u manji za 0,1 postotni bod. Pozitivno kretanje proračunskog manjka u ovoj godini proizlazi iz snažnoga gospodarskog rasta koji se odražava u bržem rastu proračunskih prihoda od poreza i iz sporijeg napredovanja radova HAC-a i HC-a u odnosu prema planu, do čega je došlo zbog nepovoljnih vremenskih prilika tijekom prva tri mjeseca 2003. godine.

Od 2003. godine Ministarstvo financija prati još jednu razinu konsolidacije proračuna središnje države, za koju postoji vremenska serija od dvije uzastopne godine. Nova razina proračuna odnosi se na proračun konsolidirane središnje države prilagođen za HAC, HC, DAB i HFP. Do sada su se na tromjesečnoj razini mogla pratiti ostvarenja proračuna središnje države prilagođena za poslovanje HAC-a i HC-a, što je odgovaralo konsolidiranoj središnjoj državi do 2000. godine (HAC i HC tada su bili u sklopu Hrvatske uprave za ceste). Za DAB i HFP općenito se može reći da zajedno djeluju na smanjenje proračunskog manjka jer uglavnom posluju s proračunskim viškom.

Tablica 12. Salda proračuna opće države, u milijunima kuna i postocima

	2001.		2002.		2003 1. tr.	2003./2002. 1. tr.
	1. tr.	1. do 4. tr.	1. tr.	1. do 4. tr.		
Prihodi i potpore	14.409	70.846	14.611	70.929	16.237	11,1%
Rashodi i neto posudbe	17.752	74.277	17.225	74.938	18.873	9,6%
Saldo na gotovinskoj osnovi	-3.344	-3.431	-2.614	-4.009	-2.636	0,8%
Kapitalni prihodi	56	5.412	62	2.542	57	-8,1%
Saldo na gotovinskoj osnovi bez kapitalnih prihoda	-3.400	-8.843	-2.676	-6.551	-2.693	0,6%
Neto otplata nepodmirenenih dospjelih obveza	457	1.470	285	-59	119	-58,2%
Saldo na obračunskoj osnovi	-2.943	-7.373	2.391	-6.610	-2.574	7,7%
Reklasifikacija otplata s karakteristikama subvencije	240	618	32	175	...	...
Saldo konsolidirane središnje države, na obračunskoj osnovi	-3.183	-7.992	-2.423	-6.785	-2.574	6,2%
Udio u BDP-u		-4,9%		-3,8%		
Saldo državnih agencija HAC i HC	0	0	-262	-2.705	-104	-60%
Saldo konsolidirane središnje države s prilagodbom za HAC i HC, na obračunskoj osnovi	-3.183	-7.992	-2.685	-9.490	-2.678	-0,3%
Udio u BDP-u		-4,9%		-5,4%		
Saldo lokalne države, HFP-a i DAB-a, na obračunskoj osnovi	...	-2.229	...	1.219	158	
Udio u BDP-u		-1,4%		0,7%		
Saldo konsolidirane opće države	...	-10.220	...	-8.271	-2.520	
Udio u BDP-u		-6,3%		-4,7%		

Izvor: MF

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države ostvarili su u 2002. godini snažan rast. To se posebice odnosi na prihode od poreza na dobit, na doprinose za socijalno osiguranje, na porez na dodanu vrijednost i na dio trošarina.

U prvom tromjesečju 2003. godine prihodi su dosegli 16,9 mlrd. kuna (od čega se 0,7 mlrd. kuna odnosi na prihode HAC-a i HC-a od trošarina i cestarina), što je za 1,7 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju prethode godine (nominalni porast od 11,5%). Ostvarenje prihoda zasnovano je ponajprije na poreznim prihodima koji su iznosili 15,8 mlrd. kuna i bili su za 1,5 mlrd. kuna veći u usporedbi s prva tri mjeseca 2002. godine (nominalni porast od 10,2%). Općenito se može reći da su prihodi državnog proračuna ostvareni u skladu s očekivanjima.

Ostvareni porez na dodanu vrijednost u prvom je tromjesečju 2003. iznosio 6,0 mlrd. kuna, nominalno je bio viši za 6,7% nego u istom razdoblju prošle godine, i nešto je premašio proračunska očekivanja. Prihodi od socijalnog osiguranja porasli su za oko 7,6% (0,4 mlrd. kuna) u odnosu prema istom razdoblju prošle godine, što je posljedica proširenja osnovice početkom godine, povećanja zaposlenosti i promjena u kretanju plaća, no takvo je ostvarenje za približno 2,0% manje od prihoda planiranog u MF-a za prvo tromjesečje 2003. godine. Zanimljivo je istaknuti da je prihod od posebnog poreza na uvoz automobila nastavio sa snažnim rastom i u 2003. godini. Tako je u prvom tromjesečju 2003. godine iznosio 0,2

mlrd. kuna, što je čak za 4,7% više nego u istom razdoblju prošle godine. Mjere HNB-a glede ograničenja kreditne aktivnosti banaka trebale bi se značajnije odraziti posebno u segmentu prihoda od različitih modaliteta oporezivanja uvoza.

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države s prilagodбом za poslovanje HAC-a i HC-a, s neto otplaćenim dospjelim obvezama i s onim otplatama glavnice duga javnih poduzeća koje imaju karakteristike subvencije, dosegli su prema procjenama HNB-a 19,5 mlrd. kuna u prvom tromjesečju 2003. i bili su nominalno za oko 10,0% veći u odnosu prema istom razdoblju prošle godine.

Glavno je obilježje rashoda u 2003. godini nastavak sporog rasta rashoda HAC-a i HC-a. Tijekom 2002. ostvarenje rashoda tih agencija bilo je za 20% manje od planiranog, a zbog loših vremenskih prilika tijekom prva tri mjeseca 2003. trend se nastavio tek u nešto blažem obliku. Uzimajući sve to u obzir, moglo bi se dogoditi da ostvarenje investicijske aktivnosti HAC-a i HC-a u ovoj godini bude nešto niže.

Ukupna masa sredstava za plaće isplaćena u prvom tromjesečju ove godine iznosila je 4,7 mlrd. kuna, što je za 4,5% više u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem (0,2 mlrd. kuna). Trenutačni iznos mase plaća na razini opće države odgovara planiranom proračunskom iznosu.

Slabljenje dolara prema euru ide na ruku državnom pro-

Okvir 3. Usklađivanje podataka o poreznim prihodima državnog proračuna

U prvom tromjesečju ove godine izvršena je revizija podataka o prihodima od carina, PDV-a i trošarina, koja je uklonila metodološke pogreške u obračunu spomenutih kategorija prihoda u 2001. i 2002. Ukratko, revizija ja utjecala samo na strukturu poreznih prihoda. Agregatni iznos prihoda ostao je nepromijenjen, a u sklopu poreznih prihoda promijenjen je odnos između prihoda od poreza na promet i dodanu vrijednost i prihoda od poreza na međunarodnu trgovinu. No, izmijenjena struktura prihoda promijenila je vremenske serije za navedene porezne kategorije, a time i njihove koeficijente elastičnosti. Važno je istaknuti da novi koeficijenti elastičnosti pozitivno utječu na očekivane prihode u 2003., koji bi prema novoj procjeni trebali biti viši za 0,3 mlrd. kuna u usporedbi s prethodnom projekcijom.

U vezi s kvantitativnim podacima iskazanim u Tablici 13. korisno je objasniti i odakle potječe metodološka pogreška, koja se provlačila tijekom protekle dvije godine. Do propusta u metodologiji za formiranje strukture poreznih prihoda došlo je zbog toga što su se u praksi sredstva od priljeva na evidentni račun carinarnice odmah (više puta dnevno) povlačila s tog računa na račun državnog proračuna kako bi se promptno raspolagalo tim sredstvima. Ostvareni je priljev istodob-

no razvrstavan i evidentiran u porezne prihode prema ključu kojim je bilo određeno da 70% potječe od poreza na promet dobara i usluga i od poreza na dodanu vrijednost, a 30% od poreza na međunarodnu trgovinu, tj. od trošarina i carina i carinskih pristojba. Takav je omjer odgovarao kretanjima do 2000. godine, no od 2001. njegova se vjerodostojnost smanjivala iz mjeseca u mjesec zbog sklapanja sve većeg broja ugovora o slobodnoj trgovini (u 2002. godini bilo ih je već 24), kojima se kontinuirano smanjuju ili pak ukidaju carine. U tom smislu udio carine i carinskih pristojbi koje ostvaruje Carinska uprava osjetno postaje manji, tako da se realan udio carine i carinskih pristojbi u ukupno ostvarenim poreznim prihodima snizio na približno 10%. To je opažanje iskorišteno pri nedavnoj reviziji podataka, te jamči precizniju strukturu prihoda ubuduće.

Konačno, što se tiče same promjene strukture prihoda, Tablica 13. jasno upućuje na razlike između starog prikaza stanja o ostvarenju državnog proračuna u području poreznih prihoda i stvarnog stanja (revidirani podaci). Za 2001. godinu razlika između evidentiranih i ostvarenih poreznih prihoda od carine iznosila je 0,6 mlrd. kuna, a za toliko je bilo manje evidentirano poreznih prihoda od poreza na promet i od PDV-a. U 2002. godini ta je razlika povećana gotovo na 1,9 mlrd. kuna. Takav porast razlike u logičkoj je vezi s povećanjem broja ugovora o slobodnoj trgovini, s jedne strane, kao što je i stvarno povećanje prihoda od PDV-a u logičkoj vezi sa snažnim realnim rastom ekonomske aktivnosti u prošloj godini, s druge strane.

Tablica 13. Usklađivanje podataka o prihodima državnog proračuna za 2001. i 2002., u milijunima kuna

	2001.			2002.		
	Stari podatak	Revidirani podatak	Razlika	Stari podatak	Revidirani podatak	Razlika
Porez na promet i PDV	13,257	13,797	-540	14,453	16,247	-1,794
Posebni porezi (trošarinae)	621	686	-64	1,031	1,107	-76
– u tome: na uvoz automobila	410	447	-37	694	752	-58
Porez na međunarodnu trgovinu	3,820	3,216	604	3,921	2,051	1,870

Izvor: MF

računu jer su izdaci za plaćanje kamata bili za 0,2 mlrd. kuna manji od planiranog iznosa, tj. dosegli su u prvom tromjesečju ove godine oko 1,7 mlrd. kuna. Ipak, teret plaćanja kamata u prvom tromjesečju 2003. bio je za 0,1 mlrd. kuna veći nego u istom razdoblju prethodne godine. Udio izdataka za plaćanje kamata u ukupnim rashodima proračuna konsolidirane središnje države u prvom tromjesečju 2003. iznosi 8,6%.

Financiranje

Dug središnje države (bez izdanih državnih jamstava) na kraju prvog tromjesečja 2003. godine prema podacima HNB-a iznosio je 79,8 mlrd. kuna ili 42,0% očekivanog BDP-a za 2003. godinu. Izdana jamstva Republike Hrvatske na kraju prvog tromjesečja 2003. iznosila su 15,9 mlrd. kuna, odnosno 8,4% očekivanog BDP-a za 2003. godinu. Drugim riječima, ukupni dug središnje države zajedno s potencijalnim dugom u obliku jamstava na kraju prvog tromjesečja 2003. iznosio je 95,8 mlrd. kuna, odnosno 50,4% BDP-a. Ukupni je dug središnje države porastao tijekom prvog tromjesečja za 6,0 mlrd. kuna (3,2% BDP-a), a izdana jamstva za 0,2 mlrd. kuna (0,1% BDP-a). U strukturi porasta ukupnog duga inozemna je komponenta sudjelovala sa 67% (4,0 mlrd. kuna), a domaća komponenta sa 33% (2,0 mlrd. kuna).

Dug opće države (bez izdanih jamstava) iznosio je krajem prvog tromjesečja ove godine 80,5 mlrd. kuna, odnosno 42,4% BDP-a, jer ukupni dug lokalne uprave i samouprave iznosi samo 0,7 mlrd. kuna (0,4% BDP-a).

Podaci o dugu središnje države uključuju dug konsolidirane središnje države prema definiciji Ministarstva financija i dug HAC-a, HC-a, HFP-a, DAB-a i HBOR-a. Podaci o dugu opće države uključuju dug konsolidirane središnje države i dug lokalne države. U *stand-by* aranžmanu s MMF-om obuhvat države definiran je drugačije. Prema toj definiciji dug HBOR-a ne uključuje se u dug opće i središnje države, nego se ukupne obveze HBOR-a uključuju u izdana jamstva.

Unutarnji dug središnje države

U prvom tromjesečju 2003. unutarnji dug središnje države porastao je neto za 2,1 mlrd. kuna, što je nominalno za 52,3% više od porasta unutarnjeg duga tijekom prvog tromjesečja

Tablica 15. Financijske obveze trgovačkih društava koje je država preuzela na kraju 2002., u milijunima kuna

	Preuzete obveze	Potraživanja banaka od središnje države	Potraživanja banaka od poduzeća uz državno jamstvo
Hrvatske željeznice	730	669	61
Brodogradnja	836	125	711
Autocesta Zagreb – Rijeka	545		545
Ukupno	2.111	793	1.318
U postotku BDP-a	1,2	0,45	0,75

Izvor: HNB

2002. godine (1,4 mlrd. kuna). Najveći udio u porastu unutarnjeg duga otpada na zaduživanje izdavanjem obveznica (70,2%) i kreditima banaka (36,2%). U navedenom je razdoblju zaduživanje izdavanjem trezorskih zapisa sudjelovalo sa 3% u porastu unutarnjeg duga, što je značajno smanjenje u usporedbi s prvim tromjesečjem 2002. godine kada je isti instrument u povećanju unutarnjeg duga sudjelovao sa 57%.

Država je 2002. godine preuzela dug trgovačkih društava prema bankama u ukupnom iznosu od 2,137 mlrd. kuna ili 1,2% BDP-a. Navedeni dug odnosi se na potraživanja banaka od brodogradilišta, javnog poduzeća Autocesta Zagreb – Rijeka i javnog poduzeća Hrvatske željeznice. Preuzimanje duga nije povećalo državni manjak u 2002. jer tijekom protekle godine dug nije dospijevao na naplatu. Učinak preuzimanja duga očitovat će se u manjku državnog proračuna tijekom idućih nekoliko godina, i to u skladu s dinamikom dospjeća duga.

Preuzimanje duga rezultiralo je i pojavom statističke diskrepancije zbog toga što su banke različito reklasificirale svoja potraživanja od određenih trgovačkih društava. Banke samo manji dio obveza trgovačkih društava, koje je na sebe preuzela država, prikazuju kao potraživanja od središnje države, a veći dio tih obveza iskazuju kao potraživanja od trgovačkih društava, ali uz državno jamstvo.

Inozemni dug središnje države

Inozemni dug središnje države neto se povećao za 4,0 mlrd. kuna i krajem ožujka 2003. godine iznosio je 49,0 mlrd. kuna, pa je bio za 8,9% veći od stanja inozemnog duga na kraju prosinca 2002. godine. Dio euroobveznica emitiranih u veljači u iznosu od 500 mil. EUR uglavnom je iskorišten za

Tablica 14. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	2001. XII.	2002. XII.	2003. III.	2002. I. – III.	2003. I. – III.
1. Unutarnji dug središnje države	24.907,3	28.746,7	30.814,2	1.357,7	2.067,4
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.467,9	24.735,0	27.000,1	1.352,3	2.265,1
Trezorski zapisi	4.892,3	5.632,7	5.696,1	779,9	63,4
Instrumenti tržišta novca	7,4	0,1	0,0	-7,3	-0,1
Obveznice	15.415,8	16.021,7	17.472,6	-638,4	1.451,0
Krediti Hrvatske narodne banke	-	0,5	2,0		1,5
Krediti banaka	1.152,4	3.080,0	3.829,3	1.218,1	749,3
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.439,4	4.011,8	3.814,1	5,5	-197,7
Instrumenti tržišta novca	-	-	-		
Obveznice	1.636,1	1.652,2	1.707,7	7,2	55,5
Krediti banaka	1.803,3	2.359,6	2.106,4	-1,8	-253,2

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

Tablica 16. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	2001. XII.	2002. XII.	2003. III.	2002. I. – III.	2003. I. – III.
1. Inozemni dug središnje države	42.413,4	45.023,1	49.025,3	1.856,2	4.002,2
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	39.656,8	41.263,8	45.243,0	1.843,9	3.979,2
Obveznice	30.029,0	30.115,3	33.936,6	801,5	3.821,4
Kredit	9.627,8	11.148,5	11.306,4	1.042,4	157,9
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.756,7	3.759,3	3.782,2	12,2	23,0
Obveznice	696,6	1.019,3	1.045,1	7,0	25,7
Kredit	2.060,0	2.739,9	2.737,2	5,2	-2,8

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

plaćanje dospjelih inozemnih kamata, otplate dospjele glavnice te za financiranje potreba HAC-a (150 mil. EUR), a ostatak sredstava glavnice namijenjen je za inozemna plaćanja koja dopijevaju u drugom tromjesečju.

Privatizacija

Privatizacija Sunčanog Hvara nije ostvarena tijekom prvog

tromjesečja 2003. godine, kao što se očekivalo krajem 2002. U tijeku su pregovori o privatizaciji Ine koja je najznačajniji privatizacijski projekt ove godine. Dodatni prihodi od privatizacije mogu se očekivati tijekom godine na osnovi prodaje dijela portfelja HFP-a. Nije posve vjerojatno da će privatizacijom jednog dijela HT-a (ESOP program) i privatizacijom Croatia osiguranja biti ostvareni prihodi.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, poslovne banke, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Poslovne banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala dozvolu za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U poslovne banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka sa sjedištem u bivšoj SFRJ. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Ostale financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. osiguravateljska društva,

mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća organe državne uprave, uključujući Hrvatsku upravu za ceste, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Hrvatsku garancijsku agenciju, te sljedeće republičke fondove: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, kao i javno poduzeće Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak. Ostali domaći sektori su organi lokalne uprave i lokalni fondovi, javna i privatna poduzeća te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne organizacije koje pružaju usluge stanovništvu. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se na sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne uprave i lokalne fondove, poduzeća, koja obuhvaćaju javna i privatna poduzeća, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne organizacije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunsnoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1993.	prosinac	2.248,9	3.134,4	3.759,2	10.061,1	12.005,7	20.287,9	–	–	–	–	–	–
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	–5,41	–11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	–4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	veljača	18.954,0	22.164,9	22.511,3	107.183,8	59.950,6	77.343,1	7,50	–1,04	–0,38	–1,35	–2,15	0,05
	ožujak	19.747,8	24.375,1	24.776,6	106.245,0	63.530,6	79.862,5	4,19	9,97	10,06	–0,88	5,97	3,26
	travanj	20.757,4	26.418,4	27.012,0	106.333,0	66.599,9	82.131,3	5,11	8,38	9,02	0,08	4,83	2,84
	svibanj	20.991,0	26.715,5	27.255,7	106.444,8	68.443,7	83.986,9	1,13	1,12	0,90	0,11	2,77	2,26
	lipanj	22.036,3	28.254,4	28.792,8	106.593,3	69.213,8	85.013,2	4,98	5,76	5,64	0,14	1,13	1,22
	srpanj	21.309,5	28.947,0	29.480,3	109.733,8	71.437,7	87.472,7	–3,30	2,45	2,39	2,95	3,21	2,89
	kolovoz	21.706,3	29.502,1	30.155,7	113.036,5	72.714,9	89.091,9	1,86	1,92	2,29	3,01	1,79	1,85
	rujan	20.871,2	28.913,6	30.043,0	113.275,2	73.340,9	91.165,6	–3,85	–1,99	–0,37	0,21	0,86	2,33
	listopad	20.319,8	29.090,4	29.899,1	114.826,3	76.709,3	94.581,1	–2,64	0,61	–0,48	1,37	4,59	3,75
	studen	20.798,0	29.092,3	29.850,9	114.260,6	77.210,7	95.408,8	2,35	0,01	–0,16	–0,49	0,65	0,88
	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	siječanj	21.678,2	29.412,1	30.260,9	116.614,9	86.344,4	100.155,5	–5,86	–4,72	–5,07	0,41	3,62	2,76
	veljača	22.483,3	29.456,0	30.071,0	117.208,5	84.687,7	102.161,0	3,71	0,15	–0,63	0,51	–1,92	2,00
	ožujak	21.883,5	29.512,2	30.147,9	118.791,2	85.953,3	102.706,0	–2,67	0,19	0,26	1,35	1,49	0,53
	travanj	23.216,0	30.294,4	30.888,6	117.857,1	88.259,5	103.721,0	6,09	2,65	2,46	–0,79	2,68	0,99

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa (M1) definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod poslovnih banaka. Novčana masa (M1a) obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod poslovnih banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod poslovnih banaka.

Ukupna likvidna sredstva (M4) obuhvaćaju novčanu masu (M1), štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 milijuna kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 milijuna kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII. ^b	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA									
1. Inozemna aktiva (neto)	12.713,5	16.655,5	29.017,2	48.661,3	32.817,4	30.270,5	32.520,8	32.838,0	29.597,6
2. Plasmani	66.923,1	65.938,6	72.051,4	87.637,6	112.518,9	116.346,0	115.183,9	117.269,0	118.616,0
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	7.131,1	10.062,8	11.167,6	12.673,1	15.055,2	16.190,5	13.022,9	14.563,0	14.895,1
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	59.597,7	55.676,4	60.653,4	74.513,0	96.329,0	98.893,1	100.745,6	101.128,3	102.182,9
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	0,4	45,4	68,7	170,2	219,5	215,7	267,8	214,0	296,2
2.4. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	193,9	154,0	161,7	281,4	915,3	1.046,6	1.147,6	1.363,7	1.241,8
Ukupno (1+2)	79.636,5	82.594,1	101.068,7	136.298,9	145.336,3	146.616,6	147.704,7	150.107,0	148.213,7
PASIVA									
1. Novčana masa	13.531,4	13.858,9	18.030,3	23.703,5	30.869,8	29.412,1	29.456,0	29.512,2	30.294,4
2. Štedni i oročeni depoziti	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	13.001,1	13.995,3	14.468,4	15.056,8	15.877,7
3. Devizni depoziti	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	72.054,6	73.015,0	73.134,7	74.068,6	71.537,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	154,1	436,8	478,2	317,8	216,3	192,5	149,4	153,7	147,8
5. Ograničeni i blokirani depoziti	4.315,2	3.814,7	2.864,5	1.926,2	1.729,5	1.645,5	1.827,6	1.812,6	1.716,0
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	319,3	258,2	257,3	257,5	249,5
6. Ostalo (neto)	17.981,1	22.120,0	25.143,1	28.301,4	27.465,1	28.356,1	28.668,5	29.503,2	28.640,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	79.636,5	82.594,1	101.068,7	136.298,9	145.336,3	146.616,6	147.704,7	150.107,0	148.213,7

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku aktive "2.1. Potraživanja od središnje države (neto)".

^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) razlika je između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance poslovnih banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod poslovnih banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod

poslovnih banaka (pozicija Depozitni novac iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, Tablica D1).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 4.296,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se bilančne stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Ostalo (neto) povećaju za 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj poslovnih banaka	Poslovne banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993.	prosinac	43	16	12	7	4	2	2	0	0	0	0
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	veljača	45	4	13	7	7	9	5	18	2	12	4
	ožujak	46	5	12	8	7	11	3	17	2	11	4
	travanj	48	5	14	8	7	11	3	15	2	11	2
	svibanj	50	8	14	7	7	11	3	12	2	8	2
	lipanj	49	7	14	8	6	11	3	12	2	8	2
	srpanj	47	7	13	8	6	10	3	11	3	6	2
	kolovoz	47	7	13	7	7	10	3	11	3	6	2
	rujan	47	7	12	6	9	10	3	11	3	6	2
	listopad	47	7	12	6	9	10	3	11	3	6	2
	studen	46	6	12	6	9	8	5	11	3	6	2
prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2	
2003.	siječanj	46	4	13	7	8	9	5	10	3	5	2
	veljača	46	4	13	8	7	9	5	10	4	4	2
	ožujak	46	4	12	8	9	8	5	10	4	4	2
	travanj	46	4	12	8	9	8	5	10	4	4	2

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj poslovnih banaka i štedionica koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su podacima do lipnja 1995. obuhvaćene

samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, dužne su do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje i klasifikacija poslovnih banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA									
1. Inozemna aktiva	17.592,5	23.135,7	28.747,4	39.308,9	42.058,8	41.851,6	45.345,7	44.479,0	44.947,0
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.2. Specijalna prava vučenja	1.444,4	1.449,2	1.204,2	905,8	17,4	17,4	10,0	10,2	9,9
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,0	1,6	1,8	1,8	1,6	1,6	1,6	1,7	1,6
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u inozemnim bankama	342,0	1.109,6	7,4	6,1	6,4	6,1	5,9	5,9	5,9
1.5. Oročeni depoziti u inozemnim bankama	11.696,6	17.702,4	20.986,9	25.565,9	28.183,2	28.013,6	30.149,9	25.243,7	19.965,7
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	4.107,2	2.871,6	6.545,7	12.829,3	13.850,0	13.812,9	15.178,2	19.217,5	24.963,8
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,4	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	–	24,1	0,0	–	0,5	0,5	2,0	2,0	3,2
2.1. Potraživanja u kunama	–	24,1	0,0	–	0,5	0,5	2,0	2,0	3,2
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1,0	276,8	289,5	229,2	110,6	110,5	110,6	110,5	102,4
4. Potraživanja od banaka	1.053,8	1.138,7	329,9	18,5	17,9	18,1	14,0	14,1	13,9
4.1. Krediti poslovnim bankama	1.044,4	1.125,3	313,6	–	–	–	–	–	–
Lombardni krediti	252,3	176,7	–	–	–	–	–	–	–
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	929,0	–	–	–	–	–	–	–
Ostali krediti	333,0	19,7	14,0	–	–	–	–	–	–
Reotkup blagajničkih zapisa	459,2	–	299,6	–	–	–	–	–	–
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	9,3	13,4	15,2	16,6	17,6	17,8	13,7	13,8	13,6
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,0	0,0	1,1	1,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	18.647,3	24.575,3	29.366,8	39.556,6	42.187,7	41.980,7	45.472,3	44.605,6	45.066,5
PASIVA									
1. Primarni novac	9.954,2	10.310,0	11.717,3	17.803,2	23.027,9	21.678,2	22.483,3	21.883,5	23.216,0
1.1. Gotov novac izvan banaka	5.718,8	5.958,9	6.636,7	8.507,4	9.680,9	9.468,1	9.605,0	9.526,1	9.812,5
1.2. Blagajna banaka	251,4	382,1	532,3	538,8	1.214,8	1.278,0	1.235,9	1.624,7	1.444,7
1.3. Depoziti banaka	3.980,2	3.960,4	4.540,7	8.741,5	12.109,4	10.914,0	11.632,0	10.719,2	11.945,7
Računi za namirenje banaka	467,5	247,9	459,5	2.450,1	3.923,4	2.626,0	3.158,3	2.132,0	3.154,4
Izdvojena obvezna pričuva	3.512,7	3.712,5	4.081,2	6.291,4	8.186,0	8.288,0	8.473,7	8.587,2	8.764,7
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	26,7
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	2,4	8,5	7,5	15,5	19,1	15,0	7,3	4,2	9,3
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	1,3	–	0,0	0,1	3,5	3,2	3,1	9,2	3,6
2. Ograničeni i blokirani depoziti	1.787,6	5.016,8	5.805,5	6.030,5	7.091,2	7.196,6	7.536,6	7.589,1	7.493,9
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	1.668,4	4.636,2	5.490,5	5.705,1	7.042,3	7.149,6	7.484,6	7.562,5	7.467,2
2.2. Ograničeni depoziti	119,1	380,6	315,0	325,4	49,0	47,0	52,1	26,6	26,7
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Inozemna pasiva	1.465,4	1.671,2	1.630,8	1.597,5	195,7	825,2	442,5	1.134,2	2.368,6
3.1. Krediti MMF-a	1.461,3	1.501,7	1.290,3	1.025,5	2,8	2,8	0,0	–	–
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	4,1	6,8	9,5	12,2	12,6	13,0	13,0	13,2	12,8
3.3. Obveze prema inozemnim bankama ^a	–	162,7	331,0	559,8	180,2	809,4	429,4	1.121,0	2.355,8
4. Depoziti središnje države	434,8	397,2	1.157,4	1.752,1	768,1	800,8	4.051,3	2.858,9	2.462,6
4.1. Depozitni novac	390,2	394,2	1.008,5	1.752,1	608,3	631,2	806,0	649,9	974,6
Depozitni novac Republike Hrvatske	291,0	388,0	980,8	1.564,8	569,5	612,9	801,2	648,1	971,4
Depozitni novac republičkih fondova	99,3	6,2	27,7	187,3	38,7	18,3	4,8	1,8	3,2
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	–	0,0	–	–	–	–	3.100,6	2.094,3	1.358,2
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	44,6	2,9	148,8	–	159,9	169,7	144,7	114,8	129,7
5. Blagajnički zapisi HNB-a	2.242,9	2.887,2	4.207,3	6.372,3	6.212,4	6.288,8	5.491,8	5.279,0	4.337,7
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	830,7	1.252,5	2.394,6	3.458,9	4.986,2	5.103,9	4.173,6	3.871,4	2.826,9
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	1.412,2	1.634,7	1.812,7	2.913,4	1.226,3	1.185,0	1.318,2	1.407,6	1.510,8
6. Kapitalski računi	2.898,2	4.535,5	5.216,6	6.425,2	5.353,5	5.655,8	5.933,4	6.328,8	5.653,5
7. Ostalo (neto)	–135,8	–242,4	–368,1	–424,2	–461,1	–464,8	–466,6	–467,9	–465,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	18.647,3	24.575,3	29.366,8	39.556,6	42.187,7	41.980,7	45.472,3	44.605,6	45.066,5

^a Od listopada 2001. godine Obveze prema inozemnim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata;^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti. U rujnu 1999. izvršena je revizija podataka reklasificiranjem štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke. U skladu s tim revidirana je cijela serija podataka.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, specijalna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod inozemnih banaka, oročene depozite kod inozemnih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Kunski krediti državnom proračunu bili su kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na temelju posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna po obvezama izvršenim prema Međunarodnom monetarnom fondu i inozemnim bankama. Devizni kredit državnom proračunu bio je protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj po osnovi sukcesije članstva u toj instituciji. Prema novom Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji se primjenjuje od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući i banke u stečaju.

Potraživanja od poslovnih banaka su krediti poslovnim bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka. Krediti poslovnim bankama klasificirani su prema vrstama financijskih instrumenata. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti poslovnim bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani u ranijim godinama (inicijalni krediti, predsanacijski krediti) i dospjeli a nenaplaćeni krediti. Dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju

ju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajni banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke te obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke. Depoziti ostalih bankarskih institucija su novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Banke i štedionice na određene devizne depozite izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na račune HNB-a. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnog monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i inozemnim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajna banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA									
1. Pričuve banaka kod središnje banke	5.908,1	8.987,9	10.588,9	15.002,7	20.373,5	19.379,5	20.411,4	19.993,5	20.903,5
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	4.239,7	4.352,6	5.098,4	9.306,2	13.340,0	12.238,6	12.933,7	12.438,6	13.444,0
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	1.668,4	4.635,3	5.490,5	5.696,5	7.033,5	7.140,9	7.477,7	7.554,8	7.459,5
2. Inozemna aktiva	12.763,1	12.400,1	19.710,4	32.807,6	25.977,8	25.439,1	23.435,9	26.950,7	23.895,2
3. Potraživanja od središnje države	14.864,2	16.264,4	19.055,5	20.059,9	21.917,7	22.743,1	22.466,4	22.935,5	22.573,8
3.1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	5.802,3	5.419,9	4.484,4	3.420,1	2.473,5	2.014,4	2.032,4	2.047,2	2.014,8
3.2. Velike obveznice	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.659,4	1.699,1	1.705,5	1.711,5	1.725,0	1.711,6
3.3. Ostala potraživanja	6.958,8	9.522,8	13.095,3	14.980,4	17.745,2	19.023,2	18.722,5	19.163,3	18.847,5
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	59.596,7	55.399,7	60.363,9	74.283,8	96.218,4	98.782,6	100.635,1	101.017,8	102.080,6
4.1. Potraživanja od lokalne države	654,0	905,6	1.174,9	1.280,0	1.422,4	1.421,2	1.400,6	1.307,4	1.295,7
4.2. Potraživanja od poduzeća	41.225,5	35.244,3	35.890,7	42.882,0	51.723,4	52.781,7	53.335,2	53.023,3	53.352,6
4.3. Potraživanja od stanovništva	17.717,2	19.249,8	23.298,3	30.121,9	43.072,6	44.579,7	45.899,3	46.687,1	47.432,2
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	0,4	45,4	68,7	170,2	219,5	215,7	267,8	214,0	296,2
6. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	193,9	154,0	161,7	281,4	915,3	1.046,6	1.147,6	1.363,7	1.241,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	93.326,4	93.251,5	109.949,1	142.605,6	165.622,2	167.606,7	168.364,1	172.475,1	170.991,0
PASIVA									
1. Depozitni novac	7.808,9	7.891,5	11.386,0	15.180,6	21.166,2	19.925,8	19.840,6	19.972,7	20.468,8
2. Štedni i oročeni depoziti	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	13.001,1	13.995,3	14.468,4	15.056,8	15.877,7
3. Devizni depoziti	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	72.054,6	73.015,0	73.134,7	74.068,6	71.537,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	154,1	436,8	478,2	317,8	216,3	192,5	149,4	153,7	147,8
5. Inozemna pasiva	16.176,8	17.209,1	17.809,7	21.857,8	35.023,5	36.194,9	35.818,4	37.457,5	36.876,0
6. Depoziti središnje države	7.298,3	5.828,6	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.752,3	5.394,2	5.515,5	5.219,3
7. Krediti primljeni od središnje banke	1.049,2	1.138,7	328,8	16,6	17,6	17,6	13,7	13,8	13,6
8. Ograničeni i blokirani depoziti	4.196,0	3.434,2	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.598,5	1.775,5	1.785,9	1.689,3
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	319,3	258,2	257,3	257,5	249,5
9. Kapitalni računi	19.785,6	21.975,4	24.953,1	25.455,1	26.323,2	26.574,4	26.792,1	26.526,4	26.027,2
10. Ostalo (neto)	-6.797,2	-7.026,4	-8.839,4	-9.507,8	-9.955,6	-9.659,6	-9.022,9	-8.075,7	-6.866,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	93.326,4	93.251,5	109.949,1	142.605,6	165.622,2	167.606,7	168.364,1	172.475,1	170.991,0

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "4.2. Potraživanja od poduzeća". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku pasive "6. Depoziti središnje države".

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

U konsolidiranu bilancu poslovnih banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama poslovnih banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između poslovnih banaka. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija podataka uključivanjem podataka štedionica. U skladu s tim revidirane su cjelokupne serije podataka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajni, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti. Glavni oblici potraživanja od središnje države iskazani su posebno: obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske i obveznice izdane na temelju Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće obli-

ke kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te ostalim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih ob-

veza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani dužnički i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) poslovnih banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze poslovnih banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 5.701,4 mil. kuna. Pritom su najveći udio u aktivima imale sljedeće stavke: potraživanja od poduzeća 4.378,7 mil. kuna i potraživanja od stanovništva 701,4 mil. kuna. U pasivi najveće se smanjenje odnosilo na sljedeće stavke: devizni depoziti 3.443,7 mil. kuna; inozemna pasiva 1.024,6 mil. kuna i kapitalski računi 854,6 mil. kuna. Od srpnja 1999. godine cjelokupni se iznos posebnih pričuva za identificirane gubitke iskazuje u stavci Kapitalni računi. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Kapitalni računi povećaju za 3.513,5 mil. kuna. Ostale stavke korigirane su za male iznose.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (s iznimkom Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna aktiva	12.743,4	12.352,8	19.619,2	32.763,6	25.924,4	25.374,9	23.362,0	26.879,1	23.790,0
1.1. Potraživanja od inozemnih banaka	11.980,5	11.598,5	19.154,9	31.660,3	21.333,5	20.983,3	19.659,1	23.598,3	20.523,0
Efektivni strani novac	586,9	886,7	1.002,8	7.324,7	1.019,8	773,7	764,3	853,0	1.012,5
Tekući računi	6.228,6	1.498,5	995,0	1.231,9	757,7	810,7	710,5	1.611,7	824,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.637,1	8.509,4	16.286,7	21.765,2	17.569,8	17.163,3	15.836,7	18.477,0	16.065,2
Vrijednosni papiri	51,1	–	454,9	1.008,5	1.690,2	1.942,0	2.051,2	2.330,3	2.350,4
Kreditni	343,4	569,8	370,9	290,3	278,7	276,1	278,7	308,5	253,1
Dionice inozemnih banaka	133,5	134,1	44,6	39,7	17,2	17,5	17,6	17,8	17,5
1.2. Potraživanja od stranaca	762,9	754,3	464,3	1.103,3	4.590,8	4.391,6	3.702,9	3.280,8	3.267,1
Potraživanja od stranih država	–	399,9	137,8	596,2	3.855,5	3.680,3	2.964,2	2.764,0	2.782,2
Potraživanja od stranih osoba	583,9	350,4	322,4	505,5	733,7	709,7	737,2	515,2	483,2
Vrijednosni papiri	3,7	4,5	–	72,1	191,3	193,1	194,9	40,3	38,6
Kreditni	580,2	345,9	322,4	433,4	542,4	516,6	542,2	474,9	444,6
Dionice stranih osoba	179,0	4,0	4,1	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7
2. Kunska inozemna aktiva	19,7	47,3	91,2	44,1	53,4	64,2	73,9	71,7	105,2
2.1. Potraživanja od inozemnih banaka	3,1	16,6	66,1	29,2	19,6	18,9	22,2	19,3	80,5
2.2. Potraživanja od stranaca	16,6	30,6	25,1	14,8	33,8	45,3	51,7	52,4	24,7
U tome: Kreditni	16,6	29,6	23,3	13,9	33,0	44,5	50,9	51,6	23,7
Ukupno (1+2)	12.763,1	12.400,1	19.710,4	32.807,6	25.977,8	25.439,1	23.435,9	26.950,7	23.895,2

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju potraživanja poslovnih banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od inozemnih ba-

naka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna aktiva tih banaka iznosila je 402,3 mil. kuna. Do lipnja 1999. godine u stavku Tekući računi uključen je i dio depozita s osnove devizne štednje stanovništva.

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	5.802,3	5.419,9	4.484,4	3.420,1	2.473,5	2.014,4	2.032,4	2.047,2	2.014,8
2. Velike obveznice	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.659,4	1.699,1	1.705,5	1.711,5	1.725,0	1.711,6
3. Ostala potraživanja	6.958,8	9.522,8	13.095,3	14.980,4	17.745,2	19.023,2	18.722,5	19.163,3	18.847,5
3.1. Kunska potraživanja	5.066,1	8.564,0	11.412,0	12.699,2	14.271,8	15.237,9	15.057,6	15.452,9	15.190,3
3.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	4.614,1	7.831,3	9.812,6	11.150,7	12.270,8	13.234,2	12.985,5	13.605,5	13.352,3
Vrijednosni papiri	4.426,9	6.897,3	8.587,8	10.323,7	9.816,5	10.647,2	10.471,8	10.506,7	10.263,1
Krediti	187,2	934,0	1.224,9	826,9	2.454,3	2.586,9	2.513,7	3.098,8	3.089,2
3.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	452,0	732,7	1.599,4	1.548,5	2.001,0	2.003,7	2.072,1	1.847,4	1.838,0
Vrijednosni papiri	–	–	627,3	560,1	560,7	561,9	631,9	641,7	637,8
Krediti	452,0	732,7	972,1	988,4	1.440,3	1.441,8	1.440,2	1.205,7	1.200,1
3.2. Devizna potraživanja	1.892,7	958,8	1.683,3	2.281,2	3.473,3	3.785,3	3.664,9	3.710,4	3.657,2
3.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.879,5	921,4	1.492,7	1.390,9	2.359,1	2.630,6	2.504,0	2.591,3	2.511,8
Obveznice	1.182,2	518,1	869,2	1.065,5	1.733,4	1.921,4	1.793,3	1.860,8	1.795,5
Krediti	697,3	403,3	623,5	325,5	625,7	709,2	710,7	730,5	716,3
3.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	13,2	37,4	190,6	890,3	1.114,2	1.154,7	1.160,8	1.119,0	1.145,4
Vrijednosni papiri	0,2	27,6	35,0	75,4	195,0	244,1	258,1	218,4	222,1
Krediti	13,0	9,8	155,5	814,8	919,2	910,6	902,8	900,7	923,3
Ukupno (1+2+3)	14.864,2	16.264,4	19.055,5	20.059,9	21.917,7	22.743,1	22.466,4	22.935,5	22.573,8

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od središnje države.

Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana su obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Velike obveznice su obveznice izdane na temelju Zakona o izdava-

nju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti i dionice.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od središnje države iznosila su 17,8 mil. kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	50.509,7	48.336,4	53.739,5	66.626,8	85.418,7	87.951,2	89.981,5	90.821,9	91.973,9
1.1. Instrumenti tržišta novca	101,8	365,7	231,9	544,7	1.394,7	1.437,8	1.485,1	1.483,2	1.526,4
1.2. Obveznice	0,7	0,0	1,0	7,7	72,4	67,4	69,0	60,5	69,5
1.3. Krediti	45.956,0	44.505,1	49.566,8	72.180,6	80.887,6	83.402,7	85.397,2	86.206,8	87.257,6
1.4. Dionice	4.451,3	3.465,5	3.939,8	3.893,8	3.064,0	3.043,3	3.030,2	3.071,3	3.120,4
2. Devizna potraživanja	9.087,0	7.063,3	6.624,3	7.657,0	10.799,8	10.831,4	10.653,6	10.195,9	10.106,7
2.1. Vrijednosni papiri	0,6	74,9	112,4	126,6	243,2	247,5	267,7	197,3	214,4
2.2. Krediti	9.086,3	6.988,5	6.512,0	7.530,5	10.556,6	10.583,9	10.385,9	9.998,7	9.892,3
Ukupno (1+2)	59.596,7	55.399,7	60.363,9	74.283,8	96.218,4	98.782,6	100.635,1	101.017,8	102.080,6

^a Devizni krediti jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca, krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Do listopada 1994. godine odobravanje deviznih kredita bilo je dopušteno samo ako se poslovna banka istodobno zaduživala u inozemstvu u svoje ime a za račun krajnjega korisnika kredita. U svibnju 1999.

godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od ostalih domaćih sektora iznosila su 5.088,0 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se u sklopu kunskih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 2.904,3 mil. kuna, a stavka Dionice umanjuje za iznos od 520,3 mil. kuna te ako se u sklopu deviznih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 1.129,4 mil. kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
KUNSKI KREDITI									
1. Krediti središnjoj državi	633,2	1.666,6	2.196,9	1.815,4	3.894,6	4.028,8	3.953,9	4.304,5	4.289,4
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	181,9	934,0	1.224,9	826,9	2.454,3	2.586,9	2.513,7	3.098,8	3.089,2
1.2. Krediti republičkim fondovima	451,3	732,7	972,1	988,4	1.440,3	1.441,8	1.440,2	1.205,7	1.200,1
2. Krediti lokalnoj državi	623,5	785,7	996,8	1.069,1	1.202,9	1.200,6	1.176,9	1.177,7	1.192,2
3. Krediti poduzećima	27.660,0	24.533,4	25.328,0	31.049,4	36.708,1	37.719,9	38.417,4	38.437,9	38.731,1
4. Krediti stanovništvu	17.672,5	19.186,1	23.242,1	30.062,1	42.976,6	44.482,3	45.802,9	46.591,3	47.334,3
U tome: Stambeni krediti	....	7.469,5	8.257,8	9.450,0	12.363,4	12.803,5	13.212,5	13.604,9	13.785,9
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	0,4	31,3	33,5	34,7	17,6	17,7	43,9	18,5	94,8
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	114,2	138,6	105,5	240,9	521,3	593,8	680,7	827,2	769,9
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	46.703,7	46.341,6	51.902,8	64.271,6	85.321,1	88.043,0	90.075,8	91.357,0	92.411,6
DEVIZNI KREDITI									
1. Krediti središnjoj državi	637,4	413,1	779,1	1.140,3	1.544,9	1.619,9	1.613,5	1.631,2	1.639,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	624,5	403,3	623,5	325,5	625,7	709,2	710,7	730,5	716,3
1.2. Krediti republičkim fondovima	13,0	9,8	155,5	814,8	919,2	910,6	902,8	900,7	923,3
2. Krediti lokalnoj državi	30,5	118,7	171,6	179,1	152,3	144,5	146,0	55,1	55,9
3. Krediti poduzećima	9.009,8	6.806,1	6.284,0	7.291,7	10.308,3	10.341,9	10.143,5	9.847,7	9.738,5
4. Krediti stanovništvu	46,0	63,7	56,3	59,7	96,0	97,5	96,4	95,8	97,9
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	-	1,7	-	-	1,2	-	26,2	-	17,1
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	-	-	-	-	28,3	80,5	91,2	105,8	48,1
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	9.723,8	7.403,2	7.291,0	8.670,7	12.131,0	12.284,3	12.116,8	11.735,6	11.597,1
UKUPNO (A+B)	56.427,5	53.744,9	59.193,9	72.942,3	97.452,1	100.327,3	102.192,6	103.092,6	104.008,7

^a Devizni krediti javnim poduzećima jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima poslovnih banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski lizing, izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. krediti tih banaka iznosili su 4.463,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se ukupni kuskni krediti povećaju za iznos od 2.972,6 mil. kuna, a ukupni devizni krediti za iznos od 840,9 mil. kuna.

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Lokalna država	514,3	314,7	573,6	907,0	1.910,4	1.886,1	1.827,8	1.867,3	1.964,7
2. Poduzeća	4.794,2	4.695,6	7.087,1	8.981,6	12.344,5	11.184,8	10.982,7	10.982,9	11.207,9
3. Stanovništvo	2.492,2	2.686,5	3.499,7	4.872,0	6.307,4	6.368,3	6.597,2	6.594,0	6.777,6
4. Ostale bankarske institucije	-	6,9	11,6	17,0	42,1	28,1	29,1	86,6	27,0
5. Ostale financijske institucije	190,0	190,0	221,7	407,1	568,1	463,9	408,5	443,9	494,5
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-181,8	-2,2	-7,6	-4,2	-6,4	-5,4	-4,7	-2,1	-2,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	7.808,9	7.891,5	11.386,0	15.180,6	21.166,2	19.925,8	19.840,6	19.972,7	20.468,8

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod poslovnih banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija umanjena za novčana sredstva u plat-

nom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depozitni novac kod tih banaka iznosio je 259,3 mil. kuna.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	1.117,5	1.371,4	1.676,1	2.006,8	2.236,2	2.198,2	2.254,9	2.212,5	2.236,2
1.1. Lokalna država	–	91,7	137,6	118,3	14,8	14,0	14,5	15,1	15,2
1.2. Poduzeća	–	92,1	142,4	88,0	213,3	150,3	138,3	124,9	123,1
1.3. Stanovništvo	1.117,5	1.167,3	1.348,3	1.712,2	1.996,3	2.016,4	2.082,9	2.061,9	2.090,5
1.4. Ostale bankarske institucije	–	2,6	0,6	20,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostale financijske institucije	–	17,8	47,2	67,5	11,8	17,5	19,1	10,5	7,3
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.566,3	4.026,2	5.975,0	8.206,3	10.764,9	11.797,1	12.213,5	12.844,3	13.641,5
2.1. Lokalna država	185,3	176,1	230,7	340,7	482,8	563,7	671,9	684,5	691,0
2.2. Poduzeća	1.569,2	1.417,0	2.871,4	3.618,3	4.633,6	5.182,9	5.274,5	5.620,2	6.431,6
2.3. Stanovništvo	1.998,7	1.531,7	1.789,8	2.554,1	3.793,8	4.076,0	4.268,5	4.451,6	4.533,0
2.4. Ostale bankarske institucije	–	33,5	20,8	24,7	58,4	70,5	62,4	75,3	70,5
2.5. Ostale financijske institucije	813,1	867,8	1.062,2	1.668,5	1.796,3	1.903,9	1.936,2	2.012,6	1.915,4
Ukupno (1+2)	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	13.001,1	13.995,3	14.468,4	15.056,8	15.877,7

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko

banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. štedni i oročeni depoziti kod tih banaka iznosili su 323,7 mil. kuna. U srpnju 1999. godine određeni su depoziti sektora lokalna država, poduzeća, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije preklasificirani iz štednih u oročene depozite.

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	12.140,3	12.228,1	14.566,3	23.748,8	21.074,4	21.153,5	20.959,2	21.649,3	20.593,1
1.1. Lokalna država	19,5	29,5	16,8	13,2	12,2	12,3	13,0	12,9	12,8
1.2. Poduzeća	2.091,9	1.842,6	2.408,0	2.884,2	3.346,7	3.293,3	3.269,3	3.703,9	3.231,0
1.3. Stanovništvo	9.976,4	10.256,6	12.041,5	20.688,3	17.537,3	17.711,7	17.556,1	17.785,4	17.245,1
1.4. Ostale bankarske institucije	–	6,4	10,3	23,9	34,7	9,6	9,2	6,7	2,6
1.5. Ostale financijske institucije	52,5	93,0	89,8	139,2	143,5	126,6	111,7	140,4	101,6
2. Oročeni depoziti	25.830,6	24.737,9	32.335,3	48.088,1	50.980,3	51.861,5	52.175,4	52.419,3	50.944,2
2.1. Lokalna država	–	15,5	8,2	1,7	9,5	9,7	6,8	6,8	6,6
2.2. Poduzeća	1.579,4	1.442,3	2.753,1	4.619,1	6.009,6	5.949,6	5.755,4	5.868,3	5.180,0
2.3. Stanovništvo	23.994,7	22.957,7	29.097,2	42.705,4	44.159,2	45.112,3	45.687,2	45.894,9	45.136,2
2.4. Ostale bankarske institucije	–	2,5	4,2	11,5	41,5	33,8	27,4	2,8	11,8
2.5. Ostale financijske institucije	256,5	320,0	472,7	750,3	760,5	756,1	698,8	646,5	609,6
Ukupno (1+2)	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	72.054,6	73.015,0	73.134,7	74.068,6	71.537,3

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni de-

poziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. devizni depoziti kod tih banaka iznosili su 3.443,7 mil. kuna.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	4,5	1,4	–	–	5,1	5,1	0,2	0,2	–
2. Obveznice (neto)	24,1	348,1	353,5	104,4	92,8	63,1	64,3	62,5	61,3
3. Primitveni krediti	125,6	51,2	124,7	213,4	118,4	124,3	84,9	91,0	86,6
3.1. Lokalna država	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Poduzeća	22,5	13,7	15,2	158,1	46,3	59,6	44,2	44,0	43,9
3.3. Ostale bankarske institucije	54,2	15,7	1,3	4,6	10,0	4,0	4,0	8,5	9,0
3.4. Ostale financijske institucije	48,9	21,8	108,2	50,7	62,0	60,7	36,8	38,5	33,6
Ukupno (1+2+3)	154,1	436,8	478,2	317,8	216,3	192,5	149,4	153,7	147,8

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primitveni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i izdanih ostalih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i

hibridnih instrumenata, osim onih upisanih od strane inozemnih investitora.

Primitveni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. obveznice i instrumenti tržišta novca tih banaka iznosili su 9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine izdani dužnički i hibridni instrumenti reklasificirani su iz stavke Oročeni depoziti u stavku Obveznice (neto) u iznosu od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna pasiva	15.878,2	17.066,0	17.669,8	21.692,7	34.198,5	35.239,6	34.666,1	36.276,5	35.323,9
1.1. Obveze prema stranim bankama	10.557,0	11.525,4	11.957,6	16.407,4	28.662,3	29.644,3	29.014,9	30.461,5	29.695,4
Tekući računi	242,3	157,1	176,3	147,1	130,9	98,1	96,4	100,8	105,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	411,5	1.267,0	345,9	1.208,3	9.002,9	8.714,9	9.191,2	9.621,7	9.315,1
Kredit	9.903,2	10.101,2	11.435,4	15.052,1	19.528,5	20.831,3	19.727,2	20.739,0	20.275,0
1.2. Obveze prema strancima	5.321,2	5.540,7	5.712,2	5.285,2	5.536,2	5.595,2	5.651,2	5.815,1	5.628,5
Štedni i oročeni depoziti	2.892,6	2.545,9	2.868,1	3.777,8	4.160,2	4.246,2	4.299,4	4.359,0	4.277,4
Depoziti po viđenju	620,5	754,0	745,5	873,7	875,6	939,5	936,9	938,6	895,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.272,1	1.791,9	2.122,6	2.904,1	3.284,6	3.306,6	3.362,5	3.420,4	3.382,3
Kredit	2.428,6	2.994,8	2.844,1	1.507,4	1.376,0	1.349,1	1.351,8	1.456,0	1.351,1
2. Kunska inozemna pasiva	298,6	143,1	140,0	165,1	825,0	955,3	1.152,3	1.180,9	1.552,1
2.1. Obveze prema stranim bankama	156,3	65,0	37,0	46,9	690,9	814,4	1.000,5	845,6	1.277,3
Depozitni novac	70,5	52,6	14,4	38,2	53,6	125,4	357,5	225,8	151,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	85,8	11,7	22,0	4,2	635,8	646,5	641,6	618,4	973,1
Kredit	–	0,7	0,7	4,5	1,5	42,5	1,5	1,5	152,5
2.2. Obveze prema strancima	142,3	78,1	103,0	118,2	134,1	141,0	151,8	335,3	274,8
Depozitni novac	41,0	42,1	50,8	60,1	56,2	55,9	65,7	54,0	67,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	96,1	35,9	52,2	58,1	77,9	85,1	86,1	281,4	207,0
Kredit	5,2	0,1	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	16.176,8	17.209,1	17.809,7	21.857,8	35.023,5	36.194,9	35.818,4	37.457,5	36.876,0

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze poslovnih banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, uz iznimku ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su

prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). U stavci Devizna inozemna pasiva, stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente upisane od strane inozemnih investitora.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna pasiva tih banaka iznosila je 1.024,6 mil. kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunski depoziti	3.033,3	3.269,6	3.073,3	3.335,1	4.036,8	3.952,8	3.713,1	3.805,2	3.639,4
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	130,1	330,9	430,0	295,9	634,3	553,1	487,4	459,1	427,3
Depozitni novac	4,5	74,7	116,7	33,9	476,4	367,5	293,4	265,4	286,1
Štedni depoziti	–	15,9	26,1	41,6	3,3	24,9	24,9	24,9	24,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	100,4	202,3	259,5	217,6	153,6	159,6	168,0	167,7	115,2
Krediti	25,2	38,1	27,7	2,8	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.903,2	2.938,8	2.643,3	3.039,2	3.402,5	3.399,7	3.225,7	3.346,1	3.212,1
Depozitni novac	83,0	40,6	116,9	214,6	553,2	499,4	331,9	383,7	321,1
Štedni depoziti	–	4,5	15,2	10,8	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	33,9	57,2	32,6	195,2	144,3	179,8	178,7	173,7	186,8
Krediti	2.786,4	2.836,5	2.478,6	2.618,6	2.705,0	2.720,4	2.715,0	2.788,7	2.704,1
2. Devizni depoziti	4.265,0	2.559,0	3.657,1	2.299,6	2.058,1	1.799,5	1.681,1	1.710,3	1.579,9
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	4.249,5	2.497,6	3.622,6	2.275,0	1.938,9	1.701,1	1.496,6	1.522,4	1.443,7
Štedni depoziti	83,2	59,1	1.256,1	329,8	263,0	461,6	254,1	265,5	235,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	0,1	10,5	27,0	55,8	293,1	4,6	4,6	4,7	4,6
Refinancirani krediti	4.166,2	2.428,0	2.339,4	1.889,5	1.382,8	1.234,8	1.237,9	1.252,2	1.204,0
2.2. Depoziti republičkih fondova	15,5	61,4	34,6	24,5	119,2	98,4	184,5	188,0	136,3
Štedni depoziti	8,0	55,2	25,0	22,9	114,1	93,1	175,9	177,7	125,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	7,5	6,1	9,5	1,6	5,0	5,3	8,6	10,3	11,1
Ukupno (1+2)	7.298,3	5.828,6	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.752,3	5.394,2	5.515,5	5.219,3

^a Refinancirani krediti su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze poslovnih banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod poslovnih banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, kunske oročene depozite i kunske depozite s

otkaznim rokom te kunske kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju devizne depozite po viđenju, štedne depozite, te oročene devizne depozite i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depoziti središnje države kod tih banaka iznosili su 193,5 mil. kuna.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Ograničeni depoziti	700,6	691,4	854,4	830,6	1.361,2	1.340,4	1.518,2	1.528,4	1.439,8
1.1. Kunski depoziti	202,5	81,8	131,6	100,3	789,6	704,5	774,5	750,5	727,3
1.2. Devizni depoziti	498,0	609,7	722,8	730,3	571,6	635,9	743,7	777,9	712,5
2. Blokirani devizni depoziti	3.495,5	2.742,7	1.695,1	770,2	319,3	258,2	257,3	257,5	249,5
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	74,0	–	–	–	–	–	–	–	–
2.2. Depoziti poduzeća	2,4	–	–	–	–	–	–	–	–
2.3. Blokirani devizni depoziti stanovništva	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	319,3	258,2	257,3	257,5	249,5
Ukupno (1+2)	4.196,0	3.434,2	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.598,5	1.775,5	1.785,9	1.689,3

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ograničeni i blokirani depoziti središnje države, ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija te stranih fizičkih i pravnih osoba kod poslovnih banaka.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju dvije kategorije depozita: ograničene (kunske i devizne) depozite i blokirane devizne depozite.

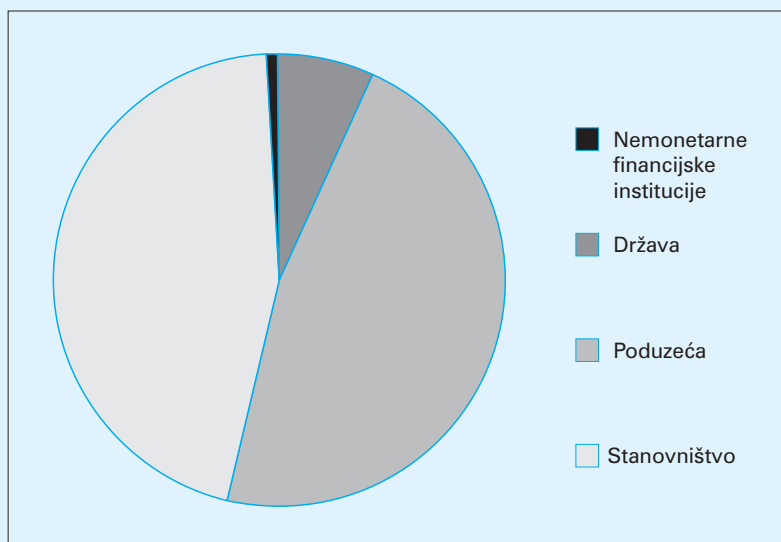
Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. ograničeni i blokirani depoziti kod tih banaka iznosili su 39,9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine revidirani su podaci o blokiranim depozitima Republike Hrvatske i poduzeća.

Slika D1.

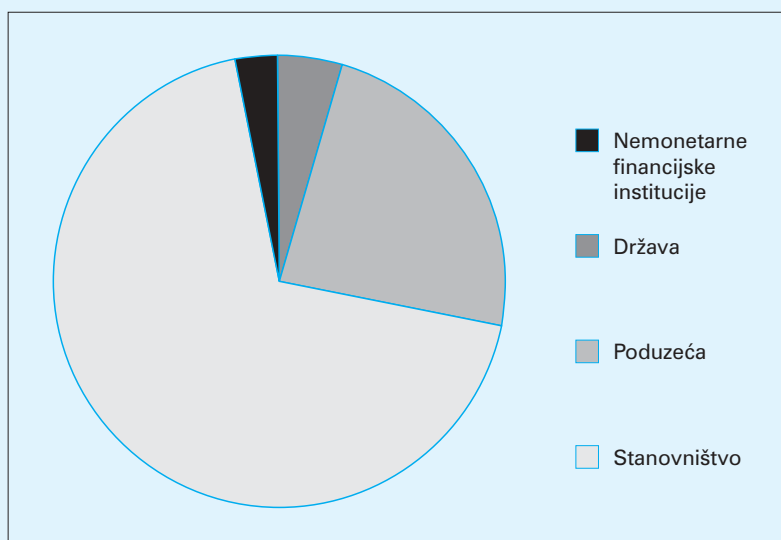
**DISTRIBUCIJA KREDITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2003. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2003. godine

Napomena:
 Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
 Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA									
1. Pričuve kod središnje banke	2,4	8,6	7,6	15,5	19,1	15,0	7,4	4,2	9,4
2. Potraživanja od središnje države	49,7	81,4	497,6	1.208,8	1.983,9	2.055,5	2.109,7	2.178,9	2.173,3
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	–	5,3	1,1	11,6	93,3	99,7	106,4	114,1	122,5
U tome: Potraživanja od stanovništva	–	–	0,6	11,6	91,3	97,7	104,4	114,1	122,5
4. Potraživanja od banaka	54,2	57,0	7,6	18,1	37,2	29,3	30,3	36,8	34,5
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	106,3	152,3	513,8	1.254,0	2.133,6	2.199,5	2.253,7	2.334,0	2.339,6
PASIVA									
1. Oročeni depoziti	8,7	87,6	437,8	1.137,5	2.012,9	2.087,1	2.142,8	2.210,7	2.208,9
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	0,4	–	10,0	10,0	–	–	–	–	–
3. Kapitalski računi	108,3	117,4	112,5	124,0	141,1	148,3	147,2	159,7	162,6
4. Ostalo (neto)	–11,0	–52,7	–46,5	–17,5	–20,4	–35,9	–36,3	–36,4	–31,9
Ukupno (1+2+3+4)	106,3	152,3	513,8	1.254,0	2.133,6	2.199,5	2.253,7	2.334,0	2.339,6

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama hrvatskih stambenih štedionica. Sva potraživanja i obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su kunska novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju u prvom redu kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapital-ske pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Aktivne kamatne stope						
			Na lombardne kredite ^a	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^a	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na korištena sredstva OP za održavanje dnevne likvidnosti ^a	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^a	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1992.	prosinac	1.889,39	2.840,09	–	6.881,51	–	4.191,93	6.881,51	4.191,93
1993.	prosinac	34,49	46,78	–	289,60	–	101,22	289,60	166,17
1994.	prosinac	8,50	18,00	–	17,00	14,00	–	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	25,49	19,00	17,00	–	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	11,00	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	9,50	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	12,00	19,00	7,00	14,00	–	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	13,00	19,00	–	14,00	–	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
2002.	veljača	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	ožujak	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	travanj	5,90	9,50 ^b	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	svibanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	lipanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	srpanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	kolovoz	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	rujan	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	listopad	4,50 ^c	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	studen	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	prosinac	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
2003.	siječanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	veljača	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	ožujak	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	travanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 24. travnja 2002.; ^c Od 23. listopada 2002.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se posebnim odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamatu po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Kamatna stopa za rujna 1996. jest vagani prosjek kamatnih stopa primjenjivanih u prvih 10 dana toga mjeseca prema navedenom režimu te fiksne kamatne stope koja se primjenjuje od 11. rujna 1996.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke. Tako su u koloni 4 do studenoga 1994. godine iskazivane kamatne stope na kredite za održavanje dnevne likvidnosti, koji su odobravani na temelju portfelja vrijednosnih papira, a od prosinca 1994. godine kamatne stope na lombardne kredite.

Nadalje, podaci iskazani u koloni 6 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa

HNB-a založenih za tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje unutar jednoga dana.

Podaci iskazani u koloni 7 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Kamatne stope iskazane u koloni 8 odnose se na korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve, koja su banke do rujna 1994. godine mogle koristiti (u propisanom postotku) za održavanje dnevne likvidnosti. Na korištena sredstva izdvojene obvezne pričuve iznad dopuštenog iznosa i/ili roka do rujna 1994. godine primjenjivala se kamatna stopa iskazana u koloni 9. Od listopada 1994. godine na svako se korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve primjenjuje kamatna stopa koja se primjenjuje i na ostale oblike financijske nediscipline, u skladu s propisom o visini stope zatezne kamate (iskazane u koloni 10).

Na iznos sredstava korištenih iznad raspoloživih sredstava na žiroračunima do lipnja 1994. godine primjenjivala se ista kamatna stopa kao i na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu (iskazana u koloni 9). Od srpnja do rujna 1994. godine kamatna je stopa na korištena sredstava primarne emisije iznosila 21%, a od listopada 1994. godine primjenjuje se jednaka kamatna stopa kao i na ostale oblike financijske nediscipline iskazana u koloni 10.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospjeća ^b				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospjeća				
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1992.	prosinac	367,60	556,66	1.057,67	1.889,39	–	–	–	–	–	–	–
1993.	prosinac	0,00	–	67,84	63,08	97,38	–	–	–	–	–	–
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–
2002.	veljača	2,00	–	–	3,41	4,05	4,37	–	2,53	3,10	–	–
	ožujak	2,00	–	–	–	–	–	–	2,78	3,18	2,15	2,82
	travanj	1,75 ^b	–	–	3,03	3,79	4,35	–	2,50	3,09	–	3,29
	svibanj	1,75	–	–	2,71	3,42	4,05	–	2,80	3,26	3,33	3,82
	lipanj	1,75	–	–	2,24	2,76	3,39	1,92	2,67	3,06	3,41	–
	srpanj	1,75	–	–	1,90	–	–	2,29	2,97	–	–	–
	kolovoz	1,75	–	–	1,97	–	–	2,36	3,05	–	–	–
	rujan	1,75	–	–	2,00	–	–	2,50	3,01	–	–	–
	listopad	1,75	–	–	2,03	–	–	2,52	2,85	–	–	–
	studenj	1,75	–	–	2,08	–	–	2,70	2,85	–	–	–
	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–
2003.	siječanj	1,50 ^c	–	–	2,08	–	–	2,27	2,30	–	–	–
	veljača	1,50	–	–	2,11	–	–	1,98	2,47	–	–	–
	ožujak	1,50	–	–	2,16	–	–	1,89	2,07	–	–	–
	travanj	1,50	–	–	2,23	–	–	1,66	2,20	–	–	–

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 24. travnja 2001.; ^c Od 29. siječnja 2003.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do 7. listopada 1993. Hrvatska narodna banka utvrđivala je različite kamatne stope na sredstva obvezne pričuve izdvojena na depozite po videnju i na oročene depozite pa je za to razdoblje u tablici iskazana vagana prosječna kamatna stopa na sredstva izdvojene obvezne pričuve (kolona 3). Od 8. listopada 1993. do kraja veljače 1994. godine Hrvatska narodna banka nije plaćala kamatu na izdvojena sredstva obvezne pričuve, a od ožujka 1994. godine na ta se sredstva obračunava i plaćaju kamate po jedinstvenoj stopi.

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1993. godine odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke utvrđivala se i kamatna stopa na dragovoljno upisane blagaj-

ničke zapise Hrvatske narodne banke, a od studenoga 1993. godine kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke oblikuje se na aukcijama blagajničkih zapisa. U skladu s tim, od studenoga 1993. godine u kolonama 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1994. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospjeća od 30 dana (kolona 6), odnosno 90 dana (kolona 7). Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospjeća od 91 dan (kolona 7), odnosno 182 dana (kolona 8).

Od travnja 1998. godine u kolonama od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunana obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunsku imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna imobilizirana sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1993.	prosinac	25,32	894,9	894,9	–	19,8	804,0	–	1,97	–
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28	....
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62	....
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05	....
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	1,32
2002.	veljača	18,95	22.828,1	9.431,5	13.396,7	–	6.810,9	6.418,9	1,93	1,35
	ožujak	18,97	23.623,4	9.676,3	13.947,2	–	7.029,1	6.757,3	1,94	1,26
	travanj	18,98	23.438,4	9.720,5	13.717,9	–	7.113,7	6.754,5	1,91	1,29
	svibanj	19,00	23.383,4	10.024,5	13.359,0	–	7.304,8	6.622,4	1,71	1,28
	lipanj	19,00	23.483,2	10.225,7	13.257,5	–	7.393,2	6.590,9	1,73	1,40
	srpanj	19,00	23.659,6	10.415,5	13.244,1	–	7.473,7	6.588,8	1,70	1,20
	kolovoz	19,00	23.967,9	10.599,9	13.368,0	–	7.578,3	6.607,1	1,71	1,25
	rujan	19,00	24.482,1	10.822,7	13.659,4	–	7.742,9	6.748,3	1,69	1,22
	listopad	19,00	24.997,1	11.056,5	13.940,5	–	7.908,7	6.909,4	1,68	1,21
	studenj	19,00	25.547,1	11.274,2	14.272,9	–	8.043,6	7.077,8	1,70	1,22
	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	1,05
2003.	siječanj	19,00	26.507,2	11.693,9	14.813,3	–	8.265,0	7.182,9	1,66	0,95
	veljača	19,00	27.119,0	12.011,3	15.107,6	–	8.414,0	7.359,0	1,41	1,02
	ožujak	19,00	27.495,8	12.169,4	15.326,5	–	8.554,3	7.429,8	1,39	0,90
	travanj	19,00	27.949,3	12.394,7	15.554,6	1,3	8.723,3	7.563,2	1,40	0,83

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U koloni 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (kolona 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunana obvezna pričuva (kolona 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U koloni 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine kolona 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U koloni 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj

valuti tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenog 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospelosti do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U koloni 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine) te obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

U koloni 8 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama, koji su banke izdvojile na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Trenutačno taj postotak iznosi 40%.

U koloni 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke trenutačno iznosi 40%.

U koloni 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Riznički zapisi u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1993.	prosinac	-18,5	....	-0,52	188,0	1,9	-	-
1994.	prosinac	119,5	....	1,72	393,7	210,2	-	-
1995.	prosinac	49,4	....	0,63	199,4	218,7	-	-
1996.	prosinac	267,9	....	2,63	98,5	780,9	-	183,8
1997.	prosinac	396,3	....	2,92	32,7	728,9	-	260,7
1998.	prosinac	221,9	....	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	....	1,30	1.183,6	1.348,7	1.507,6	410,4
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.496,0	1.692,7	2.095,8
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.457,2
2002.	veljača	272,0	20.847,6	1,04	51,9	3.087,7	3.025,9	3.910,9
	ožujak	910,1	16.712,7	3,44	241,8	3.275,8	2.296,0	3.944,7
	travanj	2.120,0	13.985,8	7,83	134,0	2.816,8	1.982,9	4.019,3
	svibanj	2.146,2	12.679,5	7,32	0,4	3.179,1	1.878,6	3.882,2
	lipanj	2.010,0	11.774,5	6,58	0,4	3.910,6	1.846,1	4.018,2
	srpanj	1.106,9	11.952,8	3,50	8,4	4.726,2	1.757,5	4.235,6
	kolovoz	916,2	12.727,4	2,83	0,6	4.766,4	1.704,2	4.091,8
	rujan	611,1	14.981,0	1,85	0,6	5.509,6	1.722,7	4.251,7
	listopad	558,4	13.230,0	1,66	0,6	5.417,9	1.596,0	4.311,3
	studen	732,7	11.602,3	2,14	19,4	5.221,3	1.257,8	4.435,8
	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.966,0	1.273,9	4.356,6
2003.	siječanj	890,4	9.601,7	2,50	0,6	5.118,3	1.184,0	4.418,2
	veljača	652,6	9.228,8	1,78	0,7	4.666,4	1.241,1	4.494,5
	ožujak	622,1	10.130,5	1,67	0,6	3.883,8	1.370,7	4.307,0
	travanj	973,5	11.109,2	2,57	0,6	3.384,6	1.391,4	4.203,4

oblika imobiliziranih sredstava koja uključuju obračunatu obveznu priču i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U koloni 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na imobilizirana sredstva u stranoj valuti. Na sredstva izdvojenog deviznog dijela obvezne pričuve banaka Hrvatska narodna banka plaća naknadu u visini prosječno ostvarene kamate na plasirana sredstva obvezne pričuve na inozemnom tržištu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti poslovnih banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Kolona 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računima za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računima za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke.

U koloni 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U koloni 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (kolona 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji

čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U koloni 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: korištenje obvezne pričuve (do listopada 1994. godine), kredit za održavanje dnevne likvidnosti (do studenoga 1994. godine), korištenje sredstava iznad raspoloživih sredstava na žiroračunu banke (do listopada 1994. godine), izvanredni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (inicijalni kredit, kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke), lombardni kredit (od prosinca 1994. godine), interventni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (od listopada 1994. godine), kratkoročni kredit za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U koloni 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U koloni 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U koloni 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih rizničkih zapisa u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekononočne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1992.	prosinac	2.182,26	2.182,26	2.332,92	2.384,89	....	....	....	....	1.166,29	....	....	
1993.	prosinac	34,49	86,90	59,00	59,00	....	....	....	....	78,97	....	....	
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	....	....	....	....	13,82	....	....	
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	veljača	2,08	2,16	14,28	14,37	9,36	17,68	17,74	11,33	11,20	8,69	12,70	
	ožujak	2,86	2,41	13,47	13,56	8,86	16,86	17,00	11,08	11,89	7,24	12,38	
	travanj	2,84	2,46	13,42	13,64	8,78	16,72	16,83	11,68	10,68	7,08	12,39	
	svibanj	2,91	1,51	13,44	13,54	8,82	16,63	16,73	10,67	10,85	6,60	12,43	
	lipanj	1,35	0,87	12,78	12,94	8,42	16,55	16,66	11,16	9,23	6,35	12,15	
	srpanj	1,07	0,90	11,89	12,02	8,16	15,00	16,54	5,58	9,55	6,84	11,20	
	kolovoz	0,99	0,95	12,35	12,55	7,85	16,45	16,58	9,34	8,12	7,34	11,02	
	rujan	1,15	1,55	11,81	12,18	7,69	16,27	16,34	10,61	6,99	6,21	11,29	
	listopad	1,29	1,58	12,54	12,71	8,02	16,30	16,38	10,76	8,36	6,75	11,37	
	studen	2,10	2,39	11,91	12,02	7,97	14,91	15,38	5,98	9,19	7,56	11,07	
	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	siječanj	1,37	1,71	11,26	11,56	7,49	15,20	15,27	9,72	7,74	7,43	7,87	
	veljača	1,43	1,92	11,43	11,63	7,65	15,07	15,20	9,17	9,47	7,44	10,60	
	ožujak	1,60	2,48	11,30	11,50	7,52	15,04	15,14	11,18	9,38	6,58	10,61	
	travanj	1,90	2,83	11,41	11,62	7,64	15,00	15,10	11,71	9,85	7,19	11,23	
	Relativna važnost ^a	-	-	62,20	55,18	25,38	29,80	28,87	0,94	7,02	2,40	4,62	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u kolonama 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom tržištu novca, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne stope na tržištu novca izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekononočnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U

razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekononočnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U kolonama od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijanjem na zahjev.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, uz iznimku kamatnih stopa na okvirne kredite po žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na temelju stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992.	prosinac	20,41	9,90	....	....	21,41	....	....	....	....	....	....	....
1993.	prosinac	21,84	19,00	....	....	23,14	....	....	....	....	....	....	....
1994.	prosinac	11,99	12,38	....	....	11,65	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	....	....	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	....	....	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	....	....	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	....	....	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	....	....	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	....	....	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	....	....	5,94	5,70	7,27
2002.	veljača	9,28	9,76	9,37	11,21	9,12	7,29	10,21	8,54	10,61	7,76	7,58	8,36
	ožujak	9,21	9,08	8,57	11,32	9,24	7,03	10,10	8,22	10,36	6,20	6,44	5,86
	travanj	8,19	9,08	8,42	11,69	8,01	6,56	9,81	7,95	10,16	6,38	6,62	6,05
	svibanj	8,63	8,75	8,04	11,57	8,60	7,01	9,67	7,73	10,13	7,48	7,74	6,41
	lipanj	8,21	8,25	7,57	11,66	8,20	7,14	8,83	7,55	9,06	6,71	6,65	6,89
	srpanj	8,12	8,70	7,98	11,44	7,99	6,57	9,48	7,35	10,16	6,48	6,69	6,24
	kolovoz	7,99	8,70	7,95	11,52	7,83	6,61	9,40	7,37	10,14	6,55	6,48	6,61
	rujan	8,54	9,16	8,41	10,97	8,39	6,57	9,59	7,40	10,35	5,79	7,02	5,19
	listopad	8,04	8,67	7,89	11,39	7,91	6,42	9,51	7,38	10,27	6,18	7,00	5,51
	studenj	8,29	8,57	7,94	11,30	8,22	6,52	9,36	7,37	10,10	6,46	6,60	6,28
	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	siječanj	8,09	8,35	7,74	10,39	8,01	6,73	9,01	7,24	9,76	6,19	6,70	5,59
	veljača	8,55	8,84	7,89	11,39	8,49	6,86	9,02	7,21	9,75	6,33	6,62	5,80
	ožujak	8,41	8,64	8,06	10,67	8,35	6,69	8,87	7,18	9,61	5,70	6,40	5,30
	travanj	8,03	8,80	7,99	10,84	7,85	6,18	8,62	7,08	9,31	6,55	6,77	6,31
	Relativna važnost ^a	33,99	6,13	4,38	1,75	27,86	8,78	19,08	5,89	13,19	3,81	2,01	1,79

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za iz-

računavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U kolonama od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zah- tjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u kolona- ma 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stran- im valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljed- njem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuh- vaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule									
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite						
					Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite			
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	434,47	184,69	1.867,18	....	....	....	....	....	....	....
1993.	prosinac	27,42	18,16	52,16	....	....	....	....	....	....	....
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62	....
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88	....
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06	....
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56	....
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18	....
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63	....
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70	....
2002.	veljača	2,32	1,25	5,47	5,41	5,93	5,01	7,20	7,59	5,73	....
	ožujak	2,02	1,16	5,06	5,00	5,55	4,59	7,24	7,47	5,70	....
	travanj	1,94	1,18	4,58	4,56	5,62	3,80	5,15	7,12	3,06	....
	svibanj	1,97	1,16	4,60	4,52	5,54	3,85	7,23	7,45	3,39	....
	lipanj	1,91	1,16	4,51	4,45	5,48	3,36	6,51	7,37	2,66	....
	srpanj	1,75	1,01	4,25	4,23	5,45	2,96	4,54	7,57	1,97	....
	kolovoz	1,77	1,00	4,04	3,97	5,45	3,07	6,20	7,57	3,72	....
	rujan	1,71	0,98	4,18	4,10	5,24	3,17	6,46	7,33	1,82	....
	listopad	1,67	0,95	3,75	3,68	5,22	2,61	6,09	7,21	2,26	....
	studen	1,58	0,94	3,52	3,44	4,36	2,80	5,56	7,11	2,37	....
	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23	....
2003.	siječanj	1,61	0,92	3,45	3,34	4,21	2,77	6,62	7,27	1,53	....
	veljača	1,64	0,95	3,51	3,43	4,31	2,87	6,45	6,68	1,33	....
	ožujak	1,44	0,83	3,36	3,29	3,82	2,83	4,44	5,37	3,90	....
	travanj	1,40	0,80	3,16	3,12	3,87	2,62	4,73	5,31	2,23	....
Relativna važnost ^a		42,26	33,80	4,60	4,46	1,79	2,67	0,13	0,11	0,03	....

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava (javnih i ostalih) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U koloni 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih ka-

matnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u koloni 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (kolona 3) sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G4a: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite				
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
							EUR	USD	EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1992.	prosinac	6,04	....	....	....	....	....	....	....	....
1993.	prosinac	5,91	....	....	....	....	....	....	....	....
1994.	prosinac	6,95	....	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	veljača	3,32	4,22	3,80	2,62	0,67	0,67	0,70	0,65	0,63
	ožujak	2,89	4,58	6,04	2,62	0,60	0,60	0,64	0,61	0,40
	travanj	3,76	3,87	5,22	2,60	0,59	0,61	0,61	0,56	0,38
	svibanj	2,78	4,15	3,58	2,57	0,61	0,60	0,58	0,83	0,49
	lipanj	3,39	4,54	3,20	2,58	0,59	0,58	0,56	0,77	0,43
	srpanj	3,59	4,11	3,66	2,59	0,58	0,57	0,52	0,79	0,38
	kolovoz	3,44	3,66	4,90	2,59	0,57	0,56	0,48	0,60	0,87
	rujan	3,39	4,03	3,53	2,56	0,53	0,54	0,43	0,69	0,41
	listopad	3,62	3,57	4,54	2,54	0,53	0,53	0,42	0,65	0,44
	studen	3,58	3,97	4,87	2,54	0,51	0,52	0,42	0,56	0,42
	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	siječanj	3,61	3,47	4,45	2,54	0,50	0,52	0,42	0,50	0,35
	veljača	3,30	2,82	5,17	2,50	0,45	0,47	0,31	0,54	0,30
	ožujak	3,61	3,15	4,92	2,37	0,38	0,40	0,26	0,45	0,32
	travanj	3,52 ^b	3,42	4,85	2,36	0,36	0,37	0,24	0,46	0,28
Relativna važnost ^a		3,23	2,92	0,25	54,51	34,82	25,04	4,77	3,65	1,35

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 74,56 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava (javni i ostali) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u kolonama 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001.

godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (kolona 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u koloni 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (kolona 7) su stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (kolona 12) su iznosi pripadnih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se

Tablica G4b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1992.	prosinac	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1993.	prosinac	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1994.	prosinac	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	veljača	3,39	3,22	3,35	2,88	3,33	1,92	4,73	4,95	4,38	3,51	2,75
	ožujak	3,31	3,17	3,42	2,82	3,27	1,98	4,57	4,75	4,17	3,65	-
	travanj	3,31	3,17	3,33	2,76	3,36	1,91	4,51	4,72	4,20	3,50	6,46
	svibanj	3,24	3,13	3,31	2,77	3,31	1,94	4,36	4,66	4,17	2,54	-
	lipanj	3,17	3,07	3,34	2,74	3,24	1,75	4,56	4,73	4,21	3,51	0,76
	srpanj	3,28	3,14	3,36	2,69	3,41	1,89	4,52	4,68	4,25	3,69	2,90
	kolovoz	3,33	3,14	3,40	2,63	3,27	1,84	4,66	4,84	4,03	3,62	0,00
	rujan	3,28	3,16	3,35	2,59	3,29	1,89	4,47	4,64	3,87	4,18	-
	listopad	3,19	3,07	3,30	2,29	3,21	1,84	4,34	4,57	3,86	3,50	3,68
	studen	3,12	3,00	3,25	2,19	3,20	1,49	4,46	4,61	3,80	3,53	-
	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	siječanj	3,09	2,91	3,29	2,20	2,76	1,44	4,42	4,63	3,85	3,28	4,60
	veljača	3,06	2,90	3,25	2,10	2,81	1,43	4,30	4,47	3,73	3,13	3,00
	ožujak	2,91	2,78	3,12	1,90	2,72	1,46	4,33	4,53	3,29	3,22	2,00
	travanj	2,91	2,76	3,14	1,88	2,61	1,37	3,98	4,07	3,12	3,31	-
Relativna važnost ^a		19,69	17,19	10,83	1,72	3,03	1,61	2,50	2,25	0,24	0,01	-

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (kolona 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (kolona 18).

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljed-

njem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

U milijunima EUR, tekući tečaj

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.				
						I.	II.	III. ^b	IV. ^a	V. ^a
A. Kupnja inozemnih sredstava plaćanja										
1. Pravne osobe	3.186,0	2.924,9	3.316,4	5.012,4	7.112,1	724,8	677,3	1.006,4	930,6	1.044,1
2. Fizičke osobe	2.273,5	2.170,0	2.549,2	3.339,9	3.342,7	191,6	221,7	271,2	299,7	311,5
2.1. Domaće fizičke osobe	1.854,5	1.794,7	2.021,1	2.684,5	2.842,0	180,8	210,4	250,4		
2.2. Strane fizičke osobe	419,1	375,3	528,0	655,4	500,8	10,8	11,4	20,9		
3. Banke	1.138,2	1.204,4	2.441,4	3.985,8	5.996,0	571,2	334,4	407,9	550,0	684,5
4. Hrvatska narodna banka	582,2	934,8	168,2	481,7	294,4	74,6	90,5	150,1	–	–
Ukupno (1+2+3+4)	7.179,9	7.234,0	8.475,2	12.820,1	16.745,2	1.562,1	1.323,9	1.835,7	1.780,3	2.040,1
B. Prodaja inozemnih sredstava plaćanja										
1. Pravne osobe	4.656,0	4.487,0	5.414,8	8.534,2	11.227,4	981,2	965,3	1.399,6	1.337,9	1.449,4
2. Fizičke osobe	1.011,8	893,1	963,6	1.253,5	1.333,6	115,6	120,5	119,1	112,9	110,8
2.1. Domaće fizičke osobe	1.011,5	892,7	962,8	1.252,3	1.325,9	115,1	120,3	118,9		
2.2. Strane fizičke osobe	0,3	0,4	0,6	1,2	3,7	0,5	0,2	0,3		
3. Banke	1.138,2	1.204,4	2.441,4	3.985,8	5.996,0	571,2	334,4	407,9	550,0	684,5
4. Hrvatska narodna banka	217,0	48,3	284,2	915,7	745,3	–	–	–		
Ukupno (1+2+3+4)	7.022,9	6.632,8	9.104,1	14.689,5	19.302,4	1.668,0	1.420,2	1.926,7	2.000,8	2.244,7
C. Neto kupnja poslovnih banaka (A-B)										
1. Pravne osobe	-1.470,1	-1.562,1	-2.098,4	-3.521,9	-4.115,1	-256,5	-288,0	-393,2	-407,2	-405,3
2. Fizičke osobe	1.261,7	1.276,8	1.585,4	2.086,3	2.009,1	76,0	101,2	152,1	186,8	200,8
2.1. Domaće fizičke osobe	843,0	901,9	1.058,2	1.432,2	1.512,3	–	90,1	131,5		
2.2. Strane fizičke osobe	418,7	374,9	527,3	654,2	497,0	–	11,2	20,6		
3. Hrvatska narodna banka	365,2	886,5	-116,0	-434,0	-450,9	74,6	90,5	150,1	–	–
Ukupno (1+2+3)	156,8	601,2	-628,9	-1.869,6	-2.557,0	-105,9	-96,2	-91,0	-220,4	-204,6
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke										
Kupnja inozemnih sredstava plaćanja	254,5	1.044,9	405,8	536,8	197,5	–	89,7	–	81,0	69,0
Prodaja inozemnih sredstava plaćanja	279,5	100,4	86,9	2,6	3,3	89,6	–	–		

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica G5: Trgovanje poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja obuhvaćaju transakcije kupnje i prodaje inozemnih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, banke, Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća poslovnih banaka o trgo-

ni inozemnim sredstvima plaćanja, koja se redovito dostavljaju Hrvatskoj narodnoj banci. Iznosi su iskazani u eurima, prethodnom konverzijom iz originalnih valuta prema prosječnom tečaju HNB-a za izvještajno razdoblje. Ostale se transakcije HNB-a odnose na prodaje i kupnje inozemnih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

U milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-1.452,8	-1.397,2	-459,4	-725,1	-1.586,9	-875,1	-768,7	1.006,0	-949,1
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-2.158,8	-2.029,7	-1.342,6	-1.690,8	-2.680,2	-1.115,9	-1.039,8	706,3	-1.230,9
1.1. Prihodi	8.939,6	8.372,6	9.008,9	10.053,1	10.971,0	1.760,7	2.522,8	4.292,7	2.394,9
1.2. Rashodi	-11.098,4	-10.402,2	-10.351,4	-11.743,8	-13.651,3	-2.876,6	-3.562,6	-3.586,4	-3.625,8
2. Robe i usluge (3+4)	-1.994,8	-1.673,4	-935,9	-1.174,3	-2.162,7	-897,9	-820,6	766,3	-1.210,6
2.1. Prihodi	8.544,7	8.117,8	8.663,1	9.634,2	10.546,4	1.664,0	2.420,8	4.182,7	2.278,9
2.2. Rashodi	-10.539,5	-9.791,1	-9.598,9	-10.808,5	-12.709,1	-2.561,9	-3.241,4	-3.416,4	-3.489,5
3. Robe	-4.071,5	-3.298,6	-3.203,8	-4.101,3	-5.279,3	-1.011,6	-1.381,4	-1.410,9	-1.475,4
3.1. Prihodi	4.580,6	4.394,7	4.567,2	4.758,7	4.994,6	1.051,2	1.250,2	1.319,4	1.373,8
3.2. Rashodi	-8.652,0	-7.693,3	-7.770,9	-8.860,0	-10.273,9	-2.062,8	-2.631,6	-2.730,4	-2.849,1
4. Usluge	2.076,7	1.625,2	2.267,9	2.927,0	3.116,6	113,7	560,8	2.177,3	264,7
4.1. Prihodi	3.964,1	3.723,0	4.095,9	4.875,5	5.551,8	612,9	1.170,6	2.863,3	905,1
4.2. Rashodi	-1.887,4	-2.097,8	-1.828,0	-1.948,5	-2.435,2	-499,1	-609,8	-686,0	-640,3
5. Dohodak	-164,0	-356,3	-406,7	-516,5	-517,5	-218,0	-219,2	-60,1	-20,3
5.1. Prihodi	394,9	254,8	345,8	418,9	424,6	96,7	102,0	110,0	116,0
5.2. Rashodi	-558,9	-611,1	-752,5	-935,3	-942,1	-314,7	-321,2	-170,0	-136,3
6. Tekući transferi	706,0	632,5	883,2	965,7	1.093,4	240,8	271,1	299,7	281,7
6.1. Prihodi	919,1	967,4	1.101,0	1.174,5	1.359,1	302,2	335,5	355,3	366,1
6.2. Rashodi	-213,1	-335,0	-217,8	-208,8	-265,7	-61,4	-64,4	-55,6	-84,3
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	1.469,0	1.946,1	1.339,4	1.316,9	2.654,7	766,1	870,7	86,6	931,3
B1. Kapitalne transakcije	19,1	24,9	20,9	133,0	24,0	5,6	7,8	7,5	3,1
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	1.601,5	2.299,7	1.900,7	2.497,0	3.327,6	983,5	1.142,3	248,4	953,4
1. Izravna ulaganja	834,9	1.420,0	1.084,8	1.406,7	885,9	223,7	361,7	20,2	280,3
1.1. U inozemstvo	-97,5	-47,2	-3,9	-154,6	-94,6	-8,4	-31,0	-36,3	-19,0
1.2. U Hrvatsku	932,4	1.467,2	1.088,7	1.561,3	980,5	232,1	392,7	56,5	299,2
2. Portfeljna ulaganja	14,9	532,4	707,6	600,7	-259,8	-83,9	224,0	-111,9	-288,0
2.1. Sredstva	-0,1	-38,3	-22,7	-129,3	-669,8	-191,9	-24,9	-78,7	-374,4
2.2. Obveze	15,1	570,8	730,3	730,0	410,0	108,0	248,9	-33,3	86,4
3. Ostala ulaganja	751,7	347,2	108,3	489,5	2.701,5	843,7	556,6	340,1	961,2
3.1. Sredstva	348,8	-575,7	-844,5	395,9	401,9	654,8	0,9	-282,7	28,9
3.2. Obveze	402,9	922,9	952,8	93,6	2.299,6	188,9	555,6	622,8	932,3
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-151,5	-378,5	-582,1	-1.313,1	-696,9	-223,0	-279,5	-169,2	-25,2
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-16,2	-548,8	-880,0	-591,8	-1.067,8	108,9	-102,0	-1.092,6	17,8

^a Revidirani podaci.

Tablice H1 – H5: Platna bilanca

Platna bilanca sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Skupine izvora podataka za sastavljanje su: izvješća Državnog zavoda za statistiku, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Zavoda za platni promet, poslovnih banaka, poduzeća i Hrvatske narodne banke, te statistička istraživanja Instituta za turizam i Hrvatske narodne banke.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u američkim dolarima (USD) i domicilnoj valuti (HRK). Pri sastavljanju platne bilance u obje izvještajne valute koriste se identične skupine izvora podataka, te identična načela obuhvata transakcija i procedure sastavljanja pojedinih stavki. Ovisno o raspoloživim izvorima podataka, preračunavanje vrijednosti transakcija iz originalnih valuta u izvještajne valute obavlja se:

- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na dan transakcije,
- primjenom mjesečnih i tromjesečnih srednjih prosječnih tečajeva Hrvatske narodne banke,
- pri procjeni transakcija koje čine razliku stanja vrednovanih prema tečaju na kraju razdoblja, promjene stanja u originalnim valutama pretvaraju se u dolarske i kunske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta u odnosu prema američkom dolaru.

Platnobilančne stavke Izvoz i Uvoz robe iskazuju se prema fob paritetu. Osnovni izvor podataka za te pozicije su Priopćenja Državnog zavoda za statistiku o robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Podaci Državnog zavoda za statistiku modificiraju se prema prihvaćenoj metodologiji za sastavljanje platne bilance: uvoz robe, u statistici međunarodne robne razmjene iskazan prema cif paritetu, prilagođava se fob paritetu (prilagodba za klasifikaciju), a obje se stavke (izvoz i uvoz robe) prilagođuju za obuhvat kako bi odgovarale definiciji robe kao platnobilančne kategorije, a nisu sadržane u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Kod izvoza robe, počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, obuhvat je uvećan za procjenu potrošnje inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama, dobivenu na temelju Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam. Kod uvoza robe, razlika između cif i fob pariteta procjenjuje se na temelju statističkog istraživanja HNB-a na uzorcima najvećih i velikih uvoznika, a tako dobivena vrijednost uvoza (fob) dopunjava se podacima o popravcima brodova i njihovoj opskrbi u lukama iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom te procjenom individualnih kupovina hrvatskih građana u inozemstvu, dobivenom na temelju statističkog istraživanja HNB-a (od prvog tromjesečja 1999. godine koriste se procjene na temelju Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). U razdoblju od 1993. do 1996. godine uvoz robe iz statistike međuna-

Tablica H2: Platna bilanca – robe i usluge

U milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a
1. Robe	-4.071,5	-3.298,6	-3.203,8	-4.101,3	-5.279,3	-1.011,6	-1.381,4	-1.410,9	-1.475,4
1.1. Prihodi	4.580,6	4.394,7	4.567,2	4.758,7	4.994,6	1.051,2	1.250,2	1.319,4	1.373,8
1.1.1. Izvoz fob u vanjskotrgovinskoj statistici	4.517,2	4.302,5	4.431,6	4.665,9	4.894,6	1.033,9	1.228,7	1.291,3	1.340,7
1.1.2. Prilagodbe za obuhvat	63,4	92,2	135,6	92,8	100,0	17,2	21,5	28,1	33,1
1.2. Rashodi	-8.652,0	-7.693,3	-7.770,9	-8.860,0	-10.273,9	-2.062,8	-2.631,6	-2.730,4	-2.849,1
1.2.1. Uvoz cif u vanjskotrgovinskoj statistici	-8.275,6	-7.798,6	-7.886,5	-9.147,1	-10.703,8	-2.142,5	-2.748,6	-2.829,2	-2.983,5
1.2.2. Prilagodbe za obuhvat	-964,0	-448,4	-444,4	-362,3	-330,1	-72,4	-78,1	-102,1	-77,5
1.2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	587,6	553,7	559,9	649,4	760,0	152,1	195,2	200,9	211,8
2. Usluge	2.076,7	1.625,2	2.267,9	2.927,0	3.116,6	113,7	560,8	2.177,3	264,7
2.1. Prijevoz	229,5	83,8	178,6	166,8	141,2	30,4	23,0	49,2	38,6
2.1.1. Prihodi	565,7	484,0	557,3	588,6	590,2	118,1	141,3	177,3	153,5
2.1.2. Rashodi	-336,2	-400,1	-378,7	-421,8	-448,9	-87,6	-118,3	-128,1	-114,9
2.2. Putovanja – turizam	2.133,2	1.742,0	2.189,9	2.728,6	3.030,2	95,0	551,7	2.096,0	287,4
2.2.1. Prihodi	2.733,4	2.493,4	2.758,0	3.335,0	3.811,4	236,7	756,9	2.350,0	467,9
2.2.2. Rashodi	-600,3	-751,4	-568,1	-606,4	-781,3	-141,7	-205,2	-254,0	-180,4
2.3. Ostale usluge	-286,0	-200,6	-100,6	31,6	-54,8	-11,8	-13,8	32,1	-61,3
2.3.1. Prihodi	665,0	745,7	780,6	951,9	1.150,2	258,1	272,5	336,0	283,7
2.3.2. Rashodi	-951,0	-946,3	-881,2	-920,3	-1.205,1	-269,8	-286,3	-303,9	-345,0
Ukupno (1+2)	-1.994,8	-1.673,4	-935,9	-1.174,3	-2.162,7	-897,9	-820,6	766,3	-1.210,6

^a Revidirani podaci.

rodne robne razmjene dopunjava se i procjenom uvoza u slobodne carinske zone (izrađenom u HNB-u), dok su od 1997. godine podaci o tom uvozu sadržani u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, prihodi i rashodi vezani uz transportne usluge sastavljaju se korištenjem podataka iz novog istraživanja HNB-a o uslugama u međunarodnom prijevozu, uz dvije iznimke: prvo, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza sastavljaju se korištenjem podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, drugo, dio rashoda od transportnih usluga koji se odnosi na prijevoz robe prilikom uvoza u RH temelji se na anketi najvećih hrvatskih uvoznika (a koja se provodi u sklopu prilagodbe podataka o uvozu robe sa cif pariteta na fob paritet).

Prihodi od putovanja – turizam računaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam, a dopunjuju se podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o zdravstvenim uslugama pruženim nerezidentima.

Rashodi za putovanja – turizam izračunavaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, a dopunjuju se podacima o deviznim rashodima HZZO-a.

Ostale usluge uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom koji se odnose na investicijske radove u inozemstvu, provizije za zastupanje, usluge osiguranja, usluge otpremništva, poštanske usluge te troškove hrvatskih predstavništava u inozemstvu. Tim se kategorijama dodaje i dio neklasificiranih usluga koji se može objasniti linearnim trendom te procjena izdataka međunarodnih mirovnih i humanitarnih misija na robu i usluge u Republici Hrvatskoj, izrađena na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke.

Račun dohotka uključuje podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o naknadama zaposlenima, plaćanjima i naplatama po osnovi kamata, podatke iz statističkog istraživanja HNB-a o isplaćenim i naplaćenim dohocima od inozemnih izravnih i portfeljnih ulaganja privatnih sektora, podatke Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet o isplaćenim dohocima od inozemnih portfeljnih ulaganja u službene sektore te procjenu prihoda od faktorskih usluga rezidenata

mirovnim i humanitarnim misijama u Republici Hrvatskoj, izrađena na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o dohocima od inozemnih izravnih ulaganja ne sadrže podatke o zadržanoj dobiti.

Tekući transferi sektora države uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o isplatama mirovina i ostalih socijalnih potpora, novčane pomoći i darove te podatke iz statistike robne razmjene Republike Hrvatske s inozemstvom o izvozu i uvozu robe bez obveze plaćanja protuvrijednosti.

Prihodi od transfera ostalih sektora uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka primljenih iz inozemstva, koji se uvećavaju za procjenu neregistriranih transfera. Ta se procjena bilježila u razdoblju od 1993. do 1998. kao 15% razlike između neobjašnjena deviznog priljeva i odljeva sektora stanovništvo. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, uključeni su podaci o otkupu inozemnih deviznih čekova od domaćih fizičkih osoba.

Devizni priljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac otkupljen na mjenjačkim mjestima od rezidenata i strani efektivni novac položen na devizne račune rezidenata kod domaćih banaka uvećan za prihode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacija, doznaka u turizmu te ostalih prihoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni priljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene prihode od turizma i procijenjenu potrošnju inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam), te za procijenjenu potrošnju pripadnika mirovnih i humanitarnih misija u Republici Hrvatskoj na robu i usluge.

Devizni odljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac kupljen na mjenjačkim mjestima i strani efektivni novac podignut s deviznih računa rezidenata kod domaćih banaka uvećan za rashode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacije, doznaka u turizmu te ostalih rashoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni odljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene rashode turizma i procijenjenu potrošnju domaćih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

U milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a
1. Dohodak	-164,0	-356,3	-406,7	-516,5	-517,5	-218,0	-219,2	-60,1	-20,3
1.1. Naknade zaposlenima	69,7	60,3	69,6	124,5	154,8	34,6	36,5	39,8	43,9
1.1.1. Prihodi	81,0	75,2	82,7	137,3	173,2	38,3	40,3	44,7	49,8
1.1.2. Rashodi	-11,4	-14,9	-13,1	-12,8	-18,4	-3,8	-3,9	-4,9	-5,9
1.2. Dohodak od izravnih ulaganja	-100,6	-65,5	-152,9	-290,5	-339,3	-74,1	-201,7	-40,2	-23,3
1.2.1. Prihodi	5,3	4,6	9,3	20,2	20,0	0,6	3,4	6,5	9,4
1.2.2. Rashodi	-105,9	-70,1	-162,2	-310,7	-359,2	-74,7	-205,2	-46,7	-32,7
1.3. Dohodak od portfeljna ulaganja	-102,6	-129,4	-178,8	-218,1	-193,5	-142,4	-8,9	-35,1	-7,1
1.3.1. Prihodi	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Rashodi	-102,8	-129,5	-178,8	-218,1	-193,6	-142,4	-9,0	-35,1	-7,1
1.4. Dohodak od ostalih ulaganja	-30,5	-221,6	-144,5	-132,4	-139,5	-36,1	-45,0	-24,6	-33,8
1.4.1. Prihodi	308,3	174,9	253,8	261,4	231,4	57,8	58,2	58,7	56,8
1.4.2. Rashodi	-338,8	-396,6	-398,3	-393,7	-370,9	-93,8	-103,2	-83,3	-90,6
2. Tekući transferi	706,0	632,5	883,2	965,7	1.093,4	240,8	271,1	299,7	281,7
2.1. Država	-9,2	-130,3	21,7	56,7	28,6	4,0	6,8	17,4	0,4
2.1.1. Prihodi	77,6	76,2	118,0	125,5	132,2	27,6	30,4	36,5	37,7
2.1.2. Rashodi	-86,8	-206,5	-96,3	-68,9	-103,6	-23,6	-23,5	-19,1	-37,3
2.2. Ostali sektori	715,2	762,7	861,5	909,0	1.064,8	236,8	264,2	282,3	281,4
2.2.1. Prihodi	841,5	891,2	983,0	1.049,0	1.226,9	274,6	305,1	318,8	328,4
2.2.2. Rashodi	-126,3	-128,5	-121,5	-139,9	-162,1	-37,8	-40,9	-36,5	-47,0
Ukupno (1+2)	542,0	276,2	476,5	449,2	575,8	22,8	51,9	239,7	261,5

^a Revidirani podaci.

putnika u inozemstvu ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). Rashodi od transfera ostalih sektora temelje se na podacima o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka u inozemstvu (iz statistike platnog prometa s inozemstvom).

Kapitalni račun sastoji se od podataka o prihodima i rashodima s osnove iseljeničkih transfera (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom).

Inozemna izravna i portfeljna ulaganja uključuju podatke o tim ulaganjima iz statističkog istraživanja HNB-a te podatke iz registara vrijednosnih papira službenih sektora (središnje banke i središnje države) kod Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o inozemnim izravnim ulaganjima privatnih sektora (banke i ostali sektori) ne sadrže dužnička izravna ulaganja, kao ni zadržanu dobit ulagača.

Ostala ulaganja klasificirana su prema sljedećim institucionalnim sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i samouprave te lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Sredstva – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i obuhvaća podatke o plaćenim avansima za uvoz robe od strane hrvatskih uvoznika, a od prvog tromjesečja 1999. godine obuhvaća i podatke o kreditima s dospeljem do 90 dana koje su hrvatski izvoznici odobrili inozemnim kupcima te podatke o odobrenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Polozicija Sredstva – Krediti sadrži podatke o kreditima odobrenim inozemstvu prema institucionalnim sektorima. Podaci se dobivaju iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Banke u razdoblju od 1993. do 1998. prikazuje promjenu stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjenu za dio deviznih sredstava koje poslovne banke deponiraju u HNB-u kao dio obvezne pričuve. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, promje-

ne na transakcijskoj osnovi procijenjene su tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta prema američkom dolaru sadržanih u aktivima banaka. Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Ostali sektori u razdoblju od 1993. do 1998. obuhvaća dio neto deviznog priljeva sektora stanovništvo koji nije klasificiran na tekući račun, a što iznosi 85% neto neobjašnjena deviznog priljeva preko sektora stanovništvo. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta se polozicija ne procjenjuje.

Polozicija Obveze – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i uključuje podatke o kreditima s dospeljem do 90 dana koje hrvatski uvoznici koriste od inozemnih dobavljača. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta polozicija obuhvaća i podatke o primljenim avansima za izvoz robe koje su hrvatski izvoznici primili od inozemnih kupaca, te podatke o primljenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Podaci o kreditima primljenim iz inozemstva i pripadajućim kašnjenjima prikazuju se prema institucionalnim sektorima, a dobivaju se iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Obveze – Valuta i depoziti obuhvaća promjene dijelova devizne i kunske inozemne pasive sektora monetarne vlasti (HNB-a) i banke, koji se odnose na tekuće račune, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom, depozite po viđenju te depozitni novac.

Promjene međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke na transakcijskoj osnovi procijenjene su korištenjem računovodstvenih podataka o stanjima deviznih pričuva u pojedinim valutama krajem mjeseca. Procjena transakcija za razdoblje od 1993. do 4. tromjesečja 1998. napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama u odnosu prema američkom dolaru. Počevši od prvog tromjesečja 1999., izvor podataka o promjenama međunarodnih pričuva jest Izvješće o transakcijama deviznim pričuvama, koje sastavlja Direkcija računovodstva Hrvatske narodne banke.

Tablica H4: Platna bilanca – ostala ulaganja

U milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a
SREDSTVA	348,8	-575,7	-844,5	396,6	401,9	654,8	0,9	-282,7	28,9
1. Trgovinski krediti	-19,5	-292,1	97,8	56,7	-87,0	45,0	-20,5	-47,7	-63,7
1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	-19,5	-292,1	97,8	56,7	-87,0	45,0	-20,5	-47,7	-63,7
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	-20,7	2,4	8,3	-10,3	-8,7	1,9	-6,1	2,5
1.2.2. Kratkoročni krediti	-19,5	-271,4	95,4	48,4	-76,7	53,7	-22,4	-41,7	-66,3
2. Krediti	0,0	-97,5	-93,2	34,7	-42,1	-3,7	34,9	-28,1	-45,2
2.1. Država	0,0	1,1	0,0	-3,2	0,6	0,0	0,0	-0,3	0,9
2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	1,1	0,0	-3,2	0,6	0,0	0,0	-0,3	0,9
2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Banke	0,0	-24,6	2,7	-9,2	-7,0	-4,3	-13,6	-2,0	12,9
2.2.1. Dugoročni krediti	0,0	-14,8	2,3	-3,0	-11,2	-0,7	-4,8	-3,0	-2,6
2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	-9,8	0,4	-6,3	4,2	-3,5	-8,8	1,1	15,5
2.3. Ostali sektori	0,0	-74,0	-96,0	47,1	-35,7	0,6	48,5	-25,8	-59,0
2.3.1. Dugoročni krediti	0,0	-74,0	-96,0	47,1	-35,6	0,6	48,5	-25,7	-59,0
2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0
3. Valuta i depoziti	368,3	-186,1	-849,1	305,1	531,0	613,5	-13,5	-206,8	137,9
3.1. Država	-22,3	12,3	-26,7	-15,2	-28,4	3,4	75,1	-44,1	-62,8
3.2. Banke	406,1	185,6	-921,4	-1.613,7	1.366,8	972,4	332,5	-120,7	182,7
3.3. Ostali sektori	-15,5	-384,0	99,0	1.934,0	-807,4	-362,3	-421,1	-42,0	18,0
OBVEZE	402,9	922,9	952,8	93,6	2.300,5	189,0	555,9	623,0	932,7
1. Trgovinski krediti	-466,9	310,6	276,9	72,7	474,0	-106,7	400,9	79,8	100,0
1.1. Država	0,0	0,9	-3,2	1,1	0,1	0,4	0,0	-0,2	-0,1
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	-1,0	-0,5	1,1	0,1	0,4	0,0	-0,2	-0,1
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	1,9	-2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	-466,9	309,7	280,1	71,6	474,0	-107,1	401,0	80,1	100,0
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	-9,3	-12,7	-14,9	-8,4	1,5	5,5	-3,6	-11,7
1.2.2. Kratkoročni krediti	-466,9	319,0	292,8	86,5	482,3	-108,6	395,5	83,7	111,8
2. Krediti	1.045,7	576,7	780,8	-179,8	658,9	124,0	-135,4	345,4	324,9
2.1. Hrvatska narodna banka	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	-129,6	-3,0	-13,7	-3,1	-109,8
2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	-129,6	-3,0	-13,7	-3,1	-109,8
2.1.1.1. Korištenja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Otplate	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	-129,6	-3,0	-13,7	-3,1	-109,8
2.2. Država	-61,4	186,1	300,8	-189,8	390,1	108,0	23,1	140,1	119,0
2.2.1. Dugoročni krediti	-12,2	170,6	13,9	170,2	390,1	108,0	23,1	140,1	119,0
2.2.1.1. Korištenja	248,0	236,1	264,6	325,3	547,3	138,5	59,6	183,5	165,7
2.2.1.2. Otplate	-260,2	-65,5	-250,6	-155,1	-157,2	-30,6	-36,5	-43,3	-46,7
2.2.2. Kratkoročni krediti (neto)	-49,2	15,5	286,9	-360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Banke	311,6	-5,7	101,5	127,6	65,6	-10,8	-22,8	-84,6	183,9
2.3.1. Dugoročni krediti	362,3	-7,2	107,9	133,1	65,4	-10,5	-23,2	-84,3	183,3
2.3.1.1. Korištenja	517,0	494,6	652,6	750,0	610,6	71,3	57,1	238,9	243,4
2.3.1.2. Otplate	-154,7	-501,8	-544,7	-616,9	-545,2	-81,7	-80,3	-323,2	-60,0
2.3.2. Kratkoročni krediti (neto)	-50,7	1,5	-6,4	-5,5	0,2	-0,3	0,4	-0,4	0,5
2.4. Ostali sektori	804,3	427,7	407,2	-86,8	332,7	29,8	-122,0	293,1	131,8
2.4.1. Dugoročni krediti	668,0	439,3	466,5	-38,7	252,8	9,8	-132,7	233,2	142,6
2.4.1.1. Korištenja	969,7	979,8	971,1	690,1	1.107,0	161,6	167,1	350,2	428,0
2.4.1.2. Otplate	-301,8	-540,5	-504,6	-728,8	-854,1	-151,9	-299,8	-117,0	-285,5
2.4.2. Kratkoročni krediti (neto)	136,4	-11,6	-59,3	-48,1	79,9	20,1	10,8	59,9	-10,8
3. Valuta i depoziti	-175,9	35,6	-104,9	200,7	1.167,6	171,7	290,3	197,7	507,8
3.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Banke	-175,9	35,6	-104,9	200,7	1.167,6	171,7	290,3	197,7	507,8
4. Ostale obveze (kratkoročne)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci.

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica

U milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-9.239,2	-9.953,0	-3.894,0	-6.052,7	-13.172,7	-7.447,4	-6.196,7	7.544,1	-7.072,5
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-13.736,0	-14.456,2	-11.217,5	-14.108,1	-21.742,6	-9.514,5	-8.364,3	5.305,0	-9.168,8
1.1. Prihodi	56.904,8	59.736,5	74.694,1	83.975,4	85.195,8	14.984,6	20.255,8	32.113,6	17.841,9
1.2. Rashodi	-70.640,8	-74.192,7	-85.911,5	-98.083,6	-106.938,5	-24.499,1	-28.620,1	-26.808,6	-27.010,7
2. Robe i usluge (3+4)	-12.665,6	-11.928,5	-7.894,9	-10.019,2	-17.519,0	-7.656,7	-6.608,0	5.760,1	-9.014,4
2.1. Prihodi	54.398,7	57.919,7	71.797,8	80.246,0	81.887,2	14.166,7	19.441,5	31.296,4	16.982,6
2.2. Rashodi	-67.064,3	-69.848,2	-79.692,7	-90.265,2	-99.406,1	-21.823,4	-26.049,5	-25.536,2	-25.996,9
3. Robe	-25.946,4	-23.586,6	-26.686,7	-34.327,9	-41.252,7	-8.626,5	-11.065,4	-10.551,5	-11.009,3
3.1. Prihodi	29.130,4	31.369,6	37.910,1	39.690,9	39.129,0	8.951,5	10.088,0	9.861,3	10.228,2
3.2. Rashodi	-55.076,9	-54.956,2	-64.596,7	-74.018,8	-80.381,7	-17.578,0	-21.153,4	-20.412,7	-21.237,6
4. Usluge	13.280,8	11.658,1	18.791,7	24.308,7	23.733,7	969,8	4.457,4	16.311,6	1.995,0
4.1. Prihodi	25.268,3	26.550,1	33.887,7	40.555,2	42.758,2	5.215,2	9.353,5	21.435,1	6.754,4
4.2. Rashodi	-11.987,5	-14.892,0	-15.096,0	-16.246,4	-19.024,5	-4.245,5	-4.896,1	-5.123,5	-4.759,4
5. Dohodak	-1.070,4	-2.527,7	-3.322,5	-4.089,0	-4.223,7	-1.857,8	-1.756,3	-455,1	-154,4
5.1. Prihodi	2.506,0	1.816,8	2.896,3	3.729,4	3.308,7	817,9	814,3	817,2	859,3
5.2. Rashodi	-3.576,5	-4.344,5	-6.218,8	-7.818,4	-7.532,3	-2.675,7	-2.570,5	-1.272,4	-1.013,7
6. Tekući transferi	4.496,8	4.503,2	7.323,5	8.055,5	8.570,0	2.067,1	2.167,6	2.239,1	2.096,3
6.1. Prihodi	5.846,2	6.898,2	9.131,4	9.795,4	10.648,7	2.583,3	2.687,3	2.655,2	2.723,0
6.2. Rashodi	-1.349,4	-2.394,9	-1.807,9	-1.740,0	-2.078,7	-516,2	-519,8	-416,1	-626,7
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	9.123,9	13.217,7	10.832,0	9.347,7	20.783,7	6.810,1	6.432,9	649,5	6.891,1
B1. Kapitalne transakcije	121,9	178,0	172,1	1.140,1	189,7	47,9	63,1	55,8	22,9
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	10.056,6	16.031,7	15.469,6	19.242,6	26.166,2	8.650,9	8.585,5	1.859,1	7.070,8
1. Izravna ulaganja	5.349,3	10.131,7	8.539,9	9.356,5	7.054,0	1.897,4	2.944,6	155,0	2.057,0
1.1. U inozemstvo	-619,7	-347,2	-32,9	-1.279,6	-728,8	-72,4	-247,2	-269,1	-140,1
1.2. U Hrvatsku	5.969,1	10.478,9	8.572,8	10.636,1	7.782,8	1.969,7	3.191,8	424,1	2.197,1
2. Portfolio ulaganja	107,9	3.697,3	5.658,5	4.975,0	-1.889,3	-716,5	1.807,3	-838,8	-2.141,3
2.1. Sredstva	-0,9	-277,4	-189,8	-1.081,7	-5.201,7	-1.635,3	-194,1	-587,8	-2.784,5
2.2. Obveze	108,8	3.974,8	5.848,2	6.056,7	3.312,4	918,9	2.001,4	-251,1	643,2
3. Ostala ulaganja	4.599,3	2.202,6	1.271,3	4.911,1	21.001,5	7.470,0	3.833,5	2.542,9	7.155,2
3.1. Sredstva	2.139,9	-4.476,5	-7.042,5	4.031,7	3.424,9	5.861,8	-538,6	-2.113,5	215,2
3.2. Obveze	2.459,4	6.679,1	8.313,8	879,4	17.576,6	1.608,1	4.372,1	4.656,4	6.940,0
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-1.054,5	-2.992,0	-4.809,8	-11.035,1	-5.572,2	-1.888,6	-2.215,6	-1.265,4	-202,6
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	115,3	-3.264,8	-6.938,0	-3.295,0	-7.611,1	637,3	-236,2	-8.193,6	181,4

^a Revidirani podaci.

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka^a

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke						Devizne pričuve poslovnih banaka ^b	
		Ukupno	Specijalna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize Valuta i depoziti		Obveznice i zadužnice
1991.	prosinac	–	–	–	–	–	–	–	200,9
1992.	prosinac	166,8	–	–	–	166,8	166,8	–	484,0
1993.	prosinac	616,2	3,7	–	–	612,5	612,5	–	689,4
1994.	prosinac	1.405,0	4,5	–	–	1.400,5	1.400,5	–	878,7
1995.	prosinac	1.895,2	139,8	–	–	1.755,4	1.651,0	104,3	1.330,3
1996.	prosinac	2.314,0	125,6	–	–	2.188,4	2.016,6	171,8	1.919,5
1997.	prosinac	2.539,1	147,1	0,1	–	2.391,9	2.011,7	380,2	2.291,3
1998.	prosinac	2.815,7	231,2	0,2	–	2.584,4	1.927,0	657,4	1.885,2
1999.	prosinac	3.025,0	189,5	0,2	–	2.835,3	2.459,8	375,5	1.350,2
2000.	prosinac	3.524,8	147,7	0,2	–	3.376,9	2.574,3	802,6	2.152,9
2001.	prosinac	4.704,2	108,4	0,2	–	4.595,6	3.060,3	1.535,3	3.577,4
2002.	veljača	4.750,0	106,4	0,2	–	4.643,3	3.273,2	1.370,2	3.138,5
	ožujak	4.885,5	104,1	0,2	–	4.781,1	3.275,3	1.505,8	2.667,6
	travanj	5.018,8	92,1	0,2	–	4.926,5	3.292,0	1.634,5	2.423,1
	svibanj	5.230,8	92,8	0,2	–	5.137,8	3.365,6	1.772,2	2.509,7
	lipanj	5.601,8	95,9	0,2	–	5.505,7	3.627,8	1.878,0	2.573,3
	srpanj	5.648,4	95,5	0,2	–	5.552,7	3.638,7	1.914,0	2.618,3
	kolovoz	5.758,3	95,3	0,2	–	5.662,8	3.779,1	1.883,7	2.674,6
	rujan	5.705,2	91,6	0,2	–	5.613,4	3.573,5	2.039,9	2.705,4
	listopad	5.715,9	77,3	0,2	–	5.638,4	3.628,7	2.009,7	2.677,9
	studenj	5.852,9	76,5	0,2	–	5.776,1	3.914,2	1.861,9	2.665,3
	prosinac	5.885,8	2,4	0,2	–	5.883,2	3.945,0	1.938,2	2.688,7
2003.	siječanj	5.948,9	2,5	0,2	–	5.946,2	3.982,8	1.963,4	2.653,5
	veljača	6.429,5	1,4	0,2	–	6.427,9	4.275,8	2.152,1	2.443,1
	ožujak	6.207,8	1,4	0,2	–	6.206,2	3.524,0	2.682,1	2.913,1
	travanj	6.524,1	1,4	0,2	–	6.522,4	2.898,9	3.623,5	2.601,4
	svibanj ^c	7.003,5	1,2	0,2	–	7.002,0	3.034,4	3.967,6	3.149,0

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Izvršena je revizija podataka od svibnja 1999. godine nadalje; ^c Preliminarni podaci.

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premoščivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premoščivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Devizne pričuve poslovnih banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih poslovnih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premoščivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII. ^b	XII.	I.	II.	III.	IV.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)								
A. Službene međunarodne pričuve	2.847,4	3.432,3	4.704,2	5.885,8	5.948,9	6.429,5	6.207,8	6.524,1
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.616,3	2.567,4	3.420,3	4.423,1	4.498,4	5.047,3	4.909,2	5.388,6
(a) Dužnički vrijednosni papiri	375,5	802,6	1.535,3	1.938,2	1.963,4	2.152,1	2.682,1	3.623,5
od toga: izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu								
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.240,8	1.764,8	1.885,0	2.484,9	2.535,0	2.895,2	2.227,0	1.765,1
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	712,3	545,7	406,9	338,6	335,5	336,1	335,5	319,7
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava od toga: locirane u inozemstvu								
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava od toga: locirane u zemlji o kojoj se izvještava	1.528,6	1.219,1	1.478,1	2.146,3	2.199,5	2.559,1	1.891,5	1.445,4
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Specijalna prava vučenja (SPV)	189,5	147,7	108,4	2,4	2,5	1,4	1,4	1,4
(4) Zlato								
(5) Ostale devizne pričuve	41,4	717,0	1.175,3	1.460,1	1.447,8	1.380,5	1.297,0	1.133,8
– obrnuti repo poslovi	41,4	717,0	1.175,3	1.460,1	1.447,8	1.380,5	1.297,0	1.133,8
B. Ostale devizne pričuve	177,6	92,5						
– oročeni depoziti	177,6	92,5						
C. Ukupno (A+B)	3.025,0	3.524,8	4.704,2	5.885,8	5.948,9	6.429,5	6.207,8	6.524,1
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)								
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-932,6	-1.210,8	-1.191,4	-771,6	-792,8	-839,2	-846,3	-876,1
(a) Hrvatska narodna banka	-258,7	-265,0	-391,1	-174,4	-171,5	-189,7	-199,2	-222,1
Do 1 mjesec								
Glavnica	-90,2	-107,6	-172,9	-142,6	-69,4	-110,9	-150,6	127,5
Kamate	-5,0	-4,3	-2,8	-2,3	-2,0	-1,9	-2,0	-2,0
Preko 1 do 3 mjeseca								
Glavnica	-123,6	-116,5	-179,6	-27,6	-99,5	-76,5	-46,4	-92,4
Kamate	-2,7	-2,8	-1,9	-0,1	-0,5	-0,3	-0,2	-0,3
Preko 3 mjeseca do 1 godine								
Glavnica	-29,9	-29,0	-30,4	-1,7	-0,1	-0,1		
Kamate	-7,3	-4,7	-3,4	-0,1	0,0	0,0		
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-673,9	-945,8	-800,3	-597,3	-621,3	-649,5	-647,1	-654,0
Do 1 mjesec								
Glavnica	-63,5	-89,3	-89,7	-102,1	-2,6	-6,5	-3,1	-3,3
Kamate	-58,3	-69,0	-49,0	-44,6	-40,4	-119,5	-3,2	-2,2
Preko 1 do 3 mjeseca								
Glavnica	-6,0	-93,8	-310,1	-9,0	-9,6	-6,4	-55,0	-155,9
Kamate	-42,9	-77,1	-110,9	-154,3	-121,2	-6,3	-20,2	-72,0
Preko 3 mjeseca do 1 godine								
Glavnica	-384,6	-497,1	-150,6	-183,5	-304,9	-305,2	-261,0	-161,3
Kamate	-118,7	-119,6	-90,0	-103,8	-142,6	-205,6	-304,7	-259,1
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu								
(a) Kratke pozicije (-)								
Do 1 mjesec								
Preko 1 do 3 mjeseca								
Preko 3 mjeseca do 1 godine								
(b) Duge pozicije (+)								
Do 1 mjesec								
Preko 1 do 3 mjeseca								
Preko 3 mjeseca do 1 godine								
3. Ostalo	-21,3	-40,7	-66,3	-22,4	-112,2	-58,1	-153,8	-337,6
– odljevi s osnove repo poslova (-)								
Do 1 mjesec								
Glavnica	-21,3	-40,6	-66,3	-22,4	-112,1	-58,0	-153,6	-337,4
Kamate	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,2
Preko 1 do 3 mjeseca								
Glavnica								
Kamate								
Preko 3 mjeseca do 1 godine								
Glavnica								
Kamate								
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-954,0	-1.251,5	-1.257,7	-794,1	-905,0	-897,3	-1.000,1	-1.213,8
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)								
1. Potencijalne devizne obveze	-869,9	-969,3	-960,3	-1.698,7	-1.304,6	-1.392,5	-1.424,9	-1.455,9
(a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine	-263,6	-296,0	-278,6	-714,4	-289,5	-332,2	-370,5	-373,1
– Hrvatska narodna banka								
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-263,6	-296,0	-278,6	-714,4	-289,5	-332,2	-370,5	-373,1
Do 1 mjesec	-37,3	-48,4	-43,6	-54,5	-5,8	-29,0	-10,9	-2,8
Preko 1 do 3 mjeseca	-57,6	-11,4	-21,8	-36,7	-40,8	-15,4	-38,0	-92,3

GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM

Preko 3 mjeseca do 1 godine	-168,7	-236,2	-213,2	-623,2	-243,0	-287,8	-321,6	-278,1
(b) Ostale potencijalne obveze	-606,2	-673,2	-681,7	-984,3	-1.015,0	-1.060,3	-1.054,4	-1.082,7
– Hrvatska narodna banka	-606,2	-673,2	-681,7	-984,3	-1.015,0	-1.060,3	-1.054,4	-1.082,7
Do 1 mjesec								
Preko 1 do 3 mjeseca	-606,2	-673,2	-681,7	-984,3	-1.015,0	-1.060,3	-1.054,4	-1.082,7
Preko 3 mjeseca do 1 godine								
– Središnja država (bez republičkih fondova)								
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje								
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	80,0	80,0	150,7					
– BIS (+)	80,0	80,0						
– MMF (+)			150,7					
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti								
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-789,9	-889,3	-809,7	-1.698,7	-1.304,6	-1.392,5	-1.424,9	-1.455,9
IV. Bilješke								
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom u tome: središnja država (bez republičkih fondova)								
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama								
(c) založena imovina	177,0							
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima								
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-20,1	-40,0	-61,7	-20,8	-104,4	-52,4	-140,5	-316,7
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.								
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.								
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	37,4	685,6	1.089,3	1.385,5	1.377,3	1.308,0	1.231,3	1.072,3
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)								
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a								
– SPV i valute koje čine SPV	2.983,7	3.524,8	4.704,2	5.885,8	5.948,9	6.429,5	6.207,8	6.524,1
– valute koje ne čine SPV	41,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– po pojedinim valutama:								
USD	1.186,1	922,5	1.533,2	1.667,2	1.797,1	1.819,2	1.870,9	2.025,3
EUR	1.405,1	2.453,9	3.062,0	4.215,9	4.149,1	4.608,7	4.335,2	4.497,1
Ostale	433,8	148,4	109,0	2,7	2,7	1,7	1,7	1,7

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospjećem duljim od tri mjeseca. Do sada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "Data Template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity – Operational Guidelines, Oct. 1999".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospelja, devizne oročene depozite s preostalim rokom dospelja do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, specijalna prava vučenja, zlato i obrnute repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospjevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospelja iz danih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova

između HNB-a i domaćih poslovnih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospjevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve temelji se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice na deviznu obveznu pričuvenu, koju čine devizni depoziti stanovništva kod banaka s preostalim rokom dospelja do 3 mjeseca). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospjevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje devizne oročene depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I).

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,340174	0,024304	0,050419	0,020916	0,190597	0,375277	0,264299	0,171018
1993.		4,133563	0,305485	0,621058	0,224018	2,433869	5,369428	3,577417	2,155526
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2002.		7,406773				5,050089	11,788895	7,863712	
2002.	veljača	7,500267				5,077714	12,263697	8,626259	
	ožujak	7,403144				5,043763	12,027717	8,454575	
	travanj	7,392964				5,043037	12,043841	8,358554	
	svibanj	7,378303				5,065595	11,779217	8,071944	
	lipanj	7,344009				4,993381	11,405167	7,697451	
	srpanj	7,350401				5,026632	11,500657	7,405215	
	kolovoz	7,377005				5,045000	11,605190	7,541780	
	rujan	7,346884				5,014697	11,644205	7,483577	
	listopad	7,426918				5,070771	11,795687	7,570804	
	studenj	7,467559				5,090816	11,740230	7,464486	
	prosinac	7,423370				5,059394	11,566062	7,297541	
2003.	siječanj	7,500084				5,135489	11,424463	7,081599	
	veljača	7,583557				5,168355	11,367500	7,032163	
	ožujak	7,662875				5,218167	11,233061	7,098993	
	travanj	7,553503				5,052297	10,967309	6,965821	
	svibanj	7,542339				4,981129	10,611795	6,548923	

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,964508	0,070357	0,145244	0,054153	0,546218	1,206464	0,798188	0,495000
1993.		7,262200	0,540504	1,120052	0,381300	4,471653	9,714800	6,561900	3,801812
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2002.	veljača	7,437848				5,037827	12,179217	8,600657	
	ožujak	7,402535				5,052580	12,107516	8,494991	
	travanj	7,395818				5,054205	11,969280	8,185742	
	svibanj	7,377827				5,039844	11,587603	7,928032	
	lipanj	7,320722				4,972641	11,273055	7,359729	
	srpanj	7,394853				5,071916	11,762133	7,522740	
	kolovoz	7,376568				5,022857	11,620302	7,488902	
	rujan	7,341343				5,003642	11,677021	7,504951	
	listopad	7,498423				5,126075	11,872107	7,627325	
	studenj	7,431178				5,035697	11,613030	7,482809	
	prosinac	7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.	siječanj	7,555767				5,139628	11,544335	7,035165	
	veljača	7,620482				5,210230	11,185208	7,052737	
	ožujak	7,692318				5,210186	11,196969	7,164976	
	travanj	7,567308				5,021772	10,965524	6,889392	
	svibanj	7,546434				4,937150	10,514747	6,368836	

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeksi 1995. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks cijena na malo
1997.	prosinac	107,96	104,89	103,27
1998.	prosinac	111,87	108,03	102,41
1999.	prosinac	122,56	116,27	109,49
2000.	prosinac	125,97	113,53	107,66
2001.	prosinac	122,99	111,96	104,32
2002.	veljača	125,80	114,35	106,57
	ožujak	123,91	114,53	105,08
	travanj	123,36	113,53	104,60
	svibanj	121,86	111,93	103,25
	lipanj	119,64	109,37	101,24
	srpanj	118,32	107,66	100,56
	kolovoz	119,29	108,79	101,71
	rujan	118,68	108,15	100,95
	listopad	120,00	108,69	101,71
	studen	119,93	109,08	101,89
	prosinac	118,58	108,13	100,64
2003.	siječanj	118,31	108,68	100,46
	veljača	118,95	109,68	101,38
	ožujak	120,10	110,90 ^a	102,48 ^a
	travanj	118,17	108,71 ^a	101,16 ^a
	svibanj	115,76		

^a Preliminarni podaci

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Ponderi su određeni na temelju prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od srpnja 1996. do siječnja 2000. godine. Baza razdoblje za izračunavanje indeksa je 1995. godina. Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je

deprijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Koriste se indeksi cijena pri proizvođačima i indeksi cijena na malo, odnosno ukupni harmonizirani indeks cijena na malo za države članice Ekonomske i monetarne unije. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	I.	II.	III.	IV.
1. Izravna ulaganja	0,0	270,8	348,6	626,6	635,0	1.048,8	1.106,3	1.135,0	1.282,3	1.331,8
2. Država	2.905,7	3.412,3	3.975,3	4.828,4	5.132,6	6.356,3	6.370,0	6.948,4	6.894,5	7.011,8
2.1 Portfeljna ulaganja	1.954,5	2.048,3	2.522,9	3.141,2	3.677,1	4.357,1	4.354,9	4.927,9	4.882,3	4.951,5
Obveznice	1.954,5	2.048,3	2.522,9	3.141,2	3.677,1	4.357,1	4.354,9	4.927,9	4.882,3	4.951,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2 Ostala ulaganja	951,2	1.364,0	1.452,4	1.687,2	1.455,5	1.999,2	2.015,1	2.020,5	2.012,2	2.060,3
2.2.1 Trgovački krediti	18,1	2,7	3,3	0,1	1,1	1,3	1,1	1,1	1,0	1,0
Dugoročni	18,1	1,8	0,6	0,1	1,1	1,3	1,1	1,1	1,0	1,0
Kratkoročni	0,0	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2 Krediti	933,1	1.361,3	1.449,1	1.687,1	1.454,4	1.998,0	2.014,1	2.019,4	2.011,2	2.059,3
Dugoročni	833,1	1.311,3	1.373,8	1.327,1	1.454,4	1.998,0	2.014,1	2.019,4	2.011,2	2.059,3
Kratkoročni	100,0	50,0	75,3	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	231,8	233,3	196,6	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	231,8	233,3	196,6	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Banke	2.215,6	2.491,7	2.184,8	2.086,5	2.299,4	4.011,1	4.128,4	4.252,2	4.473,4	4.581,3
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2 Ostala ulaganja	2.215,6	2.491,7	2.184,8	2.086,5	2.299,4	4.011,1	4.128,4	4.252,2	4.473,4	4.581,3
4.2.1 Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	633,5	1.975,7	1.986,0	2.089,7	2.130,0	2.191,4
4.2.2 Krediti	1.425,7	1.877,1	1.647,1	1.653,7	1.665,9	2.035,5	2.142,4	2.162,6	2.343,4	2.389,9
Dugoročni	1.382,0	1.856,3	1.627,0	1.640,0	1.657,7	2.026,2	2.132,8	2.153,0	2.334,0	2.380,4
Kratkoročni	43,7	20,8	20,1	13,7	8,2	9,3	9,6	9,6	9,4	9,5
5. Ostali sektori	2.098,5	3.275,1	3.272,6	3.354,6	3.127,5	3.921,0	4.002,3	4.177,1	4.345,3	4.488,2
5.1 Portfeljna ulaganja	0,0	8,7	48,5	38,4	54,8	167,7	172,9	377,1	374,7	383,3
Obveznice	0,0	0,0	31,1	28,9	27,3	167,7	172,9	377,1	374,7	383,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	27,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2 Ostala ulaganja	2.098,5	3.266,5	3.224,1	3.316,3	3.072,8	3.753,3	3.829,3	3.800,1	3.970,7	4.104,8
5.2.1 Trgovački krediti	608,4	456,3	383,9	334,0	293,7	323,6	326,0	324,9	321,6	329,1
Dugoročni	442,8	353,9	298,5	269,5	239,9	272,7	272,7	272,0	270,0	271,8
Kratkoročni	165,6	102,4	85,4	64,4	53,8	50,9	53,3	52,9	51,6	57,2
5.2.2 Krediti	1.490,1	2.810,2	2.840,2	2.982,3	2.779,1	3.429,8	3.503,3	3.475,2	3.649,0	3.775,8
Dugoročni	1.260,9	2.523,4	2.611,6	2.838,0	2.691,6	3.296,8	3.355,8	3.323,7	3.469,2	3.604,2
Kratkoročni	229,2	286,7	228,6	144,3	87,5	133,0	147,6	151,5	179,9	171,6
Ukupno (1+2+3+4+5)	7.451,6	9.683,3	9.977,9	11.054,8	11.316,6	15.337,2	15.607,0	16.512,8	16.995,5	17.413,0

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug prema novoj metodologiji koja se primjenjuje od ožujka 2000. godine obuhvaća sve obveze rezidenata na temelju: depozita primljenih od stranih osoba (do sada nisu obuhvaćani), kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim rokom dužim od 150 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana), s tim da su financijski krediti, iznimno, uključeni neovisno o roku dospijanja, te dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (prema nominalnoj vrijednosti).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10 posto). Država prikazuje inozemne dugove široko definirane države, koja uključuje središnju državu, republičke fondove (uključuju-

jući HBOR) i lokalne organe uprave i fondove. Središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Banke prikazuju dugove banaka i štedionica. Ostali domaći sektori prikazuju dugove nefinancijskih poduzeća, ostalih financijskih institucija i stanovništva.

Unutar svakog sektora podaci se razvrstavaju na portfeljna i ostala ulaganja. Portfeljna ulaganja odnose se na dugoročne i kratkoročne dužničke vrijednosne papire. Ostala ulaganja uključuju valutu i depozite te kredite. Krediti se dijele na trgovačke kredite, tj. na komercijalne kredite koje kreditor odobrava za kupnju njegove robe, i sve ostale kredite.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Stanje duga uključuje tzv. neevidentirane otplate glavnice (koje su trebale biti plaćene, ali nije primljena statistička informacija o tome) i buduća dospijanja glavnice.

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	I.	II.	III.	IV.
1. Portfeljna ulaganja	1.954,8	2.057,0	2.571,4	3.179,6	3.731,8	4.524,8	4.527,8	5.305,0	5.257,0	5.334,8
Obveznice	1.954,8	2.048,3	2.554,0	3.170,1	3.704,4	4.524,8	4.527,8	5.305,0	5.257,0	5.334,8
U tome: Londonski klub	1.428,4	1.404,7	1.380,9	1.255,4	1.106,0	956,7	876,1	876,1	876,1	876,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	27,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Ostala ulaganja	5.496,8	7.626,3	7.406,5	7.875,2	7.584,8	10.812,5	11.079,2	11.207,8	11.738,5	12.078,2
2.1. Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	633,5	1.975,7	1.986,0	2.089,7	2.130,0	2.191,4
2.2. Dugoročni krediti	4.168,4	6.540,9	6.442,8	6.781,7	6.769,0	8.570,5	8.805,7	8.827,2	9.189,2	9.469,6
2.2.1. Javni kreditori	1.867,0	2.305,7	2.157,6	2.269,1	2.230,4	2.568,7	2.601,9	2.645,3	2.648,9	2.707,8
a) Međunarodne financijske organizacije	851,0	1.066,7	1.032,8	1.128,6	1.166,1	1.376,1	1.386,2	1.402,3	1.416,9	1.450,5
– MMF	231,8	233,3	196,6	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– IBRD	294,5	345,2	396,3	417,7	468,8	610,8	615,5	618,2	618,5	626,1
– IFC	0,0	30,8	28,6	71,9	85,6	132,3	113,2	113,6	131,2	133,0
– EBRD	171,2	250,8	219,1	296,8	318,7	374,3	394,5	405,6	405,3	417,6
– EUROFIMA	42,9	72,1	78,5	85,6	82,7	109,4	112,0	113,0	111,6	112,6
– EIB	108,3	133,2	98,2	74,0	52,2	84,8	84,7	85,2	84,1	93,7
– CEF	2,3	1,1	15,4	24,0	36,0	64,5	66,3	66,6	66,2	67,6
b) Vlade i vladine agencije	1.016,0	1.239,0	1.124,9	1.140,5	1.064,3	1.192,7	1.215,7	1.243,1	1.232,0	1.257,3
– Pariški klub	852,5	884,7	771,9	687,5	622,4	631,2	616,6	617,3	613,9	621,7
– Ostalo	163,5	354,3	353,0	453,0	441,9	561,5	599,1	625,7	618,2	635,6
2.2.2. Privatni kreditori	2.301,4	4.235,2	4.285,1	4.512,6	4.538,6	6.001,8	6.203,8	6.181,8	6.540,3	6.761,8
a) Banke	1.833,3	3.302,0	3.366,8	3.397,6	3.477,9	4.651,5	4.829,7	4.793,3	5.153,6	5.336,5
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	167,0	198,4	441,2	634,6	733,9	681,7	688,3	620,8	615,3	620,0
b) Ostali sektori	468,1	933,2	918,3	1.115,0	1.060,6	1.350,3	1.374,1	1.388,5	1.386,8	1.425,2
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	17,6	28,3	17,8	13,8	9,8	6,0	6,1	6,2	5,5	5,6
2.3. Kratkoročni krediti	538,5	470,8	426,1	660,8	182,3	266,3	287,5	291,0	419,3	417,2
2.3.1. Javni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Privatni kreditori	538,5	470,8	426,1	660,8	182,3	266,3	287,5	291,0	419,3	417,2
a) Banke	370,1	289,1	246,5	486,5	62,5	88,3	104,5	105,4	123,6	118,5
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) Ostali sektori	168,4	181,7	179,5	174,3	119,9	178,0	183,0	185,6	295,8	298,8
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2)	7.451,6	9.683,3	9.977,9	11.054,8	11.316,6	15.337,2	15.607,0	16.512,8	16.995,5	17.413,0

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

Tablica prikazuje strukturu inozemnog duga po inozemnim sektorima, odnosno prema inozemnim vjerovnicima. Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H11.

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

U milijunima USD

	Stanje duga 30.4.2003.	Neevidenti- rane otplate glavnice	Projekcija otplate glavnice											
			2.tr. 2003.	3.tr. 2003.	4.tr. 2003.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	Ostalo
1. Izravna ulaganja	1.331,8	125,8	43,1	115,3	78,4	236,8	128,8	123,5	303,9	202,5	106,6	15,3	19,0	69,5
2. Država	7.011,8	5,4	58,8	135,0	40,9	234,7	865,2	903,2	895,5	636,3	518,9	853,3	787,8	1.311,4
2.1. Portfeljna ulaganja	4.951,5	0,0	0,0	80,6	0,0	80,6	576,4	710,4	698,9	411,1	308,1	649,1	649,1	867,7
Obveznice	4.951,5	0,0	0,0	80,6	0,0	80,6	576,4	710,4	698,9	411,1	308,1	649,1	649,1	867,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Ostala ulaganja	2.060,3	5,4	58,8	54,4	40,9	154,1	288,9	192,8	196,6	225,2	210,8	204,1	138,7	443,7
2.2.1. Trgovački krediti	1,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,4	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,4	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Krediti	2.059,3	5,4	58,8	54,2	40,8	153,8	288,2	192,8	196,6	225,2	210,8	204,1	138,7	443,7
Dugoročni	2.059,3	5,4	58,8	54,2	40,8	153,8	288,2	192,8	196,6	225,2	210,8	204,1	138,7	443,7
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Banke	4.581,3	78,9	23,2	140,8	27,3	191,2	388,5	700,1	295,7	208,2	156,3	101,7	36,9	2.423,6
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Ostala ulaganja	4.581,3	78,9	23,2	140,8	27,3	191,2	388,5	700,1	295,7	208,2	156,3	101,7	36,9	2.423,6
4.2.1. Valuta i depoziti	2.191,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.191,4
4.2.2. Krediti	2.389,9	78,9	23,2	140,8	27,3	191,2	388,5	700,1	295,7	208,2	156,3	101,7	36,9	232,3
Dugoročni	2.380,4	70,2	22,4	140,8	27,3	190,4	388,5	700,1	295,7	208,2	156,3	101,7	36,9	232,3
Kratkoročni	9,5	8,7	0,8	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Ostali sektori	4.488,2	493,1	187,5	211,7	227,1	626,2	865,8	526,0	485,0	483,9	224,5	158,9	111,1	513,6
5.1. Portfeljna ulaganja	383,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,1	0,0	0,0	142,8	7,2	7,2	8,3	183,8
Obveznice	383,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,1	0,0	0,0	142,8	7,2	7,2	8,3	183,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2. Ostala ulaganja	4.104,8	493,1	187,5	211,7	227,1	626,2	831,7	526,0	485,0	341,2	217,3	151,7	102,9	329,8
5.2.1. Trgovački krediti	329,1	111,3	30,0	33,5	39,4	102,9	68,2	26,0	11,8	4,8	1,8	1,3	0,8	0,3
Dugoročni	271,8	84,5	24,4	23,1	29,6	77,0	63,6	26,0	11,8	4,8	1,8	1,3	0,8	0,3
Kratkoročni	57,2	26,9	5,7	10,4	9,8	25,9	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2.2. Krediti	3.775,8	381,8	157,5	178,2	187,7	523,4	763,6	500,0	473,2	336,4	215,5	150,4	102,0	329,5
Dugoročni	3.604,2	319,5	116,4	137,7	166,5	420,6	757,0	500,0	473,2	336,4	215,5	150,4	102,0	329,5
Kratkoročni	171,6	62,3	41,1	40,5	21,2	102,7	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	17.413,0	703,2	312,7	602,7	373,7	1.289,1	2.248,3	2.252,8	1.980,1	1.530,9	1.006,4	1.129,1	954,9	4.318,1
Dodatak: Procjena plaćanja kamata		74,4	78,2	149,0	128,1	355,4	673,4	559,3	439,1	341,5	264,0	224,5	166,6	312,9
Napomena:														
Inozemni dug koji garantira središnja država	2.097,6													
U tome: banke i ostali sektori	1.132,6													

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

Tablica prikazuje stanje duga i procijenjena buduća plaćanja glavnice i kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite ne-rezidenata, kao ni zatezne kamate. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na temelju kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora i ne

odražavaju varijacije kamatnih stopa koje postoje kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

U napomeni je navedeno stanje javnozajamčenog duga ukupno i stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru banke i ostalim sektorima. Razlika prikazuje stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru država (npr. HBOR-u, Hrvatskim cestama i sl. uključenim u široku definiciju sektora država).

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-5.169,8	-6.438,3	-6.886,5	-5.554,8	-10.368,4	-7.417,6	-8.052,8	-8.513,5	-10.368,4
2. Sredstva	6.162,8	5.900,9	7.210,9	9.981,4	10.504,1	9.149,8	9.845,4	9.910,4	10.504,1
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.002,4	881,7	875,1	967,1	1.262,0	922,1	1.026,6	865,5	1.262,0
2.2. Portfeljna ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,5	44,6	61,6	58,1	30,7	44,6
2.2.1. Vlasnička ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,5	44,6	61,6	58,1	30,7	44,6
2.2.2. Dužnička ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	2.314,9	1.968,2	2.799,3	4.287,6	3.311,7	3.280,7	3.158,9	3.309,0	3.311,7
2.4.1. Trgovački krediti	200,1	194,4	186,3	181,8	188,6	183,5	179,3	188,6	188,6
2.4.2. Krediti	165,3	164,9	154,7	107,3	134,1	111,6	130,6	134,1	134,1
2.4.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5	2.989,1	2.985,6	2.849,0	2.986,4	2.989,1
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	2.815,8	3.025,0	3.522,2	4.704,2	5.885,8	4.885,4	5.601,7	5.705,2	5.885,8
3. Obveze	11.332,6	12.339,2	14.097,4	15.536,3	20.872,5	16.567,4	17.898,2	18.423,9	20.872,5
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.902,6	2.578,1	3.560,3	4.706,4	6.398,6	5.469,9	5.203,0	5.450,0	6.398,6
3.2. Portfeljna ulaganja	2.145,3	2.700,0	3.288,4	3.880,0	4.765,7	3.916,6	4.547,0	4.461,6	4.765,7
3.2.1. Vlasnička ulaganja	87,3	128,3	108,8	148,2	241,0	172,6	151,9	209,8	241,0
3.2.2. Dužnička ulaganja	2.058,0	2.571,8	3.179,6	3.731,8	4.524,8	3.744,0	4.395,1	4.251,8	4.524,8
Obveznice	2.049,3	2.554,4	3.170,1	3.704,4	4.524,8	3.739,1	4.390,2	4.246,9	4.524,8
Instrumenti tržišta novca	8,7	17,4	9,5	27,4	0,0	4,9	4,9	4,9	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.284,7	7.061,0	7.248,6	6.949,8	9.708,2	7.180,9	8.148,1	8.512,2	9.708,2
3.4.1. Trgovački krediti	443,8	390,9	334,0	294,8	312,9	288,8	332,1	319,5	312,9
3.4.2. Krediti	6.226,3	6.132,4	6.481,8	6.021,5	7.419,6	6.093,5	6.629,3	6.826,7	7.419,6
3.4.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5	1.975,7	798,6	1.186,7	1.366,0	1.975,7
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća poslovnih banaka, poduzeća, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u američke dolare obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o

tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora prema inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja poslovne banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i poslovnih banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-900,2	-1.696,4	-2.685,2	-3.739,3	-5.136,6	-4.547,8	-4.176,4	-4.584,6	-5.136,6
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.002,4	881,7	875,1	967,1	1.262,0	922,1	1.026,6	865,5	1.262,0
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	960,2	839,7	824,1	926,8	1.219,9	881,1	984,8	823,4	1.219,9
1.1.1. Sredstva	960,2	839,7	824,1	926,8	1.219,9	881,1	984,8	823,4	1.219,9
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	42,2	42,0	51,0	40,3	42,1	41,0	41,8	42,1	42,1
1.1.1. Sredstva	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1.2.2. Obveze	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.902,6	2.578,1	3.560,3	4.706,4	6.398,6	5.469,9	5.203,0	5.450,0	6.398,6
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	1.659,1	2.205,5	2.904,1	3.760,6	4.992,3	4.469,4	3.985,2	4.185,7	4.992,3
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.659,1	2.205,5	2.904,1	3.760,6	4.992,3	4.469,4	3.985,2	4.185,7	4.992,3
2.2. Ostala ulaganja	243,5	372,6	656,2	945,9	1.406,3	1.000,5	1.217,8	1.264,3	1.406,3
2.2.1. Sredstva	....	....	....	....	....	....	....	....	....
2.2.2. Obveze	....	....	....	....	....	....	....	....	....
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-2.115,6	-2.674,0	-3.274,1	-3.857,5	-4.721,2	-3.855,0	-4.488,9	-4.430,9	-4.721,2
1. Sredstva	29,7	26,0	14,3	22,5	44,6	61,6	58,1	30,7	44,6
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	29,7	26,0	14,3	22,5	44,6	61,6	58,1	30,7	44,6
1.1.1. Banke	2,3	0,7	7,2	7,1	9,7	6,5	8,1	6,5	9,7
1.1.2. Ostali sektori	27,4	25,3	7,1	15,4	32,8	52,5	47,4	22,2	32,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.145,3	2.700,0	3.288,4	3.880,0	4.765,7	3.916,6	4.547,0	4.461,6	4.765,7
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	87,3	128,3	108,8	148,2	241,0	172,6	151,9	209,8	241,0
2.1.1. Banke	36,5	61,5	36,5	36,5	111,0	42,5	36,8	96,9	111,0
2.1.2. Ostali sektori	50,8	66,8	72,3	111,7	130,0	130,1	115,2	112,9	130,0
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	2.058,0	2.571,8	3.179,6	3.731,8	4.524,8	3.744,0	4.395,1	4.251,8	4.524,8
2.2.1. Obveznice	2.049,3	2.554,4	3.170,1	3.704,4	4.524,8	3.739,1	4.390,2	4.246,9	4.524,8
Država	2.049,3	2.523,2	3.141,2	3.677,1	4.357,1	3.712,1	4.230,0	4.089,4	4.357,1
Ostali sektori	0,0	31,2	28,9	27,3	167,7	27,0	160,1	157,5	167,7
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	8,7	17,4	9,5	27,4	0,0	4,9	4,9	4,9	0,0
Ostali sektori	8,7	17,4	9,5	27,4	0,0	4,9	4,9	4,9	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2002.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-4.969,8	-5.092,8	-4.449,3	-2.662,2	-6.396,5	-3.900,3	-4.989,2	-5.203,2	-6.396,5
1. Sredstva	2.314,9	1.968,2	2.799,3	4.287,6	3.311,7	3.280,7	3.158,9	3.309,0	3.311,7
1.1. Trgovinski krediti	200,1	194,4	186,3	181,8	188,6	183,5	179,3	188,6	188,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	200,1	194,4	186,3	181,8	188,5	183,5	179,2	188,5	188,5
Dugoročni krediti	181,3	182,4	154,4	158,9	176,6	165,5	166,6	176,6	176,6
Kratkoročni krediti	18,9	12,0	31,9	22,9	11,9	18,0	12,7	11,9	11,9
1.2. Krediti	165,3	164,9	154,7	107,3	134,1	111,6	130,6	134,1	134,1
1.2.1. Država	5,8	3,7	3,5	5,4	5,8	5,3	5,6	5,8	5,8
Dugoročni krediti	5,8	3,7	3,5	5,4	5,8	5,3	5,6	5,8	5,8
1.2.2. Banke	93,4	94,8	121,7	73,0	97,5	76,7	95,2	97,5	97,5
Dugoročni krediti	55,0	60,0	83,6	41,4	62,7	42,5	60,2	62,7	62,7
Kratkoročni krediti	38,4	34,8	38,1	31,6	34,8	34,2	35,1	34,8	34,8
1.2.3. Ostali sektori	66,1	66,4	29,6	28,9	30,7	29,5	29,8	30,7	30,7
Dugoročni krediti	66,1	66,4	29,6	28,9	30,6	29,5	29,8	30,6	30,6
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
1.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5	2.989,1	2.985,6	2.849,0	2.986,4	2.989,1
1.3.2. Država	64,2	46,0	69,0	83,5	120,5	79,3	11,4	55,4	120,5
1.3.3. Banke	1.885,2	1.562,9	2.389,2	3.915,0	2.868,6	2.906,3	2.837,6	2.931,0	2.868,6
1.3.4. Ostali sektori	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.284,7	7.061,0	7.248,6	6.949,8	9.708,2	7.180,9	8.148,1	8.512,2	9.708,2
2.1. Trgovinski krediti	443,8	390,9	334,0	294,8	312,9	288,8	332,1	319,5	312,9
2.1.1. Država	2,7	3,3	0,1	1,1	1,3	1,5	1,5	1,3	1,3
Dugoročni krediti	1,8	0,6	0,1	1,1	1,3	1,5	1,5	1,3	1,3
Kratkoročni krediti	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	441,1	387,6	334,0	293,7	311,6	287,3	330,6	318,2	311,6
Dugoročni krediti	323,4	302,1	269,5	239,9	262,1	237,9	269,9	262,2	262,1
Kratkoročni krediti	117,7	85,4	64,4	53,8	49,6	49,4	60,7	56,0	49,6
2.2. Krediti	6.226,3	6.132,4	6.481,8	6.021,5	7.419,6	6.093,5	6.629,3	6.826,7	7.419,6
2.2.1. Hrvatska narodna banka	233,9	196,7	158,7	122,1	0,0	118,4	111,7	107,8	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	233,9	196,7	158,7	122,1	0,0	118,4	111,7	107,8	0,0
2.2.2. Država	1.343,3	1.450,8	1.687,1	1.454,4	1.988,0	1.553,8	1.680,6	1.805,5	1.988,0
Dugoročni krediti	1.293,3	1.375,4	1.327,1	1.454,4	1.988,0	1.553,8	1.680,6	1.805,5	1.988,0
Kratkoročni krediti	50,0	75,5	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.884,0	1.650,2	1.653,7	1.665,9	2.004,3	1.636,9	1.827,2	1.713,4	2.004,3
Dugoročni krediti	1.835,7	1.630,1	1.640,0	1.657,7	1.995,0	1.629,0	1.818,3	1.705,0	1.995,0
Kratkoročni krediti	48,3	20,1	13,7	8,2	9,3	7,9	8,9	8,5	9,3
2.2.4. Ostali sektori	2.765,1	2.834,7	2.982,3	2.779,1	3.427,4	2.784,4	3.009,9	3.199,9	3.427,4
Dugoročni krediti	2.373,1	2.606,5	2.838,0	2.691,6	3.258,3	2.677,8	2.880,7	3.024,2	3.258,3
Kratkoročni krediti	392,0	228,2	144,3	87,5	169,1	106,6	129,1	175,7	169,1
2.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5	1.975,7	798,6	1.186,7	1.366,0	1.975,7
2.3.1. Banke	614,6	537,7	432,8	633,5	1.975,7	798,6	1.186,7	1.366,0	1.975,7
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

U milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^a	2003.			
						I.	II.	III.	IV.
PRIHODI I DOTACIJE									
1. Državni proračun	43.808,6	46.355,5	44.635,7	52.747,4	66.930,6	4.933,0	5.083,2	5.739,7	5.795,6
2. Republički fondovi	21.302,1	21.185,5	22.099,3	18.098,2	3.998,3	399,4	492,4	380,1	399,8
2.1. HZMO	10.713,4	10.799,8	11.254,2	5.806,8	128,8	5,8	6,3	7,9	10,6
2.2. HZZO	8.269,0	8.686,4	8.967,4	10.314,5	451,5	43,0	114,1	47,9	44,9
2.3. HZZ	718,2	760,6	822,4	910,9	25,4	2,5	1,6	2,2	1,7
2.4. Sredstva doplatka za djecu	542,8	9,1	7,1	5,1	–	–	–	–	–
2.5. Hrvatske vode	1.058,6	929,6	1.048,2	1.060,9	1.094,0	113,9	64,7	63,9	59,0
2.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	–	–	1.797,8	–	–	–	–
2.7. Fond za regionalni razvoj	–	–	–	–	500,9	–	–	–	–
2.8. Hrvatske autoceste	–	–	–	–	–	128,3	134,6	136,1	140,2
2.9. Hrvatske ceste	–	–	–	–	–	91,1	70,5	94,2	99,8
2.10. DAB	–	–	–	–	–	8,5	92,7	15,3	27,0
2.11. Hrvatski fond za privatizaciju	–	–	–	–	–	6,3	7,9	12,6	16,7
A. Ukupno (1+2)	65.110,7	67.541,0	66.735,0	70.845,6	70.929,0	5.332,4	5.575,6	6.119,8	6.195,4
RASHODI I POSUDBE UMANJENI ZA OTPLATE									
3. Državni proračun	34.125,4	35.979,1	36.730,8	44.844,5	67.882,2	5.419,7	5.898,0	6.666,0	5.684,1
4. Republički fondovi	30.103,1	34.363,9	37.701,4	30.044,6	7.057,3	602,2	426,4	655,3	849,4
4.1. HZMO	16.170,4	18.998,5	20.180,8	12.125,3	1.557,8	129,4	143,2	139,8	143,4
4.2. HZZO	10.776,0	11.919,6	13.918,1	13.192,7	1.281,5	22,5	83,2	33,6	46,3
4.3. HZZ	571,2	824,9	995,5	983,4	236,7	13,2	11,1	11,8	11,3
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.032,1	1.136,2	1.250,6	2.467,0	–	–	–	–	–
4.5. Hrvatske vode	1.553,3	1.484,8	1.356,4	1.276,1	1.416,6	225,1	26,2	49,8	75,3
4.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	–	–	2.288,0	–	–	–	–
4.7. Fond za regionalni razvoj	–	–	–	–	276,6	–	–	–	–
4.8. Hrvatske autoceste	–	–	–	–	–	84,3	109,0	291,8	448,4
4.9. Hrvatske ceste	–	–	–	–	–	122,0	49,0	102,7	108,7
4.10. DAB	–	–	–	–	–	1,6	0,8	22,5	11,2
4.11. Hrvatski fond za privatizaciju	–	–	–	–	–	4,0	3,9	3,2	5,0
B. Ukupno (3+4)	64.228,6	70.343,0	74.432,3	74.889,1	74.939,5	6.021,9	6.324,4	7.321,3	6.533,5
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	882,1	–2.802,1	–7.697,3	–4.043,5	–4.010,5	–689,5	–748,8	–1.201,5	–338,1
5. Državni proračun (1–3)	9.683,1	10.376,4	7.904,8	7.902,9	–951,6	–486,7	–814,8	–926,3	111,5
6. Republički fondovi (2–4)	–8.801,1	–13.178,4	–15.602,1	–11.946,4	–3.059,0	–202,7	66,0	–275,2	–449,6

^a Preliminarni podaci.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002. ^c	2003.			
						I.	II.	III.	IV.
1. Ukupni prihodi	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.503,6	69.870,2	5.221,1	5.348,9	6.012,1	6.113,2
1.1. Tekući prihodi	42.019,4	40.044,6	41.535,0	48.906,3	69.651,1	5.204,8	5.332,8	5.989,9	6.094,5
1.1.1. Porezni prihodi	39.899,7	38.317,6	39.939,0	47.274,0	67.965,5	5.070,6	5.219,9	5.850,0	6.001,9
1.1.2. Neporezni prihodi	2.119,7	1.727,0	1.595,9	1.632,3	1.685,6	134,2	112,9	139,8	92,6
1.2. Kapitalni prihodi	1.789,2	6.310,9	3.100,7	4.597,3	219,1	16,2	16,1	22,2	18,7
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.503,6	69.870,2	5.221,1	5.348,9	6.012,1	6.113,2
3. Ukupni rashodi	41.390,4	47.379,6	49.567,5	56.723,3	72.186,1	5.833,2	6.305,5	6.716,0	6.172,6
3.1. Tekući rashodi	34.883,0	38.476,1	44.237,4	52.819,2	68.805,5	5.739,1	6.166,7	6.540,0	6.007,2
3.2. Kapitalni rashodi	6.507,3	8.903,5	5.330,1	3.904,1	3.380,6	94,2	138,8	176,1	165,5
4. Posudbe umanjene za otplate	1.161,5	1.499,2	1.176,1	1.089,5	1.556,0	37,3	19,9	388,8	59,2
B. B. Ukupno rashodi i posudbe umanjene za otplate (3+4)	42.551,9	48.878,8	50.743,5	57.812,8	73.742,1	5.870,5	6.325,4	7.104,8	6.231,8
5. Višak na tekućem računu bez potpora (1.1. – 3.1.)	7.136,4	1.568,5	-2.702,4	-3.912,9	845,5	-534,2	-833,9	-550,1	87,3
6. Višak na tekućem računu s tekućim potporama (5+2.1.)	7.136,4	1.568,5	-2.702,4	-3.912,9	845,5	-534,2	-833,9	-550,1	87,3
7. Stvaranje bruto fiksnog kapitala ^a	976,1	-2.216,9	-395,4	-3.101,4	1.167,0	39,6	45,2	45,0	76,6
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	976,1	-2.216,9	-395,4	-3.101,4	1.167,0	39,6	45,2	45,0	76,6
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	1.256,7	-2.523,3	-6.107,9	-4.309,1	-3.871,9	-649,4	-976,4	-1.092,8	-118,6
9. Strano financiranje	-9,1	4.615,1	6.921,5	2.299,6	2.274,3	-573,1	654,4	3.014,4	-580,8
10. Domaće financiranje	-1.247,6	-2.091,8	-813,6	2.009,6	1.597,7	1.222,5	322,0	-1.921,6	699,4
10.1. Od ostale opće države	190,0	-87,0	-92,0	-11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	112,4	2,0	-12,5	-389,1	241,7	-177,1	304,2	-2.027,6	749,4
10.3. Od depozitnih banaka	-1.638,6	-1.859,4	-288,8	2.559,1	1.365,2	1.356,6	-16,5	83,4	-33,9
10.4. Ostalo domaće financiranje	88,7	-147,4	-420,3	-149,4	-9,3	43,1	34,3	22,6	-16,1
D. Ukupno financiranje (9+10)	-1.256,7	2.523,3	6.107,9	4.309,1	3.871,9	649,4	976,4	1.092,8	118,6

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica; ^c Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	I.	II.	III.	IV.
1. Unutarnji dug središnje države	15.047,8	16.754,6	21.324,2	24.907,3	28.746,7	30.353,0	30.344,1	30.814,2	30.519,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	14.582,9	16.012,1	18.509,7	21.467,9	24.735,0	26.323,1	26.309,4	27.000,1	26.715,7
Trezorski zapisi	565,8	776,7	2.564,6	4.892,3	5.632,7	5.773,6	5.764,0	5.696,1	5.690,2
Instrumenti tržišta novca	96,8	153,3	14,2	7,4	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Obveznice	13.035,8	13.720,7	14.082,5	15.415,8	16.021,7	17.252,7	17.318,8	17.472,6	17.216,7
Krediti Hrvatske narodne banke	–	24,1	0,0	–	0,5	0,5	2,0	2,0	3,2
Krediti banaka	884,4	1.337,3	1.848,4	1.152,4	3.080,0	3.296,2	3.224,5	3.829,3	3.805,5
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	465,0	742,5	2.814,4	3.439,4	4.011,8	4.029,8	4.034,7	3.814,1	3.803,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	1.686,8	1.636,1	1.652,2	1.677,4	1.691,7	1.707,7	1.679,9
Krediti banaka	465,0	742,5	1.127,6	1.803,3	2.359,6	2.352,5	2.343,0	2.106,4	2.123,5
2. Inozemni dug središnje države	21.155,8	29.981,4	38.927,2	42.413,4	45.023,1	44.437,6	48.627,7	49.025,3	47.941,9
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	20.031,0	28.617,0	36.845,7	39.656,8	41.263,8	40.735,7	44.886,9	45.243,0	44.216,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	12.425,8	18.903,3	25.231,2	30.029,0	30.115,3	29.611,0	33.721,7	33.936,6	33.090,6
Krediti	7.605,2	9.713,7	11.614,5	9.627,8	11.148,5	11.124,7	11.165,3	11.306,4	11.125,8
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	1.124,7	1.364,3	2.081,5	2.756,7	3.759,3	3.701,9	3.740,8	3.782,2	3.725,5
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	371,0	390,6	386,5	696,6	1.019,3	1.026,4	1.033,2	1.045,1	1.022,0
Krediti	753,8	973,7	1.695,0	2.060,0	2.739,9	2.675,5	2.707,6	2.737,2	2.703,5
3. Ukupno (1+2)	36.203,6	46.735,9	60.251,4	67.320,8	73.769,8	74.790,6	78.971,8	79.839,4	78.460,9
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske									
– domaća	....	....	3.412,3	6.025,6	7.528,1	7.668,9	7.615,5	7.683,7	7.287,1
– inozemna	7.508,3	8.844,0	9.636,0	8.548,9	7.781,5	8.087,0	8.183,4	8.231,6	7.906,3

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne banke i Konsolidi-

rana bilanca poslovnih banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi			Godišnji kumulativni indeksi		
		Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača
1992.	prosinac	122,4	125,3	129,1	1.053,4	1.026,3	1.120,9	745,4	694,7	846,6
1993.	prosinac	99,5	100,6	98,5	1.249,7	1.225,1	1.175,6	1.616,6	1.591,3	1.610,4
1994.	prosinac	100,2	100,9	100,2	97,0	102,5	94,5	197,5	207,2	177,7
1995.	prosinac	100,2	100,7	100,5	103,7	104,6	101,6	102,0	104,0	100,8
1996.	prosinac	100,0	100,4	100,3	103,4	103,7	101,5	103,5	104,3	101,4
1997.	prosinac	100,7	101,2	99,9	103,8	104,9	101,6	103,6	104,1	102,3
1998.	prosinac	100,2	100,7	100,0	105,4	105,3	97,9	105,7	106,4	98,8
1999.	prosinac	100,3	101,0	100,3	104,4	103,6	105,9	104,2	103,5	102,6
2000.	prosinac	100,0	100,5	100,2	107,4	106,8	111,2	106,2	105,3	109,7
2001.	prosinac	99,8	100,6	99,0	102,6	102,5	96,9	104,9	104,8	103,6
2002.	veljača	100,1	100,0	100,6	102,8	102,9	97,2	103,0	103,0	97,3
	ožujak	100,4	100,1	98,9	103,2	102,9	97,7	103,2	103,0	97,4
	travanj	100,4	100,5	100,9	102,2	102,0	98,6	102,9	102,8	97,7
	svibanj	100,2	100,7	100,2	101,8	101,5	98,8	102,6	102,5	97,9
	lipanj	100,1	99,2	100,3	102,2	101,0	99,0	119,7	102,2	98,1
	srpanj	99,6	99,1	100,5	102,3	101,3	100,2	102,6	102,1	98,4
	kolovoz	99,9	99,8	99,9	101,2	101,1	100,7	102,4	102,0	98,7
	rujan	100,5	100,3	100,4	101,5	101,1	100,4	102,2	101,9	98,9
	listopad	100,5	100,3	101,0	102,1	101,8	100,6	102,2	101,9	99,2
	studenj	99,7	100,3	99,4	102,0	102,0	101,5	102,3	101,9	99,4
	prosinac	100,1	100,4	99,9	102,3	101,8	102,3	102,2	101,9	99,6
2003.	siječanj	100,4	100,4	100,5	101,6	100,8	102,9	101,6	100,8	102,9
	veljača	100,2	100,2	100,4	101,7	101,0	102,7	101,6	100,9	102,8
	ožujak	100,4	100,5	100,8	101,7	101,4	104,7	101,7	101,1	103,4
	travanj	99,6	100,2	99,1	100,9	101,1	102,8	101,5	101,1	103,3
	svibanj	100,2	101,0	99,2	100,9	101,3	101,8	101,4	101,1	103,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi		
		Ukupno	Robe	Usluge	Ukupno	Robe	Usluge
1994.	prosinac	100,1	99,9	101,2	96,3	94,8	109,1
1995.	prosinac	100,1	100,0	100,5	103,1	102,6	107,1
1996.	prosinac	100,0	100,0	100,0	102,8	101,9	109,5
1997.	prosinac	100,2	100,2	100,5	102,5	102,3	104,5
1998.	prosinac	100,1	100,0	100,2	105,7	105,3	107,8
1999.	prosinac	100,1	100,2	100,0	104,2	104,2	104,1
2000.	prosinac	100,1	100,1	100,2	104,6	104,8	103,5
2001.	prosinac	99,8	99,7	100,8	101,7	101,1	105,6
2002.	veljača	100,1	100,2	100,1	101,8	101,0	106,7
	ožujak	100,3	100,3	100,1	101,8	101,2	105,8
	travanj	100,1	100,1	100,0	101,4	100,8	105,2
	svibanj	100,0	100,0	100,1	101,0	100,5	104,1
	lipanj	100,1	100,1	100,0	101,0	100,4	104,1
	srpanj	99,7	99,7	100,0	100,4	100,0	103,3
	kolovoz	100,0	100,0	99,9	100,3	99,9	102,9
	rujan	100,3	100,3	100,1	100,6	100,3	102,7
	listopad	100,5	100,5	100,5	101,1	100,8	103,0
	studenj	99,9	100,2	98,4	101,0	101,0	101,2
	prosinac	100,0	100,0	100,0	101,2	101,4	100,2
2003.	siječanj	99,7	99,6	100,1	100,6	100,7	99,2
	veljača	99,9	99,9	99,9	100,3	100,5	98,9
	ožujak	100,1	100,1	100,2	100,2	100,4	99,1
	travanj	100,0	99,9	100,5	100,1	100,1	99,5
	svibanj	100,3	100,2	100,7	100,3	100,3	100,1

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

U tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1992.	prosinac	74,4	120,2	681,7	409,4
1993.	prosinac	1.073,2	105,2	1.442,1	1.605,3
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	veljača	3.500,0	97,3	103,1	102,3
	ožujak	3.622,0	103,5	102,5	102,3
	travanj	3.696,0	102,0	105,2	103,1
	svibanj	3.800,0	102,8	104,9	103,4
	lipanj	3.722,0	97,9	106,2	103,9
	srpanj	3.757,0	101,0	105,8	104,2
	kolovoz	3.738,0	99,5	104,8	104,3
	rujan	3.673,0	98,3	107,1	104,6
	listopad	3.766,0	102,5	106,4	104,8
	studeni	3.916,0	104,0	105,7	104,8
2003.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	siječanj	3.891,0	101,4	108,2	108,2
	veljača	3.786,0	97,3	108,2	108,2
	ožujak	3.846,0	101,6	106,2	107,5

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Temeljni indeks cijena na malo izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice robe i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i

cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 92 proizvoda i usluga, čiji je udio u košarici za izračunavanje indeksa cijena na malo u 2003. godini iznosio 25,14% (od toga 2,18 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 22,96 postotnih bodova na administrativno regulirane cijene). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Popis banaka i štedionica

1. lipnja 2003.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod¹
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin¹
3. Banka Sonic d.d., Zagreb¹
4. Brodsko-posavska banka d. d., Slavonski Brod
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Convest banka d.d., Zagreb
7. Credo banka d.d., Split
8. Croatia banka d.d., Zagreb
9. Dresdner Bank Croatia d.d., Zagreb
10. Dubrovačka banka d.d., Dubrovnik
11. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb
12. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
13. Hrvatska poštanska banka d. d., Zagreb
14. HVB Bank Croatia d.d., Zagreb
15. HYPO Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
16. Imex banka d.d., Split
17. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
18. Jadranska banka d.d., Šibenik
19. Karlovačka banka d.d., Karlovac
20. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
21. Križevačka banka d.d. Križevci¹
22. Kvarner banka d.d., Rijeka
23. Međimurska banka d.d., Čakovec
24. Nava banka d.d., Zagreb
25. Nova banka d.d., Zagreb
26. Partner banka d.d., Zagreb
27. Podravska banka d.d., Koprivnica
28. Požeška banka d.d., Požega
29. Primorska banka d.d. Rijeka
30. Primus banka d.d., Zagreb
31. Privredna banka – Laguna banka d.d., Poreč
32. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
33. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
34. Riadria banka d.d., Rijeka
35. Riječka banka d.d., Rijeka
36. Samoborska banka d.d., Samobor
37. Slatinska banka d.d., Slatina
38. Slavonska banka d.d., Osijek
39. Splitska banka d.d., Split
40. Splitsko-dalmatinska banka d.d., Split¹
41. Štedbanka d.d., Zagreb
42. Varaždinska banka d.d., Varaždin
43. Volksbank d.d., Zagreb
44. Zagorska banka d.d., Krapina¹
45. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Međimurska štedionica d.d., Čakovec²

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
5. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gold štedionica d.o.o., Split	05.10.2001.
7. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	03.04.2003.
8. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
9. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
10. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
11. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
12. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
13. Kaptol banka d.d., Zagreb	25.11.2002.
14. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
15. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
16. Promdei banka d.d., Zagreb	22.12.1999.
17. Razvojna banka Dalmacija, d.o.o., Split	24.09.2001.
18. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	04.12.2002.
19. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
20. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
21. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
22. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o, Zagreb	02.07.2001.

¹ Banka je, temeljem članka 190. Zakona o bankama, dužna uskladiti visinu svog temeljnog kapitala sa Zakonom o bankama, propisanom dinamikom do 31. prosinca 2006. godine.

² Odobrenje za rad uključuje i prikupljanje devizne štednje građana i mjenjačko poslovanje.

22. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.	3. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.
23. Vukovarska banka d.d., Vukovar	25.02.1998.	4. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.
24. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.	5. Trgovačka štedionica d.o.o., Zagreb	01.01.2002.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
2. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. lipnja 2003.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za odnose s inozemstvom	Jadranka Granić
Sektor nadzora i kontrole	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	mr. sc. Mario Žgela
Sektor pravnih, ekonomskih, tehničkih i općih poslova i upravljanja ljudskim resursima	

Kratice i znakovi

b.b.	– bazni bodovi
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
blag.	– blagajničke
BND	– bruto nacionalni dohodak
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za sanaciju banaka
dr.	– drugih
DZS	– Državni zavod za statistiku
EBRD	– Europska banka za obnovu i razvoj
EMU	– Europska monetarna unija
eviden.	– evidencije
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
FDI	– inozemna izravna ulaganja
fik.	– fiksni
FINA	– Financijska agencija
HAC	– Hrvatske auto ceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvoj
HC	– Hrvatske ceste
HEP	– Hrvatska elektroprivreda
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
ind.	– industrijski
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mj.	– mjesec
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NN	– Narodne novine
NRP	– Neto raspoložive pričuve
OP	– obvezna pričuva
PDV	– Porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– Producer Price Index
pr.	– proizvodi

RH	– Republika Hrvatska
RPI	– Retail Price Index
SDA	– Središnja depozitarna agencija
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
soc.	– socijalna
SPV	– specijalna prava vučenja
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutna
WTO	– Svjetska trgovinska organizacija
zdravstv.	– zdravstvena

Kratice za valute

HRK	– hrvatska kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
EUR	– euro
JPY	– japanski jen

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
( )	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

